

ΣΥΜΒΟΛΑΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ

ΤΟΜΟΣ ΚΖ΄ - ΑΡ. ΦΥΛΛΟΥ 1
ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ - ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 2010

ΔΙΜΗΝΙΑΙΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΛΑΙΟΓΡΑΦΙΚΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ
ΕΦΕΤΕΙΩΝ ΑΘΗΝΩΝ - ΠΕΙΡΑΙΩΣ - ΑΙΓΑΙΟΥ ΚΑΙ ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΟΥ

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: ΒΛΑΧΑΚΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ: ΜΙΧΑΗΛΙΔΗ-ΚΟΚΚΑΛΙΑΡΗ ΠΑΝΑΓΙΩΤΑ
ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ: ΔΕΠΟΥΝΤΗ-ΜΑΡΚΟΥΛΑΚΗ ΧΡΥΣΗ

ΤΑΜΙΑΣ: ΡΟΥΣΚΑΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ

ΜΕΛΗ: ΒΑΣΙΛΙΚΑΚΗ ΕΙΡΗΝΗ
ΒΛΑΧΟΝΙΚΟΛΕΑ-ΣΤΑΘΑΚΗ ΣΤΥΛΙΑΝΗ
ΔΡΑΓΙΟΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ
ΚΟΝΤΟΓΕΩΡΓΟΥ ΕΛΕΝΗ
ΠΑΠΑΘΕΟΥ ΝΙΚΟΛΑΟΣ
ΠΟΥΛΑΝΤΖΑ-ΑΓΡΕΒΗ ΜΑΡΙΑ
ΣΤΑΣΙΝΟΠΟΥΛΟΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ
ΤΡΙΓΑΖΗ ΦΩΤΕΙΝΗ
ΧΡΙΣΤΟΠΟΥΛΟΥ-ΣΤΑΜΕΛΟΥ ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ

ΝΟΜΟΙ**ΝΟΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘ. 3814****12-1-2010 ΦΕΚ 3/12-1-2010 (τ. Α')****Κύρωση Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου και άλλες διατάξεις.**Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Εκδίδομε τον ακόλουθο νόμο που ψήφισε η Βουλή:

Άρθρο πρώτο

Κυρώνεται και έχει ισχύ νόμου από τη δημοσίευσή της στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως η από 16.9.2009 Πράξη Νομοθετικού Περιεχομένου «Ρύθμιση θεμάτων Φ.Π.Α., επισφαλών απαιτήσεων, ληξιπρόθεσμων χρεών προς το Δημόσιο, αναπροσαρμογή ποσού οφειλών προς ασφαλιστικά ταμεία και αναστολή πλειστηριασμών από πιστωτικά ιδρύματα», που δημοσιεύθηκε στο υπ' αριθ. 181 Φύλλο της Εφημερίδας της Κυβερνήσεως (τεύχος Α'), που έχει ως εξής:

«ΠΡΑΞΗ ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Ρύθμιση θεμάτων Φ.Π.Α., επισφαλών απαιτήσεων, ληξιπρόθεσμων χρεών προς το Δημόσιο, αναπροσαρμογή ποσού οφειλών προς ασφαλιστικά ταμεία και αναστολή πλειστηριασμών από πιστωτικά ιδρύματα.»

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Έχοντας υπόψη:

1. Τη διάταξη του άρθρου 44 παρ. 1 του Συντάγματος,
2. την έκτακτη περίπτωση εξαιρετικά επείγουσας και απρόβλεπτης ανάγκης:
 - α) να ολοκληρωθεί η προσαρμογή της φορολογικής νομοθεσίας πριν από τη λήξη του τρέχοντος έτους, προκειμένου να εκτελεσθεί

απρόσκοπτα ο κρατικός προϋπολογισμός του έτους 2010 και να ρυθμισθούν θέματα επισφαλών απαιτήσεων και

- β) να προστατευθούν άμεσα, ενόψει της οικονομικής κρίσεως, οι πολίτες που αντιμετωπίζουν δυσχέρειες για την έγκαιρη εξόφληση των χρεών τους προς το Δημόσιο, οι μικροοφειλέτες που υπόκεινται σε ποινικές διώξεις και οι δανειολήπτες που δεν δύνανται να αντιμετωπίσουν τις δανειακές τους υποχρεώσεις.

3. Το γεγονός ότι, ενόψει της οικονομικής κρίσης, καθίσταται άμεσα αναγκαία η θέσπιση των ανωτέρω ρυθμίσεων, οι οποίες αποσκοπούν στην τόνωση της ρευστότητας των επιχειρήσεων και στην ανακούφιση των δοκιμαζόμενων πολιτών.

4. Το απρόβλεπτο γεγονός της προκήρυξης πρόωρων γενικών βουλευτικών εκλογών, που έχει ως συνέπεια την αδυναμία έγκαιρης ψήφισης των ρυθμίσεων της παρούσας πράξης με τυπικό νόμο.

Με πρόταση του Υπουργικού Συμβουλίου αποφασίζουμε:

Άρθρο 1

1. Παρέχεται η δυνατότητα τμηματικής καταβολής του φόρου που οφείλεται με την υποβολή των αρχικών χρεωστικών περιοδικών δηλώσεων, που προβλέπονται από τις διατάξεις της παραγράφου 1 του άρθρου 38 του Κώδικα Φ.Π.Α. (κυρ. ν. 2859/2000), στους υποκείμενους στο φόρο που τηρούν βιβλία Α ή Β ή Γ κατηγορίας του Κ.Β.Σ., με καταληκτική ημερομηνία καταβολής του συνολικά οφειλόμενου φόρου το τέλος του δεύτερου μήνα από τη λήξη του μήνα υποβολής της περιοδικής δήλωσης ως εξής:

- Καταβολή ποσοστού τριάντα τοις εκατό (30%) τουλάχιστον του οφειλόμενου φόρου με την υποβολή της δήλωσης,
- καταβολή του υπολοίπου φόρου σε δύο ισόποσες μηνιαίες δόσεις.

Το ποσό της κάθε δόσης προσαυξάνεται κα-

τά ποσοστό ένα τοις εκατό (1%) μέχρι τη λήξη του δεύτερου μήνα από τη λήξη του μήνα της υποβολής της δήλωσης.

Από τον τρίτο μήνα επιβάλλεται προσαύξηση κατά Κ.Ε.Δ.Ε. που ανέρχεται σε ποσοστό δύο τοις εκατό (2%) για κάθε μήνα καθυστέρησης.

Στους υποκείμενους στο φόρο που καταβάλλουν τουλάχιστον το τριάντα τοις εκατό (30%) του οφειλόμενου φόρου και κάνουν χρήση της ευχέρειας αυτής δεν επιβάλλονται οι προβλεπόμενες κυρώσεις μέχρι και το τέλος του δεύτερου μήνα από τη λήξη του μήνα υποβολής της περιοδικής δήλωσης.

Από τον τρίτο μήνα από τη λήξη του μήνα υποβολής της δήλωσης επιβάλλονται όλες οι προβλεπόμενες κυρώσεις.

Περιοδική δήλωση, η οποία υποβάλλεται χωρίς την ταυτόχρονη καταβολή ποσοστού τριάντα τοις εκατό (30%) τουλάχιστον του οφειλόμενου φόρου, θεωρείται ως απαράδεκτη και δεν παράγει κανένα έννομο αποτέλεσμα.

2. Στους υποκείμενους στο φόρο που έχουν κάνει χρήση της ευχέρειας που τους παρέχεται στην παράγραφο 1 και υποβάλλουν ανακριβή ή δεν υποβάλλουν περιοδική δήλωση Φ.Π.Α., επιβάλλεται αντί πρόσθετου φόρου μόνο πρόστιμο ίσο με το τριπλάσιο της διαφοράς του φόρου που οφείλεται. Για το πρόστιμο αυτό δεν έχουν εφαρμογή οι διατάξεις για τη διοικητική επίλυση της διαφοράς.

3. Ο προϊστάμενος της Δ.Ο.Υ. υποχρεούται να προβαίνει άμεσα στη βεβαίωση του φόρου που προκύπτει από τις δηλώσεις των διατάξεων της παραγράφου 1.

4. Οι διατάξεις του παρόντος άρθρου ισχύουν για περιοδικές δηλώσεις των οποίων η προθεσμία υποβολής λήγει από 20.10.2009 και μετά.

5. Με αποφάσεις του Υπουργού Οικονομίας και Οικονομικών ορίζονται οι διαδικασίες και κάθε λεπτομέρεια για την εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου αυτού.

Άρθρο 2

1. Τα ποσοστά που αναφέρονται στην περίπτω-

ση θ' της παραγράφου 1 του άρθρου 31 του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος, που κυρώθηκε με το ν. 2238/1994 (ΦΕΚ 151 Α') αυξάνονται από μισό τοις εκατό (0,5%) και ένα τοις εκατό (1%), σε ένα τοις εκατό (1%) και ένα και μισό τοις εκατό (1,5%) αντίστοιχα.

2. Οι διατάξεις της προηγούμενης παραγράφου έχουν εφαρμογή για δαπάνες που πραγματοποιούνται για διαχειριστικές περιόδους που αρχίζουν από την 1η Ιανουαρίου 2009 και μετά.

Άρθρο 3

1. Η περίπτωση β' της παραγράφου 1 του άρθρου 234 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας, που κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του ν. 2717/1999 (ΦΕΚ 97 Α'), αντικαθίσταται ως εξής:

«(β) το συνολικό ληξιπρόθεσμο χρέος προς το Δημόσιο από κάθε αιτία, συμπεριλαμβανομένων και των κάθε είδους τόκων και προσαυξήσεων, υπερβαίνει το ποσό των εκατό πενήντα χιλιάδων (150.000) ευρώ».

2. Όσοι, κατά την έναρξη ισχύος των διατάξεων αυτού του νόμου, κρατούνται, κατ' εφαρμογή των διατάξεων των άρθρων 231 έως και 243 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας, για ποσό μικρότερο των 150.000 ευρώ, απολύονται με επιμέλεια του διευθυντή της φυλακής.

3. Αποφάσεις που διατάσσουν, κατ' εφαρμογή των διατάξεων των άρθρων 231 έως και 243 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας, προσωπική κράτηση για ποσό κατώτερο αυτού της προηγούμενης παραγράφου και δεν έχουν εκτελεστεί, δεν εκτελούνται. Εκκρεμείς αιτήσεις προϊσταμένων δημοσίων οικονομικών υπηρεσιών και τελωνείων καθώς και ένδικα μέσα, κατά πρωτόδικων αποφάσεων για χρέη κατώτερα του ποσού της προηγούμενης παραγράφου, δεν εισάγονται για συζήτηση.

Άρθρο 4

Το άρθρο 33 του ν. 3346/2005 (ΦΕΚ 140 Α') αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 33

Για την εφαρμογή των παραγράφων 1 και 2 του άρθρου 1 του α.ν. 86/1967 (ΦΕΚ 136 Α΄) απαιτείται το ποσό των ασφαλιστικών εισφορών, που βαρύνουν τον υπόχρεο (εργοδοτικών) καθώς και των παρακρατούμενων ασφαλιστικών εισφορών των εργαζομένων, να υπερβαίνει συνολικώς τα πέντε χιλιάδες (5.000) ευρώ».

Άρθρο 5

Αναστέλλονται έως και 31.12.2009 οι πλειστηριασμοί, οι οποίοι επισπεύδονται για την ικανοποίηση απαιτήσεων που δεν υπερβαίνουν το ποσό των διακοσίων χιλιάδων (200.000) ευρώ, από πιστωτικά ιδρύματα και εταιρείες παροχής πιστώσεων, καθώς και από τους εκδοχείς των απαιτήσεων αυτών.

Άρθρο 6

Η ισχύς της παρούσας, η οποία θα κυρωθεί νομοθετικά κατά το άρθρο 44 παράγραφος 1 του Συντάγματος, αρχίζει από τη δημοσίευσή της στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Αθήνα, 16 Σεπτεμβρίου 2009
Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ
ΚΑΡΟΛΟΣ ΓΡ. ΠΑΠΟΥΛΙΑΣ

Ο ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΑΡΑΜΑΝΛΗΣ

ΤΑ ΜΕΛΗ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

Άρθρο δεύτερο

1. Η παράγραφος 2 του άρθρου 1 της Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου η οποία κυρώνεται με το άρθρο πρώτο του νόμου αυτού, αντικαθίσταται ως ακολούθως:

«2. Στους υποκείμενους στο φόρο που κάνουν χρήση της ευχέρειας που τους παρέχεται στην παράγραφο 1, σε συγκεκριμένη φορολογική περίοδο που υποβάλλουν ανακριβή τη δή-

λωση αυτή ή υποβάλλουν ανακριβή ή δεν υποβάλλουν περιοδική δήλωση επομένων φορολογικών περιόδων της ίδιας διαχειριστικής περιόδου, επιβάλλεται πρόσθετος φόρος επί της διαφοράς του φόρου που οφείλεται, σε ποσοστό τεσσεράμισι τοις εκατό (4,5%) στην περίπτωση της ανακριβούς δήλωσης και πέντε τοις εκατό (5%) στην περίπτωση της μη υποβολής δήλωσης για κάθε μήνα, με ανώτατο όριο διακόσια τοις εκατό (200%).

Σε περίπτωση διοικητικής επίλυσης της διαφοράς ή δικαστικού συμβιβασμού, εκφράζονται οι διατάξεις του άρθρου 2 του ν. 2523/1997 όπως ισχύουν.

Οι διατάξεις της παρούσας παραγράφου ισχύουν για περιοδικές δηλώσεις των οποίων η προθεσμία υποβολής λήγει από 20.10.2009 και μετά.»

2. Το άρθρο 2 της από 16.9.2009 Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου η οποία κυρώνεται με το άρθρο πρώτο του νόμου αυτού, καταργείται.

3. Οι πλειστηριασμοί του άρθρου 5 της από 16.9.2009 Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου αναστέλλονται έως και την 30ή Ιουνίου 2010.

4. Η ισχύς του νόμου αυτού αρχίζει από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Παραγγέλλομε τη δημοσίευση του παρόντος στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και την εκτέλεσή του ως νόμου του Κράτους.

ΝΟΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘ. 3815

25-1-2010 ΦΕΚ 5/26-1-2010 (τ. Α΄)

Τροποποίηση του Κώδικα Φορολογίας Κληρονομιών, Δωρεών, Γονικών Παροχών, Προικών και Κερδών από Λαχεία και του Εθνικού Τελωνειακού Κώδικα.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Εκδίδομε τον ακόλουθο νόμο που ψήφισε η Βουλή:

Άρθρο 1

1. Η παράγραφος 2 του άρθρου 29 του Κώδικα

Φορολογίας Κληρονομιών, Δωρεών, Γονικών Παροχών, Προικών και Κερδών από Λαχεία, ο οποίος κυρώθηκε με το ν. 2961/2001 (ΦΕΚ 266 Α'), αντικαθίσταται ως εξής:

«2. Η αιτία θανάτου κτήση περιουσιακών στοιχείων, πλην αυτών που ορίζονται στις επόμενες παραγράφους 3 και 4, από κληρονόμους που υπάγονται στην Α' και Β' κατηγορία υπόκειται σε φόρο, ο οποίος υπολογίζεται με βάση τις εξής ανά κατηγορία φορολογικές κλίμακες:

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ Α

Κλιμάκια σε ευρώ	Συντελεστής κλιμακίου (%)	Φόρος κλιμακίου (σε ευρώ)	Φορολογητέα περιουσία (σε ευρώ)	Φόρος που αναλογεί (σε ευρώ)
150.000	–	–	150.000	–
150.000	1	1.500	300.000	1.500
300.000	5	15.000	600.000	16.500
Υπερβάλλον	10			

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ Β

Κλιμάκια σε ευρώ	Συντελεστής κλιμακίου (%)	Φόρος κλιμακίου (σε ευρώ)	Φορολογητέα περιουσία (σε ευρώ)	Φόρος που αναλογεί (σε ευρώ)
30.000	–	–	30.000	–
70.000	5	3.500	100.000	3.500
200.000	10	20.000	300.000	23.500
Υπερβάλλον	20			

2. Οι παράγραφοι 4 και 5 του άρθρου 29 του Κώδικα Φορολογίας Κληρονομιών, Δωρεών, Γονικών Παροχών, Προικών και Κερδών από Λαχεία αντικαθίστανται ως εξής:

«4. Η αιτία θανάτου κτήση χρηματικών ποσών υπόκειται σε φόρο ο οποίος υπολογίζεται αυτοτελώς με συντελεστή δέκα τοις εκατό (10%), προκειμένου για κληρονόμους που υπάγονται στην Α' κατηγορία, και με συντελεστή είκοσι τοις εκατό (20%), προκειμένου για κληρονόμους που υπάγονται στη Β' κατηγορία.

5. Όταν ο κληρονόμος ή κληροδόχος έχει αναπηρία κατά ποσοστό 67% και άνω, ο φόρος που αναλογεί κατά τις προηγούμενες παραγράφους μειώνεται κατά ποσοστό δέκα τοις εκατό (10%).»

3. Προστίθεται παράγραφος 9 στο άρθρο 29 του Κώδικα Φορολογίας Κληρονομιών, Δωρεών, Γονικών Παροχών, Προικών και Κερδών από Λαχεία, η οποία έχει ως εξής:

«9. Για τα περιουσιακά στοιχεία για τα οποία ο φόρος υπολογίζεται σύμφωνα με τις παραγράφους 3 και 4 του παρόντος άρθρου δεν έχουν εφαρμογή οι διατάξεις των άρθρων 4, 36 και 47 του νόμου αυτού.»

4. Η παράγραφος 1 του άρθρου 44 του Κώδικα Φορολογίας Κληρονομιών, Δωρεών, Γονικών Παροχών, Προικών και Κερδών από Λαχεία αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Το υπόλοιπο της περιουσίας που αποκτάται αιτία δωρεάς ή γονικής παροχής, το οποίο απομένει μετά την αφαίρεση των εκπτώσεων των άρθρων 41 και 43, υποβάλλεται σε φόρο, ο οποίος υπολογίζεται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 29, οι οποίες εφαρμόζονται ανάλογα. Από το φόρο που προκύπτει εκπίπτει: α) ο φόρος που αναλογεί στις προγενέστερες δωρεές, γονικές παροχές ή προίκες, που συνυπολογίζονται σύμφωνα με το άρθρο 36, με ανάλογη εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 31 και β) ο φόρος που αποδεδειγμένα καταβλήθηκε ή οριστικά και τελεσίδικα βεβαιώθηκε στην αλλοδαπή για τις δωρεές ή γονικές παροχές κινήτων που έγιναν εκεί, με ανάλογη εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 32.»

5. Η παράγραφος 2 του άρθρου 44 του Κώδικα Φορολογίας Κληρονομιών, Δωρεών, Γονικών Παροχών, Προικών και Κερδών από Λαχεία καταργείται και οι επόμενες παράγραφοι του ίδιου άρθρου, αναριθμούνται αντίστοιχα.

6. Το τελευταίο εδάφιο της παραγράφου 6 του άρθρου 24 του Κώδικα Φορολογίας Κληρονομιών, Δωρεών, Γονικών Παροχών, Προικών και Κερδών από Λαχεία αντικαθίσταται ως εξής:

«Προκειμένου για κληρονόμους που υπάγονται στην Α' και Β' κατηγορία της παραγράφου 1 του άρθρου 29, τα χρέη και τα βάρη που εκπίπτονται αφαιρούνται κατ' αρχήν από την αξία των περιουσιακών στοιχείων της παραγράφου 2 του ίδιου άρθρου και, στην περίπτωση που η

αξία των περιουσιακών αυτών στοιχείων υπολείπεται της αξίας των χρεών, αφαιρούνται κατά σειρά από την αξία των περιουσιακών στοιχείων των παραγράφων 3 και 4.»

7. Η περίπτωση ζ' της παραγράφου 2 του άρθρου 25 του Κώδικα Φορολογίας Κληρονομιών, Δωρεών, Γονικών Παροχών, Προικών και Κερδών από Λαχεία αντικαθίσταται ως εξής:

«ζ) Η απόκτηση περιουσιακών στοιχείων για τα οποία εφαρμόζεται η παράγραφος 2 του άρθρου 29 του παρόντος, μέχρι του ποσού των τετρακοσίων χιλιάδων (400.000) ευρώ ανά δικαιούχο, εφόσον δικαιούχοι είναι σύζυγος και ανήλικα τέκνα του κληρονομούμενου. Εφόσον παρέχεται η απαλλαγή αυτή, κατά τον υπολογισμό του φόρου δεν ισχύει το πρώτο αφορολόγητο κλιμάκιο της κλίμακας της ίδιας αυτής παραγράφου και περιορίζονται αντίστοιχα τα επόμενα κλιμάκια. Η απαλλαγή για τον επιζώντα σύζυγο παρέχεται εφόσον η έγγαμη συμβίωση είχε διάρκεια τουλάχιστον πέντε (5) ετών.»

8. Το τελευταίο εδάφιο της παραγράφου 1 του άρθρου 28 του Κώδικα Φορολογίας Κληρονομιών, Δωρεών, Γονικών Παροχών, Προικών και Κερδών από Λαχεία καταργείται.

9. Το πρώτο εδάφιο της παραγράφου 1 του άρθρου 82 του Κώδικα Φορολογίας Κληρονομιών, Δωρεών, Γονικών Παροχών, Προικών και Κερδών από Λαχεία αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Ο φόρος που βεβαιώνεται ύστερα από δήλωση του υπόχρεου, ύστερα από πράξη προσδιορισμού φόρου, που έγινε οριστική λόγω μη άσκησης ή εκπρόθεσμης άσκησης προσφυγής, ύστερα από διοικητική επίλυση της διαφοράς και την καταβολή του ενός πέμπτου (1/5) ή ύστερα από απόφαση διοικητικού δικαστηρίου ή δικαστικό συμβιβασμό, καταβάλλεται σε δώδεκα (12) ίσες διμηνιαίες δόσεις.»

10. Το άρθρο 90 του Κώδικα Φορολογίας Κληρονομιών, Δωρεών, Γονικών Παροχών, Προικών και Κερδών από Λαχεία αντικαθίσταται ως εξής:

«Για την υποβολή των δηλώσεων στη φορολογία δωρεών, γονικών παροχών και προικών

και γενικά τη διαδικασία βεβαίωσης και καταβολής του φόρου εφαρμόζονται ανάλογα οι διατάξεις των άρθρων 68, 69, 72, 73 παράγραφοι 1, 2 και 4 έως και 8, 74 έως και 81, 82 παράγραφοι 1 έως και 5 και 7, 83 και 84.»

11. Σε υποθέσεις φορολογίας κληρονομιών, δωρεών και γονικών παροχών στις οποίες η φορολογική υποχρέωση γεννάται μετά την έναρξη ισχύος των διατάξεων του άρθρου αυτού, συνυπολογίζονται όλες οι δωρεές εν ζωή ή αιτία θανάτου, οι γονικές παροχές και οι προίκες κατά τις διατάξεις των άρθρων 4, 36 και 47 του Κώδικα Φορολογίας Κληρονομιών, Δωρεών, Γονικών Παροχών, Προικών και Κερδών από Λαχεία.

12. Οι διατάξεις του άρθρου αυτού ισχύουν για κτήσεις περιουσίας αιτία δωρεάς ή γονικής παροχής στις οποίες η φορολογική υποχρέωση γεννιέται από την 8η Ιανουαρίου 2010.

Άρθρο 2

Τροποποιήσεις

στον Εθνικό Τελωνειακό Κώδικα

1. Οι παράγραφοι 2 και 3 του άρθρου 81 του Εθνικού Τελωνειακού Κώδικα, που κυρώθηκε με το ν. 2960/2001 (ΦΕΚ 265 Α'), αντικαθίστανται ως εξής:

«2. Ο συντελεστής του ειδικού φόρου κατανάλωσης αιθυλικής αλκοόλης καθορίζεται σε χίλια πεντακόσια εβδομήντα (1.570) ευρώ, ανά εκατόλιτρο άνυδρης αιθυλικής αλκοόλης.

3. Εφαρμόζεται μειωμένος κατά πενήντα τοις εκατό (50%) ο συντελεστής ειδικού φόρου κατανάλωσης αιθυλικής αλκοόλης, έναντι του ισχύοντος κανονικού συντελεστή για την αιθυλική αλκοόλη που προορίζεται για την παρασκευή ούζου ή που περιέχεται στο τσίπουρο και την τσικουδιά. Ο μειωμένος αυτός συντελεστής καθορίζεται σε επτακόσια ογδόντα πέντε (785) ευρώ, ανά εκατόλιτρο άνυδρης αιθυλικής αλκοόλης.

Ο κατά τα παραπάνω μειωμένος συντελεστής ειδικού φόρου κατανάλωσης εφαρμόζεται και στην περιοχή Δωδεκανήσου για την αιθυλική αλκοόλη που περιέχεται και στα λοιπά, πλην

των παραπάνω, αλκοολούχα ποτά ή άλλα αλκοολούχα προϊόντα, τα οποία αποκτώνται από άλλα Κράτη - Μέλη της Κοινότητας, αποστέλλονται από φορολογική αποθήκη της λοιπής Ελλάδος ή εισάγονται στην περιοχή αυτή από τρίτες χώρες.

Η ίδια μείωση του φόρου ισχύει και για την αιθυλική αλκοόλη που χρησιμοποιείται στην περιοχή αυτή για την παραγωγή των παραπάνω ποτών και προϊόντων.

Οι όροι και προϋποθέσεις εφαρμογής των διατάξεων της παρούσας παραγράφου καθορίζονται με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών.»

2. Οι παράγραφοι 2 και 3 του άρθρου 87 του Εθνικού Τελωνειακού Κώδικα αντικαθίστανται ως εξής:

«2. Ο φόρος αυτός ορίζεται σε ένα ευρώ και εξήντα τρία λεπτά (1,63) ανά βαθμό PLATO κατά όγκο και εκατόλιτρο μπίρας.

3. Εφαρμόζεται μειωμένος κατά πενήντα τοις εκατό (50%) ο συντελεστής ειδικού φόρου κατανάλωσης μπίρας, έναντι του ισχύοντος κανονικού συντελεστή, για την μπίρα που παράγεται στη χώρα μας ή στα άλλα Κράτη-Μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης από ανεξάρτητα μικρά ζυθοποιεία, εφόσον η παραγωγή τους δεν υπερβαίνει τα 200.000 εκατόλιτρα μπίρας ετησίως.

Για την εφαρμογή του μειωμένου συντελεστή ο όρος «ανεξάρτητο μικρό ζυθοποιείο» σημαίνει το ζυθοποιείο το οποίο πληροί τις εξής προϋποθέσεις:

- είναι νομικώς και οικονομικώς ανεξάρτητο από οποιοδήποτε άλλο,
- χρησιμοποιεί δικές του εγκαταστάσεις και
- δεν λειτουργεί βάσει άδειας εκμεταλλεύσεως άλλου επιτηδευματία.

Θεωρούνται επίσης ως ένα και μόνο ανεξάρτητο μικρό ζυθοποιείο δύο ή περισσότερα μικρά ζυθοποιεία όταν αυτά συνεργάζονται και η συνδυασμένη ετήσια παραγωγή τους δεν υπερβαίνει τα 200.000 εκατόλιτρα μπίρας.

Ο μειωμένος αυτός συντελεστής καθορίζεται σε ογδόντα δύο λεπτά (0,82) ευρώ ανά βαθμό PLATO κατά όγκο και εκατόλιτρο μπίρας.

Οι λεπτομέρειες εφαρμογής των διατάξεων της παρούσας παραγράφου καθορίζονται με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών.»

3. Το άρθρο 89 του Εθνικού Τελωνειακού Κώδικα αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 89

Συντελεστές Ειδικού Φόρου Κατανάλωσης

Ο συντελεστής του ειδικού φόρου κατανάλωσης που επιβάλλεται στα προϊόντα του προηγούμενου άρθρου ορίζεται σε εξήντα πέντε (65) ευρώ ανά εκατόλιτρο τελικού προϊόντος, με εξαίρεση τα προϊόντα που ορίζονται στις παραγράφους 6 και 7 του σημείου Β του παραρτήματος ΙΙΙ του Κανονισμού (ΕΚ) του Συμβουλίου 606/2009 (ΕΕΛ 193/24.7.2009) για τα οποία ο συντελεστής ορίζεται σε τριάντα δύο ευρώ και πενήντα λεπτά (32,50) ανά εκατόλιτρο τελικού προϊόντος.»

4. Οι παράγραφοι 1 και 2 του άρθρου 97 του Εθνικού Τελωνειακού Κώδικα αντικαθίστανται ως εξής:

«1. Στα τσιγάρα και στα προϊόντα που εξομοιώνονται με αυτά, ως βάση υπολογισμού του φόρου λαμβάνεται, σύμφωνα με τα στοιχεία φορολογίας που είναι γνωστά κατά την 1η Ιανουαρίου κάθε έτους, η πλέον ζητούμενη τιμή λιανικής πώλησης αυτών, ανεξάρτητα από το σήμα και την προέλευσή τους. Στην τιμή αυτή ο συντελεστής του ειδικού φόρου κατανάλωσης ορίζεται σε ποσοστό 63%, με ελάχιστο φόρο είσπραξης, τα 75,60 ευρώ ανά 1.000 τσιγάρα.

Η πλέον ζητούμενη τιμή λιανικής πώλησης των τσιγάρων για τον υπολογισμό της νέας φορολογικής επιβάρυνσης καθορίζεται με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών και η έναρξη εφαρμογής της ορίζεται μεταξύ της 1ης και 16ης Ιανουαρίου κάθε έτους.

Σε περίπτωση που η μεταβολή της πλέον ζητούμενης τιμής λιανικής πώλησης των τσιγάρων έχει ως αποτέλεσμα τη μείωση της συνολικής επίπτωσης που προκύπτει από το ποσοστό του φόρου που προβλέπεται στο δεύτερο εδάφιο, η έναρξη εφαρμογής της απόφασης αυτής

επιτρέπεται να ορίζεται το αργότερο μέχρι την 1η Ιανουαρίου του δεύτερου έτους που έπεται εκείνου της μεταβολής.

Ο ειδικός φόρος κατανάλωσης διαρθρώνεται:

- α) σε έναν πάγιο φόρο, ο οποίος επιβάλλεται ανά μονάδα προϊόντος, το ποσό του οποίου είναι ίσο προς 7,5% της συνολικής φορολογικής επιβάρυνσης, η οποία προκύπτει από το άθροισμα του ειδικού φόρου κατανάλωσης καπνού και του φόρου προστιθέμενης αξίας, που επιβάλλονται στην πλέον ζητούμενη τιμή λιανικής πώλησης των τσιγάρων και είναι το ίδιο (πάγιο στοιχείο) για όλες τις κατηγορίες τσιγάρων, ανεξάρτητα από την τιμή λιανικής πώλησής του και
- β) σε έναν αναλογικό φόρο ο συντελεστής του οποίου είναι 57,07725% και προκύπτει από το κλάσμα που έχει ως αριθμητή το γινόμενο του συντελεστή του ειδικού φόρου κατανάλωσης επί την πλέον ζητούμενη τιμή μείον τον πάγιο φόρο και παρονομαστή την πλέον ζητούμενη τιμή.

Ο αναλογικός συντελεστής 57,07725% υπολογίζεται στην τιμή λιανικής πώλησης χιλίων (1.000) τεμαχίων τσιγάρων (1 φορολογική μονάδα) και είναι ο ίδιος για όλες τις κατηγορίες τσιγάρων.

Στα τσιγάρα που πωλούνται σε τιμή μικρότερη από την τιμή λιανικής πώλησης των τσιγάρων της πλέον ζητούμενης κατηγορίας τιμών, το συνολικό ποσό του ειδικού φόρου κατανάλωσης, που υπολογίζεται σύμφωνα με τις ανωτέρω περιπτώσεις α) και β) δεν μπορεί να είναι κατώτερο του εβδομήντα πέντε τοις εκατό (75%) του συνολικού ειδικού φόρου κατανάλωσης που επιβάλλεται στα τσιγάρα της πλέον ζητούμενης κατηγορίας τιμών.

2. Στα λοιπά βιομηχανοποιημένα καπνά ο συντελεστής του ειδικού φόρου κατανάλωσης ορίζεται ως εξής:

- α) Στα πούρα ή σιγαρίλλος σε ποσοστό 30% επί της κατά χιλιόγραμμο τιμής λιανικής πώλησής τους.
- β) Στο λεπτοκομμένο καπνό, ο οποίος προορι-

ζεται για την κατασκευή χειροποίητων τσιγάρων και στα άλλα καπνά για κάπνισμα, σε ποσοστό 65% επί της κατά χιλιόγραμμο τιμής λιανικής πώλησής τους.»

5. Η ισχύς των διατάξεων των παραγράφων 1 έως και 3 του άρθρου αυτού αρχίζει από 8.1.2010. Η ισχύς των διατάξεων της παραγράφου 4 αρχίζει από 18.1.2010 (ημερομηνία συζητήσεως του σχεδίου νόμου στην αρμόδια Επιτροπή της Βουλής).

Άρθρο 3

Έναρξη ισχύος

Η ισχύς των διατάξεων του νόμου αυτού αρχίζει από την ημερομηνία δημοσίευσής στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά στις επί μέρους διατάξεις του.

Παραγγέλλουμε τη δημοσίευση του παρόντος στην εφημερίδα της Κυβερνήσεως και την εκτέλεσή του ως νόμου του Κράτους.

ΝΟΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘ. 3816

26-1-2010 ΦΕΚ 6/26-1-2010 (τ. Α')

Ρύθμιση επιχειρηματικών και επαγγελματικών οφειλών προς τα πιστωτικά ιδρύματα, διατάξεις για την επεξεργασία δεδομένων οικονομικής συμπεριφοράς και άλλες διατάξεις.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ

ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Εκδίδομε τον ακόλουθο νόμο που ψήφισε η Βουλή:

ΜΕΡΟΣ Α'

ΡΥΘΜΙΣΗ ΟΦΕΙΛΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΩΝ ΠΡΟΣ ΤΑ ΠΙΣΤΩΤΙΚΑ ΙΔΡΥΜΑΤΑ ΚΑΙ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑΣ

Άρθρο 1

Ρύθμιση ληξιπρόθεσμων οφειλών

1. Φυσικά ή νομικά πρόσωπα, τα οποία έχουν συνάψει με πιστωτικά ιδρύματα συμβάσεως δα-

νείων ή πιστώσεων για επιχειρηματικούς, επαγγελματικούς ή αγροτικούς σκοπούς, δικαιούνται να ζητήσουν από τα ιδρύματα αυτά και να επιτύχουν την υπαγωγή σε ρύθμιση των συνολικών οφειλών από την κάθε σύμβαση δανείου ή πίστωσης οι οποίες έχουν καταστεί ληξιπρόθεσμες μετά την 30.6.2007 και μέχρι τη δημοσίευση του παρόντος νόμου. Αν η σύμβαση δεν έχει καταγγελθεί, προϋπόθεση για τη ρύθμιση είναι να υφίσταται ληξιπρόθεσμη οφειλή με καθυστέρηση τουλάχιστον τριών μηνών. Από το υπό ρύθμιση συνολικά οφειλόμενο ποσό αφαιρούνται και διαγράφονται οι τόκοι υπερημερίας και ανατοκισμού, πλην των ήδη καταβληθέντων μέχρι την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου. Το σύνολο της ληξιπρόθεσμης οφειλής που υπάγεται σε ρύθμιση δεν μπορεί να υπερβαίνει για κάθε σύμβαση το ένα εκατομμύριο πεντακόσιες χιλιάδες ευρώ.

2. Η αποπληρωμή της κατά την προηγούμενη παράγραφο προκύπτουσας οφειλής πρέπει να έχει διάρκεια ίση με αυτή που απομένει ή, σε περίπτωση σύμβασης που έχει καταγγελθεί θα απέμενε μέχρι τη λήξη της σύμβασης, προσαυξημένη κατά δύο έτη. Για ληξιπρόθεσμη οφειλή από σύμβαση που έχει καταγγελθεί, η διάρκεια της αποπληρωμής δεν μπορεί να είναι μικρότερη από επτά έτη. Κατά τα δύο πρώτα έτη θα καταβάλλονται μόνο τόκοι και η εν συνεχεία αποπληρωμή της οφειλής που έχει ρυθμισθεί θα γίνεται με ισόποσες περιοδικές δόσεις, σύμφωνα με την περιοδικότητα του εκτοκισμού που προβλέπεται στη σύμβαση. Για ληξιπρόθεσμες οφειλές από συμβάσεις ανοικτού ή αλληλόχρεου λογαριασμού που έχουν καταγγελθεί, η αποπληρωμή της οφειλής γίνεται κατ'αντιστοιχία προς τα παραπάνω σε επτά έτη με ισόποσες μηνιαίες τοκοχρεολυτικές δόσεις. Οι πάσης φύσεως και με εκ του νόμου ημερομηνία λήξεως ρευστοποιούμενες κινητές αξίες, που έχουν δοθεί ως ενέχυρο, θα καλύπτουν την κατά παράγραφο 1 οφειλή, θα μειώνουν το ρυθμιζόμενο ποσό και θα αναπροσαρμόζεται το ποσό των περιοδικών δόσεων. Ο υπολογισμός

των τόκων θα γίνεται, καθ' όλη τη διάρκεια της ρύθμισης, με το συμβατικό επιτόκιο ενήμερης οφειλής. Απόκλιση από τα παραπάνω επιτρέπεται μόνο αν και τα δύο μέρη συμφωνήσουν διαφορετικά. Το σύνολο των υφιστάμενων πάσης φύσεως εξασφαλίσεων και εγγυήσεων διατηρείται χωρίς να απαιτείται οποιαδήποτε άλλη πρόσθετη πράξη ή διατύπωση.

3. Από την ψήφιση του παρόντος και μέχρι την 15.3.2010 η καταγγελία σύμβασης της παραγράφου 1 εξαιτίας ληξιπρόθεσμων οφειλών παράγει τα αποτελέσματά της μόνο αν ο οφειλέτης δεν ζητήσει εντός ενός μηνός από την κοινοποίηση της καταγγελίας την υπαγωγή σε ρύθμιση της ληξιπρόθεσμης οφειλής σύμφωνα με την παράγραφο 2. Η προθεσμία του ενός μηνός δεν αρχίζει αν δεν ενημερωθεί ο οφειλέτης για το δικαίωμα αυτό.

4. Οφειλέτες από συμβάσεις της παραγράφου 1, των οποίων οι οφειλές έχουν καταστεί ληξιπρόθεσμες μετά την 1.1.2005 και μέχρι την 30.6.2007 δικαιούνται να ζητήσουν και να επιτύχουν να υπαχθούν στη ρύθμιση σύμφωνα με τα παραπάνω, υπό τον όρο ότι θα αποπληρωθεί μέχρι την 15.5.2010 ποσό ίσο με το δέκα τοις εκατό της οφειλής που προκύπτει, χωρίς να υπολογίζονται τόκοι υπερημερίας και ανατοκισμού, για τους οποίους τηρείται χωριστός λογαριασμός. Αν ο οφειλέτης αποπληρώσει το ήμισυ της οφειλής σύμφωνα με τη ρύθμιση, διαγράφονται οριστικά οι τόκοι υπερημερίας και ανατοκισμού, πλην των ήδη καταβληθέντων μέχρι την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου. Δεν επιτρέπεται η καταγγελία της ρύθμισης, αν δεν υπάρχει καθυστέρηση τεσσάρων τουλάχιστον μηνιαίων δόσεων.

5. Οι αιτήσεις για την υπαγωγή στη ρύθμιση των οφειλών των προηγούμενων παραγράφων υποβάλλονται μέχρι τις 15.4.2010. Τα πιστωτικά ιδρύματα υποχρεούνται να γνωστοποιούν στον οφειλέτη μέσα σε τριάντα ημέρες από την υποβολή της αίτησης το ύψος της οφειλής που προκύπτει κατά τα ανωτέρω. Από τη δημοσίευση του παρόντος νόμου και μέχρι την 31.7.

2010 δεν επιτρέπεται η έναρξη ή η συνέχιση της κύριας διαδικασίας της έμμεσης αναγκαστικής εκτέλεσης εκτός αν έχει διενεργηθεί ήδη ο πλειστηριασμός, για την ικανοποίηση χρηματικών απαιτήσεων από οποιοδήποτε φυσικό ή νομικό πρόσωπο, συμπεριλαμβανομένων του Ελληνικού Δημοσίου, των Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου και των οργανισμών κοινωνικής ασφάλισης, για οποιαδήποτε αιτία οφειλής και υπό τον όρο ότι ο οφειλέτης θα έχει υποβάλει εμπρόθεσμα σχετική αίτηση υπαγωγής στις ρυθμίσεις του παρόντος. Ο οφειλέτης επικαλείται και αποδεικνύει την εμπρόθεσμη υποβολή της αίτησης.

6. Στις διατάξεις του παρόντος άρθρου υπάγονται και ληξιπρόθεσμες οφειλές από συμβάσεις χρηματοδοτικής μίσθωσης με χρηματοδοτικά και πιστωτικά ιδρύματα που δεν έχουν καταγγελθεί. Η διάρκεια της αποπληρωμής της οφειλής δεν μπορεί να υπερβαίνει τον εναπομένοντα μέχρι τη λήξη της μίσθωσης χρόνο. Στην περίπτωση της υπέρβασης δεν εφαρμόζεται το τρίτο εδάφιο της παραγράφου 2. Καταγγελίες μετά την 15.12.2009 και μέχρι τη δημοσίευση του παρόντος νόμου δεν παράγουν τα αποτελέσματά τους. Η παράγραφος 3 εφαρμόζεται και για τις συμβάσεις αυτές.

7. Δεν υπάγονται στις διατάξεις του παρόντος άρθρου ληξιπρόθεσμες οφειλές από συμβάσεις πρακτορείας επιχειρηματικών απαιτήσεων, από ομολογιακά δάνεια, από δάνεια ή πιστώσεις εγγυημένα ή επιδοτούμενα από το Δημόσιο ή εγγυημένα από το Ταμείο Εγγυοδοσίας Μικρών και Πολύ Μικρών Επιχειρήσεων. Στις διατάξεις του παρόντος άρθρου υπάγονται και ληξιπρόθεσμες οφειλές Κοινωνικών Ιδρυμάτων.

8. Δικαίωμα να ζητήσουν την υπαγωγή στο νόμο αυτόν έχουν οι πρωτοφειλέτες, οι εγγυητές και οι καθολικοί διάδοχοί τους, εφόσον διαθέτουν φορολογική και ασφαλιστική ενημερότητα.

Άρθρο 2

Αποπληρωμή ενήμερων οφειλών

1. Φυσικά ή νομικά πρόσωπα, τα οποία έχουν συνάψει με πιστωτική ιδρύματα συμβάσεις δανείων για επιχειρηματικούς, επαγγελματικούς ή αγροτικούς σκοπούς, δικαιούνται να ζητήσουν από αυτά και να επιτύχουν για οφειλές που δεν έχουν καταστεί ληξιπρόθεσμες, εφόσον διαθέτουν φορολογική και ασφαλιστική ενημερότητα και συντρέχουν οι προϋποθέσεις των επόμενων παραγράφων, να εφαρμοστούν ένα από τα ακόλουθα μέτρα:

- α) περίοδος χάριτος ενός έτους, χωρίς καταβολή τόκων και κεφαλαίου, με αντίστοιχη παράταση της συμβατικής διάρκειας του δανείου και κεφαλαιοποίηση των τόκων στη λήξη της περιόδου χάριτος, εφόσον η σύμβαση δανείου δεν έχει διανύσει μέχρι την 15.4.2010 το ένα τρίτο της προβλεπόμενης συμβατικής διάρκειας.
- β) αναστολή επί διετία της χρεολυτικής αποπληρωμής του άληκτου κεφαλαίου με αντίστοιχη παράταση της συμβατικής διάρκειας του δανείου και καταβολή των τόκων στη διάρκεια της αναστολής σύμφωνα με την περιοδικότητα του εκτοκισμού που προβλέπεται στη σύμβαση, και
- γ) παράταση της συμβατικής διάρκειας του δανείου κατά τρία έτη.

2. Την επιλογή κατά την προηγούμενη παράγραφο και εφόσον το ανεξόφλητο κεφάλαιο του δανείου δεν υπερβαίνει τις τριακόσιες πενήντα χιλιάδες ευρώ έχουν:

- α) φυσικά και νομικά πρόσωπα, τα οποία τηρούν βιβλία τρίτης κατηγορίας του Κώδικα Βιβλίων και Στοιχείων, και εμφανίζουν κατά την τελευταία μέχρι και τον Ιούνιο του έτους 2009 χρήση ετήσιο κύκλο εργασιών μικρότερο των δύο εκατομμυρίων πεντακοσίων χιλιάδων ευρώ και έχουν κατά την ίδια χρήση ζημία,
- β) αγροτικοί συνεταιρισμοί, ενώσεις αυτών και ομάδες παραγωγών, ανεξάρτητα από την

κατηγορία βιβλίων που τηρούν, εφόσον συντρέχουν οι προϋποθέσεις της προηγούμενης περίπτωσης.

3. Την επιλογή κατά την παράγραφο 1 και εφόσον το ανεξόφλητο κεφάλαιο του δανείου δεν υπερβαίνει τις διακόσιες χιλιάδες ευρώ, έχουν:

- α) φυσικά και νομικά πρόσωπα που ασκούν εμπορική δραστηριότητα και κατά τη χρήση του έτους 2008 εμφανίζουν ετήσια ακαθάριστα έσοδα μικρότερα των εκατό πενήντα χιλιάδων ευρώ,
- β) φυσικά πρόσωπα που ασκούν κατά κύριο επάγγελμα αγροτική δραστηριότητα,
- γ) επιχειρήσεις που έχουν υποστεί σημαντικές καταστροφές από πυρκαγιές ή φυσικά φαινόμενα από το έτος 2007 και μέχρι τη δημοσίευση του παρόντος νόμου.

4. Αιτήσεις για την υπαγωγή στις διατάξεις των προηγούμενων παραγράφων υποβάλλονται μέχρι τις 15.4.2010. Στην αίτηση επισυνάπτονται τα έγγραφα που αποδεικνύουν τη συνδρομή των προϋποθέσεων εφαρμογής που απαιτούνται.

5. Αν καταγγελθούν από το πιστωτικό ίδρυμα συμβάσεις ανοικτού ή αλληλόχρεου λογαριασμού που αναφέρονται στην παράγραφο 1 μετά την πάροδο δύο μηνών από τη δημοσίευση του παρόντος νόμου και μέχρι τις 30 Ιουνίου 2011, ο οφειλέτης δικαιούται να αποπληρώσει το κατάλοιπο του λογαριασμού σε πέντε έτη με ισόποσες μηνιαίες τοκοχρεολυτικές δόσεις, καταβάλλοντας κατά το πρώτο έτος μόνο τόκους. Για τον υπολογισμό των τόκων ισχύει το συμβατικό επιτόκιο οφειλής, το οποίο θα εφαρμοζόταν αν η σύμβαση δεν είχε καταγγελθεί. Το δικαίωμα του οφειλέτη για ρύθμιση της οφειλής ασκείται μέσα σε έναν μήνα από την κοινοποίηση σε αυτόν της καταγγελίας. Η προθεσμία δεν αρχίζει αν δεν ενημερωθεί ο οφειλέτης για το δικαίωμά του. Το συνολικό ποσό που ρυθμίζεται κατά τους όρους της παραγράφου αυτής δεν επιτρέπεται να υπερβαίνει τα όρια που αναφέρονται στις παραγράφους 2 και 3.

6. Αν μειωθεί ή δεν ανανεωθεί μονομερώς από το πιστωτικό ίδρυμα το πιστωτικό όριο συμβάσεων ανοικτού ή αλληλόχρεου λογαριασμού που αναφέρονται στην παράγραφο 1 τον τελευταίο μήνα πριν από τη δημοσίευση του παρόντος νόμου ή μέχρι τις 30 Ιουνίου 2011, ο οφειλέτης δικαιούται να εξοφλήσει το χρεωστικό υπόλοιπο του λογαριασμού και κατά το μέρος που αυτό δεν υπερβαίνει τα όρια που αναφέρονται στις παραγράφους 2 και 3 σε πέντε έτη σύμφωνα με τις διατάξεις της προηγούμενης παραγράφου.

7. Επιχειρήσεις και επαγγελματίες των πυρόπληκτων νομών κατά τις πυρκαγιές του 2007 στους οποίους χορηγήθηκαν δάνεια δυνάμει της με αριθμό 2/54310/0025/13.9.2007 απόφασης του Υπουργού Οικονομικών (ΦΕΚ 1858 Β') δικαιούνται να ζητήσουν μέχρι την 15.4.2010 αναστολή επί διετία και αναδρομικά από 1.1.2010 της χρεολυτικής αποπληρωμής του άληκτου κεφαλαίου με αντίστοιχη παράταση της συμβατικής διάρκειας του δανείου και καταβολή των τόκων στη διάρκεια της αναστολής σύμφωνα με την περιοδικότητα του εκτοκισμού που προβλέπεται στη σύμβαση. Υπόχρεοι προς αποπληρωμή των τόκων είναι οι δανειολήπτες.

8. Οι εξαιρέσεις της παραγράφου 7 του άρθρου 1 του παρόντος ισχύουν και για τις ρυθμίσεις του παρόντος άρθρου.

9. Οι διατάξεις των άρθρων 1 και 2 εμφανίζονται για δάνεια ή πιστώσεις που χορηγήθηκαν μέσω υποκαταστημάτων που λειτουργούν στην Ελλάδα από πιστωτικά ιδρύματα που έχουν την έδρα τους ή έχουν νομίμως εγκατασταθεί στην Ελλάδα.

Άρθρο 3

Γενική διαγραφή δυσμενών δεδομένων για εξοφληθείσες οφειλές

1. Διαγράφονται από τα αρχεία δεδομένων οικονομικής συμπεριφοράς που τηρούνται από τα πιστωτικά ή χρηματοδοτικά εν γένει ιδρύματα ή λειτουργούν χάριν αυτών όλες οι καταχωρισμένες περιπτώσεις για απλήρωτες επιτα-

γές, επί των οποίων έχει βεβαιωθεί εμπρόθεσμα από την πληρώτρια τράπεζα η αδυναμία πληρωμής, ανεξόφλητες κατά τη λήξη τους συναλλαγματικές και γραμμάτια εις διαταγήν, καταγγελίες συμβάσεων δανείων και πιστώσεων, διαταγές πληρωμής, κατασχέσεις και επιταγές προς πληρωμή του ν.δ. της 17.7./13.8.1923 «Περί ειδικών διατάξεων επί ανωνύμων εταιρειών», περιλήψεις εκθέσεων κατάσχεσης, προγράμματα πλειστηριασμών και διοικητικές κυρώσεις, υπό την προϋπόθεση ότι έχει εξοφληθεί η οφειλή στο σύνολό της ή θα εξοφληθεί μέσα σε τρεις μήνες από τη δημοσίευση του παρόντος νόμου.

2. Αίρεται κάθε περιορισμός χορήγησης νέου βιβλιαρίου επιταγών που έχει επιβληθεί με βάση τη με αριθμό 234/23/11.12.2006 απόφαση της Επιτροπής Τραπεζικών και Πιστωτικών Θεμάτων της Τράπεζας της Ελλάδος (Β 63/2007) για επιταγές που έχουν εξοφληθεί ή θα εξοφληθούν μέσα σε τρεις μήνες από τη δημοσίευση του νόμου αυτού.

Άρθρο 4

Περιορισμοί στην επεξεργασία δεδομένων οικονομικής συμπεριφοράς

1. Η παράγραφος 1 του άρθρου 40 του ν. 3259/2004 (ΦΕΚ 149 Α'), όπως η παράγραφος αυτή έχει αντικατασταθεί με το άρθρο 70 του ν. 3746/2009 (ΦΕΚ 27 Α') αντικαθίσταται ως ακολούθως:

«1. Ο χρόνος τήρησης και χρήσης από τα πιστωτικά και εν γένει χρηματοδοτικά ιδρύματα ή από αρχεία δεδομένων οικονομικής συμπεριφοράς που λειτουργούν νόμιμα χάριν αυτών δεν επιτρέπεται να υπερβαίνει τα ακόλουθα χρονικά διαστήματα για τις αντίστοιχες αναφερόμενες περιπτώσεις, υπό την προϋπόθεση ότι έχει εξοφληθεί η οφειλή στο σύνολό της και έχει παρέλθει το προβλεπόμενο χρονικό διάστημα για το σύνολο των καταχωρημένων στο αρχείο δεδομένων, με την επιφύλαξη της περίπτωσης α', για την οποία αρκεί η πάροδος του χρόνου της συγκεκριμένης κατηγορίας.

α) Απλήρωτες επιταγές, επί των οποίων έχει βεβαιωθεί εμπρόθεσμα από την πληρώτρια τράπεζα η αδυναμία πληρωμής, ανεξόφλητες κατά τη λήξη τους συναλλαγματικές και γραμμάτια εις διαταγήν και καταγγελίες συμβάσεων δανείων και πιστώσεων, δύο έτη. Επιταγές, που εξοφλούνται μέσα σε τριάντα ημέρες από τη σφράγιση τους δεν εμφανίζονται στα ανωτέρω αρχεία και οι καταχωρισμένες διαγράφονται.

Το προηγούμενο εδάφιο εφαρμόζεται αναλόγως και για συναλλαγματικές και γραμμάτια εις διαταγήν που εξοφλούνται μέσα σε τριάντα ημέρες από τη λήξη τους.

β) Διαταγές πληρωμής, τρία έτη.

γ) Κατασχέσεις και επιταγές προς πληρωμή του ν.δ. της 17.7./13.8.1923 «Περί ειδικών διατάξεων επί ανωνύμων εταιρειών, περιλήψεις εκθέσεων κατάσχεσης, προγράμματα πλειστηριασμών και διοικητικές κυρώσεις του Υπουργείου Οικονομικών, τέσσερα έτη.»

2. Η παράγραφος 3 του άρθρου 40 του ν. 3259/2004 (ΦΕΚ 149 Α'), όπως η παράγραφος αυτή έχει αντικατασταθεί με το άρθρο 70 του ν. 3746/2009 (ΦΕΚ 27 Α'), αντικαθίσταται ως ακολούθως:

«3. Δεδομένα οικονομικής συμπεριφοράς για οφειλές που δεν έχουν εξοφληθεί, εφόσον δεν υπερβαίνουν στο σύνολό τους τα χίλια ευρώ, δεν εμφανίζονται στα αρχεία μεταδιδόμενων πληροφοριών.»

3. Δεδομένα οικονομικής συμπεριφοράς για οφειλές που έχουν εξοφληθεί, εφόσον δεν υπερβαίνουν στο σύνολό τους τις τρεις χιλιάδες ευρώ και δεν υπερβαίνουν τις τρεις καταχωρίσεις, δεν εμφανίζονται στα αρχεία μεταδιδόμενων πληροφοριών.

4. Δεδομένα οικονομικής συμπεριφοράς για οφειλές που δεν έχουν εξοφληθεί διαγράφονται δέκα έτη μετά την εγγραφή.

5. Η παύση της εμφάνισης στα αρχεία μεταδιδόμενων πληροφοριών επιταγών επί των οποίων έχει βεβαιωθεί εμπρόθεσμα από την πληρώτρια τράπεζα η αδυναμία πληρωμής,

σύμφωνα με όσα αναφέρονται στις προηγούμενες παραγράφους, αίρει το μέτρο στέρησης του βιβλιαρίου επιταγών που έχει επιβληθεί κατ' εφαρμογή της με αριθμό 234/23/11.12.2006 απόφασης της Επιτροπής Τραπεζικών και Πιστωτικών Θεμάτων της Τράπεζας της Ελλάδος (B 63/2007), για τις επιταγές αυτές.

Άρθρο 5

Υποχρέωση ενημέρωσης

Το πιστωτικό και εν γένει το χρηματοδοτικό ίδρυμα που έχει διαβιβάσει σε αρχεία δεδομένων οικονομικής συμπεριφοράς που λειτουργούν νόμιμα δυσμενή δεδομένα για οφειλές, υποχρεούται μέσα σε δύο εργάσιμες ημέρες από την περιέλευση σε αυτό των στοιχείων που αποδεικνύουν την εξόφληση της οφειλής να προβεί αδαπάνως για τον οφειλέτη στην ενημέρωση του υπευθύνου επεξεργασίας των παραπάνω αρχείων.

Άρθρο 6

Προσωρινή δικαστική προστασία

1. Με αίτηση που στρέφεται κατά του δανειστή και δικάζεται κατά την ειδική διαδικασία των άρθρων 682 επ. Κ.Πολ.Δ. το αρμόδιο κατά τις διατάξεις αυτές δικαστήριο δικαιούται να διατάξει προσωρινά ως ασφαλιστικό μέτρο τη μη εμφάνιση σε αρχεία δεδομένων οικονομικής συμπεριφοράς, που διατηρούν πιστωτικά ή χρηματοδοτικά ιδρύματα ή λειτουργούν χάριν αυτών, ληξιπρόθεσμης οφειλής, για την οποία έχει ασκηθεί αγωγή ή ανακοπή κατά διαταγής πληρωμής ή κατά πράξης της αναγκαστικής εκτέλεσης εφόσον σφόδρα πιθανολογείται η ανυπαρξία της οφειλής.

2. Οι υπεύθυνοι επεξεργασίας των αρχείων υποχρεούνται, με τη γνωστοποίηση σε αυτούς της δικαστικής απόφασης που δέχεται την αίτηση, να μεριμνήσουν μέσα σε δύο εργάσιμες ημέρες να μην εμφανίζονται στα αρχεία και να μην μεταβιβάζονται τα παραπάνω δεδομένα.

3. Η απόφαση που διατάζει το πιο πάνω

ασφαλιστικό μέτρο παύει αυτοδικαίως να ισχύει, αν δημοσιευθεί οριστική απόφαση για την ουσία της κύριας υπόθεσης.

Άρθρο 7

Παροχή βιβλιαρίου επιταγών με εγγύηση

Το πιστωτικό ίδρυμα επιτρέπεται να χορηγεί κατά τη διάρκεια ισχύος μέτρο στέρησης χορήγησης βιβλιαρίου επιταγών, νέο βιβλιάριο επιταγών, εφόσον παρέχεται επ' αυτών τριτεγγύηση έως πέντε χιλιάδες ευρώ για κάθε επιταγή από φυσικό ή νομικό πρόσωπο για το οποίο δεν υφίσταται το ανωτέρω μέτρο στέρησης. Η πληρωτέα αξία της επιταγής δεν μπορεί να υπερβαίνει το ποσό της εγγυήσεως.

Άρθρο 8

Κυρώσεις

Ο Υπουργός Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας επιβάλλει για κάθε παράβαση των υποχρεώσεων από τον παρόντα νόμο πρόστιμο που ανέρχεται από δέκα χιλιάδες έως πεντακόσιες χιλιάδες ευρώ.

Κατά την επιμέτρηση του προστίμου λαμβάνονται ιδίως υπόψη και συνεκτιμώνται: α) η βαρύτητα της παράβασης, β) η συχνότητα αυτής, γ) η διάρκειά της, δ) οι ειδικές συνθήκες τέλεσής της, ε) η ύπαρξη υπαιτιότητας, στ) ο κύκλος εργασιών του παραβάτη και ζ) η υπότροπη συμπεριφορά. Οι καταγγελίες για παράβαση του παρόντος νόμου κατατίθενται στη Γενική Γραμματεία Καταναλωτή του Υπουργείου Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας.

Άρθρο 9

Διαγραφή απαιτήσεων

Για απαιτήσεις πιστωτικών ιδρυμάτων που διαγράφονται με τον παρόντα νόμο εφαρμόζεται το άρθρο 30 παρ. 10 του ν. 2789/2000 (ΦΕΚ 21 Α'). Τα διαγραφόμενα εκπίπτουν από τα ακαθάριστα έσοδα της χρήσης εντός της οποίας ενεργείται η διαγραφή προκειμένου για τον προσδιορισμό των φορολογητέων κερδών. Η ωφέ-

λεια που αποκτάται από τη διαγραφή τόκων δεν θεωρείται εισόδημα υποκείμενο σε φορολογία.

Άρθρο 15

Τελική διάταξη

Η ισχύς των διατάξεων του παρόντος νόμου αρχίζει από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Παραγγέλλομε τη δημοσίευση του παρόντος στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και την εκτέλεσή του ως νόμου του Κράτους.

ΝΟΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘ. 3818

12-2-2010 ΦΕΚ 17/16-2-2010 (τ. Α')

Προστασία δασών και δασικών εκτάσεων του Νομού Αττικής, σύσταση Ειδικής Γραμματείας Επιθεώρησης Περιβάλλοντος και Ενέργειας και λοιπές διατάξεις.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ

ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Εκδίδομε τον ακόλουθο νόμο που ψήφισε η Βουλή:

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α'

ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΔΑΣΩΝ ΚΑΙ ΔΑΣΙΚΩΝ ΕΚΤΑΣΕΩΝ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ ΑΤΤΙΚΗΣ

Άρθρο 1

Αναστολή έκδοσης οικοδομικών αδειών και απαγόρευση εκτέλεσης εργασιών

1. Αναστέλλεται η έκδοση οικοδομικών αδειών και απαγορεύεται η εκτέλεση οικοδομικών εργασιών στα γήπεδα και οικόπεδα που βρίσκονται, εν όλω ή εν μέρει, μέσα στις περιοχές του Νομού Αττικής οι οποίες επλήγησαν από τις πυρκαγιές του Αυγούστου 2009 και περιλαμβάνονται στο περίγραμμα του χάρτη, σε κλίμακα 1:50.000, των Δασαρχείων Πεντέλης και Καπανδριτίου, που δημοσιεύεται στο Παράρτημα Α' ως αναπόσπαστο τμήμα του παρόντος νόμου.

2. Η αναστολή έκδοσης οικοδομικών αδειών και η απαγόρευση εκτέλεσης οικοδομικών εργα-

σιών στις περιοχές της παραγράφου 1 ισχύουν:

- α) για τις εκτάσεις εκτός σχεδίου πόλεων και εκτός ορίων οριοθετημένων οικισμών μέχρι την κύρωση των δασικών χαρτών και
- β) για τις εκτάσεις εντός σχεδίου πόλεων και ορίων οριοθετημένων οικισμών μέχρι την κήρυξη ως αναδασωτέων των δασών και δασικών εκτάσεων των περιοχών της προηγούμενης παραγράφου.

3. Οι πράξεις κήρυξης της αναδάσωσης και κύρωσης των δασικών χαρτών αναρτώνται και στο διαδικτυακό τόπο της Περιφέρειας Αττικής.

Άρθρο 2

Εξαιρέσεις

1. Κατ' εξαίρεση των όσων ορίζονται στην παράγραφο 1 του προηγούμενου άρθρου επιτρέπεται:

- α) η έκδοση οικοδομικών αδειών για ανέγερση ή επισκευή κτισμάτων τα οποία έχουν ανεγερθεί με νόμιμη οικοδομική άδεια και καταστράφηκαν ολοσχερώς ή υπέστησαν ζημιές αντιστοίχως από τις ως άνω πυρκαγιές,
- β) η έκδοση οικοδομικών αδειών για την εκτέλεση των δημοσίων έργων και των έργων υποδομής για τα οποία έχει ολοκληρωθεί η διαδικασία περιβαλλοντικής αδειοδότησης.

2. Η έναρξη οικοδομικών εργασιών για την ανέγερση κτισμάτων μέσα στο περίγραμμα των περιοχών της παραγράφου 1 του άρθρου 1 του παρόντος για τα οποία είχε εκδοθεί νόμιμη οικοδομική άδεια, επιτρέπεται μόνο μετά από βεβαίωση, και κατόπιν αυτοψίας, από την Ειδική Επιτροπή Ελέγχου του επόμενου εδαφίου, ότι η θέση του οικοπέδου ή γηπέδου και η τοποθέτηση του κτίσματος ταυτίζονται με τα αντίστοιχα στοιχεία της οικοδομικής άδειας. Οι Ειδικές Επιτροπές Ελέγχου αποτελούνται από έναν υπάλληλο της Ειδικής Υπηρεσίας Επιθεωρητών Περιβάλλοντος, έναν υπάλληλο του οικείου Πολεοδομικού Γραφείου και έναν υπάλληλο του Δασαρχείου της περιοχής και συγκροτούνται με απόφαση του Γενικού Γραμματέα Περιφέρειας Αττικής μέσα σε ένα μήνα από την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου. Η βεβαίωση του

πρώτου εδαφίου εκδίδεται από τις Ειδικές Επιτροπές Ελέγχου εντός προθεσμίας δύο μηνών από της υποβολής της σχετικής αιτήσεως.

Άρθρο 3

Γεωγραφικές συντεταγμένες γηπέδων και κτισμάτων

Από την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου στην αίτηση για την έκδοση άδειας οικοδομής και στην άδεια οικοδομής που εκδίδεται, σε οικοπέδα ή γήπεδα που βρίσκονται εν όλω ή εν μέρει μέσα στο περίγραμμα των περιοχών της παραγράφου 1 του άρθρου 1 του παρόντος αναγράφονται υποχρεωτικά οι γεωγραφικές συντεταγμένες εξαρτημένες από το εθνικό τριγωνομετρικό δίκτυο του οικοπέδου ή γηπέδου, καθώς και του υπό ανέγερση κτίσματος ή της κατασκευής. Η ίδια υποχρέωση ισχύει για τις εκτάσεις που αναφέρονται στα τοπογραφικά διαγράμματα που συνοδεύουν τις πράξεις χαρακτηρισμού του άρθρου 14 του ν. 998/1979. Με απόφαση της Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής δύναται να επεκτείνεται η διάταξη του πρώτου εδαφίου και σε περιοχές της χώρας εκτός του περιγράμματος της παραγράφου 1 του άρθρου 1.

Άρθρο 4

Σύστημα τηλεπισκόπησης χαρτογράφησης

1. Η εταιρεία «ΚΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ Α.Ε.» θέτει σε λειτουργία, υπό την εποπτεία του Οργανισμού Κτηματολογίου και Χαρτογραφήσεων Ελλάδος που συγκροτήθηκε με το ν. 1647/1986 (ΦΕΚ 141 Α'), σύστημα τηλεπισκοπικής περιοδικής χαρτογράφησης του Νομού Αττικής και ενημερώνει μέσα στο πρώτο τριήμερο κάθε ημερολογιακού μήνα την Ειδική Υπηρεσία Κατεδαφίσεων του άρθρου 7 για κάθε νέο κτίσμα που εντοπίζεται σε γήπεδο εκτός σχεδίων πόλεων και εκτός ορίων οριοθετημένων οικισμών στις περιοχές του περιγράμματος της παραγράφου 1 του άρθρου 1, αναφέροντας υποχρεωτικά τις γεωγραφικές συντεταγμένες του κτίσματος.

2. Με απόφαση της Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής καθο-

ρίζεται κάθε άλλο θέμα σχετικό με τη λειτουργία του ως άνω συστήματος.

Άρθρο 5

Επιτάχυνση της διαδικασίας κύρωσης δασικών χαρτών Νομού Αττικής

Στο ν. 2664/1998 (ΦΕΚ 275 Α') «Εθνικό Κτηματολόγιο και άλλες διατάξεις» προστίθεται άρθρο 27Α, ως ακολούθως:

«Άρθρο 27Α

Επιτάχυνση της διαδικασίας κύρωσης δασικών χαρτών Νομού Αττικής

Η κύρωση των δασικών χαρτών για το Νομό Αττικής γίνεται ως εξής:

1. Ο προσωρινός δασικός χάρτης θεωρείται από την αρμόδια Διεύθυνση Δασών μέσα σε τρεις μήνες από την υποβολή του σε αυτήν και στη συνέχεια αναρτάται από υπάλληλο των υπηρεσιών της παραγράφου 10 του άρθρου 28 του ν. 2664/1998 (ΦΕΚ 275 Α') σε εμφανή θέση στα γραφεία των Διευθύνσεων Δασών, της εταιρείας «ΚΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ Α.Ε.» ή του γραφείου κτηματογράφησης του οικείου δημοτικού ή κοινοτικού καταστήματος και στο οικείο Δασαρχείο. Εφόσον είναι τεχνικώς δυνατό, η ανάρτηση γίνεται και στο διαδίκτυο. Ανακοίνωση για την ανάρτηση του δασικού χάρτη δημοσιεύεται σε δύο τουλάχιστον ημερήσιες εφημερίδες πανελλαδικής κυκλοφορίας. Με τις ανακοινώσεις αυτές απευθύνεται δημόσια πρόσκληση προς κάθε ενδιαφερόμενο να λάβει γνώση του αναρτηθέντος ως ανωτέρω προσωρινού δασικού χάρτη και να υποβάλει κατ' αυτού τις αντιρρήσεις του, είτε αυτοπροσώπως είτε με εξουσιοδοτημένο αντιπρόσωπό του, μέσα σε προθεσμία σαράντα πέντε ημερών που αρχίζει από την τελευταία δημοσίευση. Οι προσωρινοί δασικοί χάρτες παραμένουν αναρτημένοι τουλάχιστον μέχρι τη λήξη των προθεσμιών.

2. Οι αντιρρήσεις αφορούν αποκλειστικά στην αμφισβήτηση του δασικού χαρακτήρα των εμφανιζόμενων στο χάρτη δασικών εκτάσεων.

Κατά τη διαδικασία των αντιρρήσεων δεν επιτρέπεται να τεθούν ή να προβληθούν θέματα ιδιοκτησίας, ούτε να θιγούν δικαιώματα του Δημοσίου ή ιδιωτών. Οι αντιρρήσεις εξετάζονται μέσα σε δύο μήνες από τη λήξη της προθεσμίας υποβολής τους από τριμελείς επιτροπές που συγκροτούνται με απόφαση του Γενικού Γραμματέα της οικείας Περιφέρειας, οι οποίες αποτελούνται από έναν συνταξιούχο δικαστικό λειτουργό, ως Πρόεδρο, από έναν δασολόγο και έναν τοπογράφο μηχανικό, υπαλλήλους της οικείας Περιφέρειας, ως μέλη. Με την ίδια απόφαση ορίζεται και ο γραμματέας της επιτροπής. Η αποζημίωση των μελών της επιτροπής και του γραμματέα καθορίζεται με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 17 του ν. 3205/2003 (ΦΕΚ 297 Α'), όπως εκάστοτε ισχύει.

3. Οι δασικοί χάρτες, μετά την τυχόν διόρθωσή τους, που διενεργείται από την εταιρεία «ΚΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ Α.Ε.» με βάση τις αποφάσεις των πιο πάνω τριμελών επιτροπών, θεωρούνται από την αρμόδια Διεύθυνση Δασών εντός είκοσι ημερών και ακολούθως κυρώνονται από τον Γενικό Γραμματέα Περιφέρειας μέσα σε δεκαπέντε ημέρες από την υποβολή τους σε αυτόν.

4. Μετά την κύρωσή του ο δασικός χάρτης καθίσταται οριστικός και έχει πλήρη αποδεικτική ισχύ σε κάθε διοικητική ή δικαστική αρχή. Πάνω στους οριστικούς δασικούς χάρτες σημειώνονται οι περίμετροι όλων γενικά των δασικών εκτάσεων, στις οποίες εφαρμόζονται οι διατάξεις της δασικής νομοθεσίας. Αναμόρφωση κυρωμένου δασικού χάρτη με προσθήκη ή διαγραφή εκτάσεων είναι δυνατή εφόσον στηρίζεται σε διοικητικές πράξεις, που εκδίδονται κατ' εφαρμογή της δασικής νομοθεσίας, και κυρώνεται με απόφαση του Γενικού Γραμματέα της οικείας Περιφέρειας, που λαμβάνεται μετά από εισήγηση της οικείας Διεύθυνσης Δασών.

5. Οι περιοχές του Νομού Αττικής που επλήγησαν από τις πυρκαγιές του Αυγούστου 2009,

εάν δεν έχουν κηρυχθεί υπό κτηματογράφηση, κηρύσσονται υποχρεωτικά μέσα σε ένα μήνα από την ισχύ του παρόντος νόμου υπό κτηματογράφηση. Η ανάθεση μελετών σύνταξης του οικείου δασικού χάρτη γίνεται σύμφωνα με τα οριζόμενα στο δεύτερο και τρίτο εδάφιο της παραγράφου 7 του άρθρου 27 του παρόντος νόμου και τις διατάξεις του ν. 3316/2005 (ΦΕΚ 42 Α').

6. Μετά την κατάρτιση και κύρωση των δασικών χαρτών κάθε μεταβίβαση, σύσταση, αλλοίωση και γενικά κάθε μεταβολή των εμπραγμάτων σχέσεων στις δασικές εν γένει εκτάσεις που περιέχονται σε αυτούς είναι άκυρη και ανίσχυρη, αν δεν συνοδεύεται από πιστοποιητικό της αρμόδιας υπηρεσίας της παραγράφου 10 του άρθρου 28 του ν. 2664/1998, με το οποίο θα βεβαιώνεται ο χαρακτήρας της έκτασης, η ανυπαρξία δικαιωμάτων του Δημοσίου επ' αυτής και η αυτοτέλεια ή η νόμιμη κατάτμησή της.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β' **ΣΥΣΤΑΣΗ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΚΑΙ ΛΟΙΠΕΣ** **ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ**

Άρθρο 6

Σύσταση Ειδικής Γραμματείας Επιθεώρησης Περιβάλλοντος και Ενέργειας

1. Στο Υπουργείο Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής (Υ.Π.Ε.Κ.Α.) συνιστάται ενιαίος διοικητικός τομέας με τίτλο «Ειδική Γραμματεία Επιθεώρησης Περιβάλλοντος και Ενέργειας (Ε.Γ.Ε.Π.Ε.)» με αρμοδιότητα την επίβλεψη και το συντονισμό των αρμόδιων υπηρεσιών, σε κεντρικό, περιφερειακό και νομαρχιακό επίπεδο και επίπεδο Ο.Τ.Α. με σκοπό τη διασφάλιση της εφαρμογής της νομοθεσίας για θέματα περιβάλλοντος και ενέργειας και τη συμμόρφωση προς τις οικείες διατάξεις.

2. Στην Ειδική Γραμματεία Επιθεώρησης Περιβάλλοντος και Ενέργειας υπάγονται:

α) Η Ειδική Υπηρεσία Επιθεωρητών Περιβάλλοντος (Ε.Υ.Ε.Π.), που συστήθηκε σύμφωνα με το άρθρο 9 (παράγραφο Α, 1-11) του ν.

2947/2001 (ΦΕΚ 228 Α΄) και του π.δ. 165/2003 (ΦΕΚ 137 Α΄).

- β) Το Αυτοτελές Συντονιστικό Γραφείο για την Πρόληψη και Αποκατάσταση των Περιβαλλοντικών Ζημιών (ΣΥΓΑΠΕΖ), το οποίο συστήθηκε με την παράγραφο 2 του άρθρου 6 του π.δ. 148/2009 (ΦΕΚ 190 Α΄).
- γ) Η Γνωμοδοτική Επιτροπή για την Πρόληψη και την Αποκατάσταση των Περιβαλλοντικών Ζημιών, εφεξής «Επιτροπή Αντιμετώπισης Περιβαλλοντικών Ζημιών» (ΕΑΠΕΖ), η οποία συστήθηκε με την παράγραφο 5 του άρθρου 6 του π.δ. 148/2009 για την υποστήριξη του έργου του ΣΥΓΑΠΕΖ.

3. Στο Υπουργείο Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής συνιστάται θέση μετاکλητού ειδικού γραμματέα, ο οποίος προΐσταται της Ειδικής Γραμματείας Επιθεώρησης Περιβάλλοντος και Ενέργειας με βαθμό 2ο της κατηγορίας των ειδικών θέσεων.

4. Στην Ειδική Γραμματεία Επιθεώρησης Περιβάλλοντος και Ενέργειας υπάγεται επίσης και η Ειδική Υπηρεσία Επιθεωρητών Ενέργειας (Ε.Υ.ΕΠ.ΕΝ.), η οποία συνιστάται με το παρόν και με αποστολή τον έλεγχο και την παρακολούθηση της επίτευξης των στόχων της εθνικής ενεργειακής πολιτικής για την εξοικονόμηση ενέργειας και την ενεργειακή απόδοση και της εφαρμογής των διατάξεων των άρθρων 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11 και 12 του ν. 3661/2008 (ΦΕΚ 89 Α΄) «Μέτρα για τη μείωση της ενεργειακής κατανάλωσης των κτιρίων και άλλες διατάξεις».

Στις αρμοδιότητες της Ε.Υ.ΕΠ.ΕΝ. ανήκουν:

- α. Ο έλεγχος και η παρακολούθηση της διαδικασίας έκδοσης Πιστοποιητικού ενεργειακής απόδοσης, της επιθεώρησης λεβήτων και της επιθεώρησης εγκαταστάσεων κλιματισμού, όπως ορίζονται αντίστοιχα στα άρθρα 6, 7 και 8 του ν. 3661/2008 (ΦΕΚ 89 Α΄), ο έλεγχος και η παρακολούθηση του έργου των επιθεωρητών κτηρίων, επιθεωρητών λεβήτων και επιθεωρητών εγκαταστάσεων κλιματισμού, καθώς και η τήρηση σε ηλεκτρονι-

κή μορφή Αρχείου Επιθεωρήσεως Κτηρίων, όπως ορίζεται στο άρθρο 9 του ν. 3661/2008 (ΦΕΚ 89 Α΄).

- β. Ο έλεγχος ποιότητας της διαδικασίας έκδοσης πιστοποιητικού ενεργειακής απόδοσης, από τους Ενεργειακούς Επιθεωρητές του άρθρου 9 του ν. 3661/2008 (ΦΕΚ 89 Α΄).
- γ. Η συλλογή, επεξεργασία και μελέτη των αποτελεσμάτων από τον έλεγχο των πιστοποιητικών ενεργειακής απόδοσης και της επιθεώρησης λεβήτων και εγκαταστάσεων κλιματισμού των άρθρων 6, 7 και 8 αντίστοιχα του ν. 3661/2008 (ΦΕΚ 89 Α΄), με σκοπό τη διαπίστωση του βαθμού εφαρμογής των μέτρων για τη μείωση της κατανάλωσης ενέργειας των κτηρίων και την παρακολούθηση της επίτευξης των στόχων της ενεργειακής πολιτικής για την εξοικονόμηση ενέργειας και την ενεργειακή απόδοση.

5. Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται με πρόταση των Υπουργών Οικονομικών, Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης και Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, καθορίζεται η συγκρότηση της Ε.Υ.ΕΠ.ΕΝ., η διοικητική και οργανωτική δομή αυτής και των τομέων της και οι θέσεις και τα προσόντα του προσωπικού κατά κατηγορία και ειδικότητα, η κάλυψη των οποίων μπορεί να προβλέπεται ότι διενεργείται και με αποσπάσεις από τον ευρύτερο δημόσιο τομέα. Με όμοιο διάταγμα ρυθμίζονται ο τρόπος διενέργειας των ελέγχων, τα πρόστιμα, οι λοιπές κυρώσεις και η διαδικασία επιβολής τους στους παραβάτες.

Άρθρο 7

Ειδική Υπηρεσία Κατεδαφίσεων

1. Συνιστάται Ειδική Υπηρεσία Κατεδαφίσεων, ως Τμήμα της Ειδικής Υπηρεσίας Επιθεωρητών Περιβάλλοντος (Ε.Υ.Ε.Π.), που έχει συσταθεί σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 9 παραγράφοι Α. 1-11 του ν. 2947/2001 (ΦΕΚ 228 Α΄) και του π.δ. 165/2003 (ΦΕΚ 137 Α΄), υπαγόμενη απευθείας στον Γενικό Επιθεωρητή της Ε.Υ.Ε.Π.

Η παραπάνω υπηρεσία είναι αρμόδια για τον εντοπισμό αυθαίρετων κατασκευών μέσα στις εκτάσεις των περιοχών του περιγράμματος της παραγράφου 1 του άρθρου 1 του παρόντος και την εκτέλεση των πράξεων κατεδάφισης.

2. Η Ειδική Υπηρεσία Κατεδαφίσεων ενημερώνεται από την εταιρεία «ΚΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ Α.Ε.» για κάθε νέο κτίσμα που εντοπίζεται στις περιοχές της παραγράφου 1 του άρθρου 1, κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 4, εντοπίζει τα αυθαίρετα κτίσματα και ενημερώνει τις αρμόδιες υπηρεσίες, ώστε να προχωρήσουν άμεσα στην έκδοση των προβλεπόμενων πράξεων κατεδάφισης. Επίσης συντονίζει και παρακολουθεί το έργο τους και μπορεί να προβαίνει αυτεπάγγελτα και η ίδια στην εκτέλεση των εν γένει πράξεων κατεδάφισης που εκδόθηκαν σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις. Εκτός των υπηρεσιών του Δημοσίου και των Ο.Τ.Α. Α' και Β' βαθμού που διαθέτουν κατάλληλα προς κατεδάφιση μηχανικά μέσα και προβαίνουν σε κατεδάφιση αυθαίρετων κτισμάτων, μπορεί και η ίδια να αναθέτει την κατεδάφιση αυθαίρετων κτισμάτων σε ιδιωτικές επιχειρήσεις, μετά από σύνοψη σχετικών συμβάσεων.

3. Η Ειδική Υπηρεσία Κατεδαφίσεων έχει έδρα στην Αθήνα και στελεχώνεται αποκλειστικά με υπαλλήλους που αποσπώνται από το Δημόσιο και νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου στην Ειδική Υπηρεσία Επιθεωρητών Περιβάλλοντος για μια τριετία, η οποία μπορεί να παρατείνεται, ανάλογα με τις υπηρεσιακές ανάγκες, με απόφαση του οικείου Υπουργού και του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, μετά από πρόταση του Ειδικού Γραμματέα Επιθεώρησης Περιβάλλοντος και Ενέργειας.

4. Οι θέσεις του προσωπικού της Ειδικής Υπηρεσίας Κατεδαφίσεων είναι δώδεκα (12) και κατανέμονται ως εξής: Μία (1) θέση Προϊσταμένου του Τμήματος του κλάδου ΠΕ Αρχιτεκτόνων Μηχανικών ή/και Πολιτικών Μηχανικών με Α' βαθμό. Τέσσερις (4) θέσεις υπαλλήλων ειδικού επιστημονικού προσωπικού, όπως ορίζεται

στο π.δ. 50/2001 (ΦΕΚ 39 Α'), με τις παρακάτω ειδικότητες: Ένας (1) αρχιτέκτονας, δύο (2) πολιτικοί μηχανικοί, ένας (1) δασολόγος. Επτά (7) θέσεις τακτικού προσωπικού: α. Κατηγορία Πανεπιστημιακής Εκπαίδευσης (ΠΕ): δύο (2) θέσεις κλάδου ΠΕ Διοικητικού, μία (1) θέση κλάδου ΠΕ οικονομολόγων, μία (1) θέση του κλάδου ΠΕ αρχιτεκτόνων – μηχανικών, δύο (2) θέσεις κλάδου ΠΕ πολιτικών μηχανικών, β. Κατηγορία Τεχνολογικής Εκπαίδευσης (ΤΕ): μία (1) θέση ΤΕ τεχνολογικών εφαρμογών.

5. Στους αποσπώμενους για τη στελέχωση της Ειδικής Υπηρεσίας Κατεδαφίσεων δύναται να καταβάλλεται ειδική πρόσθετη αμοιβή, που καθορίζεται με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής.

Άρθρο 8

Κτηματογράφηση και σύνταξη δασικού χάρτη σε περίπτωση πυρκαγιάς

Στο ν. 2664/1998 (ΦΕΚ 275 Α') «Εθνικό Κτηματολόγιο και άλλες διατάξεις» προστίθεται άρθρο 27B, ως ακολούθως:

«Άρθρο 27B

Επιτάχυνση της διαδικασίας κτηματογράφησης και κύρωσης δασικών χαρτών εκτός Νομού Αττικής

Οι περιοχές που πλήττονται από πυρκαγιά κηρύσσονται υπό κτηματογράφηση μέσα σε ένα μήνα από την εκδήλωση της πυρκαγιάς, εφόσον δεν τελούν ή δεν έχουν κηρυχθεί υπό κτηματογράφηση. Η εταιρεία «ΚΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ Α.Ε.» αναθέτει χωρίς καθυστέρηση τη σύνταξη δασικού χάρτη της πληγείσας περιοχής κατά τις κείμενες διατάξεις.»

Άρθρο 9

Κατάργηση διατάξεων

1. Η παράγραφος 3 του άρθρου 3 του ν. 998/1979 (ΦΕΚ 289 Α'), όπως αντικαταστάθηκε με την παράγραφο 1 του άρθρου 1 του ν. 3208/

2003 (ΦΕΚ 303 Α'), καταργείται, πλην της περιπτώσεως υπό στοιχείο γ) η οποία διατηρείται σε ισχύ ως αυτοτελής παράγραφος 5. Οι παράγραφοι 4 και 5 του άρθρου 3 του ν. 998/1979, όπως ισχύει αναριθμούνται αντιστοίχως σε παραγράφους 3 και 4.

2. Η παράγραφος 15 του άρθρου 21 του ν. 3208/2003 (ΦΕΚ 303 Α') δεν εφαρμόζεται για τα πρωτόκολλα της παραγράφου 5 του άρθρου 114 του ν. 1892/1990, τα οποία εκδίδονται το πρώτον μετά την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου.

3. Η παράγραφος 17 του άρθρου 1 του ν. 3208/2003 (ΦΕΚ 303 Α') καταργείται.

4. Το πρώτο εδάφιο της παραγράφου 2 του άρθρου 27 του ν. 2664/1998 (ΦΕΚ 275 Α'), όπως αντικαταστάθηκε με την παράγραφο 2

του άρθρου 5 του ν. 3208/2003 (ΦΕΚ 303 Α'), αντικαθίσταται ως εξής:

«Τα δάση και οι δασικές εκτάσεις των παραγράφων 1, 2, 3, 4 και 5 του άρθρου 3 του ν. 998/1979, όπως ισχύει, απεικονίζονται σε κατάλληλης κλίμακας αεροφωτογραφικό ή χαρτογραφικό υλικό, το οποίο, αφού συμπληρωθεί με τα φωτοερμηνευτικά στοιχεία των αεροφωτογραφιών, αποτελεί τον προσωρινό δασικό χάρτη.»

Άρθρο 10

Η ισχύς του παρόντος νόμου αρχίζει από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Παραγγέλλομε τη δημοσίευση του παρόντος στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και την εκτέλεσή του ως νόμου του Κράτους.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α'
Χάρτης των Δασαρχείων Πεντέλης και Καπανδριτίου (Κλ. 1:50.000)

ΝΟΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘ. 3819**2010 ΦΕΚ Α' 18/16.02.2010**

Κύρωση και τροποποίηση της από 29.10.2009 Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου «Αναστολή εφαρμογής διατάξεων τακτοποίησης ημιυπαίθριων και λοιπών κλειστών χώρων που άλλαξαν χρήση» (ΦΕΚ 218 Α').

**Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ**

Εκδίδομε τον ακόλουθο νόμο που ψήφισε η Βουλή:

Άρθρο πρώτο

Κυρώνεται και αποκτά ισχύ νόμου η από 29.10.2009 Πράξη Νομοθετικού Περιεχομένου «Αναστολή εφαρμογής διατάξεων τακτοποίησης ημιυπαίθριων και λοιπών κλειστών χώρων που άλλαξαν χρήση» (ΦΕΚ 218 Α'), η οποία έχει ως ακολούθως:

“ΠΡΑΞΗ ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Αναστολή εφαρμογής διατάξεων τακτοποίησης ημιυπαίθριων και λοιπών κλειστών χώρων που άλλαξαν χρήση

**Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ**

Έχοντας υπόψη:

1. Τις διατάξεις της παραγράφου 1 του άρθρου 44 του Συντάγματος.
2. Την έκτακτη περίπτωση εξαιρετικώς επείγουσας και απρόβλεπτης ανάγκης να επαναξιολογηθεί, αφού ληφθούν υπόψη πρωτίστως περιβαλλοντικά κριτήρια, η «τακτοποίηση» των ημιυπαίθριων και λοιπών κλειστών χώρων που άλλαξαν χρήση.
3. Τη σχετική πρόταση του Υπουργικού Συμβουλίου.
4. Το γεγονός ότι από τις διατάξεις της παρούσας δεν προκαλείται δαπάνη σε βάρος του κρατικού προϋπολογισμού για το τρέχον και τα

επόμενα οικονομικά έτη, αποφασίζουμε:

Άρθρο μόνο

1. Αναστέλλεται για χρονικό διάστημα έξι (6) μηνών η ισχύς των διατάξεων της παραγράφου 2 του άρθρου 40 τμήματα Α), Β), Γ) και Δ) και της παραγράφου 5 του άρθρου 41 του ν. 3775/2009 «Κανόνες Τεκμηρίωσης Ενδοομιλικών Συναλλαγών, Κανόνες Υποκεφαλαιοδότησης Επιχειρήσεων, Διαδικασία Ταχείας Αδειοδότησης και άλλες διατάξεις» (ΦΕΚ 122 Α'). Η αναστολή αφορά και τη διαδικασία των εκκρεμών αιτήσεων τακτοποίησης σε όποιο στάδιο και αν βρίσκονται.

2. Κατά τη διάρκεια της αναστολής της ανωτέρω παραγράφου δεν επιβάλλονται πρόστιμα και οποιεσδήποτε άλλες κυρώσεις για την ανέγερση και διατήρηση αυθαιρέτων.

Η ισχύς της παρούσας αρχίζει από τη δημοσίευσή της στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Η πράξη αυτή να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Άρθρο δεύτερο

Το άρθρο μόνο της από 29.10.2009 Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου «Αναστολή εφαρμογής διατάξεων τακτοποίησης ημιυπαίθριων και λοιπών κλειστών χώρων που άλλαξαν χρήση» (ΦΕΚ 218 Α'), τροποποιείται ως εξής:

1. Στο πρώτο εδάφιο της παραγράφου 1 διαγράφονται οι ακόλουθες λέξεις: «τμήματα Α), Β), Γ) και Δ)».

2. Στο τέλος της διάταξης της παραγράφου 2 προστίθεται η φράση «σε όσους χώρους έχουν ήδη υπαχθεί στις διαδικασίες που προβλέπουν οι διατάξεις των οποίων η ισχύς αναστέλλεται κατά την παράγραφο 1».

Η ισχύς αυτού του νόμου αρχίζει από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Παραγγέλλομε τη δημοσίευση του παρόντος στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και την εκτέλεσή του ως νόμου του Κράτους.

ΕΓΚΥΚΛΙΟΙ

Δίνονται οδηγίες για την εφαρμογή των διατάξεων των παρ. 2 και 3 του άρθρου 6 του από 24/4-3/5/1985 Π.Δ/τος (ΦΕΚ 181 Δ'), μετά την 1828/2008 Απόφαση του ΣτΕ.

**Εγκ. υπ' αριθμ. 1 πρωτ. 3678
28-1-2010 Υπ. Περιβάλλοντος, Ενέργειας
και Κλιμ. Αλλαγής**

Α. Σας στέλνουμε για ενημέρωσή σας την υπ. αρ. 1828/2008 Απόφαση του ΣτΕ, σύμφωνα με την οποία οι διατάξεις των παρ. 2 και 3 του άρθρου 6 του Π.Δ/τος 24/4-3/5/1985 (ΦΕΚ 181 Δ'), είναι ανίσχυρες.

Ειδικότερα με την ανωτέρω απόφαση κρίθηκε ότι οι διατάξεις των παρ. 2 και 3 του άρθρου 6 του Π.Δ/τος 24/4-3/5/1985 (ΦΕΚ 181 Δ'), «**οι οποίες ορίζουν προϋποθέσεις και διαδικασία για την παραχώρηση από ιδιώτες εδαφικών λωρίδων και τη θέση τους σε κοινή χρήση, προκειμένου να καταστούν οικοδομήσιμα ακίνητα στερούμενα προσώπου σε κοινόχρηστο χώρο και μη δυνάμενα, κατ' επέκταση, να δομηθούν βάσει του προεκτεθέντος γενικού όρου της παρ. 1 του άρθρου 6 του π.δ/τος 24-4-1985, ο οποίος στοιχεί προς γενική αρχή του πολεοδομικού δικαίου, είναι, ενόψει όσων αναφέρονται στη σκέψη 10 εκτός των ορίων της παρεχόμενης με το άρθρο 42 παράγρ. 5 ν. 1337/83 εξουσιοδοτήσεως και συνεπώς ανίσχυρες, διότι παρέχουν τη δυνατότητα δημιουργίας κοινοχρήστων χώρων, αποσπασματικώς και κατά τρόπο μη ορθολογικό, με πρωτοβουλία ιδιωτών, πριν από την έγκριση της πολεοδομικής μελέτης κατ' αντίθεση προς τις απορρέουσες από το άρθρο 24 του Συντάγματος επιταγές**».

Β. Μετά τα παραπάνω καλούνται όλες οι Πολεοδομικές Υπηρεσίες

1. **να μην εγκρίνουν πράξεις** κατ' εφαρμογή των παραπάνω παραγράφων 2 και 3 του άρθρου 6 του Π. Δ/τος 14/4-3/5/1985 (ΦΕΚ 181 Δ') και

2. **να μην εκδίδουν οικοδομικές άδειες** σε ιδιοκτησίες που έχουν δημιουργηθεί κατ' εφαρμογή των παραπάνω ανίσχυρων διατάξεων.

Γ. Για τη νόμιμη έκδοση οικοδομικών αδειών στις ιδιοκτησίες αυτές είναι αναγκαίο με μέριμνα των οικείων ΟΤΑ, να εκπονηθούν και προωθηθούν προς έγκριση τμηματικές πολεοδομικές μελέτες, σύμφωνα με τις διατάξεις της παραγρ. 3 του άρθρου 19 του ν. 2508/1997 (ΦΕΚ Α' 128), με την οποία ορίζεται ότι, «**Στην περιοχή μέσα στα όρια του οικισμού μπορεί να γίνει και ανεξάρτητη πολεοδομική μελέτη που μπορεί να περιορίζεται σε τμηματική πολεοδομική ρύθμιση κατά μήκος των κυρίων αξόνων ή σε άλλα πολεοδομικώς ενδιαφέροντα σημεία. Με τη μελέτη αυτή καθορίζονται κοινόχρηστοι, κοινωφελείς και οικοδομήσιμοι χώροι, χρήσεις γης και όροι και περιορισμοί δόμησης. Για τη...**»

Για τη μελέτη αυτή, πρέπει να τηρείται η προβλεπόμενη διαδικασία ανάρτησης της μελέτης στο δημοτικό κατάστημα, η γνωστοποίηση αυτής με δημοσίευση στον τύπο και η εκδίκαση των ενστάσεων που τυχόν υποβάλλονται (άρθρο 3 του Ν.Δ/τος της 17.7.1923 – ΦΕΚ Α' 228 ή άρθρο 154 του Π.Δ. της 19.7.1999 Κ.Β.Π.Ν. – ΦΕΚ 580 Δ/1999) καθώς και η γνωμοδότηση του ΣΧΟΠ της οικείας Ν.Α.

Η έγκρισή της θα γίνει κατά τις διατάξεις των παραγρ. 2β και 3β-3γ.ββ, του άρθρου 29 του Ν. 2831/2000, όπως ισχύει, σε συνδυασμό με την εγκύκλιο 6/2006 του ΥΠΕΧΩΔΕ, δηλαδή είτε

- με την έκδοση Απόφασης Γεν. Γραμματέα της οικείας Περιφέρειας ή του αρμόδιου Υπουργού ή Υφυπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής είτε
- με την έκδοση Π.Δ/τος, με πρόταση του αρμόδιου Υπουργού ή Υφυπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής (για τους οικισμούς της χωρικής αρμοδιότητας των πρώην ΥΜΑΘ και Αιγαίου, με πρόταση των αρμοδίων Υπουργών ή Υφυπουργών Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονι-

κής Διακυβέρνησης και Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων, αντίστοιχα).

Επισημαίνεται ότι προκειμένου να είναι δυνατή η προώθηση της εν λόγω μελέτης για έγκριση, πρέπει αυτή να αφορά κατά το δυνατόν «κλειστά» οικοδομικά τετράγωνα (ΟΤ), τα οποία θα πρέπει να περιβάλλονται από κοινόχρηστους χώρους. Αναλυτικότερες οδηγίες για το σχεδιασμό θα δοθούν με επόμενη εγκύκλιο.

Στις μελέτες αυτές επίσης, κρίνεται σκόπιμο να συμπεριληφθούν και τα τμήματα των οικισμών, στα οποία έχουν εκδοθεί οικοδομικές άδειες κατ' εφαρμογή διοικητικών πράξεων που εγκρίθηκαν με τις διατάξεις των παρ. 2 και 3 του άρθρου 6 του Π.Δ/τος 24/4-3/5/1985 (ΦΕΚ 181 Δ΄).

Δ. Διευκρινίζεται ακόμα πως, με την υπ. αρ. 1828/2008 Απόφαση κρίθηκε ότι, η **παράγρ. 1** του άρθρου **6** του προαναφερόμενου Π. Δ/τος «**...στοιχεί προς γενική αρχή πολεοδομικού δικαίου...**» και συνεπώς πρέπει να εφαρμόζεται από τις αρμόδιες Πολεοδομικές Υπηρεσίες.

Δηλ. τηρείται η σύνταξη συμβολαιογραφικής πράξης παραχώρησης στον οικείο ΟΤΑ και θέσης σε κοινή χρήση λωρίδας οικοπέδου, κατά το μήκος του προσώπου του σε **υφιστάμενο** κοινόχρηστο χώρο, ώστε αυτός ο χώρος να αποκτήσει το αναφερόμενο στην παράγραφο αυτή αναγκαίο πλάτος των 4 μέτρων και το οικόπεδο να καταστεί οικοδομήσιμο ως προς τον συγκεκριμένο όρο (πρόσωπο σε κοινόχρηστο χώρο **πλάτους** 4 μ. τουλάχιστον).

Με το παραπάνω σκεπτικό πρέπει να εφαρμόζεται και οποιοσδήποτε όρος έχει θεσμοθετηθεί για την εξασφάλιση μεγαλύτερου πλάτους (ή άλλως για τη διεύρυνση) **υφισταμένου** κοινοχρήστου χώρου του οικισμού κατ' επίκληση των παραγρ. 1, 3, 6 και 7 του άρθρου 6 του παραπάνω Π.Δ/τος.

Μετά τα παραπάνω παρακαλούμε να προσαρμόσετε τις ενέργειές σας, σύμφωνα με την παρούσα.

Η ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ & ΚΛΙΜΑΤΙΚΗΣ ΑΛΛΑΓΗΣ
Κ. ΜΠΙΡΜΠΙΛΗ

ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΕΙΣ

Πλειστηριασμός: Αναστέλλονται μέχρι και την 30/6/2010 οι πλειστηριασμοί, οι οποίοι επισπεύδονται από πιστωτικά ιδρύματα γι' απαίτηση μικρότερα των 200.000 ευρώ, έστω και αν η συνολική απαίτηση είναι ανωτέρα του ποσού αυτού.

Γνωμ. υπ' αριθ. 1/482/12-2-2010 Εισαγ. Α.Π.

Σύμφωνα με το άρθρο 5 της από 16/9/2009 Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου, όπως αυτή κυρώθηκε και τροποποιήθηκε με το άρθρο 2§3 Ν. 3814/2010 «Αναστέλλονται έως και την 30ή Ιουνίου 2010 οι πλειστηριασμοί, οι οποίοι επισπεύδονται για την ικανοποίηση απαιτήσεων που δεν υπερβαίνουν το ποσό των διακοσίων χιλιάδων (200.000) ευρώ, από πιστωτικά ιδρύματα και εταιρείες παροχής πιστώσεων, καθώς και από τους εκδοχείς των απαιτήσεων αυτών».

Η διάταξη αυτή είναι σαφής μη επιδεχόμενη παρερμηνείας, οι οποίες αφ' ενός μεν την καταστρατηγούν και αφ' ετέρου υπερακοντίζουν το σκοπό της που είναι η προστασία, ενόψει της οικονομικής κρίσης των πολιτών που αντιμετωπίζουν δυσχέρειες για την εξόφληση των χρεών τους και των δανειοληπτών που δεν δύναται να αντιμετωπίσουν τις δανειακές τους υποχρεώσεις.

Ως εκ τούτου, έχουμε τη γνώμη ότι κατά το προαναφερθέν χρονικό διάστημα, δεν μπορεί να επισπευσθεί πλειστηριασμός για απαίτηση μικρότερη των 200.000 ευρώ από Τράπεζες ή εταιρείες παροχής πιστώσεων, ανεξαρτήτως του αν η συνολική τους απαίτηση υπερβαίνει το ποσό αυτό.

Ο Αντεισαγγελεύς του Αρείου Πάγου
Γεώργιος Παντελής

ΝΟΜΟΛΟΓΙΑ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΩΝ

ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΗΣ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ

Αριθ. 3092/2007

Πλειστηριασμός: Όταν επισπεύδεται πλειστηριασμός κατά τις διατάξεις του ΚΕΔΕ είναι δυνατή η ανακοπή και κατά της περιλήψεως κατακυρωτικής εκθέσεως. Στους πλειστηριασμούς αυτούς (Κ.Ε.Δ.Ε.) όπου έχουν εφαρμογή οι διατάξεις του άρθρου 965 § 5 του Κ.Πολ.Δικ. και επομένως σε περίπτωση που ο υπερθεματιστής δεν καταβάλλει το πλειστηρίασμα δεν καλούνται οι επόμενοι πλειοδότες, αλλά διενεργείται ευθέως αναπλειστηριασμός.

1. Επειδή, για την κρινόμενη αίτηση έχει καταβληθεί το νόμιμο παράβολο (517457, 577536, 577537, 577542/2003).

2. Επειδή, με την αίτηση αυτή ζητείται, παραδεκτώς, η αναίρεση της 172/2003 αποφάσεως του Τριμελούς Διοικητικού Πρωτοδικείου Ναυπλίου, με την οποία απορρίφθηκε έφεση της αναιρεσείουσας τράπεζας κατά της 13/2001 αποφάσεως του Μονομελούς Διοικητικού Πρωτοδικείου Ναυπλίου. Με την τελευταία αυτή απόφαση είχε γίνει εν μέρει δεκτή ανακοπή της αναιρεσίβλητης εταιρίας περιορισμένης ευθύνης με την επωνυμία «...» και είχε ακυρωθεί η 642/4.3.1999 περίληψη κατακυρωτικής εκθέσεως της συμβολαιογράφου Άργους Ε. Π. – Ν.

3. Επειδή, ο Κώδικας Εισπράξεως Δημοσίων Εσόδων (ν. δ/μα 356/1974, ΦΕΚ Α' 90) ορίζει στο άρθρο 75 τα εξής: «1. Παράλειψις ή ακυρότης των πράξεων εκτελέσεως δύναται να προταθή υπό του οφειλέτου αν αυτή αποδεικνύεται εξ αυτών τούτων των πράξεων και αν κατά την κρίσιν του Δικαστηρίου επήλθεν εις αυτόν βλάβη, μη δυναμένη να επανορθωθή άλλως ή κηρυσσομένης της ακυρότητος. ... 2. Μετά παρέλευσιν 10 ημερών από του πλειστηριασμού δεν επιτρέπεται εις τον οφειλέτην ανακοπή ακυρώσεως των μέχρι του πλειστηριασμού πράξεων της εκτελέσεως. Ωσαύτως μετά παρέλευσιν 10 ημερών από του πλειστηριασμού δεν επιτρέπεται ανακοπή ακυρώσεως του πλειστηριασμού

εις τον οφειλέτην και τους ενυποθήκους δανειστάς εάν εκοινοποιήθη εις αυτούς εγκύρως το πρόγραμμα πλειστηριασμού ή οπωσδήποτε έλαβον γνώσιν αυτού μέχρι και της ημέρας διενεργείας του,

3. ...». Περαιτέρω, ο ίδιος Κώδικας ορίζει τα εξής: Στο άρθρο 47: «1. Η κατακύρωσις των πλειστηριασθέντων ακινήτων τελεί υπό την εξουσιαστικήν αίρεσιν ότι ο οφειλέτης δεν ήθελε καταβάλει εντός τριάκοντα (30) ημερών από του πλειστηριασμού τα εν τω προγράμματι και εν ταις αναγγελίαις του Δημοσίου ληξιπρόθεσμα μέχρι της ημέρας της καταβολής χρέη προς το Δημόσιον, ... Γενομένων των ανωτέρω η κατακύρωσις λογίζεται ως μη γενομένη ... 2. Η υποχρέωσις του τελευταίου πλειοδότη προς κατάθεσιν του πλειστηριάσματος άρχεται από της παρελεύσεως απράκτου της ανωτέρω προθεσμίας». Στο άρθρο 45: «1. Εντός 10 ημερών από της λήξεως της εν άρθρω 47 του παρόντος Ν. Διατάγματος προθεσμίας και άνευ νεωτέρας προς αυτόν ειδοποιήσεως, ο υπερθεματιστής εάν εν τω πλειστηριασμώ δεν ανηγγέλησαν εμπροθέσμως έτεροι πιστωταί, υποχρεούται να καταθέση το πλειστηρίασμα εις το Δημόσιον Ταμείον, άλλως καταθέτει τούτο εντός της προθεσμίας εις τον επί του πλειστηριασμού υπάλληλον, συντασσομένου εν τη περιπτώσει ταύτη πίνακος κατά τας διατάξεις του άρθρου 974 του Κώδικος Πολιτικής Δικονομίας. 2. Η κατά την προηγουμένην παράγραφον κατάθεσις του πλειστηριάσματος δεν εμποδίζεται εκ της... ασκήσεως ανακοπής... 3. ...». Στο άρθρο 46 παρ. 1: «Εάν ο υπερθεματιστής δεν καταβάλη εντός των προθεσμιών του άρθρου 45 του παρόντος Ν. Διατάγματος το πλειστηρίασμα, διώκεται προς καταβολήν του ποσού του πλειστηριάσματος, επιβαρυνομένου με προσαιξήσεις εκπροθέσμου καταβολής, από της λήξεως της ανωτέρω προθεσμίας, ή ενεργείται αναπλειστηριασμός δαπάναις και κινδύνω αυτού,... Η ενέργεια του ενός δεν αποκλείει το έτερον. Εάν εκ του αναπλειστηριασμού επιτευχθή πλειστηρίασμα επί έλαττον, ο καθ' ου ο αναπλειστηριασμός διώκεται προς καταβολήν ποσού χρέους

ίσου προς την προκύψασαν διαφοράν, ως οφειλέτης του Δημοσίου, ...». Τέλος, ο ανωτέρω Κώδικας ορίζει στο άρθρο 89 ότι «Αι διατάξεις του Κώδικος Πολιτικής Δικονομίας εφαρμόζονται εφ' όσον δεν αντίκεινται εις τας διατάξεις του παρόντος Ν. Διατάγματος τηρουμένης πάντοτε της διατάξεως του άρθρου 75 του παρόντος Ν. Διατάγματος διά πάσαν παράβασιν».

4. Επειδή, εξάλλου, ο Κώδικας Πολιτικής Δικονομίας (π. δ/μα 503/1985, ΦΕΚ Α' 182) ορίζει στο άρθρο 1002 παρ. 1 ότι «Ο πλειστηριασμός ολοκληρώνεται με την κατακύρωση, ...», στο άρθρο 1004 παρ. 1, όπως η παράγραφος αυτή αντικαταστάθηκε με την παρ. 28 του άρθρου 4 του ν. 2298/1995 (ΦΕΚ Α' 62), ότι «Ο υπερθεματιστής οφείλει να καταβάλει αμέσως ολόκληρο το πλειστηρίασμα, εκτός αν ο υπάλληλος του πλειστηριασμού του επιτρέψει να καταβάλει το πέραν της εγγυοδοσίας οφειλόμενο πλειστηρίασμα ή μέρος του μέσα σε δεκαπέντε (15) το αργότερο ημέρες. ...» και στο άρθρο 1005 ότι «1. Από τη στιγμή που ο υπερθεματιστής καταβάλει το πλειστηρίασμα, ο υπάλληλος του πλειστηριασμού του δίνει περίληψη της κατακυρωτικής έκθεσης. Με την κατακύρωση, και αφότου μεταγραφεί η περίληψη της κατακυρωτικής έκθεσης, ο υπερθεματιστής αποκτά το δικαίωμα που είχε εκείνος κατά του οποίου έγινε η εκτέλεση. 2. Η περίληψη της κατακυρωτικής έκθεσης είναι τίτλος εκτελεστός. Με βάση αυτή την περίληψη μπορεί να γίνει κατά το άρθρο 943 αναγκαστική εκτέλεση υπέρ του υπερθεματιστή και των διαδόχων του και εναντίον εκείνου κατά του οποίου έγινε η εκτέλεση και των διαδόχων του, ...». Περαιτέρω, ο Κώδικας Πολιτικής Δικονομίας ορίζει στο άρθρο 965 παρ. 5, όπως η παράγραφος αυτή αντικαταστάθηκε με την παρ. 13 εδ. γ' του προαναφερθέντος ν. 2298/1995 και ισχύει και επί πλειστηριασμού ακινήτων (σύμφωνα με το άρθρο 1003 παρ. 4 του ίδιου Κώδικα, όπως η παράγραφος αυτή αντικαταστάθηκε από την παρ. 27 του ίδιου άρθρου 4 του ν. 2298/1995), τα εξής: «Αν ο υπερθεματιστής δεν καταβάλει εμπροθέσμως το πλειστηρίασμα, ο υπάλληλος του πλειστηριασμού οφείλει μέσα

στις επόμενες δύο (2) εργάσιμες ημέρες να τον οχλήσει με εξώδικη πρόσκληση που επιδίδεται με δικαστικό επιμελητή. Αν ο υπερθεματιστής δεν καταβάλει το πλειστηρίασμα μέσα στις επόμενες από την όχληση πέντε (5) εργάσιμες ημέρες, η κατακύρωση σε αυτόν ανατρέπεται η εγγυοδοσία που έχει καταθέσει καταπίπτει, καλούνται δε οι επόμενοι πλειοδότες, η προσφορά των οποίων, αθροιζόμενη με το ποσό της εγγυοδοσίας που κατέπεσε, είναι ίση με το πλειστηρίασμα, να καταβάλουν σε τακτή ημέρα που ορίζεται στην πρόσκληση, το ποσόν που είχαν προσφέρει. Η πρόσκληση επιδίδεται με δικαστικό επιμελητή. Αν εμφανισθούν περισσότεροι ενδιαφερόμενοι συντάσσεται σχετική έκθεση από το συμβολαιογράφο και η κατακύρωση γίνεται σε εκείνον που είχε προσφέρει κατά τον πλειστηριασμό το μεγαλύτερο ποσόν. Το πλειστηρίασμα συνίσταται στο άθροισμα του ποσού που καταβλήθηκε και της εγγυοδοσίας του αρχικού υπερθεματιστή που κατέπεσε. Αν, κατά την ελεύθερη κρίση του υπαλλήλου του πλειστηριασμού, η κατά τα προηγούμενα εδάφια πρόσκληση των επόμενων πλειοδοτών είναι αδύνατη ή ιδιαίτερα δυσχερής για λόγους που εκτίθενται σε σχετική έκθεση, καθώς και σε κάθε περίπτωση που η διαδικασία αυτή δεν τελεσφόρησε, γίνεται αναπλειστηριασμός κατά τις διατάξεις των επομένων εδαφίων. ...». Τέλος, με την παράγραφο 35 του προαναφερθέντος άρθρου 4 του ν. 2298/1995 – (με την παρ. 13 εδ. γ' του οποίου αντικαταστάθηκε, κατά τα προεκτεθέντα, η παρ. 5 του άρθρου 965 Κ.Πολ.Δικ., η οποία, πριν από την αντικατάστασή της, προέβλεπε μόνον την δυνατότητα διενέργειας αναπλειστηριασμού σε περίπτωση που ο υπερθεματιστής δεν κατέβαλε το πλειστηρίασμα) – ορίσθηκε ότι «Οι διατάξεις του ν. δ/τος 356/1974 (Κ.Ε.Δ.Ε.)... δεν θίγονται. ...».

5. Επειδή, κατά την έννοια των παρατεθεισών στην τρίτη σκέψη διατάξεων του άρθρου 75 του Κ.Ε.Δ.Ε., ερμηνευόμενων ενόψει των προβλεπόμενων στις διατάξεις των άρθρων 45-47 του ίδιου Κώδικα, ανακοπή μπορεί να ασκηθεί όχι μόνο κατά της εκθέσεως πλειστηριασμού και κα-

τακυρώσεως, αλλά και κατά της περιλήψεως της εκθέσεως κατακυρώσεως, εάν η βλάβη του οφειλέτη προέρχεται από την περίληψη της εκθέσεως αυτής, λόγω αυτοτελών πλημμελειών της. Στην περίπτωση δε αυτή η δεκαήμερη προθεσμία για την άσκηση ανακοπής αρχίζει όχι από τη διενέργεια του πλειστηριασμού, αλλά από την εκ μέρους του οφειλέτη γνώση της περιλήψεως της κατακυρωτικής εκθέσεως, εφόσον από την πράξη αυτή προέρχεται η βλάβη του. Περαιτέρω, στην εκτέλεση για την είσπραξη δημοσίων εσόδων το ζήτημα της διαδικασίας, που ακολουθείται σε περίπτωση που ο υπερθεματιστής δεν καταβάλει εμπροθέσμως το πλειστηρίασμα, ρυθμίζεται από τον ίδιο τον Κ.Ε.Δ.Ε., ο οποίος προβλέπει στο άρθρο 46 παρ. 1 ότι στην περίπτωση αυτή ο υπερθεματιστής διώκεται προς καταβολή του ποσού του πλειστηριασμού ή ενεργείται αναπλειστηριασμός και ότι η μία ενέργεια δεν αποκλείει την άλλη. Συνεπώς, εφόσον το ζήτημα αυτό ρυθμίζεται πλήρως και ειδικώς από τον ίδιο τον Κ.Ε.Δ.Ε., δεν υπάρχει πεδίο εφαρμογής συμπληρωματικώς, μέσω της παραπεμπτικής διατάξεως του άρθρου 89 του Κώδικα αυτού, των αντιστοιχών διατάξεων της παραγράφου 5 του άρθρου 965 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας, όπως η παράγραφος αυτή ισχύει μετά την αντικατάστασή της με την παρ. 13 εδ. γ' του άρθρου 4 του ν. 2298/1995, η οποία προβλέπει ότι, στην περίπτωση που ο υπερθεματιστής δεν καταβάλει εμπροθέσμως το πλειστηρίασμα, καλούνται οι επόμενοι πλειοδότες – η προσφορά των οποίων, αθροισζόμενη με το ποσό της εγγυοδοσίας του υπερθεματιστή που κατέπεσε, είναι ίση με το πλειστηρίασμα – να καταβάλουν το ποσό που είχαν προσφέρει, και ότι, μόνον εάν τούτο δεν είναι δυνατόν ή είναι ιδιαίτερα δυσχερές, γίνεται αναπλειστηριασμός. Άλλωστε, ο ίδιος ο νεώτερος ν. 2298/1995 όρισε στην παράγραφο 35 του ανωτέρω άρθρου 4 – με την παρ. 13 εδ. γ' του οποίου αντικαταστάθηκε η ως τότε έχουσα παρόμοια ρύθμιση με το άρθρο 46 του Κ.Ε.Δ.Ε. παρ. 5 του άρθρου 965 του Κ.Πολ.Δικ. – ότι από τις ρυθμίσεις του δεν θίγονται οι διατάξεις του Κ.Ε.Δ.Ε. Ενόψει όλων των ανωτέρω, επί αναγκα-

στικής εκτελέσεως που επισπεύδεται με βάση τις διατάξεις του Κ.Ε.Δ.Ε., σε περίπτωση που ο υπερθεματιστής δεν καταβάλει εμπροθέσμως το πλειστηρίασμα, πλημμέλειες αφορώσες στην επακολουθήσασα διαδικασία παραδεκτώς προβάλλονται με ανακοπή κατά της περιλήψεως κατακυρωτικής εκθέσεως, η προθεσμία για την άσκηση της οποίας από την γνώση της εν λόγω περιλήψεως εκ μέρους του οφειλέτη. 6. Επειδή, με την προσβαλλόμενη απόφαση έγιναν δεκτά τα εξής: Με εντολή του Προϊσταμένου της Δημόσιας Οικονομικής Υπηρεσίας (Δ.Ο.Υ.) Άργους κατασχέθηκε αναγκαστικώς, με την 357/ 14.5.1998 κατασχετήρια έκθεση του δικαστικού επιμελητή του Πρωτοδικείου Ναυπλίου Α.Π. για ληξιπρόθεσμες φορολογικές οφειλές της αναιρεσίβλητης εταιρίας, ύψους 12.796.150 δρχ., ένα γήπεδο εκτάσεως 5.534,17 τ.μ., ιδιοκτησίας της, που βρίσκεται επί της παλαιάς Εθνικής οδού Άργους – Τριπόλεως, στη θέση «Μπαμπού ή Κοκκινιά» της κτηματικής περιφέρειας Άργους, και εντός του οποίου έχει ανεγερθεί βιομηχανικό κτήριο. Το ακίνητο αυτό εκπλειστηριάσθηκε στις 18.11.1998, με βάση το 16630/23.10.1998 πρόγραμμα πλειστηριασμού και την 615/1998 έκθεση πλειστηριασμού και κατακυρώσεως της συμβολαιογράφου Άργους Ε.Π. – Ν., και κατακυρώθηκε προσωρινά στην πρώτη πλειοδότρια Π.Κ. αντί ποσού 79.991.000 δρχ. Η τελευταία αυτή, όμως, δεν κατέβαλε το πλειστηρίασμα εντός 40 ημερών από την επομένη του πλειστηριασμού κατά το άρθρο 47 του Κ.Ε.Δ.Ε., αλλά ούτε και εντός της πενθήμερης προθεσμίας που της έταξε η ως άνω συμβολαιογράφος με την 634/3.2.1999 πράξη της. Για τον λόγο αυτόν, η εν λόγω συμβολαιογράφος, με την 637/9.2.1999 πράξη της που επιδόθηκε με την 3699/11.2.1999 έκθεση επιδόσεως του δικαστικού επιμελητή Α.Π., κάλεσε την επόμενη πλειοδότρια και ήδη αναιρεσείουσα εταιρία «Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος Α.Ε.» (όπως γίνεται δεκτό τόσο με την προσβαλλόμενη απόφαση όσο και με την πρωτόδικη και όχι «Εθνική Κτηματική Τράπεζα της Ελλάδος Α.Ε.», όπως αναφέρει η αναιρεσείουσα στο από 28.4.2007 υπόμνημά της, που κατέθεσε

εντός της δοθείσης σ' αυτήν από τον Πρόεδρο του Δικαστηρίου προθεσμίας) να καταβάλει σε τακτή ημέρα το ποσό που είχε προσφέρει την ημέρα του πλειστηριασμού, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 965 παρ. 5 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας, όπως ισχύει μετά την τροποποίησή του με το άρθρο 4 παρ. 13 του ν. 2298/1995. Η αναιρεσείουσα προσήλθε εντός της προθεσμίας που της είχε ταχθεί και, όπως προκύπτει από την 638/1999 πράξη καταθέσεως πλειστηριάσματος, κατέθεσε στην ανωτέρω συμβολαιογράφο το ποσό των 79.990.000 δρχ. Κατόπιν τούτου εκδόθηκε η 642/4.3.1999 περιλήψη κατακυρωτικής εκθέσεως, η οποία μεταγράφηκε στο οικείο βιβλίο του Υποθηκοφυλακείου Άργους. Η αναιρεσίβλητη εταιρία άσκησε ανακοπή ενώπιον του Μονομελούς Διοικητικού Πρωτοδικείου Ναυπλίου κατά του 16630/23.10.1998 προγράμματος πλειστηριασμού, της 615/18.11.1998 εκθέσεως πλειστηριασμού και (προσωρινής) κατακυρώσεως στην πρώτη πλειοδότρια και της 642/4.3.1999 περιλήψεως της κατακυρωτικής εκθέσεως περί κατακυρώσεως του ακινήτου στη δεύτερη πλειοδότρια, ήδη αναιρεσείουσα εταιρία. Με την πρωτόδικη απόφαση η ανακοπή απορρίφθηκε ως εκπρόθεσμη κατά το μέρος που στρεφόταν κατά του προγράμματος πλειστηριασμού και της εκθέσεως πλειστηριασμού και (προσωρινής) κατακυρώσεως, έγινε δε δεκτή κατά το μέρος που στρεφόταν κατά της 642/4.3.1999 περιλήψεως κατακυρωτικής εκθέσεως, η οποία ακυρώθηκε, με την αιτιολογία ότι, σε περίπτωση που, σε πλειστηριασμό που επισπεύδεται με βάση τις διατάξεις του Κ.Ε.Δ.Ε., δεν καταβληθεί το πλειστηρίασμα από τον πρώτο υπερθεματιστή, εφαρμόζεται η ειδική διάταξη του άρθρου 46 του εν λόγω Κώδικα, η οποία προβλέπει την διενέργεια αναπλειστηριασμού, και δεν μπορεί να εφαρμοσθεί συμπληρωματικώς η αντίστοιχη διάταξη του άρθρου 965 του Κ.Πολ.Δικ. Κατά της αποφάσεως αυτής η αναιρεσείουσα εταιρία άσκησε έφεση, η οποία απορρίφθηκε με την ήδη προσβαλλόμενη απόφαση. Ειδικότερα, με την απόφαση αυτή το δευτεροβάθμιο δικαστήριο απέρριψε τον λόγο εφέσεως ότι η ανακοπή ασκήθηκε εκπροθέσμως, με-

τά την πάροδο δέκα ημερών από την ημέρα της κατακυρώσεως υπέρ του τελικού υπερθεματιστή (δηλαδή από 4.3.1999, οπότε εκδόθηκε η περίληψη κατακυρωτικής εκθέσεως περί κατακυρώσεως του ακινήτου στην αναιρεσείουσα), με την αιτιολογία ότι η οριζόμενη από το άρθρο 75 παρ. 2 εδ. β' του ΚΕΔΕ δεκαήμερη προθεσμία, η οποία αρχίζει από την επομένη της ημερομηνίας διενέργειας του πλειστηριασμού, αφορά την ανακοπή κατά της εκθέσεως πλειστηριασμού και κατακυρώσεως και δεν καταλαμβάνει την ανακοπή κατά της περιλήψεως κατακυρωτικής εκθέσεως, η οποία συντάσσεται οπωσδήποτε μετά την πάροδο της δεκαήμερης αυτής προθεσμίας, ενόψει της παρεμβαλλομένης, βάσει των άρθρων 47 και 45 του Κ.Ε.Δ.Ε., συνολικής προθεσμίας των 40 ημερών, εντός της οποίας ο μεν οφειλέτης δύναται να καταβάλει την οφειλή, ο δε υπερθεματιστής υποχρεούται να καταβάλει το πλειστηρίασμα. Στη συνέχεια το δευτεροβάθμιο δικαστήριο δέχθηκε ότι στη διοικητική εκτέλεση, αν ο υπερθεματιστής δεν καταβάλει το πλειστηρίασμα εντός της νόμιμης προθεσμίας, εφαρμόζεται η ειδική διάταξη του άρθρου 46 του Κ.Ε.Δ.Ε. και δεν υπάρχει δυνατότητα συμπληρωματικής ή ανάλογης εφαρμογής της διατάξεως του άρθρου 965 παρ. 5 του Κ.Πολ.Δικ., όπως αντικαταστάθηκε από την παρ. 13 του άρθρου 4 του ν. 2298/1995. Η κρίση της προσβαλλομένης αποφάσεως ως προς τα δύο ανωτέρω ζητήματα, το παραδεκτό δηλαδή της ανακοπής κατά της περιλήψεως της κατακυρωτικής εκθέσεως και της τηρητέας διαδικασίας σε περίπτωση που ο υπερθεματιστής δεν καταβάλει εμπροθέσμως το πλειστηρίασμα, είναι νόμιμη, σύμφωνα με τα εκτεθέντα στην προηγούμενη σκέψη. Συνεπώς, οι περί του αντιθέτου λόγοι αναιρέσεως είναι απορριπτέοι ως αβάσιμοι. Ειδικότερα, η αναιρεσείουσα εταιρία προβάλλει ότι, εφόσον η έκθεση πλειστηριασμού διέφυγε τον έλεγχο λόγω ασκήσεως κατ' αυτής ανακοπής εκπροθέσμως, μη νομίμως ακυρώθηκε με την προσβαλλόμενη απόφαση η περιλήψη της εκθέσεως πλειστηριασμού, που αποτελεί απόσπασμα της εκθέσεως αυτής, λόγω εφαρμογής του άρθρου 965 παρ. 5 του

Κ.Πολ.Δικ., η οποία, όμως, έλαβε χώρα κατά τη διάρκεια του πλειστηριασμού. Ο λόγος αυτός αναιρέσεως είναι απορριπτός ως αβάσιμος, διότι η προβλεπόμενη από το άρθρο 965 παρ. 5 του Κ.Πολ.Δικ. διαδικασία εφαρμόστηκε από την επί του πλειστηριασμού υπάλληλο μετά την διενέργεια του πλειστηριασμού στις 18.11.1998 και την σύνταξη της 615/18.11.1998 σχετικής εκθέσεως, ενόψει του ότι η υπερθεματίστρια δεν κατέβαλε το πλειστηρίασμα εντός της προβλεπόμενης από τον νόμο τεσσερακονθήμερης προθεσμίας από την επόμενη της διενέργειας του πλειστηριασμού, με συνέπεια η βλάβη της αναιρεσίβλητης εταιρίας να προέλθει το πρώτον από πράξη μεταγενέστερη της εκθέσεως κατακυρώσεως. Περαιτέρω, η αναιρεσεύουσα εταιρία προβάλλει ότι εσφαλμένως η προσβαλλόμενη απόφαση ακύρωσε την περίληψη της κατακυρωτικής εκθέσεως, εφόσον η αναιρεσίβλητη εταιρία δεν προσέβαλε ούτε την υπ' αριθ. 637/9.2.1999 πράξη της συμβολαιογράφου, με την οποία αυτή καλούσε την αναιρεσεύουσα να καταβάλει το ποσό που είχε προσφέρει την ημέρα του πλειστηριασμού, ούτε την κατακύρωση στην αναιρεσεύουσα του εκπλειστηριασθέντος ακινήτου, με συνέπεια τυχόν ελάττωμα της κατακυρώσεως να έχει ιαθεί λόγω παραλείψεως της καθ' ης η εκτέλεση να την προσβάλλει με ανακοπή. Ο λόγος αυτός είναι απορριπτός ως αβάσιμος, διότι η μεν υπ' αριθ. 637/9.2.1999 πρόσκληση της συμβολαιογράφου προς την αναιρεσεύουσα είναι προπαρασκευαστική πράξη, μη δυναμένη να προσβληθεί παραδεκτώς με ανακοπή, από την προσβαλλόμενη δε απόφαση δεν προκύπτει ότι, πριν από την 642/4.3.1999 περίληψη κατακυρωτικής εκθέσεως, εκδόθηκε άλλη πράξη περί κατακυρώσεως του ακινήτου στην αναιρεσεύουσα, ούτε η τελευταία επικαλέστηκε ενώπιον των δικαστηρίων της ουσίας – ούτε, άλλωστε, και ήδη επικαλείται – άλλη συγκεκριμένη πράξη περί κατακυρώσεως σ' αυτήν του ακινήτου, περιελθούσα μάλιστα σε γνώση της αναιρεσίβλητης εταιρίας σε χρόνο που να καθιστά εκπρόθεσμη την ασκηθείσα ανακοπή. Τέλος, ο λόγος αναιρέσεως περί ανάλογης εφαρμογής των διατάξεων του άρθρου 965 παρ.

5 του Κ.Πολ.Δικ. και επί πλειστηριασμού που επισημαίνεται κατά τις διατάξεις του Κ.Ε.Δ.Ε. είναι απορριπτός ως αβάσιμος, εφόσον το βήμα της διαδικασίας, που πρέπει να ακολουθηθεί στην περίπτωση που ο υπερθεματιστής δεν καταβάλει εμπροθέσμως το πλειστηρίασμα, ρυθμίζεται πλήρως και ειδικώς από το άρθρο 46 του Κ.Ε.Δ.Ε. και, ως εκ τούτου, δεν μπορούν να εφαρμοσθούν ούτε συμπληρωματικώς ούτε κατ' αναλογίαν οι διατάξεις του άρθρου 965 παρ. 5 του Κ.Πολ.Δικ., όπως αντικαταστάθηκε από το άρθρο 4 παρ. 13 εδ. γ' του ν. 2298/1995, που ρυθμίζουν το ίδιο ζήτημα επί πλειστηριασμού, ο οποίος επισπεύδεται κατά τις διατάξεις του εν λόγω Κώδικα, σύμφωνα, άλλωστε, και με την παρ. 35 του ανωτέρω άρθρου 4 του ν. 2298/1985, κατά την οποία από τις ρυθμίσεις του άρθρου τούτου δεν θίγονται οι διατάξεις του Κ.Ε.Δ.Ε..

7. Επειδή, ενόψει των ανωτέρω πρέπει να απορριφθεί η κρινόμενη αίτηση.

Δια ταύτα

Απορρίπτει την κρινόμενη αίτηση.

Διατάσσει την κατάπτωση του κατατεθέντος παραβόλου.

Επιβάλλει στην αναιρεσεύουσα την δικαστική δαπάνη του Δημοσίου και της αναιρεσίβλητης εταιρίας, για καθένα από τους οποίους ανέρχεται σε τετρακόσια εξήντα (460) ευρώ.

ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΗΣ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ

Αριθ. 2402/2010

Σύνταγμα: Αρχή αναλογικότητας. Η επιβολή για φορολογικές παραβάσεις αντικειμενικώς προσδιοριζομένου προστίμου σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 5 § 10 του Ν. 2523/97 δεν αντιβαίνει στην αρχή της αναλογικότητας του άρθρου 25 Σ.

1. Επειδή, για την άσκηση της υπό κρίση αιτήσεως έχει καταβληθεί το νόμιμο παράβολο (υπ' αριθμ. 2820864-6/2007 ειδικά γραμμάτια παραβόλου σειράς Α').

2. Επειδή, με την αίτηση αυτή ζητείται η αναίρεση της 827/2007 αποφάσεως του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών, με την οποία απερρί-

φθη έφεση της ήδη αναιρεσειούσας εταιρίας κατά της 12611/2005 αποφάσεως του Διοικητικού Πρωτοδικείου Αθηνών. Με την τελευταία απόφαση απερρίφθη προσφυγή της ως άνω εταιρίας κατά της 105/19-6-2000 πράξεως του Προϊσταμένου της Δημόσιας Οικονομικής Υπηρεσίας Νέας Ιωνίας περί επιβολής σε βάρος της συνολικού προστίμου 29.412.760 δραχμών αναφορικά με την διαχειριστική περίοδο 1999 λόγω παραβάσεων του Κώδικα Βιβλίων και Στοιχείων.

3. Επειδή, η υπόθεση εισάγεται προς συζήτηση ενώπιον της επταμελούς συνθέσεως του Τμήματος κατόπιν παραπομπής με την 3768/2008 απόφαση της πενταμελούς συνθέσεως, λόγω της σπουδαιότητας του ανακύψαντος ζητήματος ως προς την συμβατότητα της διατάξεως του άρθρου 5 παρ. 10 περ. β' του ν. 2523/1997 σε σχέση με τη διάταξη του άρθρου 20 παρ. 1 του Συντάγματος και της αρχής της αναλογικότητας.

4. Επειδή, το άρθρο 20 παρ. 1 του Συντάγματος ορίζει ότι «Καθένας έχει δικαίωμα στην παροχή έννομης προστασίας από τα δικαστήρια και μπορεί να αναπτύξει σ' αυτά τις απόψεις του για τα δικαιώματα ή συμφέροντά του, όπως νόμος ορίζει», συναφώς δε προβλέπει το άρθρο 6 παρ. 1 της κυρωθείσας με το ν.δ. 53/1974 (Α' 256) Ευρωπαϊκής Συμβάσεως των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (ΕΣΔΑ) ότι «1. Παν πρόσωπον έχει δικαίωμα, όπως η υπόθεσίς του δικασθή δικαίως... υπό... δικαστηρίου... το οποίον θα αποφασίση είτε επί των αμφισβητήσεων επί των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων του αστικής φύσεως είτε επί του βασίμου πάσης εναντίον του κατηγορίας ποινικής φύσεως...». Εξάλλου, την αρχή της αναλογικότητας, η οποία απορρέει από την έννοια και τους θεσμούς του κράτους δικαίου, αναγνωρίζει ήδη ρητώς το άρθρο 25 παρ. 1 του Συντάγματος. Σύμφωνα με την αρχή αυτή οι επιβαλλόμενοι από τον κοινό νομοθέτη και τη διοίκηση περιορισμοί στην άσκηση των ατομικών δικαιωμάτων πρέπει να είναι μόνον οι αναγκαίοι και να συνάπτονται προς τον υπό του νόμου επιδιωκόμενο σκοπό. Πάντως, ένα μέτρο που προβλέπεται από διάταξη νόμου ως κύρω-

ση για παράβαση διατάξεως, τότε μόνο αντίκειται στην αρχή της αναλογικότητας, όταν από το είδος του ή τη φύση του είναι προδήλως ακατάλληλο για την επίτευξη του επιδιωκόμενου σκοπού ή όταν οι δυσμενείς συνέπειες του μέτρου τελούν σε προφανή δυσαναλογία ή υπερακοντίζουν τον επιδιωκόμενο σκοπό (ΣτΕ 990/2004 Ολ., 1402, 2938/2005, 596, 3005/2007, 628/2008, 956/2009).

5. Επειδή, εξάλλου, ο ν. 2523/1997 (Α' 179), όπως ίσχυε κατά τον κρίσιμο εν προκειμένω χρόνο, ορίζει, στο άρθρο 5 («Πρόστιμα για παραβάσεις του Κώδικα Βιβλίων και Στοιχείων (ΚΒΣ) – αντικειμενικό σύστημα») ότι «1. Όποιος παραβαίνει τις διατάξεις του Κώδικα Βιβλίων και Στοιχείων... τιμωρείται με πρόστιμο που προσδιορίζεται κατ' αντικειμενικό τρόπο. Για τον σκοπό αυτό καθιερώνονται δύο βάσεις υπολογισμού, συντελεστές βαρύτητας και ανώτατα όρια (οροφές). Οι παραβάσεις διακρίνονται σε δύο κατηγορίες, γενικές και αυτοτελείς. 2. Για την εφαρμογή του αντικειμενικού συστήματος δίδονται οι πιο κάτω εννοιολογικοί προσδιορισμοί: α) Βάση Υπολογισμού Νο 1 (ΒΑΣ. ΥΠ. 1) είναι το αντικειμενικό ποσό επί του οποίου εφαρμόζονται οι συντελεστές βαρύτητας για συγκεκριμένες παραβάσεις, όπως στις κατ' ιδίαν διατάξεις ορίζεται. Το ποσό της βάσης κλιμακώνεται ανάλογα με την κατηγορία των βιβλίων, που υποχρεούται να τηρεί κάθε υπόχρεο πρόσωπο του ΚΒΣ, ως εξής α.α. ... α.γ. Για υπόχρεους σε τήρηση βιβλίων Γ' κατηγορίας 300.000 δραχμές... β) Βάση Υπολογισμού Νο2 (ΒΑΣ. ΥΠ. 2) είναι το αντικειμενικό ποσό επί του οποίου εφαρμόζονται οι συντελεστές βαρύτητας για συγκεκριμένες παραβάσεις, όπως στις κατ' ιδίαν διατάξεις ορίζεται. Το ποσό της βάσης αυτής ισούται με την αξία της συναλλαγής ή του στοιχείου ή μέρους αυτών, μη συμπεριλαμβανομένου του ΦΠΑ κατά περίπτωση, γ) Συντελεστής βαρύτητας είναι ο αριθμός που κλιμακώνεται ανάλογα με τη σοβαρότητα της παράβασης και εφαρμόζεται στην αντίστοιχη βάση υπολογισμού... στ) Αυτοτελείς παραβάσεις είναι αυτές που ορίζονται

στην παράγραφο 8 του άρθρου αυτού για τις οποίες επιβάλλεται ιδιαίτερο πρόστιμο για κάθε μία παράβαση. 3...8. Οι παρακάτω περιπτώσεις, για την επιβολή του αντικειμενικού προστίμου, θεωρούνται αυτοτελείς παραβάσεις, για τις οποίες εφαρμόζεται η Βάση Υπολογισμού Νο 1 (ΒΑΣ. ΥΠ. 1), ο δε συντελεστής βαρύτητας, εφόσον δεν ορίζεται διαφορετικά, έχει αριθμητική τιμή 1. α)... ζ) Η καθεμιά κατάχωση ανύπαρκτης αγοράς, πώλησης ή ανύπαρκτου εσόδου, εξόδου και στοιχείου απογραφής... 10. Οι παρακάτω περιπτώσεις, επίσης, θεωρούνται αυτοτελείς παραβάσεις, για τις οποίες εφαρμόζεται η Βάση Υπολογισμού 2 (ΒΑΣ. ΥΠ. 2), όπως ειδικότερα προσδιορίζεται στις κατ' ιδίαν διατάξεις, με τις οποίες προσδιορίζεται και η τιμή του κατά περίπτωση ισχύοντος συντελεστή βαρύτητας: α)... β) Η έκδοση... εικονικών φορολογικών στοιχείων και η λήψη εικονικών... θεωρείται ιδιόζουσα φορολογική παράβαση και επιβάλλεται πρόστιμο ίσο με το διπλάσιο της αξίας κάθε στοιχείου, μη συμπεριλαμβανομένου του Φ.Π.Α., εφ' όσον αυτή είναι μεγαλύτερη των τριακοσίων χιλιάδων (300.000) δραχμών, σε αντίθετη δε περίπτωση ίσο με το διπλάσιο της ΒΑΣ. ΥΠ. 1. Αν η αξία του στοιχείου είναι μερικώς εικονική, το ως άνω πρόστιμο επιβάλλεται για το μέρος της εικονικής αξίας. Όταν δεν είναι δυνατός ο προσδιορισμός της μερικώς εικονικής αξίας το πρόστιμο της περίπτωσης αυτής επιβάλλεται μειωμένο κατά πενήντα τοις εκατό (50%). Η ίδια μείωση ισχύει και για το λήπτη εικονικού στοιχείου στην περίπτωση που η εικονικότητα ανάγεται αποκλειστικά στο πρόσωπο του εκδότη [το τελευταίο εδάφιο προστέθηκε με το άρθρο 10 παρ. 8 του ν. 2753/1999, Α' 249/17-11-1999, το οποίο, σύμφωνα με την παράγραφο 12 του ίδιου άρθρου, εφ' όσον προβλέπει επιεικέστερη μεταχείριση, εφαρμόζεται και για παραβάσεις διαπραχθείσες μέχρι το χρόνο δημοσίευσής του ν. 2753/1999, ανεξαρτήτως του χρόνου διαπιστώσεώς τους από τις φορολογικές αρχές, για τις οποίες, μεταξύ άλλων, δεν έχουν εκδοθεί από τις ως άνω αρχές οι σχετικές απο-

φάσεις επιβολής προστίμου]». Περαιτέρω, ορίζεται στο άρθρο 25 ότι «1. Από την έναρξη ισχύος των διατάξεων του παρόντος νόμου καταργείται κάθε άλλη διάταξη που προβλέπει την επιβολή... προστίμων... για παράβαση της φορολογικής εν γένει νομοθεσίας...» και στο άρθρο 38 ότι «1...3. Οι διατάξεις των άρθρων 4... έως και 9 εφαρμόζονται για παραβάσεις που διαπράττονται από τη δημοσίευση του παρόντος (11-9-1997) και μετά». Στο σχετικό χωρίο της οικείας εισηγητικής εκθέσεως αναφέρεται ότι η εισαγωγή του ως άνω αντικειμενικού προσδιορισμού του προστίμου για τη λήψη εικονικών στοιχείων στο διπλάσιο της αξίας του φορολογικού στοιχείου με την κατάργηση της δυνατότητας διακυμάνσεώς του, στα πλαίσια της διακριτικής ευχέρειας της φορολογικής αρχής, από το ισόποσο της εν λόγω αξίας μέχρι του πενταπλασίου αυτής, είχε ως σκοπό, μεταξύ άλλων, τη διαφάνεια και σαφήνεια του συστήματος, την αποφυγή συμπτωμάτων διαφθοράς και τη δημιουργία κλίματος εμπιστοσύνης μεταξύ φορολογικής αρχής και πολιτών, οι οποίοι πλέον μπορούν να γνωρίζουν εκ των προτέρων το ακριβές ύψος του προστίμου για κάθε συγκεκριμένη παράβαση, ενόψει σχετικών μειονεκτημάτων του προηγούμενου συστήματος (βλ. και την έκθεση της Διευθύνσεως Επιστημονικών Μελετών της Βουλής των Ελλήνων επί του σχετικού νομοσχεδίου καθώς και την εισηγητική έκθεση επί του άρθρου 10 παρ. 8 του ν. 2753/1999). Εξάλλου, με την παράγραφο 16 του άρθρου 40 του ν. 3220/2004 («... αντικειμενικοποίηση του φορολογικού ελέγχου...», Α' 15/28-1-2004) προστέθηκε εδάφιο στην παράγραφο 11 του άρθρου 5 του ν. 2523/1997, σύμφωνα με το οποίο «Δεν καταλογίζεται ιδιαίτερη παράβαση για την καταχώριση εικονικών στοιχείων, εφ' όσον επιβάλλεται πρόστιμο της περίπτωσης β' της προηγούμενης παραγράφου (για τη... λήψη εικονικών...), ανεξάρτητα από το χρόνο στον οποίο ανάγεται η παράβαση», η δε παράγραφος 17 του ίδιου ως άνω άρθρου ορίζει ότι «Οι διατάξεις της προηγούμενης παραγράφου καταλαμ-

βάνουν και τις εκκρεμείς στις φορολογικές αρχές, στα διοικητικά δικαστήρια και στο Συμβούλιο Επικρατείας υποθέσεις».

6. Επειδή, κατά τα εκτεθέντα στην προηγούμενη σκέψη, η θέσπιση με τις ανωτέρω διατάξεις του ν. 2523/1997 συστήματος αντικειμενικού προσδιορισμού των προστίμων για την ρητώς χαρακτηριζόμενη από το νόμο ως ιδιάζουσα παράβαση της λήψεως εικονικών φορολογικών στοιχείων, στοχεύοντας, κατά την σχετική εισηγητική έκθεση, στην αποφυγή συμπτωμάτων διαφθοράς και τη δημιουργία κλίματος εμπιστοσύνης μεταξύ φορολογικής αρχής και των πολιτών, οι οποίοι μπορούν πλέον να γνωρίζουν εκ των προτέρων το ακριβές ύψος του προστίμου για κάθε συγκεκριμένη παράβαση, έτσι ώστε να επιβάλλεται για όμοιες περιπτώσεις πρόστιμο της ίδιας βαρύτητας, συναρτώμενο, ευλόγως άλλωστε, με την αξία της οικείας συναλλαγής, ήτοι με μέγεθος αναγκαίως συναφές προς το ύψος της αντίστοιχης φοροδιαφυγής, εξασφαλίζει την ανάγκη διαφάνειας και την σαφήνεια των εις βάρος των παραβατών επιβαλλομένων κυρώσεων. Επομένως, εκ μόνου του ότι η διάταξη του άρθρου 5 παρ. 10 περ. β' του ν. 2523/1997, η οποία καθιστά τυπική την παράβαση της λήψεως εικονικών φορολογικών στοιχείων, προσδιορίζει το ως άνω πρόστιμο στο διπλάσιο της αξίας κάθε στοιχείου περιορίζοντας την σχετική διακριτική ευχέρεια της φορολογικής αρχής, με δυνατότητα μείωσης του μόνο στο μισό, όταν η εικονικότητα ανάγεται αποκλειστικώς στο πρόσωπο του εκδότη, δεν αντίκειται στην προβλεπόμενη από το Σύνταγμα αρχή της αναλογικότητας. Και τούτο διότι δεν θεσπίζει μέτρο προδήλως ακατάλληλο και απρόσφορο ούτε υπερακοντίζει το δημόσιο σκοπό της αποφυγής της διαφθοράς των φορολογικών οργάνων, στον οποίο κυρίως αποβλέπει, του κολασμού του παραβάτη και της αποτροπής παρομοίων παραβάσεων, (ΣτΕ 1402, 2938/2005 – πρβλ. ΣτΕ 139/1998, 956/2009, πρβλ. απόφ. ΔΕΚ της 12-7-2001, υπόθ. C-262/1999, κατά Ελληνικού Δημοσίου). Εξάλλου, όταν η ίδια φορολογική αρχή,

θεμιτώς κατά το Σύνταγμα, εν όψει των αναφερθέντων, δεν διαθέτει διακριτική ευχέρεια να προσδιορίζει το ύψος του προστίμου αναλόγως των ειδικότερων συνθηκών της παραβάσεως, θέμα παραβιάσεως της αρχής της αναλογικότητας ή του δικαιώματος παροχής έννομης προστασίας ως εκ του ότι το δικαστήριο που ελέγχει τη νομιμότητα της σχετικής πράξεως της ως άνω αρχής δεν διαθέτει ούτε αυτό τέτοια εξουσία, δεν μπορεί να τεθεί. Συνεπώς, ακόμα και υπό την εκδοχή ότι το επίμαχο πρόστιμο αποτελεί, λόγω της φύσεως και της σοβαρότητας που μπορεί να έχει κατά περίπτωση, κύρωση «ποινικής φύσεως» κατά την έννοια του προαναφερθέντος άρθρου 6 παρ. 1 της ΕΣΔΑ, δεν τίθεται ζήτημα παραβιάσεως της εν λόγω διατάξεως. Επομένως, εκ του ότι επιβλήθηκε σε βάρος της αναιρεσείουσας αντικειμενικώς προσδιοριζόμενο πρόστιμο βάσει της ανωτέρω διατάξεως του άρθρου 5 παρ. 10 περ. β' του ν. 2523/1997, ζήτημα αναιρέσεως της προβαλλομένης αποφάσεως δεν τίθεται.

7. Επειδή, εξάλλου, ο ΚΒΣ (π.δ. 186/1992, Α' 84), όπως ίσχυε κατά τον κρίσιμο εν προκειμένω χρόνο, ορίζει, στο άρθρο 2 παρ. 1, όπως τροποποιήθηκε με τα άρθρα 21 παρ. 1 του ν. 2166/1993 (Α' 137) και 2 παρ. 1 του π. δ/τος 134/1996 (Α' 105), ότι «Κάθε ημεδαπό... νομικό πρόσωπο... που ασκεί δραστηριότητα στην ελληνική επικράτεια και αποβλέπει στην απόκτηση εισοδήματος από... οποιαδήποτε... επιχείρηση, αναφερόμενο στο εξής με τον όρο «επιτηδευματίας»... λαμβάνει... τα στοιχεία... που ορίζονται από τον Κώδικα αυτό...». στο άρθρο 12 παρ. 1 ότι «Για την πώληση αγαθών... και την παροχή υπηρεσιών... εκδίδεται τιμολόγιο» στο άρθρο 18 παρ. 2 ότι «Κάθε εγγραφή στα βιβλία που αφορά συναλλαγή... του υποχρέου πρέπει να στηρίζεται σε στοιχεία που προβλέπονται από τις διατάξεις του Κώδικα αυτού...», στο άρθρο 30 παρ. 4 ότι «Τα βιβλία και στοιχεία της τρίτης κατηγορίας κρίνονται ανακριβή όταν ο υπόχρεος διαζευκτικά ή αθροιστικά: α)... γ)... λαμβάνει ανακριβή ή εικονικά... [φορολογικά] στοιχεία...», στο άρθρο 32 παρ.

1, ότι «Όποιος παραβαίνει τις διατάξεις του Κώδικα αυτού τιμωρείται, για κάθε είδος παράβασης, με πρόστιμο μέχρι τριακόσιες χιλιάδες (300.000) δραχμές, αν πρόκειται για υπόχρεο τήρησης βιβλίων τρίτης κατηγορίας...», στο άρθρο 33 παρ. 4, όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 19 παρ. 2 του π. δ/τος 134/1996, ότι «Η... λήψη εικονικών [φορολογικών στοιχείων] θεωρείται ιδιαίζουσα φορολογική παράβαση και επιβάλλεται πρόστιμο μέχρι το πενταπλάσιο της συνολικής αξίας κάθε στοιχείου, το οποίο δεν μπορεί να είναι κατώτερο, κατά περίπτωση, του ισόποσου αυτής, εφόσον αυτή είναι μεγαλύτερη των τριακοσίων χιλιάδων (300.000) δραχμών...» και στο άρθρο 34, όπως τροποποιήθηκε με τα άρθρα 19 παρ. 1 του π. δ/τος 134/1996 και 21 παρ. 10 του ν. 2166/1993, ότι «1. Το πρόστιμο επιβάλλεται... επί εταιριών... περιορισμένης ευθύνης... σε βάρος του νομικού προσώπου... 2 ... με απόφαση του προϊσταμένου της αρμόδιας ΔΟΥ...».

8. Επειδή, από τις προαναφερόμενες διατάξεις του ΚΒΣ συνάγεται ότι η μεν λήψη κάθε εικονικού τιμολογίου αποτελεί αυτοτελή παράβαση, για την οποία επιβάλλεται ιδιαίτερο πρόστιμο (του άρθρου 33 παρ. 4), κατόπιν επιμετρήσεως του ύψους του από την φορολογική αρχή, η δε καταχώριση του ιδίου τιμολογίου στα βιβλία του λήπτη αποτελεί αυτοτελή παράβαση, διαφορετική από την προηγούμενη, για την οποία επιβάλλεται ιδιαίτερο πρόστιμο (του άρθρου 32 παρ. 1), επίσης κατόπιν επιμετρήσεως του ύψους του από την φορολογική αρχή. Εξάλλου, η λήψη εικονικού τιμολογίου και η καταχώρισή του στα βιβλία του λήπτη αποτελούν αυτοτελείς παραβάσεις και υπό το καθεστώς του άρθρου 5 του ν. 2523/1997 για κάθε μία των οποίων προβλέπεται επιβολή ιδιαίτερου προστίμου κατά τις περιπτώσεις, αντιστοίχως, β' της παραγράφου 10 και ζ' της παραγράφου 8 του άρθρου αυτού. Επομένως, πράξη της φορολογικής αρχής με την οποία επιβάλλεται ενιαίο πρόστιμο για λήψη και καταχώριση εικονικού τιμολογίου είναι νομικώς πλημμελής, κατά την έννοια του άρθρου 79 του Κώδικα Δι-

οικητικής Δικονομίας (ν. 2717/1999, Α' 97), την οποία το διοικητικό πρωτοδικείο οφείλει και αυτεπαγγέλτως να ακυρώσει, χωρίς να δύναται να μεταρρυθμίσει αυτήν με επιβολή του κατά την κρίση του επιβλητέου προστίμου για κάθε παράβαση, εφόσον η φορολογική αρχή δεν άσκησε την ανήκουσα σ' αυτήν εξουσία επιμετρήσεως του επιβλητέου για κάθε παράβαση προστίμου (ΣτΕ 297/2003 επταμ.). Περαιτέρω, όπως έχει ήδη κριθεί (ΣτΕ 4181, 1769/2005, 3270/2004), πράξη της φορολογικής αρχής με την οποία επιβάλλεται ενιαίο πρόστιμο για λήψη και καταχώριση εικονικού τιμολογίου εξακολουθεί και υπό την ισχύ της προαναφερθείσας διατάξεως της παραγράφου 16 του άρθρου 40 του ν. 3220/2004 να είναι νομικώς πλημμελής διότι, στην περίπτωση αυτή, η φορολογική αρχή άσκησε, επίσης, πλημμελώς την εξουσία επιμετρήσεως του επιβλητέου προστίμου υπολαμβάνουσα ότι τιμωρούνται και οι δύο παραβάσεις της λήψεως εικονικού τιμολογίου και της καταχωρίσεώς του, ενώ, κατά την διάταξη αυτή, εφ' όσον επιβάλλεται πρόστιμο για την λήψη του εικονικού τιμολογίου, δεν καταλογίζεται ιδιαίτερη παράβαση για την καταχώριση του ιδίου τιμολογίου στα βιβλία του λήπτη.

9. Επειδή, εν προκειμένω, με την αναιρεσιβαλλομένη έγιναν δεκτά τα εξής: «Η... [αναιρεσείουσα] κατά το κρινόμενο χρονικό διάστημα από 1-1-1999 έως 28-2-1999 είχε την επωνυμία αντικείμενο εργασιών τους κάθε είδους καθαρισμούς και έδρα τηρούσε δε βιβλία και στοιχεία τρίτης κατηγορίας του ΚΒΣ ... Κατά το [ανωτέρω] χρονικό διάστημα η αναιρεσείουσα φέρεται να αγόρασε από την επιχείρηση σε τριάντα επτά περιπτώσεις με ισάριθμα τιμολόγια πώλησης υλικά συνολικής αξίας, συμπεριλαμβανομένου του ΦΠΑ, 13.565.198 δραχμών. Τα υλικά αυτά εμφανίζει ότι αποθήκευσε είτε α) στην έδρα της σε αποθήκη επιφάνειας μόνο 31 τ.μ. χωρίς να... προκύπτει ότι είχε αποστείλει στα κτήρια των οποίων είχε αναλάβει την καθαριότητα όλα τα υλικά που φέρεται ότι είχε αποθηκεύσει κατά τα έτη 1996-1998, είτε β) στους χώρους, που είχε αναλάβει να καθαρίζει και στους οποίους κατά

τον αναφερόμενο στα σχετικά τιμολόγια χρόνο παραδόσεώς τους δεν υπήρχαν υπάλληλοί της... ή άλλα άτομα προς παραλαβή, ούτε είχαν παραχωρηθεί από τους εργοδότες της... αποθηκευτικοί χώροι κατάλληλοι για τοποθέτηση των ποσοτήτων υλικών καθαρισμού που φέρεται ότι αγόραζε. Από την επίσκεψη του ελέγχου στις 18-10-1999 στο χώρο του καταστήματος... της... [αναιρεσείδουσας] διαπιστώθηκε ότι επάνω στα ράφια υπήρχαν μισοάδεια μεγάλα δοχεία με υλικά καθαρισμού, πράγμα που, κατά τον έλεγχο, σημαίνει ότι η... [αναιρεσείδουσα] μοίραζε τις ποσότητες σε μικρότερα δοχεία και κάθε συνεργείο έπαιρνε από εκεί ό,τι και όσα χρειαζόταν για την καθημερινή εργασία του και με φορηγάκι τα μετέφερε στους χώρους που καθάριζε... Επίσης, ... κατά το ... [προαναφερθέν] χρονικό διάστημα..., κατά το οποίο εκδόθηκαν και τα ως άνω τριάντα επτά τιμολόγια, η... [αναιρεσείδουσα] φέρεται να ξοδεύει κάθε ημέρα πολύ μεγάλες ποσότητες ειδών καθαριότητας... Με βάση τα ανωτέρω... ο Προϊστάμενος της ΔΟΥ εκτίμησε ότι η [αναιρεσείδουσα] κατά το [προαναφερθέν] χρονικό διάστημα ζήτησε και έλαβε από τη... [τα προαναφερθέντα] τριάντα επτά εικονικά τιμολόγια πώλησης για ανύπαρκτες συναλλαγές... τα οποία καταχώρισε στα βιβλία της και έτσι μείωσε τα ακαθάριστα έσοδά της και εξέπεσε τον αναλογούντα ΦΠΑ επί των τιμολογίων αυτών, από το ΦΠΑ των εκρών της κατά παράβαση των... άρθρων 2 παρ. 1, 7, 12, 18 παρ. 2, 30 παρ. 4, 32 33 παρ. 4 και 34 του π.δ/τος 186/1992 και... 5 και 9 του ν. 2523/1997. Ενόψει αυτών ο Προϊστάμενος της ως άνω ΔΟΥ επέβαλε σε βάρος της [αναιρεσείδουσας] πρόστιμο συνολικού ποσού 29.412.760 δραχμών το [οποίο] υπολόγισε κατ' εφαρμογή του άρθρου 5 παρ. 10 περ. β' του ν. 2523/1997, και ειδικότερα στις είκοσι μία περιπτώσεις κατά τις οποίες η αξία κάθε τιμολογίου υπερέβαινε τις 300.000 δραχμές, στο διπλάσιο της καθαρής αξίας του κάθε τιμολογίου και στις υπόλοιπες δεκαέξι περιπτώσεις κατά τις οποίες η αξία κάθε τιμολογίου δεν υπερέβαινε τις 300.000 δραχμές, στο διπλάσιο της βάσεως υπολογισμού 1 για κάθε στοιχείο, η οποία... λό-

γω του ότι η [αναιρεσείδουσα]... τηρούσε βιβλία Γ' κατηγορίας, ανερχόταν στο ποσό των 300.000 δραχμών».

10. Επειδή, το δευτεροβάθμιο δικαστήριο έκρινε ότι σύμφωνα με το άρθρο 40 παρ. 16 του ν. 3220/2004, το οποίο καταλαμβάνει και την υπό κρίση, εκκρεμή ενώπιον του πρωτοβαθμίου δικαστηρίου κατά το χρόνο δημοσιεύσεως του νόμου τούτου, υπόθεση, δεν καταλογίζεται ιδιαίτερη παράβαση για την καταχώριση εικονικών στοιχείων, εφ' όσον επιβάλλεται πρόστιμο για τη λήψη αυτών σύμφωνα με το άρθρο 5 παρ. 10 περ. β' του ν. 2523/1997, ότι με την ένδικη πράξη της φορολογικής αρχής επιβλήθηκε το κατά την ανωτέρω διάταξη του ν. 2523/1997 πρόστιμο, το οποίο προσδιορίζεται κατ' αντικειμενικό τρόπο, χωρίς να καταλείπεται στη φορολογική αρχή εξουσία επιμετρήσεώς του, και ότι, συνεπώς, το ότι η τελευταία υπέλαβε ότι τιμωρούνται αμφότερες οι ως άνω παραβάσεις (της λήψεως και της καταχωρίσεως των επιμάχων εικονικών φορολογικών στοιχείων στα βιβλία της αναιρεσείδουσας) ουδεμία επιρροή ασκεί στη νομιμότητα της ως άνω πράξεως, απέρριψε δε ισχυρισμό της αναιρεσείδουσας περί νομικής πλημμελείας της ως άνω πράξεως συνισταμένης στην επιβολή ενιαίου προστίμου για τις ως άνω αυτοτελείς παραβάσεις. Η κρίση αυτή, κατά τα προεκτεθέντα, είναι ορθή, δεδομένου ότι στην προκειμένη περίπτωση τιμωρήθηκαν μεν και οι δύο παραβάσεις (της λήψεως εικονικών τιμολογίων και της καταχωρίσεώς τους στα βιβλία του λήπτη), ενώ ήταν επιβλητέο πρόστιμο μόνο για την πρώτη απ' αυτές, τελικώς, όμως εφ' όσον το ύψος του εν λόγω προστίμου προσδιορίσθηκε άπαξ αντικειμενικώς κατ' ορθή εφαρμογή του ν. 2523/1997, στερείται σημασίας το ότι τιμωρητέες, κατά την φορολογική αρχή, ήταν και οι δύο παραβάσεις. Επομένως, ο μόνος περί του αντιθέτου προβαλλόμενος λόγος αναιρέσεως είναι απορριπτέος ως αβάσιμος.

11. Επειδή, ενόψει των ανωτέρω, η υπό κρίση αίτηση είναι απορριπτή.

Δια ταύτα

Απορρίπτει την αίτηση.

Διατάσσει την κατάπτωση του παραβόλου.

Επιβάλλει στην αναιρεσείουσα τη δικαστική δαπάνη του Δημοσίου, η οποία ανέρχεται στο ποσό των εννιακοσίων είκοσι (920) ευρώ.

ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΗΣ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ

Αριθ. 3448/2007 (Τμ. Ε')

Ο δασάρχης, όταν επιληφθεί του χαρακτηρισμού εκτάσεως ως δασικής ή μη, δεν δικαιούται να διατυπώσει απλώς προσωπική αντίληψη πληροφοριακού χαρακτήρα, αλλά υποχρεούται να εκδώσει αιτιολογημένη απόφαση σύμφωνα με τα κριτήρια του νόμου, περαιτέρω δε να κοινοποιήσει την απόφασή του στον ιδιώτη ή την δημόσια αρχή που υπέβαλε την σχετική αίτηση και να τηρήσει τις διατυπώσεις δημοσιότητας που προβλέπονται στο νόμο.

Οι έννομες συνέπειες της ανωτέρω αποφάσεως, εν σχέσει προς τον χαρακτηρισμό της εκτάσεως ως δασικής ή μη, αναπτύσσονται ως προς τους τρίτους μόνον εφ' όσον και αφ' ότου τηρηθούν όλες οι διατυπώσεις δημοσιότητας, οπότε η πράξη γίνεται γνωστή και καθίσταται δυνατή η αμφισβήτησή της από τον νομάρχη (ήδη Γενικό Γραμματέα Περιφέρειας) και τους τρίτους ενώπιον των οικείων Επιτροπών, ενώ πριν από την τήρηση των διατυπώσεων δημοσιότητας η απόφαση του δασάρχη δεν δύναται να ληφθεί υπ' όψη από οποιαδήποτε άλλη δημόσια αρχή, ενώπιον της οποίας ανακύπτει ως προκριματικό το ζήτημα του χαρακτήρα της εκτάσεως.

Εάν ο δασάρχης, διαπιστώσει ότι μια έκταση, η οποία είχε κατά το παρελθόν δασικό χαρακτήρα τον έχει απωλέσει, οφείλει να απόσχει του χαρακτηρισμού και να παραπέμψει την υπόθεση στο αρμόδιο για την κήρυξη αυτής ως αναδασωτέας όργανο, δηλαδή στον γενικό γραμματέα περιφέρειας. Αντιστρόφως, εάν έχει προηγηθεί η κήρυξη εκτάσεως ως αναδασωτέας, δηλαδή ως καταστραφέντος δασικού οικοσυστήματος το οποίο χρήζει αποκαταστάσεως, δεν υπάρχει πλέον έδαφος χαρακτηρισμού της εκτάσεως ως δασικής ή μη.

Εάν, εξ άλλου, έχει περαιωθεί η κατά το άρθρ.

14 επ. του Ν. 998/79 διαδικασία και έχει καταλήξει στην διαπίστωση ότι η συγκεκριμένη έκταση δεν έχει τον χαρακτήρα δάσους ή δασικής εκτάσεως, τότε δεν υπάρχει δυνατότητα κηρύξεως υπό του νομάρχου της εκτάσεως αυτής ως αναδασωτέας, εκτός εάν είτε υπάρξουν νεότερα στοιχεία, είτε η έκταση αυτή αποκτήσει δασική μορφή επιγενομένως, δηλαδή μετά από τον χαρακτηρισμό της ως μη δασικής.

1. Επειδή, με την κρινόμενη αίτηση, για την άσκηση της οποίας έχει καταβληθεί το νόμιμο παράβολο και η οποία παραπέμφθηκε στην επταμελή σύνθεση με την 3509/2006 απόφαση της πενταμελούς συνθέσεως, ζητείται η ακύρωση της υπ' αριθμ. 1372/31.12.2001 αποφάσεως του Διευθυντή Δασών Ν. Φωκίδας, με την οποία κηρύχθηκε αναδασωτέα έκταση συνολικού εμβαδού 5.658,32 τ.μ., φερόμενη ως δημόσια δασική και κείμενη στη θέση «Παλιοέλατος» της περιφέρειας Δημοτικού Διαμερίσματος Επταλόφου του Δήμου Παρνασσού (Δ» 87).

2. Επειδή, σύμφωνα με το άρθρο 117 παρ. 3 του Συντάγματος, «Δημόσια ή ιδιωτικά δάση και δασικές εκτάσεις που καταστράφηκαν ή καταστρέφονται από πυρκαγιά ή που με άλλο τρόπο αποψιλώθηκαν ή αποψιλώνονται δεν αποβάλλουν για το λόγο αυτό το χαρακτήρα που είχαν πριν καταστραφούν, κηρύσσονται υποχρεωτικά αναδασωτέες και αποκλείεται να διατεθούν για άλλο προορισμό». Εξ άλλου, κατά το άρθρο 38 παρ. 1 του Ν. 998/1979 (Α' 289), «Κηρύσσονται υποχρεωτικώς ως αναδασωτέα τα δάση και αι δασικά εκτάσεις, ανεξαρτήτως της ειδικότερας κατηγορίας αυτών ή της θέσεως εις ην ευρίσκονται, εφ' όσον ταύτα καταστρέφονται ή αποψιλούνται συνεπεία πυρκαϊάς ή παρανόμου υλοτομίας αυτών...», ενώ, κατά το άρθρο 41 παρ. 1 του αυτού νόμου, «η κήρυξις εκτάσεων ως αναδασωτέων ενεργείται δι' αποφάσεως του οικείου νομάρχου, καθορίζουσας σαφώς τα όρια της εκτάσεως η οποία κηρύσσεται αναδασωτέα και συνοδευομένης υποχρεωτικώς υπό σχεδιαγράμματος, το οποίον δημοσιεύεται εν φωτοσμικρύνσει μετά της

αποφάσεως εις την Εφημερίδα της Κυβερνήσεως». Κατά την έννοια των διατάξεων αυτών, κάθε αποψιλουμένη δασική έκταση, δημόσια ή ιδιωτική, κηρύσσεται υποχρεωτικώς αναδασωτέα, με μόνη την αντικειμενική διαπίστωση της συνδρομής των κατά την ανωτέρω συνταγματική διάταξη προϋποθέσεων, η δε απόφαση περί αναδασώσεως πρέπει να αιτιολογείται πλήρως ως προς τον χαρακτηρισμό της εκτάσεως ως δάσους ή δασικής εκτάσεως. Η αιτιολογία αυτή μπορεί να συμπληρώνεται και από τα λοιπά στοιχεία του φακέλου.

3. Επειδή, όπως έχει κριθεί, από τις διατάξεις του άρθρου 14 του ν. 998/1979 (Α' 289), ερμηνευόμενες εν όψει των άρθρων 24 παρ. 1 και 117 παρ. 3 του Συντάγματος, συνάγεται ότι ο δασάρχης, όταν επιληφθεί του χαρακτηρισμού εκτάσεως ως δασικής ή μη, είτε αυτεπαγγέλτως, είτε κατόπιν αιτήσεως του ενδιαφερομένου, είτε κατόπιν παραπομπής του ζητήματος από άλλη δημόσια αρχή, δεν δικαιούται να διατυπώσει απλώς προσωπική αντίληψη πληροφοριακού χαρακτήρα, αλλά υποχρεούται να εκδώσει αιτιολογημένη απόφαση σύμφωνα με τα κριτήρια του νόμου, περαιτέρω δε να κοινοποιήσει την απόφασή του στον ιδιώτη ή την δημόσια αρχή που υπέβαλε την σχετική αίτηση και να τηρήσει τις διατυπώσεις δημοσιότητας που προβλέπονται στο νόμο. Η απόφαση αυτή, από την έκδοσή της και την αποστολή της στον ενδιαφερόμενο ιδιώτη ή την δημόσια αρχή, είναι δεσμευτική για το δασάρχη. Ειδικότερα, ο δασάρχης δεν δικαιούται να επανέλθει επί της υποθέσεως και να ανακαλέσει ή να τροποποιήσει, έστω και για τυπικούς λόγους, την απόφασή του, η οποία στο εξής υπόκειται μόνο σε ακύρωση ή μεταρρύθμιση από τις αρμόδιες επιτροπές, εντός των προθεσμιών και κατά την θεσπιζόμενη από το νόμο ενδικοφανή διαδικασία. Οι έννομες όμως συνέπειες της ανωτέρω αποφάσεως, εν σχέσει προς τον χαρακτηρισμό της εκτάσεως ως δασικής ή μη, αναπτύσσονται ως προς τους τρίτους μόνον εφ' όσον και αφ' οτου τηρηθούν όλες οι διατυπώσεις δημοσιότητας, οπότε η πράξη γίνεται γνωστή και καθίσταται

δυνατή η αμφισβήτησή της από τον νομάρχη (ήδη Γενικό Γραμματέα Περιφέρειας) και τους τρίτους ενώπιον των οικείων Επιτροπών, ενώ πριν από την τήρηση των διατυπώσεων δημοσιότητας η απόφαση του δασάρχη δεν δύναται να ληφθεί υπ' όψη από οποιαδήποτε άλλη δημόσια αρχή, ενώπιον της οποίας ανακύπτει ως προκριματικό το ζήτημα του χαρακτήρα της εκτάσεως (ΣτΕ 2216/2004, 1038/88, 2756/94 Ολομ., 1171/97 κ.ά.).

4. Επειδή, εξ άλλου, από το συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 10 παρ. 3, 11 παρ. 1, 12 παρ. 1, 2, 4, 5 και 7, 13 παρ. 1 και 3, 14 και 41 του ν. 998/1979, καθώς και των παρ. 1 και 2 του άρθρου 2 του π.δ. 1141/1980 (Α' 288), προκύπτει ότι δύο διαδικασίες, δηλαδή η διαδικασία προσωρινής επιλύσεως αμφισβητήσεων για το χαρακτήρα εκτάσεως ως δάσους (ή δασικής εκτάσεως) ή μη, η οποία γίνεται από τον οικείο δασάρχη, και η διαδικασία κηρύξεως εκτάσεως ως αναδασωτέας, η οποία γινόταν από τον νομάρχη και ήδη από τον γενικό γραμματέα περιφέρειας (ν. 2503/1997, Α' 107), είναι διαδικασίες, κατ' αρχήν, διακεκριμένες μεταξύ τους. Ειδικότερα, η κήρυξη εκτάσεως ως αναδασωτέας επιβάλλεται, κατά το Σύνταγμα και το νόμο, υποχρεωτικώς, με σκοπό να ανακτήσει η συγκεκριμένη έκταση τον χαρακτήρα της ως δάσους ή δασικής εκτάσεως, τον οποίο απώλεσε για ένα από τους λόγους που μνημονεύονται στο άρθρο 117 παρ. 3 του Συντάγματος. Πρόκειται, δηλαδή, για διαδικασία αποκαταστάσεως ή ανακτήσεως φυσικού κεφαλαίου που καταστράφηκε, δηλαδή του δασικού οικοσυστήματος, η οποία διακρίνεται σαφώς από τη διαδικασία έγκυρης διαπίστωσης ότι ορισμένη έκταση αποτελεί ή όχι δασικό οικοσύστημα. Στην τελευταία αυτή περίπτωση, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 14 του ν. 998/1979, το αρμόδιο όργανο προβαίνει, και μάλιστα προσωρινά, μέχρι να καταρτισθεί δασολόγιο, στην έγκυρη διαπίστωση εάν μία έκταση αποτελεί ή όχι, κατά τον χρόνο ασκήσεως της αρμοδιότητάς του, δασικό οικοσύστημα προκειμένου να παρασχεθεί η κατά το Σύνταγμα οφειλόμενη

στην έκταση αυτή προστασία. Επομένως, εάν ο δασάρχης, ασκώντας την κατά το άρθρο 14 του ν. 998/1979 αρμοδιότητά του, διαπιστώσει ότι μια έκταση, η οποία είχε κατά το παρελθόν δασικό χαρακτήρα τον έχει απωλέσει για κάποιο από τους λόγους που αναφέρονται στο άρθρο 117 παρ. 3 του Συντάγματος και στο άρθρο 38 του ν. 998/79, οφείλει να απόσχει του χαρακτηρισμού και να παραπέμψει την υπόθεση στο αρμόδιο για την κήρυξη αυτής ως αναδασωτέας όργανο, δηλαδή στον γενικό γραμματέα περιφέρειας σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παρ. 3 του άρθρου 41 του ν. 998/1979. Αντιστρόφως, εάν έχει προηγηθεί η κήρυξη εκτάσεως ως αναδασωτέας, δηλαδή ως καταστραφέντος δασικού οικοσυστήματος το οποίο χρήζει αποκατάστασης, δεν υπάρχει πλέον έδαφος χαρακτηρισμού της εκτάσεως ως δασικής ή μη. Τα όργανα του άρθρου 14 του ν. 998/1979, δεσμευόμενα από την μη ελεγχόμενη παρεμπιπτόντως πράξη αναδάσωσης, οφείλουν είτε να απόσχουν από την έκδοση πράξης χαρακτηρισμού, είτε να περιορισθούν απλώς στη διαπίστωση ότι η συγκεκριμένη έκταση έχει κηρυχθεί αναδασωτέα και ως εκ του λόγου αυτού αποτελεί δασική έκταση. Εάν, εξ άλλου, έχει περαιωθεί η κατά το άρθρο 14 επ. του ν. 998/1979 διαδικασία και έχει καταλήξει στην διαπίστωση ότι η συγκεκριμένη έκταση δεν έχει τον χαρακτήρα δάσους ή δασικής εκτάσεως, τότε δεν υπάρχει δυνατότητα κηρύξεως υπό του νομάρχου της εκτάσεως αυτής ως αναδασωτέας κατά το άρθρο 38 επ. του ν. 998/1979, εκτός εάν είτε υπάρξουν νεότερα στοιχεία, δηλαδή πραγματικά δεδομένα τα οποία δεν είχαν τεθεί υπόψη της Διοικήσεως όταν προέβαινε στον κατά το άρθρο 14 του ν. 998/1979 ως άνω χαρακτηρισμό, είτε η έκταση αυτή αποκτήσει δασική μορφή επιγενομένως, δηλαδή μετά από τον χαρακτηρισμό της ως μη δασικής. Στην τελευταία αυτή περίπτωση απαιτείται να διαλαμβάνεται στην πράξη αναδάσωσης ή στα στοιχεία του φακέλου ειδική αιτιολογία, από την οποία θα προκύπτει, λαμβανομένου υπόψη και του διαδραμόντος από την έκδοση της πράξεως χαρα-

κτηρισμού χρόνου, ότι στην συγκεκριμένη έκταση αναπτύχθηκε μεταγενεστέρως δασική βλάστηση τέτοιας μορφής, ώστε να μπορεί να χαρακτηριστεί ως δάσος ή δασική έκταση, κατά την έννοια της νομοθεσίας και της επιστήμης (πρβλ. ερμηνευτική δήλωση υπό το άρθρο 24 του Συντάγματος), καθώς και ότι η δασική αυτή βλάστηση κατεστράφη από πυρκαϊά ή αποψιλώθηκε με άλλο τρόπο. Κατά τη γνώμη, όμως, της Συμβούλου Α.Σ. και του Παρέδρου Θ.Α. εφ' όσον ο δασάρχης διαπιστώσει, αυτεπαγγέλτως ή κατόπιν αιτήσεως χαρακτηρισμού ή κατόπιν ερωτήματος άλλης αρχής, ότι η έκταση είχε προηγουμένως δασικό χαρακτήρα αλλά αποψιλώθηκε, οφείλει μεν, αμελλητί, να προτείνει την κήρυξή της ως αναδασωτέας, δεν κωλύεται όμως να εκδώσει εν τω μεταξύ, προς μείζονα προστασία της εκτάσεως, πράξη χαρακτηρισμού της ως υπαγόμενης στον ν. 998/1979 και ειδικότερα ως καταστραφέντος δασικού οικοσυστήματος υποκειμένου σε αναδάσωση (άρθρο 3 παραγρ. 3 περίπτ. ΙΙΙ γ' και παράγρ. 5 του ν. αυτού, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 1 παράγρ. 1 του ν. 3208/2003).

6. Επειδή, όπως προκύπτει από τα στοιχεία του φακέλου, μετά από αίτηση της Ε. Τ., δικαιοπαρόχου του αιτούντος και ύστερα από την από 28.9.1994 έκθεση αυτοψίας δασικών υπαλλήλων εκδόθηκε το 1228/93/7.10.1994 έγγραφο του Δασάρχη Άμφισσας, σύμφωνα με το οποίο από έκταση, κείμενη στη θέση «Παλιοέλατος» της περιφέρειας του Δημοτικού Διαμερίσματος Επταλόφου του Δήμου Παρνασσού, τμήμα αυτής 6.321,86 τ.μ. διέπεται από τις περί δασικών εκτάσεων διατάξεις και άλλο τμήμα αυτής 8.355 τ.μ. «δεν εποπτεύοταν ποτέ ούτε εποπτεύεται σήμερα από τη Δασική Υπηρεσία στα πλαίσια της δασικής νομοθεσίας». Το τελευταίο αυτό τμήμα πωλήθηκε αρχικά στη Ζ. Μ. και στη συνέχεια το απέκτησε ο αιτών με τα 5827 και 5828/29.5. 2000 συμβόλαια. Με αίτησή του στις 11.9.2001 ο αιτών γνωστοποίησε ότι προέβη στην ολοκλήρωση των διατυπώσεων δημοσιότητας του παραπάνω εγγράφου με δημοσίευση περίληψης στις εφημερίδες «Τα

Νέα» (28.4/1.5.2000) και «Φωκικοί καιροί» (15.5.2000), ισχυριζόμενος ότι έγινε και σχετική ανάρτηση στο Δήμο Παρνασσού. Ακολούθησαν νεότερες αιτήσεις από 13.9 και 26.10.2001. Με το 4064/6.11.2001 έγγραφο του Δασαρχείου γνωστοποιήθηκε στον αιτούντα ότι δεν μπορεί να χορηγηθεί βεβαίωση για το μη δασικό χαρακτήρα της εκτάσεως, εφ' όσον δεν προέκυπτε δημοσίευση στο Δήμο Παρνασσού. Σύμφωνα με την από 17.12.2001 έκθεση αυτοψίας δασικών υπαλλήλων, όπως διαπιστώθηκε σε τμήμα 5.658,32 τ.μ. της εν προκειμένω συνολικής εκτάσεως των 8.355 τ.μ. το οποίο είχε δασικό χαρακτήρα, έλαβε χώρα αποψιλωτική υλοτομία και μερικό όργωμα. Ειδικότερα, σύμφωνα με την έκθεση, η αποψιλωτική υλοτομία και το μερικό όργωμα έγιναν το τρίτο δεκαήμερο Οκτωβρίου 2001, υλοτομήθηκαν άτομα ελάτης και κέδρου πυκνότητας 60% περίπου, νεαρής ηλικίας, διαμέτρου μέχρι 15 εκατοστών και έγινε βάψιμο των πρέμνων με καφέ ελαιόχρωμα. Σύμφωνα με την ίδια έκθεση το συγκεκριμένο τμήμα περιβάλλεται από δασικές εκτάσεις και δάσος. Στη συνέχεια με το 5135/21.12.2001 έγγραφο του Δασάρχη Άμφισσας υποβλήθηκε στη Διεύθυνση Δασών Φωκίδας πρόταση να κηρυχθεί το εν λόγω τμήμα αναδασωτέο, με την επισήμανση ότι «ο κ. Κ. προέβη με δική του πρωτοβουλία στην κατά το άρθρο 14 Ν. 998/1979 δημοσίευση περίληψης του 1298/93/7.10.1994 πληροφοριακού εγγράφου μας, πλην όμως λόγω μη ανάρτησης αυτού στον Δήμο Παρνασσού, δεν θεωρούμε ότι έχουν ολοκληρωθεί οι διατυπώσεις δημοσιότητας με αποτέλεσμα αυτό να μην επέχει θέση πράξης χαρακτηρισμού». Στις 6.2.2002 ο αιτών απέστειλε στο Δασαρχείο με φαξ το σχετικό από 11.10.2000 αποδεικτικό ανάρτησης του Δήμου Παρνασσού. Περαιτέρω στις 31.12.2001 εκδόθηκε η προσβαλλόμενη πράξη, με την οποία το τμήμα της εκτάσεως επιφανείας 5.658,32 τ.μ. κηρύχθηκε αναδασωτέο, η οποία δημοσιεύθηκε στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως στις 12.2.2002 (Δ' 87). Με το 403/19.2.2002 έγγραφο του Δασάρχη Άμφισσας προτάθηκε η άσκηση

προσφυγής κατά του 1228/93/7.10.1994 εγγράφου του ιδίου Δασάρχη. Στο έγγραφο αυτό (403/19.2.2002) αναφέρεται ότι κατά το χρόνο συντάξεώς του το μη εκχερσωθέν λοιπό τμήμα της συνολικής εκτάσεως των 8.355 τ. μ. (ήτοι 2.696,68 τ. μ.) «καλύπτεται κατά το μεγαλύτερο μέρος του από δενδρώδη δασική βλάστηση ελάτης, ήτοι έχει τον χαρακτήρα δάσους κατά την έννοια της παρ. 1 του άρθρου 3 Ν. 998/79 που εμπίπτει και στην παρ. 1ε και σε καμία περίπτωση της παρ. 2 του άρθρου 4 Ν. 998/1979». Στη συνέχεια με το 225/25.2.2002 έγγραφο του Γενικού Γραμματέα Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας ασκήθηκε προσφυγή κατά του παραπάνω από 7.10.1994 εγγράφου του Δασάρχη Άμφισσας, με το οποίο η έκταση των 8.355 τ. μ., στην οποία περιλαμβάνεται το συγκεκριμένο τμήμα των 5.658,32 τ. μ., κρίθηκε ότι δεν διέπεται από τη δασική νομοθεσία. Η προσφυγή αυτή απορρίφθηκε ως εκπρόθεσμη με την 44/2003 απόφαση της Επιτροπής Επιλύσεως Δασικών Αμφισβητήσεων Ν. Φωκίδας.

7. Επειδή, η παράγραφος 3 του άρθρου 41 του ν. 998/1979 ορίζει, μεταξύ άλλων, ότι η απόφαση που κηρύσσει την αναδάσωση εκδίδεται μετά από εισήγηση της αρμόδιας δασικής υπηρεσίας. Η διάταξη αυτή δεν έχει την έννοια ότι η παράλειψη της εισήγησης αυτής μπορεί να ματαιώσει τη συνταγματική επιταγή, όταν συντρέχουν οι προϋποθέσεις του Συντάγματος για την αναδάσωση και προκύπτει τούτο από τα στοιχεία του φακέλου (ΣτΕ 2586/2004, 590/1999, 181/2000). Επομένως, πρέπει να απορριφθεί, προεχόντως για το λόγο αυτό, ως αβάσιμος ο λόγος ακυρώσεως ότι η πρόταση για την κήρυξη της αναδάσωσης μη νομίμως έγινε με το 794/17.12.2001 έγγραφο του δασονόμου Δ. Α. αντί του δασάρχη, ανεξαρτήτως του ότι στο φάκελο υπάρχει η 5135/21.12.2001 πρόταση του δασάρχη.

8. Επειδή, προβάλλεται ακόμη ότι η από 17.12.2001 έκθεση αυτοψίας είναι άκυρη, διότι δεν συνετάγη την ημέρα που έγινε η αυτοψία και παρουσία όλων των συμπραττόντων. Ο λόγος αυτός είναι απορριπτός ως αβάσιμος,

διότι για τη νομιμότητα της εκθέσεως αυτοψίας δεν απαιτείται η συνδρομή των στοιχείων αυτών.

9. Επειδή, προβάλλεται, τέλος, ότι μη νομίμως εκδόθηκε η προσβαλλόμενη, διότι η έκταση είχε ήδη χαρακτηριστεί ως μη δασική με προγενέστερη πράξη του δασάρχη, μετά την έκδοση της οποίας και πριν από τη δημοσίευση της προσβαλλόμενης πράξης είχαν τηρηθεί οι εκ του νόμου επιβαλλόμενες διατυπώσεις δημοσιότητας, και καθ' ερμηνεία του δικογράφου, ότι η προσβαλλόμενη δεν αιτιολογείται νομίμως. Όπως προκύπτει από τα στοιχεία του φακέλου της υπόθεσης, η Διοίκηση προέβη κατ' αρχήν στην κήρυξη της προσβαλλόμενης αναδάσωσης, υπολαμβάνοντας, εσφαλμένως, σύμφωνα με όσα έγιναν δεκτά σε προηγούμενη σκέψη, ότι δεν ασκεί καμία επιρροή ο προηγούμενος χαρακτηρισμός της ίδιας έκτασης ως μη δασικής με την 1228/93/7.10.1994 πράξη του Δασάρχη Άμφισσας, επειδή δεν είχαν ολοκληρωθεί οι εκ του νόμου επιβαλλόμενες διατυπώσεις δημοσιότητας της πράξης αυτής, ενώ, όπως προκύπτει από τα ανωτέρω στοιχεία, όλες οι διατυπώσεις δημοσιότητας είχαν τηρηθεί πριν από τη δημοσίευση της προσβαλλόμενης. Συνεπώς, σύμφωνα με όσα εκτίθενται στην τρίτη σκέψη, η Διοίκηση δεσμευόταν σε κάθε περίπτωση από την ανωτέρω πράξη χαρακτηρισμού του Δασάρχη Άμφισσας και μη νομίμως προέβη στο χαρακτηρισμό της επίδικης έκτασης ως δασικής με την προσβαλλόμενη πράξη. Εξ άλλου, η περαιτέρω κρίση της προσβαλλόμενης ότι, πάντως, η εν λόγω έκταση απέκτησε επιγενομένως, μετά δηλαδή από την έκδοση της ανωτέρω πράξης χαρακτηρισμού του Δασάρχη Άμφισσας, δασικό χαρακτήρα, κρίση που συνάγεται από την από 17.12.2001 έκθεση αυτοψίας, την 5135/21.12.2001 πρόταση του Δασάρχη Άμφισσας και επιβεβαιώνεται από το έγγραφο των απόψεων της Διοικήσεως προς το Συμβούλιο της Επικρατείας, δεν αιτιολογείται ειδικώς, σύμφωνα με όσα έγιναν δεκτά στην πέμπτη σκέψη, εν αναφορά προς την προ επτά περίπου ετών εκδοθείσα πράξη του

Δασάρχη Άμφισσας, με την οποία είχε διαπιστωθεί ότι η συγκεκριμένη έκταση δεν υπαγόταν στη δασική νομοθεσία, καθώς και ως προς το είδος (μορφή), την πυκνότητα και το μέγεθος της δασικής βλάστησης, που σύμφωνα με την ανωτέρω, από 17.12.2001 έκθεση αυτοψίας, είχε αναπτυχθεί στην επίδικη έκταση μετά την έκδοση της ανωτέρω πράξης του Δασάρχη. Επομένως, πρέπει να γίνουν δεκτοί οι ανωτέρω προβαλλόμενοι λόγοι ακυρώσεως και να ακυρωθεί η προσβαλλόμενη πράξη.

ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΗΣ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ

Αριθ. 2443/2008 (Τμ. Β')

Σε δωρεά ψιλής κυριότητας ακινήτου από τον ένα σύζυγο στον άλλο, αν κατά το χρονικό διάστημα μεταξύ της σύνταξης του εγγράφου της δωρεάς και της κατά την περ. ε' της παρ. 5 του άρθρου 16 του Ν.Δ. 118/73 δήλωσης του δωρεοδόχου ψιλού κυρίου για την άμεση φορολόγηση της ψιλής κυριότητας επήλθε λύση του γάμου με διαζύγιο, για την κατάταξη στη φορολογική κλίμακα του δωρεοδόχου ανάλογα με τη συγγενική του σχέση προς τον δωρητή, θα ληφθεί υπόψη η ιδιότητα του συζύγου, η οποία υφίστατο κατά τον χρόνο σύνταξης του εγγράφου της δωρεάς.

...3. Επειδή, το Ν.Δ. 118/1973 «Περί Κώδικος φορολογίας κληρονομιών, δωρεών, προικών και κερδών εκ λαχείων» (Α' 202), ως ίσχυε κατά τον κρίσιμο χρόνο, στο «Τμήμα Δεύτερον» αυτού τιτλοφορούμενο «Φορολογία Κτωμένων Περιουσιών Αιτία Δωρεάς» (άρθρα 34-35) όριζε στο άρθρο 34 παρ. 1 ότι: «Κτήσις περιουσίας αιτία δωρεάς, διά την επιβολήν του φόρου, είναι: Α) Η εκ δωρεάς συνιστομένης κατά τας διατάξεις του Αστικού Κώδικος. Β) ...», στην παρ. 1 του άρθρου 35 ότι: «Εις φόρον υποβάλλεται: α) η δωρουμένη και εν Ελλάδι κειμένη πάσης φύσεως περιουσία, β) ...», στην παρ. 1 του άρθρου 38 ότι «Υπόχρεος εις τον φόρον είναι ο δωρεοδόχος», στην παρ. 1 του άρθρου 39 ότι: «Η φορολογική υποχρέωσις γεννάται κατά τον χρόνον της συντάξεως του εγγράφου της δω-

ρεάς. ...», στην παρ. 1 του άρθρου 40 ότι: «Κατ' εξαίρεσιν η φορολογική υποχρέωσις γεννάται: α) ... δ) [όπως η περίοδος αυτή αντικαταστάθηκε με την παρ. 3 του άρθρου 63 του Ν. 1041/1980 (Α' 75)]. Κατά τον χρόνον της συνενώσεως της επικαρπίας μετά της ψιλής κυριότητος όταν αντικείμενο της δωρεάς είναι η ψιλή κυριότης, πλην των περιπτώσεων της παραγράφου 5 του άρθρου 16 του παρόντος. Προκειμένης εφαρμογής της διατάξεως της περιπτώσεως (ε) της παραγράφου 5 του άρθρου 16 επί δωρεάς, το αίτημα του ψιλού κυρίου καταχωρίζεται εις την υπό του άρθρου 85 προβλεπόμενην δήλωσιν. Εις την περίπτωσιν ταύτην η δήλωσις υποβάλλεται εντός της υπό του άρθρου 86 οριζόμενης προθεσμίας, η οποία ως προς το αίτημα της αμέσου φορολογήσεως τυγχάνει ανατρεπτική και ο φόρος υπολογίζεται επί της αξίας της ψιλής κυριότητος, εξευρισκομένης κατά τα εν άρθροις 15 και 16 οριζόμενα και μη δυναμένης, εν πάση περιπτώσει, να είναι κατώτερα της αξίας της προκυπτούσης εν περιπτώσει ισόβιου παρακρατήσεως της επικαρπίας, ε) ... στ) ...», στην παρ. 1 του άρθρου 41 ότι: «Αι διατάξεις των άρθρων 9 έως 16, 18, 20, 22 περίπτωσις γ' και 27 εφαρμόζονται αναλόγως και επί των αιτία δωρεάς κτώμενων περιουσιών». Εξάλλου, ο ίδιος Κώδικας όριζε στην παρ. 1 του άρθρου 16 ότι: «Η ψιλή κυριότης ακινήτων υποβάλλεται εις φόρον κατά τον χρόνον της συνενώσεως μετ' αυτής της επικαρπίας, ο δε φόρος υπολογίζεται επί της κατά τον χρόνον τούτον αξίας της πλήρους κυριότητος, επιφυλασσομένης της εφαρμογής των διατάξεων της περ. ε', της παραγράφου 5, του παρόντος άρθρου. Τυχόν γενόμεναι βελτιώσεις δι' ας δημιουργείται υποχρέωσις καταβολής αποζημιώσεως υπό του ψιλού κυρίου δεν υπολογίζονται κατά τον καθορισμό της αξίας της πλήρους κυριότητος», ενώ στην παρ. 5 του ίδιου άρθρου ότι: «Η ψιλή κυριότης ακινήτων υπόκειται εις φόρον εις τας εξής περιπτώσεις: α) ... ε) [όπως η περίοδος αυτή προστέθηκε με την παρ. 1 του άρθρ. 63 του Ν. 1041/1980]. Όταν ο ψιλός κύριος, με δήλωση που θα υποβάλει στον

αρμόδιο οικονομικό έφορο οποτεδήποτε ζητήσει την άμεση φορολόγηση της ψιλής κυριότητος. Στην περίπτωση αυτή χρόνος φορολογίας είναι ο χρόνος υποβολής της δήλωσης». Τέλος, στην παρ. 1 του άρθρου 44 του ίδιου Κώδικα οριζόταν ότι: «Το μετ' αφαιρέσιν των εκπτώσεων των άρθρων 41 και 43 απομένον υπόλοιπον της αιτία δωρεάς κτώμενης περιούσιας, υποβάλλεται εις φόρον, υπολογιζόμενον κατά τας διατάξεις του άρθρου 29. ...», ενώ στην παρ. 1 του άρθρου 29, όπως αυτή αντικαταστάθηκε με την παρ. 3 του άρθρου 114 του Ν. 2362/1995 (Α' 247), και εφαρμόζεται και επί δωρεών, ως κληρονόμου ή κληροδόχου νοουμένου του δωροδόχου και ως κληρονομούμενου του δωρητή (άρθρα 44 παρ. 1 και 45 του ίδιου Κώδικα) ότι: «Οι κληρονόμοι ή κληροδοχοί, ανάλογα με τη συγγενική τους σχέση προς τον κληρονομούμενο, κατατάσσονται στις επόμενες τέσσερις (4) κατηγορίες. Για καθεμία από τις κατηγορίες αυτές ισχύει χωριστή φορολογική κλίμακα ως εξής: ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ Α' Για κληρονομική μερίδα ή κληροδοσία που περιέχεται σε: α) σύζυγο του κληρονομούμενου, β) ... γ) ... ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ Δ' Για κληρονομική μερίδα ή κληροδοσία που περιέχεται σε οποιονδήποτε άλλον εξ' αίματος ή εξ' αγχιστείας συγγενή του κληρονομούμενου ή εξωτικό...». Κατά την έννοια των ανωτέρω διατάξεων επί δωρεάς της ψιλής κυριότητος ακινήτου από τον ένα σύζυγο στον άλλο, αν, κατά το χρονικό διάστημα μεταξύ σύνταξης του εγγράφου της δωρεάς και της κατά την περ. ε' της παρ. 5 του άρθρου 16 του ν.δ. 118/1973 δήλωσης του δωροεδόχου ψιλού κυρίου για την άμεση φορολόγηση της ψιλής κυριότητος, επήλθε λύση του γάμου με διαζύγιο, για την κατάταξη του υπό φορολόγηση δωροεδόχου στις κατηγορίες του άρθρου 29 του ν.δ. 118/1973, ανάλογα με τη συγγενική του σχέση προς τον δωρητή, θα ληφθεί υπόψη η ιδιότητα του συζύγου, η οποία υφίστατο κατά το χρόνο σύνταξης του εγγράφου της δωρεάς. Επομένως, στην περίπτωση αυτή, ο φορολογούμενος δωροεδόχος κατατάσσεται στην κατηγορία Α' του ανωτέρω άρθρου 29 ως σύζυγος του δωρη-

τού παρά το γεγονός ότι κατά τον χρόνο της ως άνω κατ' άρθρο 16 παρ. 5 περ. ε' δήλωσης του δωρεοδόχου για άμεση φορολόγηση, ο γάμος δεν υφίσταται πλέον.

4. Επειδή, στην προκειμένη περίπτωση, όπως εκτίθεται στην προσβαλλόμενη απόφαση, με το 7065/1981 συμβόλαιο του συμβολαιογράφου Αθηνών Ν.Κ., ο Ε.Λ., σύζυγος κατά το χρόνο εκείνο της αναιρεσείουσας, μεταβίβασε σ' αυτή λόγω δωρεάς την ψιλή κυριότητα ενός διαμερίσματος στην Κηφισιά (οδός Κ...), παρακρατώντας υπέρ εαυτού και εφ' όρου ζωής του την επικαρπία αυτού. Στις 27-12-1996 και αφού στο μεταξύ είχε λυθεί με διαζύγιο (από το έτος 1988) ο γάμος του δωρητή με την αναιρεσείουσα, η τελευταία, προτιθέμενη να μεταβιβάσει με αντάλλαγμα την ψιλή κυριότητα του ενδίκου διαμερίσματος, υπέβαλε στη Δ.Ο.Υ. Κηφισιάς την... δήλωση φόρου δωρεάς, με αίτημα την άμεση φορολόγηση της ψιλής κυριότητας. Ενόψει, αυτού, η πιο πάνω φορολογική αρχή προσδιόρισε, με βάση το αντικειμενικό σύστημα, τη φορολογητέα αξία της ψιλής κυριότητας στο ποσό των 14.521.248 δραχμών, και στη συνέχεια, αφού έλαβε υπόψη ότι ο γάμος της αναιρεσείουσας (δωρεοδόχου – ψιλής κυρίας) με το δωρητή, είχε ήδη λυθεί με διαζύγιο (από το έτος 1998) και συνεπώς, δεν υφίστατο, κατά το χρόνο γένεσης της φορολογικής υποχρέωσης (χρόνο υποβολής της δήλωσης) συγγενική σχέση μεταξύ τους, κατατάσσοντάς την στη Δ' Κατηγορία του άρθρου 29, τη φορολόγησε ως εξωτική, βεβαιώνοντας σε βάρος της φόρο δωρεάς, ύψους 4.767.437 δραχμών. Με την προσφυγή της, η αναιρεσείουσα ζήτησε να μεταρρυθμιστεί η ένδικη πράξη βεβαίωσης και να επιστραφεί σ' αυτή ποσό φόρου 3.484.921 δραχμών, προβάλλοντας ότι έπρεπε να καταταγεί στην Α' κατηγορία του άρθρου 29 και να φορολογηθεί ως σύζυγος με βάση, δηλαδή, τη συγγενική σχέση που είχε με το δωρητή κατά το χρόνο κατάρτισης του δωρητηρίου συμβολαίου και όχι αυτή που υφίστατο κατά το χρόνο υποβολής της δήλωσης για άμεση φορολόγηση. Η προσφυγή αυτή απορρίφθηκε με την πρωτόδικη απόφαση, έφεση δε της

αναιρεσείουσας κατ' αυτής απορρίφθηκε με την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση με τη σκέψη ότι νόμιμα και ορθά η Φορολογική Αρχή κατέταξε την εκκαλούσα στη Δ' κατηγορία του άρθρου 29 και τη φορολόγησε ως εξωτική, με βάση, δηλαδή, τη σχέση που είχε με το δωρητή κατά το χρόνο γένεσης της φορολογικής υποχρέωσης (χρόνο υποβολής της δήλωσης), βεβαιώνοντας σε βάρος της το ένδικο ποσό του φόρου. Η κρίση όμως αυτή του διοικητικού εφετείου δεν είναι νόμιμη, σύμφωνα με τα εκτεθέντα ανωτέρω στη σκέψη 3 και για το λόγο αυτό, που βασίμως προβάλλεται με την κρινόμενη αίτηση, η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση πρέπει να αναιρεθεί, η δε υπόθεση, που χρειάζεται διευκρίνιση ως προς το πραγματικό, πρέπει να παραπεμφθεί στο ίδιο δικαστήριο για νέα κρίση.

ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΗΣ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ

Αριθ. 1379/2009 (Τμ. Β')

Διαφορά τεκμηρίου σε φορολογία εισοδήματος, λόγω αγοράς ακινήτου. Περίπτωση ακινήτου εκτός συστήματος αντικειμενικού προσδιορισμού. Προσδιορισθείσα από φορολογική αρχή προσωρινή αξία, η οποία δεν οριστικοποιήθηκε, λόγω μη αποδοχής της εντός διμήνου από φορολογούμενο, ενώ κατά την εκδίκαση της υπόθεσης του φόρου εισοδήματος δεν είχε ακόμα λάβει χώρα έκδοση φύλλου ελέγχου ΦΜΑ και οριστικοποίηση με τον τρόπο αυτόν της αξίας του ακινήτου. Στην περίπτωση αυτή μη νόμιμα το δικαστήριο ουσίας που κρίνει το ζήτημα του τεκμαρτού προσδιορισμού φορολογίας εισοδήματος λαμβάνει υπόψη τη δηλωθείσα αξία συμβολαίου, ενώ υποχρεούται να εκφέρει κρίση για την (πραγματική) αγοραία αξία του ακινήτου. Δικαιούται δε να διατάξει συμπλήρωση αποδείξεων καταθέτοντας ανάλογα το βάρος απόδειξης, με την έκδοση προδικαστικών αποφάσεων.

...4. Επειδή, στο άρθρο 4 του άρθρου πρώτου του Ν. 2238/1994 (Α' 151), με το οποίο κυρώθηκε ο Κώδικας Φορολογίας Εισοδήματος, προβλέπεται ότι «Εισόδημα στο οποίο επιβάλ-

λεται ο φόρος είναι το εισόδημα που προέρχεται από κάθε πηγή ύστερα από την αφαίρεση των δαπανών για την απόκτησή του...», ενώ κατά το άρθρο 15 του ίδιου Κώδικα «Το συνολικό εισόδημα προσδιορίζεται κατ' εξαίρεση, με βάση τις δαπάνες διαβίωσης του φορολογουμένου και των προσώπων που συνοικούν με αυτόν και τον βαρύνουν, όταν το συνολικό ποσό των δαπανών που προσδιορίζεται κατά τα επόμενα άρθρα είναι ανώτερο από το συνολικό καθαρό εισόδημα των κατηγοριών Α' έως Ζ'. Το εισόδημα που υπόκειται σε φόρο στην περίπτωση αυτή προσδιορίζεται κατά τα οριζόμενα στις διατάξεις του άρθρου 19». Στη δε παράγραφο 1 του άρθρου 19 προβλέπονται τα εξής: «Η διαφορά μεταξύ του εισοδήματος που δηλώθηκε από το φορολογούμενο, τη σύζυγό του και τα πρόσωπα που τους βαρύνουν ή προσδιορίστηκε από τον προϊστάμενο της δημόσιας οικονομικής υπηρεσίας και της συνολικής ετήσιας τεκμαρτής δαπάνης τους, των άρθρων 16 και 17, προσαυξάνει τα εισοδήματα που δηλώνονται ή προσδιορίζονται από τον προϊστάμενο της δημόσιας οικονομικής υπηρεσίας κατά το ίδιο οικονομικό έτος, του φορολογουμένου ή της συζύγου του, κατά περίπτωση, από εμπορικές επιχειρήσεις ή από την άσκηση ελευθέρων επαγγελματιών...». Περαιτέρω, στο άρθρο 17, όπως ίσχυε κατά τον κρίσιμο χρόνο, ορίζεται ότι: «Ως ετήσια τεκμαρτή δαπάνη του φορολογουμένου... λογίζονται και τα χρηματικά ποσά που πραγματικά καταβάλλονται για: α) ... β) ... γ) Αγορά... ακινήτων... δ) ... στ) ...». Εξάλλου, με την παράγραφο 11 του άρθρου 4 του Ν. 2579/1998 (Α' 31), η οποία ισχύει, κατά το άρθρο 32 του ίδιου νόμου, για τις δαπάνες που πραγματοποιούνται από την 1η Ιανουαρίου 1997 και εφεξής, αντικαταστάθηκε, μεταξύ άλλων, και η περίπτωση γ' του άρθρου 17 του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος, ως εξής: «Αγορά... ακινήτων... Ως τίμημα αγοράς λαμβάνεται η αξία που προσδιορίζεται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 41 του Ν. 1249/1982... Ειδικά, για τις περιοχές που δεν ισχύει το αντικειμενικό σύστημα προσδιορισμού της αξίας των

ακινήτων, ως καταβαλλόμενη δαπάνη λαμβάνεται: αα) Το τίμημα που καθορίζεται στα οικεία πωλητήρια συμβόλαια, ββ) Η διαφορά μεταξύ του τιμήματος ή της αξίας κατά περίπτωση, που φορολογήθηκε και της πραγματικής αξίας του ακινήτου, η οποία εξευρίσκεται σύμφωνα με τις διατάξεις που ισχύουν στη φορολογία μεταβίβασης ακινήτων...».

5. Επειδή, κατά την έννοια της διατάξεως του άρθρου 17 του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος ως πράγματι καταβαλλόμενο χρηματικό ποσό για την αγορά ακινήτου θεωρείται, το αληθές τίμημα που καταβάλλει ο φορολογούμενος για την αγορά αυτή. Ως τέτοιο νοείται καταρχήν το αναγραφόμενο στο οικείο μεταβιβαστικό συμβόλαιο ποσό, εκτός εάν αυτό υπολείπεται της νομίμως εξευρισκομένης, κατά τα ισχύοντα στην φορολογία μεταβίβασης ακινήτων, αγοραίας αξίας του ακινήτου, οπότε, κατά κοινή πείρα, το τελευταίο αυτό ποσό θεωρείται ως το πράγματι καταβληθέν, επιφυλασσομένης της δυνατότητας του φορολογουμένου να αποδείξει, με κάθε νόμιμο μέσο, ότι στη συγκεκριμένη περίπτωση, το αναγραφόμενο στο μεταβιβαστικό συμβόλαιο ποσό, έστω και εάν είναι κατώτερο της αγοραίας αξίας, είναι το πράγματι καταβληθέν τίμημα (ΣΕ 2967/08, 753/08, 4308, 2408/05).

6. Επειδή, στην προκειμένη περίπτωση, με την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση έγιναν δεκτά τα εξής: Ο αναιρεσίβλητος, με τη δήλωσή του φορολογίας εισοδήματος οικονομικού έτους 1998, που υποβλήθηκε στην πιο πάνω Δ.Ο.Υ., δήλωσε συνολικό ατομικό εισόδημα 10.106.485 δρχ., προερχόμενο από εμπορικές επιχειρήσεις (εισόδημα Δ' πηγής). Στην ίδια δήλωση, για τον προσδιορισμό της ετήσιας τεκμαρτής δαπάνης (Πίνακας 13), δήλωσε: α) Το ποσό των 3.400.000 δρχ. συνολικώς, για την κατοχή και κυκλοφορία ενός Ι.Χ. επιβατικού αυτοκινήτου, β) Το ποσό των 52.791.405 δρχ., για την αγορά δύο ακινήτων και συγκεκριμένα δύο αγροτεμαχίων, εκτάσεως 1.237,50 τ.μ. και 3.090 τ.μ., που βρίσκονται στη θέση «ΝΤΑΛΛΑΟΥΜΙ» της κτηματικής περιφέρειας του Δήμου Παιανίας Αττι-

κής, εκτός του εγκεκριμένου ρυμοτομικού σχεδίου του εν λόγω Δήμου και εκτός ζώνης, τα οποία μεταβιβάστηκαν σ' αυτόν, με τα 17.001 και 17.002/15-4-1997, αντιστοίχως, πωλητήρια συμβόλαια της συμβολαιογράφου Αθηνών Μ. Κ., και για τα οποία υποβλήθηκαν στην αρμόδια Δ.Ο.Υ. Κρωπίας οι 732 και 733/10-4-1997 δηλώσεις Φ.Μ.Α., αντιστοίχως, με τις οποίες δήλωσε ως αξία των αγροτεμαχίων τα ποσά των 3.960.000 και 12.500.000 δρχ., αντιστοίχως, που αναγράφονται και στα πωλητήρια συμβόλαια, με βάση τα οποία καταβλήθηκε ο φόρος μεταβιβάσεως, όπως βεβαιώνεται στα εν λόγω συμβόλαια. Εξάλλου, στον Πίνακα 14 «Μειώσεις της ετήσιας Δαπάνης», και στη στήλη «Ανάλωση κεφαλαίου που ήδη φορολογήθηκε ή απαλλασσόταν από το φόρο», ο αναιρεσίβλητος δήλωσε το ποσό των 35.995.490 δρχ. Η πιο πάνω φορολογική αρχή θεώρησε ως τεκμαρτή δαπάνη για την αγορά των εν λόγω ακινήτων το άθροισμα των ποσών των 14.850.000 και 35.656.000 δρχ., στα οποία προσδιορίστηκε, αντιστοίχως, η αξία των πιο πάνω ακινήτων, κατά τη διαδικασία της προσωρινής εκτιμήσεώς τους από τον Προϊστάμενο της αρμόδιας Δ.Ο.Υ. Έτσι, με βάση την αξία αυτή, στην οποία προσέθεσε και το ποσό που καταβλήθηκε για φόρο μεταβιβάσεως και για συμβολαιογραφικά έξοδα, προσδιόρισε τεκμαρτώς, με το προαναφερόμενο εκκαθαριστικό σημείωμα, για το οικονομικό έτος 1998, το συνολικό εισόδημα του αναιρεσιβλήτου σε 17.747.113 δρχ., αφού στο συνολικό εισόδημά του των 10.106.485 δρχ., από εμπορικές επιχειρήσεις, προσέθεσε διαφορά τεκμηρίων διαβίσεως 7.640.628 δρχ. Κατά του πιο πάνω εκκαθαριστικού σημειώματος ο αναιρεσίβλητος άσκησε προσφυγή, με την οποία ισχυρίστηκε ότι μη νομίμως η φορολογική αρχή προσέθεσε στο συνολικό εισόδημά του την προαναφερόμενη διαφορά τεκμηρίου από την αγορά των εν λόγω ακινήτων, γιατί για τον προσδιορισμό της ετήσιας τεκμαρτής δαπάνης του λόγω της αγοράς των ακινήτων τούτων, ως καταβαλλόμενη δαπάνη πρέπει να ληφθεί η πραγματική τους αξία, που είναι αυτή

που αναγράφεται στο συμβόλαιο και στη δήλωσή του, και όχι η προσωρινή αξία που προσδιορίστηκε από τον Προϊστάμενο της αρμόδιας Δ.Ο.Υ. Η προσφυγή αυτή έγινε δεκτή με την πρωτόδικη απόφαση, μεταρρυθμίστηκε το παραπάνω εκκαθαριστικό σημείωμα, προσδιορίστηκε η ετήσια τεκμαρτή δαπάνη του αναιρεσιβλήτου λόγω αγοράς ακινήτων στο ποσό των 16.460.000 δρχ. και διατάχθηκε η νέα εκκαθάριση του φόρου. Κατά της αποφάσεως αυτής το Δημόσιο άσκησε έφεση, η οποία απορρίφθηκε με την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση. Το δικάσαν δικαστήριο έλαβε υπόψη τα εξής: 1) Ότι τα προαναφερόμενα ακίνητα βρίσκονται σε περιοχή, όπου δεν ισχύει το αντικειμενικό σύστημα προσδιορισμού της αξίας των ακινήτων. 2) Ότι, όπως προκύπτει απ' τα παραπάνω συμβόλαια μεταβιβάσεως των ακινήτων αυτών και από το σώμα των προαναφερόμενων δηλώσεων Φ.Μ.Α., ο αναιρεσίβλητος φορολογήθηκε με το Φ.Μ.Α. που αναλογεί στο τίμημα των 3.960.000 και 12.500.000 δρχ., που αναγράφεται στα πωλητήρια συμβόλαια, αντιστοίχως, και στην αξία που δήλωσε με τις εν λόγω φορολογικές δηλώσεις, χωρίς να αποδεχθεί την προσωρινή αξία που προσδιορίστηκε από τον Προϊστάμενο της αρμόδιας Δ.Ο.Υ. σε 14.850.000 και 35.656.000 δρχ., αντιστοίχως. Την προσωρινή δε αυτή αξία δεν αποδέχθηκε ούτε μεταγενεστέρως, αφού δεν υπέβαλε, όπως είχε τη δυνατότητα, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 8 παρ. 3 του α.ν. 1521/1950, σχετικές συμπληρωματικές δηλώσεις μέσα στην οριζόμενη προθεσμία των δύο μηνών από την παραλαβή των δηλώσεων Φ.Μ.Α., και επομένως, η εν λόγω αξία δεν οριστικοποιήθηκε. 3) Ότι από τα στοιχεία του φακέλου δεν προκύπτει ότι μέχρι την έκδοση του παραπάνω εκκαθαριστικού σημειώματος είχαν εκδοθεί πράξεις προσδιορισμού της αγοραίας αξίας των εν λόγω ακινήτων ή, έστω, ότι είχε διενεργηθεί τακτικός φορολογικός έλεγχος για τον προσδιορισμό της αξίας αυτής. Ενόψει δε τούτων, το Διοικητικό Εφετείο έκρινε ότι, για τον προσδιορισμό της ετήσιας τεκμαρτής δαπάνης του αναιρεσιβλή-

του, για το κρινόμενο οικονομικό έτος, πρέπει να ληφθεί το τίμημα των ανωτέρω ακινήτων, που αναγράφεται στα οικεία πωλητήρια συμβόλαια, επί του οποίου αυτός κατέβαλε τον αναλογούντα Φ.Μ.Α., δηλαδή το τίμημα των 3.960.000 και 12.500.000 δρχ., και όχι η προσωρινή αξία των 14.850.000 και 35.656.000 δρχ. που καθορίστηκε από τον Προϊστάμενο της αρμόδιας Δ.Ο.Υ.

7. Επειδή, η κρίση όμως αυτή της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως δεν είναι νόμιμη, διότι μόνο το γεγονός ότι δεν οριστικοποιήθηκε η προσωρινή αξία των ακινήτων που προσδιόρισε η φορολογική αρχή και δεν προέκυπτε, περαιτέρω, η διενέργεια τακτικού ελέγχου και η έκδοση πράξεως προσδιορισμού της αγοραίας αξίας αυτών, δεν σημαίνει ότι ως αληθές τίμημα αγοράς των ακινήτων αυτών –για τον προσδιορισμό της ετήσιας τεκμαρτής δαπάνης του αναιρεσιβλήτου– λογίζεται το αναγραφόμενο στα οικεία συμβόλαια ποσό, δεδομένου ότι σύμφωνα με τα προεκτεθέντα, το αναγραφόμενο στο οικείο μεταβιβαστικό συμβόλαιο ποσό, λογίζεται, καταρχήν, ως αληθές τίμημα, εάν αυτό δεν αψίσταται της νομίμως εξευρισκομένης αγοραίας αξίας του ακινήτου. Ενόψει τούτων, το δικάσαν δικαστήριο, προκειμένου να αποφανθεί περί του αληθούς τιμήματος αγοράς των ακινήτων, όφειλε, προηγουμένως, να εκφέρει την κρίση του για την (πραγματική) αγοραία αξία αυτών. Αν δ' έκρινε ότι τα στοιχεία που υπήρχαν στο φάκελο δεν ήταν επαρκή για τον σχηματισμό πλήρους και βεβαίας δικανικής πεποιθήσεως, είχε τη δυνατότητα να διατάξει, κατ' άρθρ. 151 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας (ν. 2717/1999, Α' 97) τη συμπλήρωση των αποδείξεων ή να κρίνει την υπόθεση αφού καταλείψει, κατά νόμο, το βάρος αποδείξεως μεταξύ των διαδίκων. Συνεπώς, η υπό κρίση αίτηση πρέπει για το λόγο αυτό, ο οποίος βασίμως προβάλλεται, να γίνει δεκτή, να αναιρεθεί η προσβαλλόμενη απόφαση και η υπόθεση, η οποία χρειάζεται διευκρίνιση κατά το πραγματικό, να παραπεμφθεί στο ίδιο δικαστήριο για νέα κρίση.

ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΗΣ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ

Αριθ. 1525/2009 (Τμ. Β')

Κατά το άρθρο 13 παρ. 5, Ν. 2238/1994, παρακράτηση φόρου εισοδήματος διενεργείται σε αποζημιώσεις που καταβάλλονται για τη χρήση ή την παραχώρηση χρήσης σήματος ανεξάρτητα από τον τύπο της σύμβασης, που συνάπτεται σχετικά και το είδος του τίτλου στον οποίο στηρίζεται η απόκτηση της χρήσης αυτής. Ισχυρισμός με τον οποίο αμφισβητείται η συνδρομή της ιδιότητας του δικαιούχου των σημάτων στο πρόσωπο του διαδίκου είναι ουσιώδης και χρήζει ειδικής και εμπειριστατωμένης αιτιολογίας από το δικαστήριο ουσίας. Σε φόρο που παρακρατήθηκε, σε βάρος τρίτου, ο τρίτος νομιμοποιείται να αναζητήσει τον φόρο ως αχρεωστήτως αποδοθέντα στο Δημόσιο χωρίς να δεσμεύεται από τη δήλωση του ενεργήσαντος την παρακράτηση. Η αξίωση μπορεί να ασκηθεί και με προσφυγή απευθυνόμενη ευθέως στο δικαστήριο χωρίς δεσμεύσεις από τις περί προθεσμίας διατάξεις, ανεξαρτήτως αν αυτός είχε πρώτα απευθυνθεί στην αρμόδια αρχή, εκτός αν αυτή (αρχή) απέρριψε το αίτημα με ρητή πράξη, οπότε χωρεί μόνο προσφυγή κατά της ρητής πράξης, μέσα στη νόμιμη προθεσμία από την κοινοποίησή της.

...4. Επειδή, σύμφωνα με το άρθρο 13 του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος (Ν. 2238/1994, Α' 151), όπως αυτό ίσχυε τον κρίσιμο χρόνο της υποβολής των δηλώσεων περί απόδοσης παρακρατούμενου φόρου εισοδήματος, ορίζονται, στην παράγραφο 5, τα εξής: «Στις αποζημιώσεις ή τα δικαιώματα που καταβάλλονται σε αλλοδαπές επιχειρήσεις και οργανισμούς που δεν έχουν μόνιμη εγκατάσταση στην Ελλάδα ή σε φυσικά πρόσωπα κατοίκους αλλοδαπής που δεν ασκούν επάγγελμα ή επιχείρηση στην Ελλάδα: α) για τη χρήση ή παραχώρηση της χρήσης τεχνικών μεθόδων παραγωγής, τεχνικής ή τεχνολογικής βοήθειας, δικαιωμάτων ευρεσιτεχνίας, σημάτων και προνομίων, σχεδίων ή προτύπων γενικά, αποτελεσμάτων ερευνών, κινηματογραφικών και τηλεοπτικών ταινιών,

μαγνητοταινιών για ραδιοφωνικές εκπομπές, αναπαραγωγή βιντεοταινιών, πνευματικής ιδιοκτησίας, αναδημοσίευσης άρθρων και μελετών και λοιπών συναφών δικαιωμάτων, β) για την εκμίσθωση μηχανημάτων, εγκαταστάσεων και γενικά κινητών πραγμάτων, την επισκευή και συντήρηση μηχανημάτων και λοιπού εξοπλισμού, την οργάνωση επιχειρήσεων, την εκπαίδευση προσωπικού και για την παροχή οποιασδήποτε υπηρεσίας και κάθε είδους συμβουλών στην Ελλάδα, καθώς... ενεργείται από τον υπόχρεο για την καταβολή, παρακράτηση φόρου εισοδήματος που βαρύνει το δικαιούχο της αποζημίωσης ή του δικαιώματος ή της αμοιβής... Ο φόρος αυτός υπολογίζεται στο ακαθάριστο ποσό της αποζημίωσης ή του δικαιώματος ή της αμοιβής... με συντελεστή: αα) Δέκα τοις εκατό (10%) για αποζημιώσεις ή δικαιώματα που καταβάλλονται σε αλλοδαπές επιχειρήσεις ή φυσικά πρόσωπα για τη χρήση ή παραχώρηση χρήσης στην Ελλάδα κινηματογραφικών ή τηλεοπτικών ταινιών, μαγνητοταινιών για ραδιοφωνικές εκπομπές και για την αναπαραγωγή βιντεοκασσετών. ββ) Είκοσι τοις εκατό (20%) για αποζημιώσεις ή δικαιώματα ή αμοιβές των λοιπών περιπτώσεων της παραγράφου αυτής. Με την παρακράτηση του φόρου που ενεργείται σύμφωνα με τα πιο πάνω εξαντλείται η φορολογική υποχρέωση του αλλοδαπού δικαιούχου από το φόρο εισοδήματος για τα εισοδήματα του αυτά. ... Η παρακράτηση του φόρου που οφείλεται, ενεργείται κατά την πίστωση ή την καταβολή της αποζημίωσης ή του δικαιώματος ή της αμοιβής στον δικαιούχο και η απόδοσή του γίνεται με σχετική δήλωση στην αρμόδια δημόσια οικονομική υπηρεσία...».

5. Επειδή, κατά την έννοια της διάταξης του άρθρου 13 παρ. 5 του ν. 2238/1994, που εκτίθεται στην προηγούμενη σκέψη, παρακράτηση φόρου εισοδήματος διενεργείται σε αποζημιώσεις που καταβάλλονται, για τη χρήση ή την παραχώρηση χρήσης σήματος, ανεξάρτητα από τον τύπο της συμβάσεως που συνάπτεται σχετικώς και το είδος του τίτλου στον οποίο στηρίζεται η απόκτηση της χρήσης αυτής. Συ-

νεπώς, ο λόγος αναιρέσεως που στηρίζεται σε διαφορετική ερμηνεία της πιο πάνω διατάξεως πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος.

6. Επειδή, η προσβαλλόμενη απόφαση δέχθηκε περαιτέρω τα εξής: Η αναιρεσείουσα αλλοδαπή εταιρεία, η οποία εδρεύει στην Βαρκελώνη, δυνάμει της από 22.1.1998 συμφωνίας αγοράς περιουσιακών στοιχείων αγόρασε από την εταιρεία F. And C. SA υλικά και άυλα περιουσιακά στοιχεία σχετικά με παραγωγή και εμπορία προϊόντων καθαρισμού, στίλβωσης και περιποίησης υποδημάτων. Επίσης συμφωνήθηκε να εκχωρηθούν στην αναιρεσείουσα τα εμπορικά σήματα Nugget και Kanfort, που είχαν καταχωρηθεί στην Ελλάδα. Στο παράρτημα 4.02 της ανωτέρω συμφωνίας, παρατίθεντο «τα εμπορικά σήματα που θα εκχωρηθούν κατά την ημερομηνία πληρωμής», μεταξύ των οποίων τα εμπορικά σήματα N. και K. Εν συνεχεία, με την από 31.3.1998 σύμβαση εκχωρήσεως, η εταιρεία R. and G. (Overseas) Limited (εκχωρήτρια και εξ ολοκλήρου ελεγχόμενη εταιρεία από την R. and C. PLC) επίσημη ιδιοκτήτρια των ανωτέρω εμπορικών σημάτων στην Ελλάδα, τα εκχώρησε στην εταιρεία I. HELLAS A.E. (εκδοχέα), σε εφαρμογή του ανωτέρου όρου της αρχικής συμφωνίας της 22.1.1998. Στα από 28.4.1998 έγγραφα εξάλλου (τα οποία συνετάγησαν από την αναιρεσείουσα με αποδέκτη την I. HELLAS A.E., αναφέρεται ότι έγινε πληρωμή 96.000.000 ισπανικών πεσετών για λογαριασμό της I. HELLAS A.E., για τα εμπορικά σήματα N. και K., σύμφωνα με τους όρους της σύμβασης της 31.3.1998 και 50.786.510 ισπανικών πεσετών για λογαριασμό επίσης της I. HELLAS A.E. για τη σύμβαση της 22.1.1998, ποσό το οποίο αναλύεται στο έγγραφο αυτό. Εν συνεχεία με δύο από 13.5.1998 δηλώσεις της περί απόδοσης παρακρατούμενου φόρου εισοδήματος προς την ΔΟΥ ΦΑΒΕ Αθήνας η εταιρεία I. HELLAS A.E., δήλωσε εισόδημα από αγορά σημάτων ποσού 199.776.000 και 99.888.000 δρχ. αντίστοιχα, με δικαιούχο την αναιρεσείουσα και αναλογούντα φόρο με συντελεστή 20%, 39.955.200 και 19.997.600 δρχ. αντίστοιχα, ο

οποίος εισπράχθηκε στις 14.5.1998. Η αναιρεσείουσα, κατόπιν αυτών, υπέβαλε στις 13.9.1999 στο Υπουργείο Οικονομικών (Τμήμα Διεθνών Φορολογικών Σχέσεων) αίτηση, με την οποία ζήτησε να της επιστραφεί ο φόρος εισοδήματος, συνολικού ύψους 59.932.800 δρχ., ο οποίος παρακρατήθηκε από την εταιρεία S. L.L. A.E. (όπως μετονομάστηκε η εταιρεία I. HELLAS A.E.) επί του τιμήματος εξαγοράς σημάτων και συναφών δικαιωμάτων που η τελευταία κατέβαλε στην αναιρεσείουσα και ο οποίος αποδόθηκε στην αρμόδια φορολογική αρχή με τις δηλώσεις απόδοσης παρακρατούμενου φόρου που αναφέρθηκαν ανωτέρω. Η αίτηση αυτή δεν έτυχε απαντήσεως και η αναιρεσείουσα άσκησε προσφυγή, με την οποία ζήτησε την ακύρωση της τεκμαιρόμενης αρνητικής απαντήσεως και την επιστροφή σε αυτήν του ως άνω φόρου. Η προσφυγή της απορρίφθηκε από το διοικητικό πρωτοδικείο, με την αιτιολογία ότι, αφού η αίτηση υποβλήθηκε σε αναρμόδια αρχή, ήτοι στο Υπουργείο Οικονομικών αντί της αρμόδιας φορολογικής αρχής, η προσβαλλόμενη σιωπηρή απόρριψη δεν συνιστά παράλειψη οφειλόμενης νόμιμης ενέργειας με εκτελεστό χαρακτήρα και ως εκ τούτου δεν είναι προσβλητή με προσφυγή. Το διοικητικό εφετείο έκρινε αντιθέτως, ότι η προσφυγή ασκήθηκε παραδεκτώς, επικαλούμενη την επί του ζητήματος αυτού νομολογία του Συμβουλίου της Επικρατείας (4751/1996 επταμ., 819/1998), σύμφωνα με την οποία επί φόρου που παρακρατήθηκε σε βάρος τρίτου, ο τελευταίος αυτός νομιμοποιείται να αναζητήσει τον φόρο αυτό ως αχρεωστήτως αποδοθέντα στο Δημόσιο χωρίς να δεσμεύεται από τη σχετική δήλωση του ενεργήσαντος την παρακράτηση, η δε κατά τα άνω αξίωση του τελευταίου αυτού για την επιστροφή του φόρου που παρακρατήθηκε σε βάρος του μπορεί να ασκηθεί με προσφυγή απευθυνόμενη ευθέως στο αρμόδιο διοικητικό πρωτοδικείο χωρίς δέσμευση από τις περί προθεσμίας διατάξεις, ανεξαρτήτως αν αυτός έχει πρώτα απευθυνθεί στην αρμόδια φορολογική αρχή, εκτός αν η τελευταία απέρριψε το περι

επιστροφής αίτημά του με ρητή πράξη, οπότε χωρεί μόνο προσφυγή κατά της πράξεως αυτής μέσα στη νόμιμη προθεσμία από την κοινοποίησή της στον φορολογούμενο. Περαιτέρω, η αναιρεσείουσα εταιρεία υποστήριξε με την έφεσή της ότι η εξαγορά των ως άνω σημάτων η οποία αποτέλεσε τμήμα της συμβάσεως της 22.1.1998, έγινε από την ίδια για λογαριασμό της ελληνικής εταιρείας I. HELLAS A.E. (μετονομασθείσα σε S. L.L. A.E.), την οποία και χρέωσε, άλλωστε, για τα ποσά που η ίδια η αναιρεσείουσα κατέβαλε για την εν λόγω αγορά. Υποστήριξε επίσης ότι η αγορά έγινε απευθείας από την S.L.L. A.E. και προς απόδειξη αυτού επικαλέσθηκε την σχετική πράξη εκχωρήσεως, στην οποία ως εκδοχέας αναφέρεται η I. HELLAS A.E. ήδη μετονομασθείσα σε S. L.L. A.E. Ισχυρίσθηκε έτσι ότι έσφαλε η τελευταία καταθέτοντας δήλωση απόδοσης παρακρατούμενου φόρου 20% για την μεταβίβαση των σημάτων σε αυτήν από την ίδια, αφού η I. HELLAS A.E. τα είχε ήδη αγοράσει με την αρχική συμφωνία και ότι δεν υπήρχε υποχρέωση παρακράτησης. Το δικάσαν εφετείο, εξετάζοντας τους ανωτέρω ισχυρισμούς, έκρινε ως εξής: «ο προβαλλόμενος από την εκκαλούσα [ήδη αναιρεσείουσα] λόγος εφέσεως ότι η ίδια δεν ήταν δικαιούχος των εν λόγω σημάτων πρέπει να απορριφθεί ως ερειδόμενος επί εσφαλμένης προϋποθέσεως, δεδομένου ότι η εκκαλούσα εμφανίζεται ως συμβαλλόμενο μέρος στην από 22.1.1998 σύμβαση, όρος της οποίας ήταν η μεταγενέστερη εκχώρηση των σημάτων αυτών. Εξάλλου, η ίδια η εκκαλούσα χρέωσε την I. HELLAS A.E. με την αξία της μεταβίβασης στην τελευταία των εν λόγω σημάτων και από τα στοιχεία του φακέλου προκύπτει ότι το σύνολο της δαπάνης για τα προαναφερόμενα σήματα το κατέβαλε η I. HELLAS A.E. στην εκκαλούσα. Επίσης, πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος και ο προβαλλόμενος από την εκκαλούσα λόγος ότι πρέπει να απαλλαγεί της ένδικης παρακράτησης δυνάμει των απαλλακτικών διατάξεων της σύμβασης αποφυγής διπλής φορολογίας μεταξύ Ελλάδος και Ηνωμένου Βασιλεί-

ου, δεδομένου ότι η σύμβαση με την οποία απέκτησε η I. HELLAS A.E. τα πιο πάνω δικαιώματα συνήφθη με την εκκαλούσα, η οποία είναι εταιρεία με έδρα την Ισπανία, χώρα με την οποία δεν έχει συναφθεί διμερής σύμβαση για την αποφυγή διπλής φορολογίας. Περαιτέρω, το διοικητικό εφετείο έκρινε ότι: «αντισυμβαλλόμενη της I. HELLAS A.E. δεν ήταν η R. & C. (overseas) Limited, με έδρα το Ηνωμένο Βασίλειο, όπως αβάσιμα υποστηρίζει η εκκαλούσα, αφού η τελευταία εταιρεία ήταν όντως αντισυμβαλλόμενη στη σύμβαση εκχώρησης, η οποία όμως δεν ήταν η γενεσιουργός των δικαιωμάτων της I. HELLAS A.E. σύμβαση, καθόσον αποτέλεσε απλώς εφαρμογή των όρων της αρχικής συμβάσεως αποκτήσεως των εν λόγω δικαιωμάτων από την εκκαλούσα, η οποία εν συνεχεία τα μεταβίβασε αντί του ποσού που χρέωσε στην ελληνική εταιρεία». Με τις σκέψεις αυτές, το εφετείο έκρινε ότι «συντρέχει εν προκειμένω νόμιμη περίπτωση εφαρμογής της διάταξης του άρθρου 13 του ν. 2238/1994, δεδομένου ότι κατεβλήθησαν τα ως άνω ποσά στην εκκαλούσα αλλοδαπή εταιρεία S. L. De E. SA για την παραχώρηση χρήσης των ως άνω σημάτων από την I. HELLAS A.E.».

7. Επειδή, με την κρινόμενη αίτηση η αναιρεσείουσα προβάλλει ότι το δικάσαν εφετείο με πλημμελή αιτιολογία έκρινε ότι η ίδια ήταν υπόχρηστη στην παρακράτηση φόρου λόγω της μεταβίβασης των επίδικων σημάτων, ως δικαιούχος επ' αυτών, αφού «εμφανίζεται ως συμβαλλόμενο μέρος στην από 22.1.1998 σύμβαση» και χωρίς να απαντήσει στον ισχυρισμό που προέβαλε με το δικόγραφο της εφέσεως ότι η συμμετοχή της στην ως άνω σύμβαση έγινε για λόγους εσωτερικής οργάνωσης των συναλλαγών και ότι το συγκεκριμένο χρονικό σημείο η ίδια λειτουργούσε για λογαριασμό της S. I. H., παρόλο που το γεγονός αυτό προέκυπτε από τα στοιχεία του φακέλου που η ίδια προσέκομισε και επικαλέσθηκε στα δικαστήρια της ουσίας. Ειδικότερα η αναιρεσείουσα επικαλείται ότι από τους όρους της συμφωνίας αγοράς περιουσιακών στοιχείων προέκυπτε, ότι κατά την

κατάρτιση της την 22.1.1998 η ίδια ενεργούσε, όπως ρητά αναγράφεται σ' αυτήν, «για λογαριασμό της και για λογαριασμό των συνδεομένων εταιρειών της που αναφέρονται στο παράρτημα 1 (καλούμενες συλλογικά «ο αγοραστής») και ότι από τα υλικά και άυλα περιουσιακά στοιχεία που αγοράστηκαν και πωλήθηκαν, ορισμένα αφορούσαν την ίδια και άλλα τις συνδεόμενες μαζί της εταιρείες μεταξύ των οποίων και την I. HELLAS A.E. για λογαριασμό της οποίας συμφωνήθηκε η απευθείας μεταβίβαση των επίδικων σημάτων. Τους ανωτέρω ισχυρισμούς, τους οποίους η αναιρεσείουσα είχε προβάλει και με την προσφυγή της, επανέλαβε με την έφεση της ενώπιον του διοικητικού εφετείου. Συγκεκριμένα, με την έφεση αυτή προέβαλε ότι δεν είναι δυνατόν να τύχει εφαρμογής η διάταξη του άρθρου 13 παρ. 5 του ν. 2238/1994 διότι η ίδια: «...δεν είναι καν κυρία ή δικαιούχος των σημάτων ή δικαιωμάτων για να μπορεί... να μεταβιβάσει ή παραχωρήσει τη χρήση των εν λόγω σημάτων ή δικαιωμάτων, γεγονός που... προκύπτει και από την σύμβαση αγοράς περιουσιακών στοιχείων και από την πράξη εκχώρησης μεταξύ της «S. L. H.s S.A.» και της R. & C. PLC, σχετικά με την μεταβίβαση κυριότητας και απόκτησης του δικαιώματος να μεταγράψει η πρώτη τα σήματα στο όνομά της στην Ελλάδα. Η Εταιρεία μας ποτέ δεν απέκτησε την κυριότητα των εν λόγω σημάτων ή των συναφών δικαιωμάτων, διότι αυτά κατά τη σύναψη της συμφωνίας αγοράς περιουσιακών στοιχείων συμφωνήθηκε να μεταβιβασθούν απευθείας στην ελληνική εταιρεία. Η Εταιρεία μας, κατά τη σύναψη της παραπάνω συμφωνίας ενεργούσε για λογαριασμό της Ελληνικής Εταιρείας και κατέβαλε για λογαριασμό της τελευταίας το τίμημα της εξαγοράς, στη συνέχεια δε το επαναχρέωσε σε αυτήν...».

8. Επειδή, ο ως άνω ισχυρισμός, με τον οποίο η αναιρεσείουσα αμφισβήτησε τη συνδρομή της ιδιότητας του δικαιούχου των εν λόγω σημάτων στο πρόσωπό της, στο οποίο πράγματι μεταβιβάσθηκε περιουσιακό όφελος για την εκχώρησή τους [και, κατά λογική ανα-

γκαιότητα, αμφισβήτησε ότι η ίδια (η αναιρεσεΐουσα) είχε προβεί στην παραχώρηση της χρήσης των σημάτων για τα οποία πρόκειται] και στο οποίο έπρεπε να ενεργηθεί παρακράτηση φόρου σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 13 παρ. 5 του ν. 2238/1994, ήταν ουσιώδης και έχρηζε ενόψει της πιο πάνω αναλυτικής αμφισβήτησης ειδικής και εμπεριστατωμένης αιτιολογίας, ως προς το περιεχόμενο της σχετικής συμβάσεως των μερών, η οποία δεν παρατίθεται στην προσβαλλόμενη απόφαση. Περαιτέρω και ειδικότερα, η κρίση του δικάσαντος δικαστηρίου ότι η αναιρεσεΐουσα ήταν συμβαλλόμενο μέρος στην από 22.1.1998 συμφωνία εξαγοράς περιουσιακών στοιχείων κατά το μέρος που αφορά τη συμφωνία μεταβίβασης του δικαιώματος χρήσης επί των επίδικων σημάτων, παραδοχή στην οποία στηρίχθηκε το εφετείο για να αποδώσει την ιδιότητα του δικαιούχου των επίδικων σημάτων στην αναιρεσεΐουσα, είναι πλημμελώς αιτιολογημένη, ως απλώς συμπερασματική κρίση. Και τούτο, διότι, ενώ αναφέρεται στην προσβαλλόμενη απόφαση ότι συμβαλλόμενα μέρη στην από 22.1.1998 σύμβαση εξαγοράς περιουσιακών στοιχείων ήταν η αναιρεσεΐουσα και η ισπανική εταιρεία R. And C. SA και ότι συμφωνήθηκε να εκχωρηθούν στην αναιρεσεΐουσα εταιρεία τα επίδικα εμπορικά σήματα, περαιτέρω γίνεται δεκτό ότι κύριος των εμπορικών σημάτων ήταν άλλη εταιρεία, η βρετανική R. and C. (overseas) Limited (ελεγχόμενη εξολοκλήρου από άλλη εταιρεία δηλαδή την βρετανική R. And C. PLC), χωρίς να διευκρινίζεται πως, ενώ οι τελευταίες αυτές βρετανικές εταιρείες δεν ήταν μέρη της από 22.1.1998 συμφωνίας, με τη συμφωνία αυτή, εκχωρήθηκαν (μεταβιβάστηκαν) στην αναιρεσεΐουσα δικαιώματα επί σημάτων από νομικό πρόσωπο (R. and C. SA) που εμφανίζεται στο ιστορικό που παραθέτει το εφετείο, να μην είχε δικαιώματα επ' αυτών. Συνεπώς, για το λόγο αυτό, που βάσιμα προβάλλεται με την κρινόμενη αίτηση, η προσβαλλόμενη απόφαση είναι αναιρετέα, παρέλκει δε η εξέταση των λοιπών λόγων αναιρέσεως. Κατόπιν αυτών, η υπόθεση,

που χρειάζεται διευκρίνιση κατά το πραγματικό, πρέπει να παραπεμφθεί στο ίδιο δικαστήριο για νέα κρίση κατ' ουσίαν.

ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΗΣ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ

Αριθ. 3628/2009 (Τμ. Ε')

Αρχές χωροταξικού σχεδιασμού. Χωροταξικά σχέδια και ανάπτυξη μικρών νησιών. Ζώνη Οικιστικού Ελέγχου (ΖΟΕ) Δήμου Μυκονίων Νήσου Μυκόνου (Ν. Κυκλάδων). Ακύρωση π.δ. κατά το μέρος που επιτρέπει την εφαρμογή προΐσχυουσών διατάξεων για την έκδοση οικοδομικών αδειών, χωρίς την τήρηση ελάχιστων προϋποθέσεων και προβλέπει κατά παρέκκλιση αρτιότητα τεσσάρων στρεμμάτων σε συγκεκριμένες προστατευόμενες περιοχές και χρήση κατοικίας.

Ο χωροταξικός σχεδιασμός διέπεται από τις αρχές της ισόρροπης σχέσης μεταξύ πυκνοκατοικημένου και υπαίθριου χώρου, της διασφάλισης υγιεινών συνθηκών διαβίωσης στο σύνολο των περιοχών, της ισόρροπης ανάπτυξης σε έργα υποδομής, της προστασίας της φύσης και του τοπίου της πρόληψης της βλάβης του περιβάλλοντος, της διαφύλαξης των ελεύθερων χώρων ως χώρων αναψυχής, καθώς και της διαφύλαξης των πρώτων υλών. Τα χωροταξικά σχέδια αναφέρονται στην εξέλιξη του πληθυσμού και τις συνθήκες απασχόλησης, στη διάρθρωση των οικισμών και των ελεύθερων χώρων, στα δίκτυα συγκοινωνιών και λοιπών υποδομών, στην ενέργεια καθώς και στη διαχείριση των υδάτων και των στερεών και υγρών αποβλήτων. Ουσιώδης όρος για την προστασία των μικρών νησιών, που αποτελούν ευπαθή οικοσυστήματα, είναι τα ειδικά χωροταξικά σχέδια, τα οποία πρέπει να προβλέπουν μόνο εκείνες τις μορφές ανάπτυξης των νησιών που συμβιβάζονται με την αρχή της διατήρησης αμείωτου του πολιτιστικού και φυσικού κεφαλαίου τους. Οι εν λόγω αρχές τυγχάνουν εφαρμογής και στις Ζώνες Οικιστικού Ελέγχου (ΖΟΕ).

Η έκδοση αδειών δόμησης με βάση προΐσχύον καθεστώς είναι επιτρεπτή μόνο εφό-

σον, κατά τη διαδικασία καθορισμού της ΖΟΕ, η Διοίκηση είχε εξετάσει ειδικά τις συνέπειες εφαρμογής των προγενεστέρων διατάξεων και είχε διαπιστώσει ότι με την εφαρμογή αυτή δεν τίθεται σε κίνδυνο η φυσιογνωμία της περιοχής, που έχει χαρακτηριστεί ως περιοχή προστασίας της φύσης ή ως περιοχή φυσικού κάλλους ή αποτελεί διακεκριμένο τμήμα του φυσικού τοπίου, ενόψει και του σκοπού της ΖΟΕ που συνίσταται στην αποτροπή πραγματικών καταστάσεων που θα καθιστούσαν αδύνατο ή δυσχερή τον εναρμονιζόμενο με το χαρακτήρα της περιοχής πολεοδομικό σχεδιασμό.

Η κατά παρέκκλιση από το γενικό κανόνα αρτιότητα τεσσάρων στρεμμάτων θα πρέπει να αιτιολογείται ειδικώς όπως όλες οι πολεοδομικές παρεκκλίσεις καθώς επίσης και η χρήση κατοικίας σε περιοχή που έχει χαρακτηριστεί από την ίδια τη ΖΟΕ ως περιοχή προστασίας διακεκριμένων τμημάτων φυσικού τοπίου.

(...) Επειδή, από τις διατάξεις των § 1, 2 και 6 του άρθρου 24 καθώς και των άρθρων 79 § 8 και 106 § 1 του Συντάγματος προκύπτει ότι η πολιτεία είναι υποχρεωμένη να προβεί σε χωροταξική οργάνωση της χώρας, η οποία θα διασφαλίζει την προληπτική και κατασταλτική προστασία του πολιτιστικού και φυσικού περιβάλλοντος, τους άριστους δυνατούς όρους διαβίωσης του πληθυσμού και την οικονομική ανάπτυξη στα πλαίσια της αρχής της αειφορίας (βιώσιμης ανάπτυξης). Ουσιαστικό όρο για τη βιώσιμη ανάπτυξη αποτελούν τα ολοκληρωμένα χωροταξικά σχέδια (εθνικό, περιφερειακό, ειδικά, βλ. άρθρα 6, 7, 8 του ν. 2742/1999, Α' 207). Με τα σχέδια αυτά, με βάση την ανάλυση των δεδομένων και την πρόγνωση των μελλοντικών εξελίξεων, τίθενται οι μακροπρόθεσμοι στόχοι της οικονομικής και κοινωνικής ανάπτυξης εν αναφορά προς το φυσικό περιβάλλον και την διαφύλαξη των φυσικών πόρων. Με τον σχεδιασμό αυτό εναρμονίζονται όλοι οι άλλοι σχεδιασμοί. Ο χωροταξικός σχεδιασμός διέπεται από τις αρχές της ισόρροπης σχέσης μεταξύ πυκνοκατοικημένου και υπαίθριου χώρου, της διασφάλισης υγι-

εινών συνθηκών διαβίωσης στο σύνολο των περιοχών, της ισόρροπης ανάπτυξης σε μέσα υποδομής, της προστασίας της φύσης και του τοπίου, της πρόληψης της βλάβης του περιβάλλοντος, της διαφύλαξης των ελεύθερων χώρων ως χώρων αναψυχής καθώς και της διαφύλαξης των πρώτων υλών. Στηριζόμενα στις πιο πάνω αρχές τα χωροταξικά σχέδια αναφέρονται στην εξέλιξη του πληθυσμού και τις συνθήκες απασχόλησης, στη διάρθρωση των οικισμών και των ελεύθερων χώρων, στα δίκτυα συγκοινωνιών και λοιπών υποδομών, στην ενέργεια καθώς και στη διαχείριση των υδάτων και των στερεών και υγρών αποβλήτων.

Επειδή, σημαντικό στοιχείο του φυσικού περιβάλλοντος είναι τα ευπαθή ή ευαίσθητα οικοσυστήματα, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνονται και τα μικρά νησιά, τα οποία χαρακτηρίζονται από την ενότητα και τη λιτή συμμετρία του τοπίου τους και τη στενή αλληλεξάρτηση των ανθρωπογενών συστημάτων (δημογραφικού, πολιτιστικού, κοινωνικοοικονομικού κ.λπ.) και του φυσικού περιβάλλοντος, με συνέπεια να είναι ιδιαίτερα ευάλωτα σε εξωγενείς παρεμβάσεις. Ουσιαστικός όρος για την προστασία των μικρών νησιών είναι τα ειδικά χωροταξικά σχέδια, τα οποία, δεδομένου ότι τα νησιά είναι δεκτικά μόνο ήπιας ανάπτυξης, πρέπει να προβλέπουν και να διατάσσουν στο χώρο των νησιών μόνο εκείνες τις μορφές ανάπτυξης που είναι συμβατές με την αρχή της διατήρησης αμειώτου του πολιτιστικού και φυσικού κεφαλαίου τους. Οι αρχές αυτές είναι εφαρμοστέες και στις Ζώνες Οικιστικού Ελέγχου (βλ. ΣτΕ 5933/1996, 1643/1998, 1129, 1522, 1588/1999, 2239, 2425/2000), οι οποίες σύμφωνα με το άρθρο 29 του ν. 1337/1983 (Α' 33) και σε αρμονία με τα άρθρα 24 § 2 και 43 § 2 του Συντάγματος θεσπίζονται με προεδρικά διατάγματα, περιέχουν δε στοιχεία χωροταξικού και πολεοδομικού σχεδιασμού και αποσκοπούν στον άμεσο έλεγχο των χρήσεων γης σε περιοχές εκτός σχεδίου πόλεως, προκειμένου να αποφεύγεται η άναρχη ανάπτυξη καθώς και η υποβάθμιση και η καταστροφή του περιβάλλοντος. Σύμφω-

να, εξ άλλου, με το άρθρο 9 του ν. 2742/1999, μέχρι την έγκριση των πλαισίων χωροταξικής οργάνωσης, που προβλέπονται από το νόμο αυτό, η έγκριση των σχεδίων χρήσεων γης καθώς και η έκδοση άλλων κανονιστικών ή ατομικών πράξεων, με τις οποίες επιχειρείται ρύθμιση του χώρου «γίνεται μετά από συνεκτίμηση των διαθέσιμων στοιχείων του ευρύτερου χωροταξικού σχεδιασμού και ιδίως αυτών που απορρέουν από υφιστάμενες ή υπό εξέλιξη μελέτες χωροταξικού χαρακτήρα».

Επειδή, στο άρθρο 183 § 1 του Κώδικα Βασικής Πολεοδομικής Νομοθεσίας (Κ.Β.Π.Ν., π.δ. της 14/27.7.1999, ΦΕΚ 580 Δ'), που αποδίδει το περιεχόμενο του άρθρου 29 § 1 του ν. 1337/1983 (ΦΕΚ 33 Α'), όπως αυτό τροποποιήθηκε, ορίζεται ότι: «1. Με τα π.δ. που εκδίδονται με πρόταση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων ορίζονται οι πόλεις και οικισμοί γύρω από τα όρια των οποίων καθορίζεται Ζώνη Οικιστικού Ελέγχου (ΖΟΕ). Με τα π.δ. αυτά καθορίζεται και το πλάτος της ΖΟΕ σε κάθε συγκεκριμένη περίπτωση οικισμού... Το πλάτος της ΖΟΕ υπολογίζεται από τα αντίστοιχα ακραία όρια του εγκεκριμένου σχεδίου πόλης ή του οικισμού προ του 1923. Με τα παραπάνω π.δ. καθορίζονται, κατά τη συγκεκριμένη περίπτωση, οι όροι και περιορισμοί χρήσεων γης ή άλλοι όροι και περιορισμοί, που επιβάλλονται μέσα στις ΖΟΕ και ιδιαίτερα το όριο εμβαδού, κάτω από το οποίο δεν επιτρέπεται η κατάτμηση της γης. Τα π.δ. αυτά εκδίδονται μετά από γνώμη του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου και του νομαρχιακού ΣΧΟΠ ή του ΚΣΧΟΠ για το νομό Αττικής». Περαιτέρω, στο άρθρο 184 του ως άνω Κώδικα ορίζεται ότι: «Ο Υπουργός Πολιτισμού μπορεί με απόφασή του, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως μετά γνώμη του Κεντρικού Αρχαιολογικού Συμβουλίου, να καθορίζει εντός των αρχαιολογικών χώρων που βρίσκονται εκτός των ορίων των νομίμως υφιστάμενων οικισμών ζώνες, στις οποίες κατά περίπτωση, θα απαγορεύεται παντελώς η δόμηση (ζώνη Α) ή θα επιτρέπεται (ζώνη Β) με όρους

και περιορισμούς που ορίζονται από το Υπουργείο Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων σύμφωνα με τις κείμενες πολεοδομικές διατάξεις, ύστερα από πρόταση του Υπουργείου Πολιτισμού. Η διαδικασία της οριοθέτησης των ζωνών και του καθορισμού των όρων και περιορισμών δόμησης κατά τα ανωτέρω, πρέπει να ολοκληρώνεται σε ένα εξάμηνο από την υποβολή της σχετικής πρότασης από την αρμόδια αρχαιολογική Εφορεία». Εξάλλου, στην § 1 του άρθρου 21 του ν. 1650/1986 «Προστασία του περιβάλλοντος» (ΦΕΚ 160 Α') προβλέπεται ότι «Ο χαρακτηρισμός περιοχών, στοιχείων ή συνόλων της φύσης και του τοπίου, σύμφωνα με τα άρθρα 18 και 19 και ο καθορισμός των ορίων τους και των τυχόν ζωνών προστασίας τους γίνονται με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται ύστερα από πρόταση των Υπουργών Γεωργίας, Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων, Ενέργειας και Τεχνολογίας και του κατά περίπτωση αρμόδιου υπουργού». Ειδικά ο χαρακτηρισμός και ο καθορισμός των ορίων και των τυχόν ζωνών προστασίας, περιοχών, στοιχείων ή συνόλων της φύσης και του τοπίου, που περιλαμβάνονται σε Ζώνη Οικιστικού Ελέγχου (ΖΟΕ), γίνεται με την πράξη καθορισμού της ΖΟΕ και κατά τη διαδικασία του άρθρου 29 του ν. 1337/1983, όπως ισχύει». Στην § 2 του ίδιου άρθρου, όπως αντικαταστάθηκε με την § 2 του άρθρου 16 του ν. 2742/1999 (ΦΕΚ Α' 207), ορίζεται ότι: «Με το παραπάνω προεδρικό διάταγμα καθορίζονται οι αναγκαίοι για την προστασία του συγκεκριμένου αντικειμένου γενικοί όροι, απαγορεύσεις και περιορισμοί της χρήσης γης, στη δόμηση και στην κατάτμηση ακινήτων, καθώς και στην εγκατάσταση και άσκηση δραστηριοτήτων και στην εκτέλεση έργων. Με το ίδιο προεδρικό διάταγμα μπορεί να προβλέπεται και η υποχρέωση σύνταξης μελέτης περιβαλλοντικών επιπτώσεων και για έργα ή δραστηριότητες που δεν περιλαμβάνονται στην πρώτη κατηγορία έργων και δραστηριοτήτων του άρθρου 3 του παρόντος νόμου».

Επειδή, το προσβαλλόμενο διάταγμα έχει

εκδοθεί κατ' επίκληση των εκτεθέντων στην προηγούμενη σκέψη άρθρων 183 και 184 του Κ.Β.Π.Ν. και του άρθρου 21 § 1 και 2 του ν. 1650/1986. Στις διατάξεις αυτές προβλέπεται ότι το π.δ. περί καθορισμού ΖΟΕ εκδίδεται με πρόταση του Υπουργού ΠΕΧΩΔΕ, κατόπιν γνωμοδοτήσεων των δημοτικών και κοινοτικών συμβουλίων και του νομαρχιακού ΣΧΟΠ, δεν προβλέπεται, όμως, γνωμοδότηση οργάνων του Υπουργείου Γεωργίας ή του Υπουργείου Πολιτισμού. Δεδομένου δε ότι η Μύκονος έχει χαρακτηριστεί στο σύνολό της ως τόπος ιδιαίτερου φυσικού κάλλους με την Γ/848/40/4.3.1980 απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού και Επιστημών (ΦΕΚ Β' 329), για την έκδοση του υπό κρίση π.δ. απαιτείται η συνυπογραφή του από τον Υπουργό Πολιτισμού. Το προσβαλλόμενο π.δ. έχει συνυπογραφεί από την αναπληρωτή Υπουργό Πολιτισμού και για την έκδοσή του έχουν ληφθεί υπόψη οι απόψεις των αρμοδίων υπηρεσιών του Υπουργείου Πολιτισμού (έγγραφα 112861/8074/4.1.1994, 3194/5.7.1995 και 963/7.6.2001 της ΚΑ' Εφορείας Προϊστορικών και Κλασικών Αρχ/των, 471/20.6.2001 της 1ης Εφορείας Νεωτέρων Μνημείων και 503/16.3.2001 της 2ης Εφορείας Βυζαντινών Αρχαιοτήτων), από τις οποίες οι αναγόμενες στο έτος 2001 δεν μπορούν να θεωρηθούν ως ανεπίκαιρες, ενώ οι εκτεθείσες στα έγγραφα 112861/8074/4.1.1994 και 3194/5.7.1995 απόψεις της ΚΑ' Εφορείας Προϊστορικών και Κλασικών Αρχ/των, νομίμως ελήφθησαν υπόψη, αν και ανάγονται σε αψώτερο χρόνο, διότι το ως άνω 963/7.6.2001 έγγραφο της Εφορείας αυτής αναφέρεται ότι δεν έχει πλέον παρατηρήσεις για το σχέδιο π.δ. περί καθορισμού ΖΟΕ για τη νήσο Μύκονο και τις γειτονικές βραχονησίδες, εφόσον διαπίστωσε ότι οι περιεχόμενες στα έγγραφα αυτά εισηγήσεις της Εφορείας έχουν συμπεριληφθεί ως ρυθμίσεις στο προσβαλλόμενο προεδρικό διάταγμα. Συνεπώς, είναι απορριπτέος ως αβάσιμος ο λόγος ακυρώσεως, με τον οποίο προβάλλεται ότι ελήφθησαν υπόψη έγγραφα εφορειών αρχαιοτήτων συνταχθέντα σε χρόνο πολύ προγενέστερο από την

έκδοση του προσβαλλόμενου π.δ., κατά τα έτη 1994, 1998 και 2001, εφόσον μάλιστα το αιτούν σωματείο δεν επικαλείται μεταβολή της πραγματικής κατάστασης κατά το διάστημα που μεσολάβησε από την έκδοση των εγγράφων του έτους 2001 έως τη δημοσίευση του προσβαλλόμενου δ/τος. Εξάλλου, οι διατάξεις του άρθρου 52 του κ.ν. 5351/1932 που προβλέπουν γνωμοδότηση του κεντρικού συμβουλίου του Υπουργείου Πολιτισμού (Κεντρικού Αρχαιολογικού Συμβουλίου και Κεντρικού Συμβουλίου Νεωτέρων Μνημείων, των οποίων οι αρμοδιότητες προβλέπονται ήδη στην παράγραφο 5 του άρθρου 50 του ν. 3028/2002 «Προστασία Αρχαιοτήτων – Πολιτιστικής Κληρονομιάς», ΦΕΚ Α' 153) αφορούν το διάφορο ζήτημα του χαρακτηρισμού μνημείων ή τόπων και την υποχρέωση εγκρίσεως από τον Υπουργό Πολιτισμού οποιασδήποτε δραστηριότητας πλησίον αρχαιολογικού χώρου και όχι τον καθορισμό ΖΟΕ, όπως αβασίμως υποστηρίζει τον αιτούν σωματείο. Τέλος, η 63164/24.6.1994 γνωμοδότηση της Διεύθυνσης Χωροταξίας και Προστασίας Περιβάλλοντος του Υπουργείου Γεωργίας για τις περιοχές γεωργικής γης, η οποία ελήφθη υπόψη οικειοθελώς κατά την έκδοση του προσβαλλόμενου π.δ., αν και δεν προβλέπεται από τις ως άνω διατάξεις του Κ.Β.Π.Ν., δεν καθίσταται ανεπίκαιρη μόνο λόγω της παρόδου μακρού χρονικού διαστήματος από την έκδοσή της, δεδομένου ότι δεν προκύπτει από τα στοιχεία του φακέλου ούτε, άλλωστε, ισχυρίζεται το αιτούν ότι είχε επέλθει μεταβολή της πραγματικής καταστάσεως στην περιοχή κατά το εν τω μεταξύ διαρρέυσαν χρονικό διάστημα ώστε να καθίσταται αναγκαία η διατύπωση νέας γνωμοδότησης. Εξ άλλου, εν όψει του μακρού χρόνου της εν γένει διαδικασίας εκπονήσεως της ΖΟΕ και του γεγονότος ότι σ' αυτήν, από την κατά νόμο φύση της, εμπεριέχονται ρυθμίσεις με σχετικώς μακροπρόθεσμη προοπτική, μη υποκείμενες σε αναθεωρήσεις κατά μικρά χρονικά διαστήματα ή σε περιπτώσεις μη ουσιωδών μεταβολών των οικιστικών δεδομένων της περιοχής, οι απόψεις της ως άνω Διεύθυνσης έχουν, πάντως, διατυ-

πωθεί σε χρόνο που δεν υπερβαίνει τον στην προκείμενη περίπτωση, εν όψει των περιστάσεων, εύλογο. Συνεπώς, ο λόγος αυτός ακυρώσεως πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος.

Επειδή, στα πλαίσια του Κοινοτικού Προγράμματος ENVIREG καταρτίστηκε Ειδική Χωροταξική Μελέτη για τις νήσους Άνδρο – Τήνο – Μύκονο, η πρώτη φάση της οποίας ολοκληρώθηκε τον Φεβρουάριο 1993, η δεύτερη φάση τον Ιούλιο του ίδιου έτους και η τρίτη φάση τον Ιούλιο του έτους 1996. Όπως προκύπτει από το κείμενο της Ειδικής Χωροταξικής Μελέτης και την 257/1998 γνωμοδότηση του ΚΣΧΟΠ, σκοπός αυτής της μελέτης ήταν η αξιολόγηση της υπάρχουσας κατάστασης και η διαμόρφωση προτάσεων οργάνωσης και ρύθμισης των υπό μελέτη περιοχών προς το σκοπό της ορθολογικής εκμετάλλευσης των φυσικών πόρων, της ισόρροπης ανάπτυξης των δραστηριοτήτων και της προστασίας και αξιοποίησης του φυσικού και ανθρωπογενούς περιβάλλοντος. Εκτιμήθηκε το γεγονός ότι στη νήσο Μύκονο ο κυρίαρχος τομέας απασχόλησης είναι ο τριτογενής (τουρισμός – υπηρεσίες), η κυριαρχία του οποίου δυναμικά μπορεί να κατακλύσει το σύνολο της έκτασης του νησιού, να δημιουργήσει έντονα οικιστικά προβλήματα και να θέσει σε κίνδυνο τη διαίωνιση των φυσικών και ανθρωπογενών πόρων στους οποίους βασίζεται (σ. 6 της 257/1998 γνωμοδότησης). Παρατηρήθηκε ότι η Χώρα της Μυκόνου, που περιέχει το 55% των ξενοδοχειακών εγκαταστάσεων, θεωρείται κορεσμένη περιοχή και ότι οι πιέσεις για οικιστική ανάπτυξη εκτονώνονται με την παρόδια περιστατική δόμηση κατά μήκος των οδικών αξόνων, προς τους οριοθετημένους οικισμούς και τις ευρύτερες περιοχές τους, προς τις παραλίες θεσμοθετημένης τουριστικής ανάπτυξης, αλλά και σε άλλες περιοχές (παραλιακές ή ενδοχώρας), όπου η δόμηση τείνει να κατακλύσει διάσπαρτα το τοπίο και σε ορισμένες περιπτώσεις να αλλοιώσει τη χαρακτηριστική του μορφολογία. Προς το σκοπό της αποτροπής των ως άνω κινδύνων έγινε ο καθορισμός των περιοχών ως περιοχών παραγωγικών δραστηριοτήτων, οι οποί-

ες διακρίνονται σε περιοχές τουρισμού – παραθερισμού, αναψυχής, γεωργικής γης υψηλής παραγωγικότητας, βοσκοτόπων και λοιπής γεωργικής γης και μονάδων μεταποίησης αποθήκευσης, και ως περιοχών προστασίας και ειδικότερα ως περιοχών απόλυτης προστασίας, προστασίας παραλιών – ακτών κολύμβησης, ειδικού μορφολογικού ελέγχου κατασκευών για την προστασία των ιδιαίτερα ευαίσθητων περιοχών του φυσικού τοπίου (σ. 104 – 106, Ειδική Χωροταξική Μελέτη, Γ1 Φάση, Π.Ε. 636/2002). Από την ΕΧΜ προκύπτουν τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά κάθε τομέα – περιοχής. Συνεπώς, εφόσον προκύπτουν τα στοιχεία στα οποία βασίστηκε η διαίρεση της νήσου Μυκόνου σε ζώνες χρήσεων ανάλογα με τη μορφή των αντιστοιχών εκτάσεων και τις επιλογές του προτύπου ανάπτυξης της νήσου, οι σχετικές ρυθμίσεις είναι νομίμως και επαρκώς αιτιολογημένες ως προς τον καθορισμό των μεταξύ των ζωνών ορίων και πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος ο λόγος ακυρώσεως, με τον οποίο προβάλλεται ότι οι ρυθμίσεις, με τις οποίες διαιρείται σε 11 ζώνες και 130 υποπεριοχές, έρχονται σε αντίθεση με τις αρχές της επιστήμης και της βιώσιμης ανάπτυξης, αφού οι τιθέμενοι ελάχιστοι περιορισμοί δόμησης δεν αντισταθμίζονται με την ένταση δόμησης που προβλέπεται για το νότιο τμήμα της νήσου, δεν αποτελεί δε, κατά τα λοιπά, αντικείμενο ακυρωτικού ελέγχου η εκτίμηση της Διοικήσεως για τα ιδιαίτερα μορφολογικά και άλλα χαρακτηριστικά μιας περιοχής προκειμένου αυτή να ενταχθεί σε συγκεκριμένη ζώνη κανονιστικών ρυθμίσεων.

Επειδή, σύμφωνα με το άρθρο 26 § 1 του ν. 2831/2000 (ΦΕΚ Α' 140), όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 12 § 1 του ν. 3212/2003 (ΦΕΚ Α' 308), «Όταν μετά την ισχύ του παρόντος νόμου τροποποιούνται οι γενικές ή ειδικές πολεοδομικές διατάξεις ή οι κανονισμοί που ισχύουν σε περιοχές εγκεκριμένων σχεδίων πόλεως ή σε οικισμούς γενικά ή σε εκτός σχεδίου περιοχές, εφαρμόζονται οι προϊσχύουσες διατάξεις, εάν πριν από τη θέσπισή τους: α) είχε εκδοθεί και εξακολουθεί να ισχύει νόμιμη

άδεια οικοδομής, β) είχε υποβληθεί στην αρμόδια πολεοδομική υπηρεσία αίτηση για την έκδοση ή την αναθεώρηση άδειας οικοδομής, με όλα τα στοιχεία και δικαιολογητικά, που απαιτούνται από τις οικείες διατάξεις, γ) είχε εγκριθεί από τον αρμόδιο φορέα μέσα στην τελευταία τριετία και ισχύει μελέτη ειδικού κτιρίου σχετική με τη λειτουργικότητά του με ή χωρίς παρεκκλίσεις με βάση τις προϊσχύουσες διατάξεις, δ) είχε υποβληθεί στην αρμόδια κατά περίπτωση υπηρεσία μέσα στο τελευταίο έτος αίτηση με πλήρη αρχιτεκτονική μελέτη η οποία προβλέπεται από σχετικές διατάξεις για τη χορήγηση άδειας οικοδομής, ε) είχε προκηρυχθεί αρχιτεκτονικός διαγωνισμός σύμφωνα με τις εκάστοτε ισχύουσες διατάξεις ή ύστερα από πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος σύμφωνα με το άρθρο 11 § 5 του ν. 716/1977 (Α' 295). Στις παραπάνω περιπτώσεις β', γ', δ' και ε', οι προϊσχύουσες διατάξεις εφαρμόζονται μόνο εάν η οικοδομική άδεια εκδοθεί ή αναθεωρηθεί σε διάστημα το πολύ έξι (6) μηνών από την ισχύ των νέων διατάξεων. Η θέσπιση διαφορετικών μεταβατικών διατάξεων από τις ανωτέρω και διαφορετικών ρυθμίσεων από τις προβλεπόμενες στις επόμενες παραγράφους 2 και 3 επιτρέπεται μόνο για τις ανωτέρω περιπτώσεις β', γ', δ' και ε' και μόνο αν η μεταβολή των γενικών ή ειδικών πολεοδομικών διατάξεων ή κανονισμών θεσπίζεται κατ'εξουσιοδότηση του άρθρου 4 του ν. 1557/1985 για την προστασία παραδοσιακών οικισμών και συνόλων ή της § 1 του άρθρου 21 του ν. 1650/1986 για την προστασία των περιοχών που αναφέρονται περιοριστικά στις §§ 1 έως και 4 του άρθρου 19 του ίδιου νόμου». Εξάλλου, οι περιοχές που αναφέρονται στις §§ 1 έως και 4 του άρθρου 19 του ν. 1650/1986 (Α' 160) είναι οι περιοχές απόλυτης προστασίας της φύσης, οι περιοχές προστασίας της φύσης, τα εθνικά πάρκα και οι προστατευόμενοι φυσικοί σχηματισμοί. Περαιτέρω, στις §§ 9 και 10 του άρθρου 31 του ν. 1650/1986 (Α' 160) ορίζεται ότι: «9. Από την έναρξη ισχύος του νόμου αυτού, ό,τι έχει κηρυχθεί και προστατεύεται... ως «τοπίο

ιδιαίτερου φυσικού κάλλους» σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 1469/1950 «περί προστασίας ειδικής κατηγορίας οικοδομημάτων και έργων τέχνης μεταγενεστέρων του 1830», εντάσσεται με προεδρικό διάταγμα που εκδίδεται ύστερα από πρόταση των Υπουργών Γεωργίας, Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων και του κατά περίπτωση αρμόδιου υπουργού στις κατηγορίες του άρθρου 18 § 3 σύμφωνα με τα κριτήρια του άρθρου 19. Με το ίδιο ή με όμοιο προεδρικό διάταγμα καθορίζονται ή υιοθετούνται οι αναγκαίοι για την προστασία του γενικοί όροι, περιορισμοί και απαγορεύσεις καθώς και οι λοιπές ρυθμίσεις που προβλέπονται στο άρθρο 21 § 2 10. Εωσότου εκδοθεί το προεδρικό διάταγμα της προηγούμενης § 9 και οι οικείοι κανονισμοί λειτουργίας ή κανονισμοί λειτουργίας ή διαχείρισης που προβλέπονται στο άρθρο 18 § 5, τα αντικείμενα προστασίας της παραγράφου 9 εξακολουθούν να διέπονται από τις προστατευτικές διατάξεις του άρθρου 6 του ν.δ. 996/1971 ή του ν. 1469/1950 κατά περίπτωση». Όπως δε ήδη εκτέθηκε στην έβδομη σκέψη, η νήσος Μύκονος είχε χαρακτηριστεί στο σύνολό της ως τόπος ιδιαίτερου φυσικού κάλλους με την Γ/848/40/4.3.1980 απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού και Επιστημών (Β' 329). Περαιτέρω, στην § 3 του άρθρου 6 του ν. 2242/1994 «Πολεοδόμηση περιοχών δεύτερης κατοικίας σε ΖΟΕ» (ΦΕΚ Α' 162), ορίζεται ότι: «Με την έναρξη εκπόνησης μελέτης προστασίας περιβάλλοντος και χωροταξικής μελέτης (άρθρο 18 έως 24 του ν. 1650/1986), καθώς και μελέτης Ζώνης Οικιστικού Ελέγχου (άρθρο 29 του ν. 1337/1983), ο Υπουργός Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων, με απόφασή του, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως μπορεί να αναστείλει τη χορήγηση οικοδομικών αδειών και τις οικοδομικές εργασίες στην περιοχή μελέτης ή σε τμήματα αυτής. Η κατά το προηγούμενο εδάφιο αναστολή επιβάλλεται για χρονικό διάστημα μέχρι ένα (1) έτος, το οποίο μπορεί να παραταθεί για ένα (1) έτος ακόμη, εφόσον διαπιστωθεί ότι οι

εργασίες εκπόνησης των μελετών έχουν προοδεύσει σημαντικά». Τέλος, στο τέταρτο εδάφιο της § 12 του άρθρου 42 του ν. 3316/2005, που ρυθμίζει το θέμα της αναστολής χορήγησης οικοδομικών αδειών και εκτέλεσης οικοδομικών εργασιών κατά τη διαδικασία εκπόνησης μελετών του ως άνω άρθρου 6 § 3 του ν. 2242/1994, προβλέπεται ότι «εφόσον έχουν υποβληθεί πριν την πρώτη αναστολή αιτήσεις προς έκδοση οικοδομικών αδειών συνοδευόμενες με πλήρη στοιχεία, εφαρμόζονται και για την έκδοση των αδειών οι προγενέστερες διατάξεις. Το προηγούμενο εδάφιο δεν εφαρμόζεται στις περιοχές απόλυτης προστασίας που καθορίζονται με τις νέες κανονιστικές ρυθμίσεις». Από το συνδυασμό των προαναφερόμενων διατάξεων προκύπτει ότι για την εφαρμογή του ανωτέρω άρθρου 26 § 1 του ν. 2831/2000, τα τοπία ιδιαίτερου φυσικού κάλλους, τα οποία είχαν κηρυχθεί με βάση το ν. 1469/1950, εξομοιώνονται με τις περιοχές των §§ 1 έως 4 του άρθρου 19 του ν. 1650/1986, στις οποίες περιλαμβάνονται και οι περιοχές προστασίας της φύσης. Περαιτέρω, κατά την έννοια των παραπάνω διατάξεων του άρθρου 26 § 1 του ν. 2831/2000 (Α' 140), όπως ισχύει, και του άρθρου 42 § 12 του ν. 3316/2005, ερμηνευόμενων ενόψει της υποχρέωσης προστασίας του φυσικού περιβάλλοντος της χώρας που επιβάλλεται με το άρθρο 24 του Συντάγματος, ανεξαρτήτως του ζητήματος αν είναι ή όχι σύμφωνες προς τη συνταγματική αυτή επιταγή οι εν λόγω διατάξεις, κατά το μέρος που με αυτές προβλέπεται η εφαρμογή του προϊσχύσαντος καθεστώτος στις περιπτώσεις κατά τις οποίες είχε υποβληθεί απλώς σχετική αίτηση με τα απαιτούμενα δικαιολογητικά πριν από την έναρξη ισχύος των νέων διατάξεων, σε περίπτωση καθορισμού ΖΟΕ σε περιοχή που έχει χαρακτηριστεί ως περιοχή προστασίας της φύσης ή, σύμφωνα με τα ανωτέρω αναφερόμενα, ως τοπίο φυσικού κάλλους, η έκδοση αδειών δόμησης με βάση το προϊσχύον καθεστώς είναι επιτρεπτή μόνον εφόσον, κατά τη διαδικασία καθορισμού της ΖΟΕ, η Διοίκηση είχε εξε-

τάσει ειδικά τις συνέπειες της εφαρμογής των προγενέστερων διατάξεων και είχε διαπιστώσει ότι με την εφαρμογή αυτή δεν τίθεται σε κίνδυνο η φυσιογνωμία της συγκεκριμένης περιοχής, ενόψει και του σκοπού της ΖΟΕ που συνίσταται στην αποτροπή πραγματικών καταστάσεων που θα καθιστούσαν αδύνατο ή δυσχερές τον εναρμονιζόμενο προς το χαρακτήρα της περιοχής πολεοδομικό σχεδιασμό.

Επειδή, όπως προκύπτει από τα στοιχεία του φακέλου, στο Συμβούλιο της Επικρατείας είχε υποβληθεί το αρχικό σχέδιο του ήδη προσβαλλομένου προεδρικού διατάγματος, στο άρθρο 5 εδάφιο 1 του οποίου προβλεπόταν ότι: «οικοδομικές άδειες που έχουν εκδοθεί με τις προγενέστερα ισχύουσες διατάξεις εκτελούνται με τη χρήση και τους όρους και περιορισμούς δόμησης με τους οποίους εκδόθηκαν». Η ρύθμιση αυτή προκάλεσε την παρατήρηση (Π.Ε. 636/2002) ότι πρέπει να διευκρινισθεί ρητώς ότι, ενόψει του χαρακτήρα της νήσου ως φυσικού κάλλους, δεν ισχύουν οι ρυθμίσεις του άρθρου 26 § 1 του ν. 2831/2000, για την εφαρμογή προϊσχύουσών διατάξεων. Για την αποτροπή δε της ματαίωσης του σκοπού της θεσπισμένης ΖΟΕ, διατυπώθηκε η παρατήρηση ότι πρέπει να προβλεφθεί στο υπό έκδοση π.δ. η μη εφαρμογή για τις περιοχές ειδικής προστασίας (περιοχές με στοιχεία 2.3α 6, 2.3α 7 και 2.3α 8 του διατάγματος) της ρύθμισης για την εκτέλεση των οικοδομικών αδειών, οι οποίες έχουν ήδη εκδοθεί, με βάση τις προγενέστερες διατάξεις. Ακολούθως, υποβλήθηκε στο Συμβούλιο της Επικρατείας δεύτερο σχέδιο διατάγματος και στην από 24.12.2003 εισηγητική έκθεση της Υφυπουργού ΠΕΧΩΔΕ, η οποία το συνόδευε, αναφερόταν ότι η πιο πάνω παρατήρηση έγινε εν μέρει δεκτή, διότι κρίθηκε ότι, «στο πλαίσιο της χρηστής διοίκησης και της εμπιστοσύνης του πολίτη προς αυτήν, οι διοικητικές πράξεις πρέπει να είναι ξεκάθαρες απέναντι σ' αυτόν». Στο άρθρο 5 αυτού του σχεδίου διατάγματος προβλεπόταν ότι «αιτήσεις για έκδοση οικοδομικών αδειών που έχουν υποβληθεί προ της πρώτης αναστολής οικοδομικών αδειών εκδίδονται από την αρμόδια υπηρεσία με τις προϊ-

σχύουσες διατάξεις του παρόντος, εφόσον έχουν πληρότητα δικαιολογητικών και πρόκειται για κτήρια κατοικιών, εξαιρουμένων των περιοχών απολύτου προστασίας» και στο προοίμιο του σχεδίου γινόταν επίκληση της διατάξεως του άρθρου 12 του ν. 3212/2003. Με το 8/2005 πρακτικό επεξεργασίας έγινε η παρατήρηση ότι για να είναι νόμιμη, η μεταβατική αυτή ρύθμιση του σχεδίου πρέπει να προστεθούν στις περιοχές απόλυτης προστασίας και οι περιοχές προστασίας των διακεκριμένων τμημάτων του φυσικού τοπίου. Από το κείμενο του προσβαλλομένου διατάγματος, στο προοίμιο του οποίου γίνεται επίκληση του άρθρου 12 του ν. 3212/2003, απαλείφθηκε εξ ολοκλήρου η μεταβατική ρύθμιση, διότι, όπως αναφέρεται στην τελική εισηγητική έκθεση του σχεδίου που υποβλήθηκε στον Πρόεδρο της Δημοκρατίας, εκδόθηκε ο ν. 3316/2005 που ρύθμιζε το θέμα. Συνεπώς, η απόλειψη της μεταβατικής διάταξης από το κείμενο του προσβαλλομένου διατάγματος έγινε λόγω της ρυθμίσεως του άρθρου 42 § 12 του ν. 3316/2005, αλλά με τις διατάξεις αυτές μόνο οι περιοχές απόλυτης προστασίας εξαιρούνται ρητώς από την εφαρμογή του προγενέστερου καθεστώτος, ενώ για να επιτραπεί η εφαρμογή του προγενέστερου δικαίου στις περιοχές προστασίας των διακεκριμένων τμημάτων του φυσικού τοπίου (περιοχές 2.3 α.8) της υπό κρίση ΖΟΕ, σύμφωνα με τα εκτεθέντα στην προηγούμενη σκέψη, στις περιπτώσεις, κατά τις οποίες είχε υποβληθεί απλώς σχετική αίτηση με τα απαιτούμενα δικαιολογητικά πριν από την έναρξη ισχύος των νέων διατάξεων, θα έπρεπε κατά τη διαδικασία καθορισμού της ΖΟΕ η Διοίκηση να έχει εξετάσει ειδικά τις συνέπειες της εφαρμογής των προγενέστερων διατάξεων και να έχει διαπιστώσει ότι με την εφαρμογή αυτή δεν τίθεται σε κίνδυνο η φυσιογνωμία της συγκεκριμένης περιοχής, ενόψει και του σκοπού της ΖΟΕ, δηλαδή της αποτροπής πραγματικών καταστάσεων που θα καθιστούσαν αδύνατο ή δυσχερές τον εναρμονιζόμενο προς το χαρακτήρα της περιοχής πολεοδομικό σχεδιασμό. Από τα στοιχεία του φακέλου προκύπτει αφενός ότι οι περιοχές του κε-

φαλαίου Θ του άρθρου 3 του προσβαλλομένου διατάγματος με στοιχεία 2.3 α.8 (Περιοχές προστασίας διακεκριμένων τμημάτων του φυσικού τοπίου) χρήζουν προστασίας, όπως συνάγεται από το ίδιο το διάταγμα, το οποίο επιβάλλει αυστηρούς όρους για τις περιοχές αυτές, αλλά και από το Περιφερειακό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης Περιφέρειας Νοτίου Αιγαίου (Β' 1487/2003), μεταξύ των κατευθύνσεων του οποίου για την προστασία και ανάδειξη του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος είναι και η προστασία, ανάδειξη και προβολή των τοπίων ιδιαίτερου φυσικού κάλλους (άρθρο 3 περ. Γ4 τρίτο εδάφιο), και αφετέρου ότι κατά τη διαδικασία καθορισμού της ΖΟΕ δεν εκτιμήθηκαν οι συνέπειες από την εφαρμογή των προγενέστερων διατάξεων και οι κίνδυνοι για τη φυσιογνωμία των περιοχών αυτών, παρά το γεγονός ότι η αποφυγή δημιουργίας πραγματικών καταστάσεων και σ' αυτές είχε κριθεί αναγκαία από τη Διοίκηση, η οποία για το σκοπό αυτό είχε επιβάλει σε όλη τη νήσο Μύκονο αναστολή οικοδομικών εργασιών με τις υπ' αριθ. 843/2003 (ΦΕΚ Δ' 11), 902/2004 (ΦΕΚ Δ' 7) και 298/2004 (ΦΕΚ Δ' 614) αποφάσεις του Υπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων. Συνεπώς, το προσβαλλόμενο προεδρικό διάταγμα είναι ακυρωτέο, όπως βασίμως προβάλλεται από το αιτούν σωματείο, κατά το μέρος που καθιστά δυνατή, μη περιλαμβάνοντας σχετική απαγορευτική διάταξη, την εφαρμογή των προϊσχυουσών διατάξεων στην περίπτωση υποβολής αιτήσεων για έκδοση οικοδομικών αδειών προ της πρώτης αναστολής οικοδομικών εργασιών, αν ήταν πλήρη τα υποβληθέντα δικαιολογητικά, για τις περιοχές προστασίας διακεκριμένων τμημάτων του φυσικού τοπίου (περιοχές 2.3 α.8 του κεφ. Θ του άρθρου 3).

Επειδή, στο άρθρο 3 του προσβαλλομένου διατάγματος, στα κεφάλαια: Α. (Περιοχές με στοιχεία 2.1α.1, στις οποίες επιτρέπονται οι χρήσεις τουρισμού – αναψυχής), Γ (Περιοχές με στοιχεία 2.2β – γεωργική γη), Ι. (Περιοχές με στοιχεία 2.3 α.9) και Κ. (Περιοχές με στοιχεία 2.3 α.11 προστασίας του περιβαλλοντικού χώρου της Χώ-

ρας και της Άνω Μεράς) και ειδικότερα με τις διατάξεις Α.ΙΙΙ.(α), Γ.ΙΙΙ.(β), Ι.ΙΙΙ.(α) και Κ.ΙΙΙ.(α) καθορίζεται στις ως άνω περιοχές ως κατώτατο όριο κατάτμησης και αρτιότητας τα τέσσερα στρέμματα. Με το 636/2002 πρακτικό επεξεργασίας του σχεδίου του προσβαλλομένου προεδρικού διατάγματος είχε επισημανθεί στη Διοίκηση η ανάγκη προσθήκης διατάξεων που αφορούν, μεταξύ άλλων, τη δόμηση σε τυφλά γήπεδα. Ακολούθησε η ρύθμιση αυτού του θέματος με το άρθρο 10 § 1 του ν. 3212/2003 (ΦΕΚ Α' 308), με το οποίο αντικαταστάθηκε η περίπτωση α' της § 1 του άρθρου 1 του από 24/31.5.1985 π.δ. ως εξής: «α) Ελάχιστο εμβαδόν γηπέδου 4.000 τετραγωνικά μέτρα και πρόσωπο σε κοινόχρηστο δρόμο είκοσι πέντε (25) μέτρα...». Στην παράγραφο δε 3 του άρθρου 23 του ίδιου ν. 3212/2003 προβλέπεται ότι: «Η περίπτωση α' της § 1 του άρθρου 1 του από 24/31.5.1985 προεδρικού διατάγματος όπως αντικαθίσταται με την § 1 του άρθρου 10 του νόμου αυτού, δεν ισχύει για γήπεδα που υφίστανται κατά την έναρξη ισχύος του νόμου αυτού». Στο στοιχείο 3 του προοιμίου του προσβαλλόμενου π.δ., σε συμμόρφωση προς την παρατήρηση που διατυπώθηκε με το 8/2005 πρακτικό επεξεργασίας (παρατήρηση 4), μνημονεύεται μόνο το άρθρο 10 του ν. 3212/2003, με το οποίο ρυθμίζεται ευθέως το θέμα και προβλέπεται ότι για δόμηση εκτός σχεδίου απαιτείται αρτιότητα 4 στρεμμάτων και πρόσωπο 25 μέτρων σε κοινόχρηστο δρόμο, χωρίς την παρέκκλιση της § 3 του άρθρου 23 του ως άνω νόμου. Συνεπώς, ο λόγος ακυρώσεως, με τον οποίο ζητείται η ακύρωση των ως άνω διατάξεων που καθορίζουν ως κατώτατο όριο κατάτμησης και αρτιότητας τα τέσσερα στρέμματα, διότι με αυτές παρέχεται η ευχέρεια δόμησης και «τυφλών» οικοπέδων, πρέπει να απορριφθεί ως ερειδόμενος σε εσφαλμένη εκδοχή. Και τούτο διότι κατά την έννοια των πιο πάνω διατάξεων του προσβαλλόμενου π.δ., εφόσον στο στοιχείο 3 του προοιμίου γίνεται επίκληση μόνο του άρθρου 10 του ν. 3212/2003, αν το εκτός σχεδίου ακίνητο δεν έχει πρόσωπο 25 μέτρων σε κοινόχρηστο δρόμο δεν επιτρέπεται η δόμηση σ' αυτό.

Επειδή, περαιτέρω, στο ίδιο άρθρο 3 του προσβαλλομένου διατάγματος, στα κεφάλαια: Γ (Περιοχές με στοιχεία 2.2β – γεωργική γη), Η. (Περιοχές με στοιχεία 2.3 α.7 διαφύλαξης των αξιολογών παραλιών – ακτών κολύμβησης) και Θ. (Περιοχές με στοιχεία 2.3 α.8 προστασίας διακεκριμένων τμημάτων του φυσικού τοπίου) και ειδικότερα με τις διατάξεις Γ.ΙΙΙ.(α), Η.ΙΙΙ.(α) και Θ.ΙΙΙ.(α) του άρθρου αυτού, καθορίζεται στις ως άνω περιοχές κατά τον κανόνα κατώτατο όριο κατάτμησης και αρτιότητας στις περιοχές 2.2β και 2.3 α.8 τα 10 στρέμματα και στην περιοχή 2.3 α.7 τα 6 στρέμματα. Με τις διατάξεις Γ.ΙΙΙ.(β), Η.ΙΙΙ.(β) και Θ.ΙΙΙ.(β) του ίδιου άρθρου 3 του προσβαλλόμενου διατάγματος ορίζεται κατά παρέκκλιση κατώτατο όριο κατάτμησης και αρτιότητας το εμβαδόν των τεσσάρων στρεμμάτων. Περαιτέρω στην § 2 του άρθρου 4 του προσβαλλόμενου διατάγματος ορίζεται ότι: «Κατά παρέκκλιση των διατάξεων του παρόντος Π.Δ. που αφορούν στην αρτιότητα των γηπέδων, θεωρούνται άρτια και οικοδομήσιμα τα γήπεδα, τα οποία κατά τη δημοσίευση του παρόντος έχουν το ελάχιστο εμβαδόν που προβλέπεται από τις διατάξεις των εδαφίων α και β της § 1 του άρθρου 1 του από 24.5.1985 Π.Δ. (Δ' 270)», δηλαδή τα γήπεδα με ελάχιστο εμβαδόν 4 στρέμματα. Το αιτούν σωματείο ζητεί την ακύρωση των ως άνω διατάξεων (εκ προφανούς παραδρομής αναφέρεται η διάταξη του Κεφαλαίου Γ § ΙΙΙ εδαφ. α, με την οποία καθορίζεται ο κανόνας αρτιότητας 10 στρεμμάτων, αντί της διατάξεως του Κεφ. Γ.ΙΙΙ.β, που καθορίζει κατά παρέκκλιση αρτιότητα 4 (στρεμμάτων), ισχυριζόμενο ότι οι θεσπιζόμενες παρεκκλίσεις είναι αναιτιολόγητες και αντιστρατεύονται τη βιώσιμη ανάπτυξη του νησιού. Ο ως άνω λόγος ακυρώσεως προβάλλεται βασίμως και πρέπει να γίνει δεκτός, διότι αν και με το προσβαλλόμενο διάταγμα στις ως άνω περιοχές τίθεται ως γενικός κανόνας αρτιότητας τα δέκα και έξι στρέμματα, αντιστοίχως, σύμφωνα και με τα οριζόμενα στην Ειδική Χωροταξική Μελέτη για τη νήσο Μύκονο (κείμενα Δ' φάσης 1998), στην οποία, μάλιστα, προτείνεται αρτιό-

τητα κατά τον κανόνα δέκα στρεμμάτων και για τις τρεις ως άνω περιοχές, με τις ως άνω διατάξεις Γ.ΙΙΙ.(β), Η.ΙΙΙ.(β) και Θ.ΙΙΙ.(β) του άρθρου 3 και την § 2 του άρθρου 4 του προσβαλλομένου διατάγματος προβλέπεται αρτιότητα τεσσάρων στρεμμάτων, κατά παρέκκλιση από τον ως άνω γενικό κανόνα των δέκα και έξι στρεμμάτων, αντιστοίχως. Η παρέκκλιση αυτή, όπως όλες οι πολεοδομικές παρεκκλίσεις, όπου προβλέπονται, έπρεπε να αιτιολογείται ειδικώς. Από τα στοιχεία, όμως, του φακέλου, την Ειδική Χωροταξική Μελέτη, στην οποία προτείνεται μεν κατά παρέκκλιση αρτιότητα τεσσάρων στρεμμάτων, χωρίς, όμως, καμία ειδικότερη αιτιολογία, τις γνωμοδοτήσεις του Νομαρχιακού ΣΧΟΠ και το Κεντρικού ΣΧΟΠ και τις απόψεις της Διοικήσεως, όπως βασίμως προβάλλεται, δεν προκύπτει ο λόγος για τον οποίο προβλέφθηκε η κατά παρέκκλιση αρτιότητα τεσσάρων στρεμμάτων για τις εν λόγω τρεις περιοχές με τις ως άνω διατάξεις του άρθρου 3 και την § 2 του άρθρου 4 του προσβαλλομένου διατάγματος, οι οποίες και πρέπει, κατ' αποδοχήν του ως άνω λόγου ακυρώσεως, να ακυρωθούν.

Επειδή, όπως προκύπτει από τα στοιχεία του φακέλου, τα νησιά Δήλος και Ρήνεια έχουν κηρυχθεί οργανωμένοι αρχαιολογικοί χώροι αντιστοίχως με τις Φ.20/33945/3402/10.9.1974 (ΦΕΚ 913 Β') και ΥΠΠΟ/ΑΡΧ/Α1/Φ43/66618/2919π.ε./ 19.1.1994 (ΦΕΚ 83 Β') αποφάσεις του Υπουργού Πολιτισμού, αλλά δεν έχουν ακόμη καθορισθεί σ' αυτά ζώνες προστασίας. Οι όροι και περιορισμοί δόμησης για την πόλη της Μυκόνου, τη Δήλο και τη Ρήνεια καθορίστηκαν με το από 13.8/23.10.1976 π.δ., οι διατάξεις του οποίου, σύμφωνα με το άρθρο 4 § 32 του προσβαλλομένου π.δ., εξακολουθούν να ισχύουν, εφόσον δεν έρχονται σε αντίθεση με τις διατάξεις αυτού. Τα νησιά αυτά είχαν περιληφθεί στο αρχικό σχέδιο του προσβαλλόμενου διατάγματος στις περιοχές προστασίας φυσικού περιβάλλοντος (κεφ. Ζ' των σχεδίων) και, όπως αναφέρεται στο πρακτικό επεξεργασίας 636/2002, απαλείφθηκαν στη συνέχεια από το σχέδιο του διατάγματος με την αιτιολογία ότι

αποτελούν αρχαιολογικούς χώρους και παραμένουν αδόμητα. Στο ίδιο πρακτικό επεξεργασίας διατυπώθηκε η παρατήρηση (με αριθμό 14 β), ότι, για την πληρέστερη προστασία τους τα νησιά αυτά, ενδείκνυται να περιληφθούν στο κεφάλαιο Ζ. Προβάλλεται, εν προκειμένω, ότι παρανόμως δεν περιελήφθησαν και τα νησιά Δήλος και Ρήνεια στις περιοχές προστασίας του φυσικού τοπίου που χρήζουν απόλυτης προστασίας. Ο λόγος αυτός ακυρώσεως είναι απορριπτέος ως αβάσιμος, διότι τούτο δεν γεννά πλημμέλεια του προσβαλλομένου διατάγματος, το οποίο με αντικειμενικά κριτήρια, κατά τα ως άνω εκτεθέντα, καθόρισε τις περιοχές προστασίας του φυσικού τοπίου, εφόσον μπορεί να γίνει και νέα χρήση των εξουσιοδοτικών διατάξεων, των οποίων εν προκειμένω έχει γίνει μερική χρήση, προκειμένου να περιληφθούν και άλλες εκτάσεις στις περιοχές προστασίας του φυσικού περιβάλλοντος (πρβλ. ΣτΕ 1936/2000).

Επειδή, στο κεφ. Θ' § ΙΙβ του άρθρου 3 του προσβαλλομένου διατάγματος, όπου καθορίζονται οι χρήσεις γης των περιοχών διακεκριμένων τμημάτων του φυσικού τοπίου (περιοχές με στοιχεία 2.3 α.8), προβλέπεται και η χρήση κατοικίας, εμβαδού 80 τ.μ. «στα άρτια γήπεδα της παραγράφου ΙΙΙ (α) του παρόντος». Στην Ειδική Χωροταξική Μελέτη είχε προταθεί αρχικά χρήση κατοικίας εμβαδού 100 τ.μ. και αρτιότητα 6 στρεμμάτων. Με το πρακτικό επεξεργασίας 636/2002 είχε διατυπωθεί η παρατήρηση (16 α') ότι από τη σχετική ρύθμιση πρέπει να απαλειφθεί η χρήση κατοικίας, εν όψει του χαρακτήρα της περιοχής ως εκτός σχεδίου και προστατευτέας, αφού σύμφωνα με την ειδική χωροταξική μελέτη (τεύχος Ιουλίου 1996, σελ. 114) πρόκειται «για μεγάλες εκτάσεις ορεινές – περίοπτες εν γένει αδόμητες, καθώς και επί μέρους εκτάσεις μικρότερης κλίμακας ιδιάζουσας υψής και μορφολογίας του φυσικού εδάφους που χρειάζονται προστασία». Παρά την παρατήρηση αυτή, με το προσβαλλόμενο π.δ. προβλέπεται αρτιότητα 10 στρεμμάτων και χρήση κατοικίας 80 τ.μ., ήτοι μείωση της δόμησης κατά το... σε σχέση με την ως άνω αρχική πρόταση (324/9.

12.2004 γνωμοδότηση ΚΣΧΟΠ). Ο κίνδυνος της αλλοίωσης του χαρακτήρα των περιοχών αυτών επέβαλε εξ αρχής τον χαρακτηρισμό τους και την υπαγωγή τους σε προστατευτικό καθεστώς. Από τα συνοδεύοντα το διάταγμα στοιχεία, όμως, δεν προκύπτουν οι λόγοι για τους οποίους επετράπη η χρήση κατοικίας σε περιοχή, η οποία χαρακτηρίζεται από την ίδια την ΖΟΕ ως περιοχή προστασίας διακεκριμένων τμημάτων του φυσικού τοπίου, αλλά αναφέρεται μόνο ότι «η μείωση της δομήσιμης επιφάνειας σε 80 τ.μ. δεν επιβαρύνει το τοπίο» και «ότι τα κελιά και οι αγροικίες αποτελούσαν πάντοτε βασικό συστατικό στοιχείο του μυκονιάτικου και κυκλαδίτικου τοπίου» (Εισηγήση Δ/σης Χωροταξίας προς ΚΣΧΟΠ (πράξη 324/9.12.2004), σ. 2, Έκθεση ανασκόπησης και προσαρμογής πρότασης της Ε.Χ.Μ. 2004, σελ. 12, 13). Συνεπώς, ενόψει των ειδικότερων χαρακτηριστικών των περιοχών αυτών, η επίδικη ρύθμιση του κεφαλαίου Θ § II (β), κατά το μέρος που επιτρέπει ανέγερση κατοικίας 80 τ.μ. στα άρτια γήπεδα της § IIIα του κεφαλαίου Θ, δεν είναι νομίμως αιτιολογημένη, εφόσον δεν προκύπτουν οι λόγοι για τους οποίους επιτρέπεται η δόμηση στις περιοχές αυτές και πρέπει να ακυρωθεί. Κατά την ειδικότερη γνώμη του Συμβούλου Ι. Μ. και των Παρέδρων Ρ. Γ. και Δ. Β., η φέρουσα ικανότητα της Μυκόνου δεν επιτρέπει πλέον τη δόμηση της νήσου και πολύ περισσότερο των προστατευόμενων αυτών περιοχών. Κατά τη γνώμη, όμως, των Συμβούλων Α. Ρ. και Μ. Κ., η περιορισμένη δόμηση των 80 τ.μ., σε συνδυασμό με την αρτιότητα των δέκα στρεμμάτων, αιτιολογείται επαρκώς με την αναφορά της ως άνω γνωμοδότησης του ΚΣΧΟΠ στα κελιά και τις αγροικίες ως συστατικών στοιχείων του μυκονιάτικου τοπίου.

Επειδή, με το άρθρο 3 κεφ. Η.ΙΙ.β του προσβαλλομένου διατάγματος απαγορεύεται η δόμηση σε απόσταση μικρότερη των 100 μέτρων από τη οριογραμμή αιγιαλού σε περιοχές διαφύλαξης των αξιόλογων παραλιών – ακτών κολύμβησης του νησιού (περιοχές 3.3α.7). Περαιτέρω, με την § 3 του άρθρου 4 του ίδιου δ/τος τίθεται ο κανόνας ότι επιτρέπεται η δόμηση στα

γήπεδα που έχουν πρόσωπο στις ακτές μόνον αφού καθορισθεί η γραμμή του αιγιαλού και στην § 4 του ίδιου άρθρου 4 ορίζεται ότι: «Η ελάχιστη απόσταση Ε κτισμάτων από την γραμμή του αιγιαλού δεν μπορεί να είναι μικρότερη από τα πενήντα (50,00) μέτρα, σε περίπτωση γηπέδων με υψομετρική στάθμη του φυσικού εδάφους, στην θέση του γηπέδου στην οποία θα τοποθετηθεί το κτήριο, μεγαλύτερη των δέκα (10,00) μέτρων από τη στάθμη της θάλασσας, η ελάχιστη απόσταση Ε κτισμάτων από τη γραμμή του αιγιαλού δεν μπορεί να είναι μικρότερη των πενήντα (50,00) μέτρων. Για δέκα (10,00) μέτρα > Υ, η απόσταση των κτισμάτων δίδεται από τη σχέση $E = 50 + (10 \times Y) \times 5$, όπου Ε η ελάχιστη απόσταση τοποθέτησης του κτηρίου και Υ η υψομετρική διαφορά στο σημείο Ε». Από την τελευταία αυτή διάταξη προκύπτει ότι όταν υπάρχει υψομετρική διαφορά μεταξύ του φυσικού εδάφους του γηπέδου, στη θέση που θα τοποθετηθεί το κτήριο, και της στάθμης της θάλασσας και αυτή η υψομετρική διαφορά είναι 10 μέτρα ή μεγαλύτερη από 10 μέτρα, το κτήριο θα απέχει από την καθορισθείσα γραμμή του αιγιαλού τουλάχιστον 50 μέτρα. Αν η υψομετρική αυτή διαφορά είναι μικρότερη από 10 μέτρα, η απόσταση του κτηρίου από την καθορισμένη γραμμή αιγιαλού αυξάνει όσο μικραίνει η υψομετρική διαφορά, για να καταλήξει στα 100 μέτρα όταν αυτή μηδενισθεί ($E = 50 + (10 - 0) \times 5 = 100$). Συνεπώς, ο κανόνας ο οποίος τίθεται και με την παράγραφο 4 του άρθρου 4 του προσβαλλομένου π.δ. είναι ότι, αν δεν υπάρχει υψομετρική διαφορά μεταξύ του φυσικού εδάφους του γηπέδου, στη θέση που θα τοποθετηθεί το κτήριο, και της στάθμης της θάλασσας, η απόσταση του κτηρίου από τη γραμμή του αιγιαλού πρέπει να είναι 100 μέτρα και η απόσταση αυτή αρχίζει να μικραίνει, όσο αυξάνεται η υψομετρική διαφορά, και φθάνει τα 50 μέτρα, όταν η υψομετρική διαφορά φθάσει τα 10 μέτρα. Η ρύθμιση αυτή δικαιολογείται από τη διαφορετική μορφολογία της ακτής στις περιπτώσεις αυτές και, επομένως, είναι απορριπτέος ως αβάσιμος ο λόγος ακυρώσεως, με τον οποίο

υποστηρίζεται ότι αναιτιολόγητα επιτρέπεται με την ως άνω διάταξη η δόμηση σε απόσταση 50 μέτρων από τη γραμμή του αιγιαλού και ότι με τη διατύπωση του μαθηματικού τύπου επιχειρείται η καταστρατήγηση της απόστασης των 100 μέτρων από τη γραμμή του αιγιαλού.

Επειδή, όπως ήδη εκτέθηκε στην όγδοη σκέψη, με βάση τα χαρακτηριστικά της νήσου Μυκόνου καθορίστηκαν δύο βασικοί τομείς: α) Τομέας περιοχών παραγωγικών δραστηριοτήτων (περιοχές τουρισμού – παραθερισμού, αναψυχής, γεωργικής γης υψηλής παραγωγικότητας, βοσκοτόπων και λοιπής γεωργικής γης και μονάδων μεταποίησης αποθήκευσης) και β) Τομέας περιοχών προστασίας (περιοχές απόλυτης προστασίας, προστασίας παραλιών – ακτών κολύμβησης, ειδικού μορφολογικού ελέγχου κατασκευών για την προστασία των ιδιαίτερα ευαίσθητων περιοχών του φυσικού τοπίου). Οι επιτρεπόμενες στις περιοχές αυτές χρήσεις καθορίστηκαν από τις οικείες διατάξεις του προσβαλλομένου διατάγματος με βάση τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά κάθε περιοχής. Ειδικότερα, με τις διατάξεις του άρθρου 3 κεφ. Β' § II προβλέπεται η δυνατότητα εγκατάστασης και καταστημάτων αναψυκτηρίων, εστιατορίων καθώς και κτηρίων χονδρεμπορίου σε περιοχή χαρακτηριζόμενη ως περιοχή συγκέντρωσης εγκαταστάσεων μεταποίησης – αποθήκευσης. Το αιτούν σωματείο παραπονείται, ισχυριζόμενο ότι με τις διατάξεις αυτές γίνεται ανεπίτρεπτη μίξη χρήσεων γης. Ο λόγος αυτός ακυρώσεως είναι απορριπτέος ως αβάσιμος, διότι οι χρήσεις γης που καθορίζονται στο από 23.2/6.3.1987 π.δ. δεν έχουν εφαρμογή σε περιοχές ΖΟΕ, όπου οι προβλεπόμενες χρήσεις επιλέγονται με βάση τα χαρακτηριστικά των περιοχών που περιλαμβάνονται στη ΖΟΕ και κατ' ανέλεγκτη ακυρωτικά εκτίμηση της Διοικήσεως ως προς το ότι μια χρήση βλάπτει ή επιβαρύνει μια συγκεκριμένη περιοχή. Εξάλλου, με το πρακτικό επεξεργασίας είχε γίνει παρατήρηση ότι πρέπει να αφαιρεθούν οι χρήσεις κέντρων διασκέδασης αναψυχής και κτηρίων για την κάλυψη θρησκευτικών αναγκών και όχι οι χρήσεις αναψυκτηρίων, εστιατορίων και καταστημάτων από την περιοχή συγκέντρωσης εγκαταστάσε-

ων μεταποίησης – αποθήκευσης, οι οποίες περιλαμβάνονταν στο σχέδιο του προσβαλλομένου διατάγματος. Συνεπώς, αν το αιτούν σωματείο παραπονείται για τη συμμόρφωση προς τη σχετική παρατήρηση του πρακτικού επεξεργασίας, ο λόγος ακυρώσεως είναι απορριπτέος ως ερειδόμενος επί εσφαλμένης προϋποθέσεως.

Επειδή, προβάλλεται, τέλος, ότι η προσβαλλόμενη πράξη δεν ενσωματώνει τις αρχές του ευρωπαϊκού θεσμικού πλαισίου για τον παράκτιο χώρο και ειδικότερα τη Σύσταση του Συμβουλίου της Ε.Ε. σχετικά με την εφαρμογή στην Ευρώπη της Ολοκληρωμένης Διαχείρισης των Παράκτιων Ζωνών. Ο λόγος αυτός προβάλλεται αορίστως, καθώς δεν εξειδικεύονται οι ρυθμίσεις του προσβαλλομένου διατάγματος, με τις οποίες παραβιάζονται οι κατά γενικό τρόπο αναφερόμενες αρχές που περιέχονται στη Σύσταση του Συμβουλίου της Ε.Ε., λαμβανομένου μάλιστα υπόψη ότι στο προσβαλλόμενο διάταγμα περιέχονται ρυθμίσεις για την προστασία και διαφύλαξη των αξιόλογων παραλιών-ακτών κολύμβησης (περιοχές 2.3 α.7), στις οποίες απαγορεύεται η αλλοίωση του φυσικού περιβάλλοντος, η ρύπανση των ακτών και των ρευμάτων που τυχόν εκβάλλουν σ' αυτές, η χωροθέτηση ιχθυοκαλλιεργειών και γενικά ρυπαινοσών εγκαταστάσεων ακόμη και στο θαλάσσιο χώρο τους, οι δε προβλεπόμενες χρήσεις γης επιτρέπονται σε απόσταση πέραν των 100 μέτρων από την οριογραμμή του αιγιαλού. Εξάλλου, στη Σύσταση του Συμβουλίου της Ε.Ε. περιλαμβάνονται οι στόχοι που πρέπει να εκπληρώσουν τα κράτη μέλη προς το σκοπό της προστασίας των παράκτιων ζωνών και όχι ειδικότερα μέτρα. (Δέχεται εν μέρει την κρινόμενη αίτηση).

ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΗΣ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ

Αριθ. 3641/2009 (Τμ. Ε')

Ζώνη Οικιστικού Ελέγχου (ΖΟΕ) Δήμου Μυκονίων Νήσου Μυκόνου (Ν. Κυκλάδων). Αυστηρότεροι όροι και περιορισμοί δομήσεως και χρήσεων γης σε σχέση με το προγενέστερο καθεστώς. Συμφωνία των εν λόγω ρυθμίσεων με το δικαίωμα στην ιδιοκτησία του άρθρου 17 του Συντάγματος και του άρθρου 1 του Πρώ-

του Πρόσθετου Πρωτοκόλλου της ΕΣΔΑ.

Δεδομένου ότι οι περιοχές που περιλαμβάνονται στη ΖΟΕ αποτελούν ακίνητα εκτός σχεδίου, τα οποία δεν προορίζονται, κατ' αρχήν, προς δόμηση, οι καθοριζόμενοι όροι και περιορισμοί δομήσεως και χρήσεων γης μπορούν να φθάσουν μέχρι και την ολοσχερή απαγόρευση της δομήσεως. Η επιβολή, κατά συνέπεια, ακόμη και δυσμενέστερων όρων από αυτούς που ίσχυαν προηγουμένως, δεν προσκρούουν στο άρθρο 17 του Συντάγματος, με την προϋπόθεση ότι θεσπίζονται με αντικειμενικά κριτήρια χάριν της προστασίας του δημοσίου συμφέροντος και δεν εξαφανίζουν ούτε καθιστούν αδρανή την ιδιοκτησία σε σχέση με τον προορισμό της.

Ρυθμίσεις που επιβάλλουν σε περιοχές γεωργικής γης υψηλής παραγωγικότητας όριο κατάρτησης 10 στρεμμάτων, ορίζουν χρήση αγροικίας και προβλέπουν ειδικούς όρους και περιορισμούς δομήσεως, δεν παραβιάζουν τις προστατευτικές της ιδιοκτησίας διατάξεις και τις διατάξεις του άρθρου 1 του Πρώτου Πρόσθετου Πρωτοκόλλου της ΕΣΔΑ, καθώς θεωρούνται πρόσφορες και κατάλληλες για την προστασία του περιβάλλοντος ενώ οι ιδιοκτήτες των εκτάσεων αυτών δεν αποστερούνται της δυνατότητας εκμεταλλεύσεως της ιδιοκτησίας τους, σύμφωνα με το σκοπό της.

(...) Επειδή, από τις διατάξεις των § 1, 2 και του άρθρου 24 καθώς και των άρθρων 79 § 8 και 106 § 1 του Συντάγματος προκύπτει ότι η πολιτεία είναι υποχρεωμένη να προβεί σε χωροταξική οργάνωση της χώρας, η οποία θα διασφαλίζει την προληπτική και κατασταλτική προστασία του πολιτιστικού και φυσικού περιβάλλοντος, τους άριστους δυνατούς όρους διαβίωσης του πληθυσμού και την οικονομική ανάπτυξη στα πλαίσια της αρχής της αειφορίας (βιώσιμης ανάπτυξης). Ουσιώδη όρο για τη βιώσιμη ανάπτυξη αποτελούν τα ολοκληρωμένα χωροταξικά σχέδια (εθνικό, περιφερειακό, ειδικά, βλ. άρθρα 6, 7, 8 του ν. 2742/1999, Α' 207). Με τα σχέδια αυτά, με βάση την ανάλυση των δεδομένων και την πρόγνωση των

μελλοντικών εξελίξεων, τίθενται οι μακροπρόθεσμοι στόχοι της οικονομικής και κοινωνικής ανάπτυξης εν αναφορά προς το φυσικό περιβάλλον και τη διαφύλαξη των φυσικών πόρων. Με τον σχεδιασμό αυτό εναρμονίζονται όλοι οι άλλοι σχεδιασμοί. Ο χωροταξικός σχεδιασμός διέπεται από τις αρχές της ισόρροπης σχέσης μεταξύ πυκνοκατοικημένου και υπαίθριου χώρου, της διασφάλισης υγιεινών συνθηκών διαβίωσης στο σύνολο των περιοχών, της ισόρροπης ανάπτυξης σε μέσα υποδομής, της προστασίας της φύσης και του τοπίου, της πρόληψης της βλάβης του περιβάλλοντος, της διαφύλαξης των ελεύθερων χώρων ως χώρων αναψυχής καθώς και της διαφύλαξης των πρώτων υλών. Στηριζόμενα στις πιο πάνω αρχές τα χωροταξικά σχέδια αναφέρονται στην εξέλιξη του πληθυσμού και τις συνθήκες απασχόλησης, στη διάρθρωση των οικισμών και των ελεύθερων χώρων, στα δίκτυα συγκοινωνιών και λοιπών υποδομών, στην ενέργεια καθώς και στη διαχείριση των υδάτων και των στερεών και υγρών αποβλήτων.

Επειδή, σημαντικό στοιχείο του φυσικού περιβάλλοντος είναι τα ευπαθή ή ευαίσθητα οικοσυστήματα, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνονται και τα μικρά νησιά, τα οποία χαρακτηρίζονται από την ενότητα και τη λιτή συμμετρία του τοπίου τους και τη στενή αλληλεξάρτηση των ανθρωπογενών συστημάτων (δημογραφικού, πολιτιστικού, κοινωνικοοικονομικού κ.λπ.) και του φυσικού περιβάλλοντος, με συνέπεια να είναι ιδιαίτερα ευάλωτα σε εξωγενείς παρεμβάσεις. Ουσιώδης όρος για την προστασία των μικρών νησιών είναι τα ειδικά χωροταξικά σχέδια, τα οποία, δεδομένου ότι τα νησιά είναι δεκτικά μόνο ήπιας ανάπτυξης, πρέπει να προβλέπουν και να διατάσσουν στο χώρο των νησιών μόνο εκείνες τις μορφές ανάπτυξης που είναι συμβατές με την αρχή της διατήρησης αμείωτου του πολιτιστικού και φυσικού κεφαλαίου τους. Οι αρχές αυτές είναι εφαρμοστέες και στις Ζώνες Οικιστικού Ελέγχου (βλ. Σ.τ.Ε. 5933/1996, 1643/1998, 1129, 1522, 1588/1999, 2239, 2425/2000), οι οποίες σύμφωνα με το αρ-

θρο 29 του ν. 1337/1983 (Α' 33) και σε αρμονία με τα άρθρα 24 § 2 και 43 § 2 του Συντάγματος, θεσπίζονται με προεδρικά διατάγματα, περιέχουν δε στοιχεία χωροταξικού και πολεοδομικού σχεδιασμού και αποσκοπούν στον άμεσο έλεγχο των χρήσεων γης σε περιαστικές εκτός σχεδίου περιοχές, αφ' ενός προς πρόληψη της περαιτέρω επιδείνωσης των προβλημάτων τους και προς προστασία του περιβάλλοντος στις περιοχές αυτές και αφ' ετέρου προς παρεμπόδιση της δημιουργίας δεδομένων και πραγματικών καταστάσεων που θα είχαν ως συνέπεια να δυσχεραίνεται ο μελλοντικός σχεδιασμός της περιοχής (ΣτΕ 2604/2005). Σύμφωνα, εξ άλλου, με το άρθρο 9 του ν. 2742/1999, μέχρι την έγκριση των πλαισίων χωροταξικής οργάνωσης που προβλέπονται από το νόμο αυτό, η έγκριση των σχεδίων χρήσεων γης καθώς και η έκδοση άλλων κανονιστικών ή ατομικών πράξεων, με τις οποίες επιχειρείται ρύθμιση του χώρου «γίνεται μετά από συνεκτίμηση των διαθέσιμων στοιχείων του ευρύτερου χωροταξικού σχεδιασμού και ιδίως αυτών που απορρέουν από υφιστάμενες ή υπό εξέλιξη μελέτες χωροταξικού χαρακτήρα».

Επειδή, με το άρθρο 20 § 1 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας (Κ.Δ.Δ.), που κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του ν. 2690/1999 (ΦΕΚ 45 Α'), ορίζεται ότι: «1. Όπου ο νόμος, για την έκδοση διοικητικής πράξης, προβλέπει προηγούμενη γνώμη (απλή ή σύμφωνη), ... η... γνώμη διατυπώνεται ύστερα από ερώτημα του οργάνου που έχει την αποφασιστική αρμοδιότητα... Η γνώμη... πρέπει να είναι έγγραφη, αιτιολογημένη και επίκαιρη κατά το περιεχόμενό της». Το προσβαλλόμενο διάταγμα δημοσιεύθηκε στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως στις 8.3.2005, στο δε προοίμιό του (αριθ. 17 έως 21) γίνεται επίκληση γνωμοδοτήσεων του Κοινοτικού Συμβουλίου Άνω Μεράς (62/1995), του Δημοτικού Συμβουλίου Μυκονίων (175/1995, 35/2002 και 126/2004), του Συμβουλίου Οικισμού, Χωροταξίας και Περιβάλλοντος Ν. Κυκλάδων (28/συν.4/12.8.1997) και του Κεντρικού Συμβουλίου Οικισμού, Χωροταξίας και Περιβάλλοντος

(257/1998, 258/1998, 263/1998, 284/1998, 117/2002 και 324/2004). Όπως προκύπτει από τα στοιχεία του φακέλου, η αρχική γνωμοδότηση του Δημοτικού Συμβουλίου Μυκονίων έχει αντικατασταθεί από τις μεταγενέστερες γνωμοδοτήσεις των ετών 2002 και 2004. Το Δημοτικό Συμβούλιο Μυκονίων, με την 126/4.8.2004 απόφαση του, ανέθεσε σε καθηγήτρια πανεπιστημίου και σε αρχιτέκτονα – χωροτάκτη, συντάκτη της Έκθεσης Ανασκόπησης και Προσαρμογής Πρότασης Ε.Χ.Μ. Μυκόνου Αυγούστου 2004, την υποστήριξη των θέσεων του Δήμου στο θέμα του καθορισμού της ΖΟΕ. Σκοπός της σύνταξης της ως άνω έκθεσης ήταν ο εντοπισμός των μεταβολών των πραγματικών και νομικών δεδομένων που επήλθαν μετά την έκδοση του Π.Ε. 636/2002 του Ε' Τμήματος του Συμβουλίου της Επικρατείας. Η έκθεση αυτή υποβλήθηκε στη Διοίκηση και ελήφθη υπόψη από το ΚΣΧΟΠ (βλ. 324/2004 γνωμοδότηση), το οποίο μάλιστα δέχθηκε ορισμένες από τις προτάσεις του Δήμου Μυκονίων, αλλά και από το Συμβούλιο της Επικρατείας (βλ. Π.Ε. 8/2004, παρατήρηση υπ' αριθ. 3). Περαιτέρω, η γνωμοδότηση του έτους 1998 του νομαρχιακού ΣΧΟΠ υποκαταστάθηκε από τις γνωμοδοτήσεις του ΚΣΧΟΠ, μόνου αρμοδίου να γνωμοδοτήσει, δεν απαιτείται δε πάντως από τον νόμο γνωμοδότηση και των δύο αυτών συμβουλίων (βλ. ΣτΕ 2607/2005). Συνεπώς, ακόμη και αν η πάροδος επτά ετών από τις αρχικές γνωμοδοτήσεις του Δήμου Μυκονίων και του ΚΣΧΟΠ συνιστά μακρό χρονικό διάστημα, αβασίμως προβάλλεται ότι οι γνωμοδοτήσεις αυτές είναι ανεπίκαιρες, εφόσον, έχουν, κατά τα προαναφερόμενα, αντικατασταθεί από νεότερες γνωμοδοτήσεις. Σε κάθε δε περίπτωση η πάροδος μόνο τεσσάρων μηνών από την τελευταία γνωμοδότηση του ΚΣΧΟΠ (324/9.12.2004) και επτά μηνών από την τελευταία απόφαση του Δήμου Μυκονίων (126/4.8.2004), για την προώθηση των προτάσεων του Δήμου και την υποβολή παρατηρήσεων περί της μεταβολής των πραγματικών και νομικών δεδομένων, η οποία απόφαση, πάντως, ελήφθη ενόψει της συνταχθείσας, κα-

τόπιν εντολής του ως άνω Δήμου, συνολικής ανασκόπησης των ρυθμίσεων της ΖΟΕ του Αυγούστου 2004, δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι κατέστησε ανεπίκαιρες τις ως άνω γνωμοδοτήσεις, δεδομένου ότι δεν προκύπτει από τα στοιχεία του φακέλου ούτε, άλλωστε, ισχυρίζονται οι αιτούντες ότι είχε επέλθει μεταβολή της πραγματικής καταστάσεως στην περιοχή κατά το εν τω μεταξύ διαρρέυσαν χρονικό διάστημα ώστε να καθίσταται αναγκαία η διατύπωση νέων γνωμοδοτήσεων, αν μάλιστα ληφθεί υπόψη ότι, για να αποφευχθεί η δημιουργία πραγματικών καταστάσεων, είχε κριθεί αναγκαία από τη Διοίκηση η επιβολή σε όλη τη νήσο Μύκονο οικοδομικών εργασιών με τις υπ' αριθ. 843/2003 (ΦΕΚ Δ' 11), 902/2004 (ΦΕΚ Δ' 7) και 298/2004 (ΦΕΚ Δ' 614) αποφάσεις του Υπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων. Εξ' άλλου, εν όψει του μακρού χρόνου της εν γένει διαδικασίας εκπονήσεως της ΖΟΕ και του γεγονότος ότι σ' αυτήν, από την κατά νόμο φύση της, εμπεριέχονται ρυθμίσεις με σχετικώς μακροπρόθεσμη προοπτική, μη υποκείμενες σε αναθεωρήσεις κατά μικρά χρονικά διαστήματα ή σε περιπτώσεις μη ουσιωδών μεταβολών των οικιστικών δεδομένων της περιοχής, οι γνωμοδοτήσεις αυτές έχουν, πάντως, διατυπωθεί σε χρόνο που, εν όψει των περιστάσεων, δεν υπερβαίνει τον εύλογο. Συνεπώς, ο λόγος ακυρώσεως ότι οι ανωτέρω γνωμοδοτήσεις είναι ανεπίκαιρες πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος. Περαιτέρω, η επισήμανση περί ανεπίκαιρης εκδόσεως του διατάγματος, που διατυπώθηκε στο οικείο πρακτικό επεξεργασίας δεν είχε την έννοια μη νόμιμης εκδόσεως του εκ του λόγου αυτού, που, άλλωστε, θα επέσυρε και σχετική αρνητική παρατήρηση νομιμότητας, αλλά μόνον υποδείξεως προς την Διοίκηση για έγκαιρη έκδοση των διαταγμάτων, με τα οποία καθορίζεται ΖΟΕ, ώστε να μη δημιουργούνται τετελεσμένα γεγονότα που ανατρέπουν τον σχεδιασμό. Συνεπώς, αβασίμως προβάλλεται και ο συναφής περί του αντιθέτου ισχυρισμός.

Επειδή, στα πλαίσια του Κοινοτικού Προγράμματος ENVIREG καταρτίσθηκε Ειδική Χω-

ροταξική Μελέτη (Ε.Χ.Μ.) για τις νήσους Άνδρο – Τήνο – Μύκονο, η πρώτη φάση της οποίας ολοκληρώθηκε τον Φεβρουάριο 1993, η δεύτερη φάση τον Ιούλιο του ίδιου έτους και η τρίτη φάση τον Ιούλιο του έτους 1996. Όπως προκύπτει από το κείμενο της Ειδικής Χωροταξικής Μελέτης και την 257/1998 γνωμοδότηση του ΚΣΧΟΠ, σκοπός αυτής της μελέτης ήταν η αξιολόγηση της υπάρχουσας κατάστασης και η διαμόρφωση προτάσεων οργάνωσης και ρύθμισης των υπό μελέτη περιοχών προς το σκοπό της ορθολογικής εκμετάλλευσης των φυσικών πόρων, της ισόρροπης ανάπτυξης των δραστηριοτήτων και της προστασίας και αξιοποίησης του φυσικού και ανθρωπογενούς περιβάλλοντος. Εκτιμήθηκε το γεγονός ότι στη νήσο Μύκονο ο κυρίαρχος τομέας απασχόλησης είναι ο τριτογενής (τουρισμός – υπηρεσίες), η κυριαρχία του οποίου δυναμικά μπορεί να κατακλύσει το σύνολο της έκτασης του νησιού, να δημιουργήσει έντονα οικιστικά προβλήματα και να θέσει σε κίνδυνο τη διαιώνιση των φυσικών και ανθρωπογενών πόρων στους οποίους βασίζεται (σελ. 6 της 257/1998 γνωμοδότησης). Παρατηρήθηκε ότι η Χώρα της Μυκόνου, που περιέχει το 55% των ξενοδοχειακών εγκαταστάσεων, θεωρείται κορεσμένη περιοχή και ότι οι πιέσεις για οικιστική ανάπτυξη εκτονώνονται με την παρόδια περιαιστική δόμηση κατά μήκος των οδικών αξόνων, προς τους οριοθετημένους οικισμούς και τις ευρύτερες περιοχές τους, προς τις παραλίες θεσμοθετημένης τουριστικής ανάπτυξης, αλλά και σε άλλες περιοχές (παραλιακές ή ενδοχώρας), όπου η δόμηση τείνει να κατακλύσει διάσπαρτα το τοπίο και σε ορισμένες περιπτώσεις να αλλοιώσει τη χαρακτηριστική του μορφολογία. Προς το σκοπό της αποτροπής των ως άνω κινδύνων έγινε ο καθορισμός των περιοχών ως περιοχών παραγωγικών δραστηριοτήτων, οι οποίες διακρίνονται σε περιοχές τουρισμού – παραθερισμού, αναψυχής, γεωργικής γης υψηλής παραγωγικότητας, βοσκοτόπων και λοιπής γεωργικής γης και μονάδων μεταποίησης αποθήκευσης, και ως περιοχών προστασίας και ειδικότερα ως περιο-

χών απόλυτης προστασίας, προστασίας παραλιών – ακτών κολύμβησης και ειδικού μορφολογικού ελέγχου κατασκευών για την προστασία των ιδιαίτερα ευαίσθητων περιοχών του φυσικού τοπίου (σελ. 104 – 106, Ειδική Χωροταξική Μελέτη, Γ1 Φάση, Π.Ε. 636/2002). Όπως προκύπτει από την ανωτέρω Ειδική Χωροταξική Μελέτη, Γ1 Φάση, «Γενικό στόχο των προτεινόμενων ρυθμίσεων αποτελεί η ανάπτυξη των παραγωγικών τομέων των εξεταζόμενων περιοχών με παράλληλη προστασία των οικοσυστημάτων, του τοπίου και των φυσικών πόρων». Για το σκοπό αυτό καθορίζονται περιοχές όπου προστατεύεται η ανάπτυξη του τομέα που διατηρεί συγκριτικό πλεονέκτημα (γεωργία, τουρισμός, βιομηχανία) από ανταγωνιστικές χρήσεις. Εξ' άλλου, (βλ. και Π.Ε. 636/2002, 8/2005) η περιοχή με στοιχεία 2.2β, η οποία στο άρθρο 3 του προσβαλλόμενου διατάγματος στο κεφάλαιο Γ, χαρακτηρίζεται ως «γεωργική γη» και περιλαμβάνει σύμφωνα με την ως άνω Ειδική Χωροταξική Μελέτη γεωργική γη υψηλής παραγωγικότητας απαιτείται να διαφυλαχθεί, ενόψει της σημασίας της για τη βιώσιμη ανάπτυξη του νησιού. Επί των ρυθμίσεων της Ειδικής Χωροταξικής Μελέτης γνωμοδότησαν οι δημοτικές και κοινοτικές αρχές, το ΝΣΧΟΠ και το ΚΣΧΟΠ, υποβλήθηκε το σχέδιο διατάγματος στο Συμβούλιο της Επικρατείας προς επεξεργασία και εκδόθηκε το Π.Ε. 646/2002. Η Έκθεση Ανασκόπησης και Προσαρμογής Πρότασης Ε.Χ.Μ. Μυκόνου Αυγούστου 2004, που συντάχθηκε κατόπιν εντολής του Δημοτικού Συμβουλίου Μυκονίων για την υποστήριξη των θέσεων του Δήμου στο θέμα του καθορισμού της ΖΟΕ, όπως ήδη εκτέθηκε στην προηγούμενη σκέψη, υποβλήθηκε στη Διοίκηση και ελήφθη υπόψη από το ΚΣΧΟΠ, το οποίο μάλιστα δέχθηκε ορισμένες από τις προτάσεις του Δήμου Μυκονίων, αλλά και από το Συμβούλιο της Επικρατείας. Εξ' άλλου, εν όψει του μακρού χρόνου της εν γένει διαδικασίας εκπονήσεως της ΖΟΕ και του γεγονότος ότι σ' αυτήν, από την κατά νόμο φύση της, εμπεριέχονται ρυθμίσεις με σχετικώς μακροπρόθεσμη προοπτική,

μη υποκείμενες σε αναθεωρήσεις κατά μικρά χρονικά διαστήματα ή σε περιπτώσεις μη ουσιωδών μεταβολών των οικιστικών δεδομένων της περιοχής, η επιδείνωση της κατάστασης, αλλά και η επέλευση του κινδύνου που είχε ήδη εντοπισθεί από την Ε.Χ.Μ. δεν συνιστά ουσιώδη οικιστική μεταβολή επηρεάζουσα το επίκαιρο των προβλέψεων της μελέτης και των ρυθμίσεων που υιοθετήθηκαν από το προσβαλλόμενο διάταγμα. Συνεπώς, είναι απορριπτέοι ως αβάσιμοι οι λόγοι ακυρώσεως, με τους οποίους προβάλλεται ότι το προσβαλλόμενο διάταγμα, κατά παράβαση ουσιώδους τύπου της διαδικασίας, στηρίζεται σε ανεπίκαιρη ειδική χωροταξική μελέτη και ότι τα στοιχεία που αποτυπώνονται στην Ε.Χ.Μ. Άνδρου – Τήνου – Μυκόνου είναι παρωχημένα.

Επειδή, προβάλλεται ότι το προσβαλλόμενο διάταγμα κατά το μέρος που χαρακτηρίζει την περιοχή υπό στοιχεία 2.2β ως γεωργική γη δεν βασίζεται σε επαρκή στοιχεία τα οποία να τεκμηριώνουν το χαρακτηρισμό αυτό. Όπως προκύπτει από την ως άνω Ειδική Χωροταξική Μελέτη η περιοχή με στοιχεία 2.2β περιλαμβάνει γεωργική γη υψηλής παραγωγικότητας, η οποία θεωρείται η πλέον αξιόλογη στην κλίμακα του νησιού και χρήζει προστασίας από την εξαπλοση της οικιστικής – τουριστικής δραστηριότητας. (Κείμενα Τρίτης Φάσης σ. 75 και 82). Εξ' άλλου, όπως προκύπτει από τη μελέτη αυτή (σ. 72) «Γενικό στόχο των προτεινόμενων ρυθμίσεων αποτελεί η ανάπτυξη των παραγωγικών τομέων των εξεταζόμενων περιοχών με παράλληλη προστασία των οικοσυστημάτων, του τοπίου και των φυσικών πόρων στο πλαίσιο της αειφορίας. Για το σκοπό αυτό καθορίζονται περιοχές όπου προστατεύεται η ανάπτυξη του τομέα που διατηρεί συγκριτικό πλεονέκτημα (γεωργία, τουρισμός, βιομηχανία) από ανταγωνιστικές χρήσεις καθώς επίσης και περιοχές προστασίας φυσικών και ανθρωπογενών στοιχείων». Περαιτέρω, όπως προκύπτει από την πρώτη φάση της εν λόγω Ειδικής Χωροταξικής Μελέτης (σ. 113 – 117), γίνεται ανάλυση του πρωτογενή τομέα της οικονομίας της Μυκόνου και ειδικότερα της

γεωργίας παρατίθενται δε στοιχεία σχετικά με τους απασχολούμενους στον πρωτογενή τομέα, τα μέλη του Αγροτικού Συνεταιρισμού, τα είδη των καλλιεργειών και την έκταση που καταλαμβάνουν. Επίσης στη γνωμοδότηση 28/1997 του ΣΧΟΠ Νομού Κυκλάδων (σ. 8) γίνεται διάκριση σε γεωργική γη υψηλής παραγωγικότητας, στην οποία περιλαμβάνεται ο κάμπος της Άνω Μεράς, ο οποίος κατατάσσεται ως δεύτερης προτεραιότητας σύμφωνα με τα κριτήρια του Υπουργού Γεωργίας, και σε βοσκοτόπους και λοιπή γεωργική γη στην ευρύτερη λιμνοδεξαμενή Άνω Μεράς, όπου θα επιτρέπεται η δημιουργία γεωργοκτηνοτροφικών εγκαταστάσεων μεγάλης κλίμακας, δεδομένου ότι στο μεγαλύτερο τμήμα του νησιού, για λόγους κυρίως οπτικής ρύπανσης, επιτρέπονται μόνο μικρής κλίμακας παρόμοιες εγκαταστάσεις. Η κρίση αυτή επαναλαμβάνεται στις γνωμοδοτήσεις του Κεντρικού ΣΧΟΠ 258/1998 (σ. 7), 263/1998 (σ. 7, 8). Στις ως άνω γνωμοδοτήσεις του ΣΧΟΠ παρέχονται επιπλέον στοιχεία για τις παραγωγικές δραστηριότητες που λαμβάνουν χώρα στο νησί (σ. 6 και 7). Τέλος, στην ως άνω 35/2002 γνωμοδότηση του Δημοτικού Συμβουλίου Μυκόνου αναφέρεται (σ. 3 του παραρτήματος) ότι «Το νησί παρουσιάζει πολλές δυνατότητες εξαιτίας του φυσικού και ανθρωπογενούς περιβάλλοντος για ενίσχυση του πρωτογενούς τομέα». Εν όψει αυτών και όσων αναφέρονται στη σκέψη 9, ο ανωτέρω λόγος ακυρώσεως πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος, δεδομένου ότι η υπαγωγή της επίδικης περιοχής στην ως άνω ζώνη βρίσκει έρεισμα στα στοιχεία του φακέλου, δεν αποτελεί δε, κατά τα λοιπά, αντικείμενο ακυρωτικού ελέγχου η εκτίμηση της Διοικήσεως για τα ιδιαίτερα μορφολογικά και άλλα χαρακτηριστικά μιας περιοχής προκειμένου αυτή να ενταχθεί σε συγκεκριμένη ζώνη κανονιστικών ρυθμίσεων (ΣτΕ 2609/2005).

Επειδή, εν όψει του χαρακτήρα των περιλαμβανομένων στην ΖΟΕ περιοχών, ως αποτελούμενων από ακίνητα εκτός σχεδίου τα οποία δεν προορίζονται, κατ' αρχήν, προς δόμηση, οι καθοριζόμενοι κατ' εξουσιοδότηση των ως άνω

διατάξεων όροι και περιορισμοί δόμησης και χρήσεων γης, οι οποίοι μπορούν να φθάσουν και μέχρι την ολοσχερή απαγόρευση της δόμησης σε περιοχές στις οποίες η ιδιαίτερη φύση τους και η εξυπηρέτηση των ως άνω σκοπών το επιβάλλουν, πρέπει να έχουν ως περιεχόμενο, σύμφυτο, άλλωστε, με τους ανωτέρω σκοπούς θεσπίσεως της ΖΟΕ, την πρόβλεψη όλων, των, κατά την εκτίμηση της Διοικήσεως, μέτρων που υπαγορεύονται από την ανάγκη προστασίας κάθε συγκεκριμένης περιοχής (ΣτΕ 2604/2005). Συνεπώς, οι επιβαλλόμενοι με τη θέσπιση ΖΟΕ περιορισμοί στο περιεχόμενο και την έκταση του δικαιώματος της κυριότητας των ιδιοκτητών ακινήτων που περιλαμβάνονται στη ΖΟΕ, έστω και αν είναι δυσμενέστεροι για τους ιδιοκτήτες από αυτούς που ίσχυαν προηγουμένως, δεν προσκρούουν στο άρθρο 17 του Συντάγματος, εφ' όσον θεσπίζονται με αντικειμενικά κριτήρια χάριν της προστασίας του δημοσίου συμφέροντος και δεν εξαφανίζουν ούτε καθιστούν αδρανή την ιδιοκτησία σε σχέση με τον προορισμό της (ΣτΕ Ολομ. 4952/1995, 277/2005).

Επειδή, όπως προκύπτει από τα στοιχεία του φακέλου και την προαναφερόμενη Ε.Χ.Μ., η περιοχή με στοιχεία 2.2β, χαρακτηρίζεται στο άρθρο 3 κεφάλαιο Γ' του προσβαλλομένου διατάγματος ως «γεωργική γη», εν όψει δε του χαρακτήρα της ως γεωργικής γης υψηλής παραγωγικότητας στην κλίμακα του νησιού, της σημασίας της γεωργικής γης για τη βιώσιμη ανάπτυξη του νησιού και της ανάγκης διαφύλαξης της επιβάλλεται η χρήση αγροικίας και ειδικοί όροι δόμησης και όχι κατοικίας, η οποία αποτελεί χρήση ανταγωνιστική προς τη γεωργική χρήση και οδηγεί σε απώλειά της (βλ. ανωτέρω σκέψεις 9 και 10 και Π.Ε. 636/2002, 8/2005). Προκύπτει, επίσης, ότι η χρήση αυτή και οι όροι και περιορισμοί δόμησης που επιβάλλονται στην επίδικη περιοχή εξυπηρετούν τη διαφύλαξη του φυσικού κεφαλαίου της Μυκόνου και εναρμονίζονται με τις διαπιστώσεις της Ε.Χ.Μ., κατά τις οποίες η θέση της Μυκόνου ως τουριστικού κέντρου σε περιφερειακό, εθνικό και παγκόσμιο επίπεδο προϋποθέτει τη διατήρηση της ικανότητας παροχής τουριστικού προϊόντος

ποιότητας και τον περιορισμό της δομήσεως κατοικίας η οποία αποτελεί το βασικότερο κίνδυνο υποβαθμίσεως του περιβάλλοντος. Με τα δεδομένα αυτά και λαμβανομένου υπόψη ότι η Μύκονος έχει ήδη χαρακτηριστεί, με την υπ' αρ. Γ/848/40/4.3.1980 απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού (Β' 329), ως τόπος ιδιαίτερου φυσικού κάλλους, νομίμως και εντός των ορίων της οικείας νομοθετικής εξουσιοδοτήσεως, βάσει αντικειμενικών κριτηρίων χάριν της προστασίας του δημοσίου συμφέροντος, θεσπίζεται το όριο κατάτμησης των 10 στρεμμάτων για τις ως άνω περιοχές, ορίζεται η χρήση αγροικίας και επιβάλλονται ειδικοί όροι και περιορισμοί δομήσεως. Δεν παραβιάζονται δε οι προστατευτικές της ιδιοκτησίας διατάξεις, διότι οι ιδιοκτήτες εκτάσεων σ' αυτές δεν αποστερούνται της δυνατότητας εκμεταλλεύσεως της ιδιοκτησίας τους, σύμφωνα με το σκοπό της, δεν παρίσταται δε η ρύθμιση αυτή απρόσφορη ή ακατάλληλη για την εξυπηρέτηση της προστασίας του φυσικού περιβάλλοντος, ενώ η κατ' αρχήν νόμιμη κρίση της Διοικήσεως ως προς τις βλαπτικές, κατά τους αιτούντες, χρήσεις ή τους περιορισμούς δόμησης, εφόσον δεν προβάλλεται κατ' αυτής ειδικότερη αιτίαση, διαφεύγει ως τεχνική τον ακυρωτικό έλεγχο. Συνεπώς, είναι απορριπτός ως αβάσιμος ο λόγος ακυρώσεως, με τον οποίο προβάλλεται ότι, κατά παράβαση του άρθρου 17 του Συντάγματος και του άρθρου 1 του Πρώτου Πρόσθετου Πρωτοκόλλου της Ευρωπαϊκής Σύμβασης Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, με την επίδικη ρύθμιση προσβάλλεται στον πυρήνα του το δικαίωμα της ιδιοκτησίας, διότι μειώνεται σημαντικά η οικονομική αξία της ιδιοκτησίας των αιτούντων και περιορίζεται το δικαίωμα κάρπωσης και διάθεσής της και κατά παράβαση της αρχής της αναλογικότητας. Εξ' άλλου, όταν τα μέτρα που λαμβάνονται προς το σκοπό της προστασίας μιας περιοχής έχουν ως αποτέλεσμα την ουσιώδη στέρηση της χρήσης της ιδιοκτησίας σε σχέση με τον προορισμό της, γεννιάται αξίωση των ιδιοκτητών προς αποζημίωση, αδιαφόρως εάν έχει περιληφθεί σχετική ρήτρα στην κανονιστική πράξη επιβολής των περιοριστικών όρων και απαγορεύσεων. Το ζήτημα πά-

ντως της αποζημίωσης είναι αυτοτελές και δεν επηρεάζει την κρίση σχετικά με το χαρακτηρισμό έκτασης ως περιοχής προστασίας και με την επιβολή περιοριστικών μέτρων (ΣΤΕ 3360/2005) και, ως εκ τούτου, αβασίμως προβάλλεται από τους αιτούντες ότι πάσχει η επίδικη ρύθμιση, εφόσον δεν συνοδεύεται από ρύθμιση προβλέπουσα την αποζημίωση των ιδιοκτητών των βαρυνομένων ακινήτων. Ούτε άλλωστε επιβάλλει η αρχή της προστατευόμενης εμπιστοσύνης την διαιώνιση ευνοϊκών ρυθμίσεων του καθεστώτος χρήσεων γης εκτός σχεδίου, διότι τούτο θα οδηγούσε στην ματαίωση της υποχρέωσης του νομοθέτη να ρυθμίζει τα σχετικά ζητήματα κατ' εκτίμηση των επιταγών του δημοσίου συμφέροντος, όπως διαμορφώνονται από τις διαρκώς μεταβαλλόμενες συνθήκες, εκπληρώνοντας, με τον τρόπο αυτό, την κατά το Σύνταγμα υποχρέωσή του για την προστασία του φυσικού περιβάλλοντος και την εξασφάλιση των καλύτερων δυνατών όρων διαβίωσης των κατοίκων (ΣΤΕ 2607/2005).

Επειδή, προβάλλεται ότι για όσους από τους αιτούντες είναι αγρότες, αδρανοποιείται σημαντικότατο μέρος των δικαιωμάτων τους, δεδομένου ότι στερούνται της δυνατότητας να παραχωρήσουν την χρήση της ιδιοκτησίας τους. Ο λόγος αυτός ακυρώσεως πρέπει να απορριφθεί, διότι προβάλλεται χωρίς έννομο συμφέρον, αφού οι αιτούντες δεν επικαλούνται κατά τρόπο συγκεκριμένο και, κατά μείζονα λόγο δεν αποδεικνύουν, με την προσκόμιση των προς τούτο στοιχείων, ότι εμπíπτουν στη ρύθμιση ως αγρότες ιδιοκτήτες κατοικιών στην περιοχή (ΣΤΕ 3851/2005). *(Απορρίπτει την αίτηση).*

ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΗΣ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ

Αριθ. 4343/2009

Δικαστική εκπροσώπηση ανηλίκων. Μετά τον ν. 1329/1983, η άσκηση της γονικής μέριμνας έχει ανατεθεί και στους δύο γονείς του ανήλικου τέκνου από κοινού και ένα μέρος του καθόλου ιδιόρρυθμου αυτού δικαιώματος, αλλά και καθήκοντος, είναι η επιμέλεια του προσώπου του τέκνου. Περαιτέρω, αν η άσκηση της γονικής μέριμνας έχει κατανεμηθεί ανάμεσα στους γονείς,

λόγω διάστασής τους, κατ' άρθρο 1514 ΑΚ, και η επιμέλεια του ανηλίκου έχει ανατεθεί με δικαστική απόφαση στον έναν από τους γονείς, λ.χ. τη μητέρα, τότε η τελευταία έχει αρμοδιότητα να αποφασίζει για τα τρέχοντα και καθημερινά μόνο θέματα τα σχετιζόμενα με την επιμέλεια του τέκνου και όχι για τα λοιπά (σοβαρά) θέματα, επί των οποίων η λήψη αποφάσεως εξακολουθεί να παραμένει στον πυρήνα της γονικής μέριμνας. Γι' αυτό είναι απαραίτητο, εφόσον η γονική μέριμνα ανήκει και στους δύο γονείς, να αποφασίζουν αυτοί από κοινού για τέτοια θέματα και, αν διαφωνούν, να αποφασίζει, κατ' άρθρο 1512 ΑΚ, το δικαστήριο. Εξάλλου, κατά το άρθρο 84 ΚΠολΔ, οι ανίκανοι να παρίστανται στο δικαστήριο με το δικό τους όνομα εκπροσωπούνται από τους νόμιμους αντιπροσώπους τους. Προκειμένου δε περί ανηλίκων, οι οποίοι, όπως προκύπτει από τις διατάξεις των άρθρων 127 παρ. 1 ΑΚ, 63 και 64 του ΚΠολΔ, ως ανίκανοι για δικαιοπραξία, δεν έχουν δικαίωμα να παρίστανται στο δικαστήριο με το δικό τους όνομα, νόμιμοι αντιπρόσωποί τους είναι οι γονείς τους, οι οποίοι, κατ' άρθρο 1510 ΑΚ, από κοινού ασκούν τη γονική μέριμνα επ' αυτών.

Αστική ευθύνη του Δημοσίου. Κατά την έννοια της διάταξης του άρθρου 105 ΕισΝΑΚ, γεννάται ευθύνη του Δημοσίου προς αποζημίωση για ζημία η οποία προκλήθηκε από την πλημμελή εκτέλεση ή την παράλειψη εκτέλεσης από τα όργανα του Δημοσίου του επιβεβλημένου σ' αυτά εκ του νόμου καθήκοντος. Περαιτέρω, κατά την έννοια της ίδιας διάταξης, η υποχρέωση του Δημοσίου προς αποζημίωση αίρεται μόνον αν η γενεσιουργός της ζημίας πράξη ή παράλειψη ή υλική ενέργεια ή παράλειψη υλικής ενέργειας έλαβε χώρα κατά παράβαση διάταξης η οποία έχει θεσπιστεί αποκλειστικώς για χάρη του γενικού συμφέροντος, όχι όμως και αν η παραβιασθείσα διάταξη αποβλέπει, παράλληλα με την προστασία του γενικού συμφέροντος, και στην προστασία ιδιωτικών συμφερόντων.

1. Επειδή με την κρινόμενη αίτηση, για την

άσκηση της οποίας δεν απαιτείται, κατά νόμο, καταβολή παραβόλου, ζητείται να αναιρεθεί η 651/2004 απόφαση του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών, με την οποία έγινε δεκτή έφεση της αναιρεσίβλητης και εξαφανίστηκε η 3560/2002 απόφαση του Διοικητικού Πρωτοδικείου Αθηνών, ακολούθως δε έγινε εν μέρει δεκτή αγωγή της ίδιας και αναγνωρίστηκε ότι το Ελληνικό Δημόσιο όφειλε να της καταβάλει, κατ' άρθρο 105 του Εισαγωγικού Νόμου του Αστικού Κώδικα, ως χρηματική ικανοποίηση λόγω ηθικής βλάβης ποσό 146.735 ευρώ για την ίδια ατομικώς και ποσό 44.020,5 ευρώ για λογαριασμό των τριών ανήλικων τέκνων της. Με την πρωτόδικη απόφαση είχε απορριφθεί η πιο πάνω αγωγή της αναιρεσίβλητης, με την οποία ζητούσε να αναγνωρισθεί ότι το Ελληνικό Δημόσιο όφειλε να της καταβάλει ως χρηματική ικανοποίηση λόγω ηθικής βλάβης ποσό 150.000.000 δραχμών για την ίδια ατομικώς και ποσό 150.000.000 δραχμών για λογαριασμό των τριών ανήλικων τέκνων της, των οποίων είχε την επιμέλεια.

2. Επειδή, κατά τη διάταξη του άρθρου 1510 του Αστικού Κώδικα, η μέριμνα για το ανήλικό τέκνο είναι δικαίωμα και καθήκον των γονέων (γονική μέριμνα), οι οποίοι την ασκούν από κοινού. Η γονική μέριμνα περιλαμβάνει την επιμέλεια του προσώπου, τη διοίκηση της περιουσίας και την εκπροσώπηση του τέκνου σε κάθε υπόθεση ή δικαιοπραξία ή δίκη, που αφορούν το πρόσωπο ή την περιουσία του. Κατά τις διατάξεις των άρθρων 1512 και 1514 του ίδιου Κώδικα, στις περιπτώσεις όπου υπάρχει διακοπή της συμβίωσης των συζύγων, την άσκηση της γονικής μέριμνας, εφόσον αυτοί διαφωνούν, ρυθμίζει το δικαστήριο. Τέλος, κατά τη διάταξη του άρθρου 1518 παρ. 1 του ΑΚ η επιμέλεια του προσώπου του τέκνου περιλαμβάνει ιδίως την ανατροφή, την επίβλεψη, τη μόρφωση και την εκπαίδευσή του, καθώς και τον προσδιορισμό του τόπου διαμονής του. Από το συνδυασμό των διατάξεων που προαναφέρθηκαν συνάγεται ότι, μετά τον ν. 1329/1983, η άσκηση της γονικής μέριμνας έχει ανατεθεί και στους δύο

γονείς του ανήλικου τέκνου από κοινού και ότι ένα μέρος του καθόλου ιδιόρρυθμου αυτού δικαιώματος, αλλά και καθήκοντος, είναι η επιμέλεια του προσώπου του τέκνου. Περιλαμβάνει δε η επιμέλεια, όπως συνάγεται από το χρησιμοποιούμενο στην πιο πάνω διάταξη του άρθρου 1518 ΑΚ επίρρημα «ιδίως», κάθε θέμα το οποίο σχετίζεται με την ανάπτυξη της σωματικής, πνευματικής και ψυχικής προσωπικότητας του ανήλικου τέκνου (όπως στέγη, ντύσιμο, τροφή, υγεία, μόρφωση, επαγγελματική εκπαίδευση, ηθική διαπαιδαγώγηση). Περαιτέρω, ενόψει του όλου περιεχομένου των πιο πάνω διατάξεων και του επιδιωκόμενου με αυτές σκοπού, που συνίσταται στο να ασκείται η γονική μέριμνα κατά κανόνα από τους δύο γονείς από κοινού, είναι φανερό ότι, αν η άσκηση της γονικής μέριμνας έχει κατανεμηθεί ανάμεσα στους γονείς, λόγω διάστασής τους κατ' άρθρο 1514 ΑΚ, και η επιμέλεια του ανήλικου έχει ανατεθεί με δικαστική απόφαση στον έναν από τους γονείς, λ.χ. τη μητέρα, τότε η τελευταία έχει αρμοδιότητα να αποφασίζει για τα τρέχοντα και καθημερινά μόνο θέματα τα σχετιζόμενα με την επιμέλεια του τέκνου και όχι για τα λοιπά (σοβαρά) θέματα, επί των οποίων η λήψη αποφάσεως εξακολουθεί να παραμένει στον πυρήνα της γονικής μέριμνας. Γι' αυτό είναι απαραίτητο, εφόσον η γονική μέριμνα ανήκει και στους δύο γονείς, να αποφασίζουν αυτοί από κοινού για τέτοια θέματα και, αν διαφωνούν, να αποφασίζει, κατ' άρθρο 1512 ΑΚ, το δικαστήριο (ΑΠ 1321/1992). Εξάλλου, κατά το άρθρο 64 ΚΠολΔ, οι ανίκανοι να παρίστανται στο δικαστήριο με το δικό τους όνομα εκπροσωπούνται από τους νόμιμους αντιπροσώπους τους. Προκειμένου δε περί ανηλίκων, οι οποίοι, όπως προκύπτει από τις διατάξεις των άρθρων 127 παρ. 1 ΑΚ, 63 και 64 του ΚΠολΔ, ως ανίκανοι για δικαιοπραξία δεν έχουν δικαίωμα να παρίστανται στο δικαστήριο με το δικό τους όνομα, νόμιμοι αντιπρόσωποί τους είναι οι γονείς τους, οι οποίοι, κατ' άρθρο 1510 ΑΚ, από κοινού ασκούν τη γονική μέριμνα επ' αυτών (ΑΠ 1864/1984, 511/1989, 1005/2006).

3. Επειδή, στην προκείμενη περίπτωση, όπως προκύπτει από την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, μετά την εξαφάνιση της πρωτόδικης απόφασης, το Διοικητικό Εφετείο δίκασε κατ' ουσίαν την από 30.7.2001 αγωγή της αναιρεσίβλητης, με την οποία ζητούσε, μεταξύ άλλων, να αναγνωρισθεί απαίτησή της έναντι του Δημοσίου προς καταβολή χρηματικής ικανοποίησης λόγω ηθικής βλάβης για λογαριασμό των ανήλικων τέκνων της Φ. Ι. και Α.-Γ. που γεννήθηκαν τα έτη 1983, 1988 και 1999, αντίστοιχα. Η αγωγή κατά το μέρος αυτό έπρεπε να απορριφθεί ως ενεργητικώς ανομιμοποίητη, διότι οι ως άνω ανήλικοι έπρεπε να εκπροσωπούνται στη δίκη και από τους δύο γονείς τους, οι οποίοι ασκούν από κοινού τη γονική μέριμνα επ' αυτών. Βασίμως λοιπόν το αναιρεσεϊόν Δημόσιο προβάλλει ότι μη νομίμως, κατά το πιο πάνω μέρος, έγινε δεκτή η αγωγή της αναιρεσίβλητης και αναγνωρίστηκε η υποχρέωση του Ελληνικού Δημοσίου να της καταβάλει για λογαριασμό των πιο πάνω τέκνων της ποσό 44.020,5 ευρώ, αφού αυτή δεν νομιμοποιούνταν ενεργητικώς να ασκήσει την κρινόμενη αγωγή. Συνεπώς, κατά το μέρος αυτό πρέπει να γίνει δεκτή η κρινόμενη αίτηση και να εξαφανιστεί κατά το ίδιο μέρος η προσβαλλόμενη απόφαση. Ακολούθως, η υπόθεση, που δεν χρειάζεται διευκρίνιση κατά το πραγματικό, πρέπει να κρατηθεί κατά το αναιρούμενο μέρος και κατά το μέρος τούτο πρέπει να απορριφθεί η αγωγή της αναιρεσίβλητης.

4. Επειδή ο Εισαγωγικός Νόμος του Αστικού Κώδικα ορίζει, στο άρθρο 105, ότι «Για παράνομες πράξεις ή παραλείψεις των οργάνων του δημοσίου κατά την άσκηση της δημόσιας εξουσίας που τους έχει ανατεθεί, το δημόσιο ενέχεται σε αποζημίωση, εκτός αν η πράξη ή η παράλειψη έγινε κατά παράβαση διάταξης που υπάρχει για χάρη του γενικού συμφέροντος...». Κατά την έννοια της διάταξης αυτής, γεννάται ευθύνη του Δημοσίου προς αποζημίωση για ζημία η οποία προκλήθηκε από την πλημμελή εκτέλεση ή την παράλειψη εκτέλεσης από τα όργανα του Δημοσίου του επιβεβλημέ-

νου σ' αυτά εκ του νόμου καθήκοντος. Περαιτέρω, κατά την έννοια της ίδιας διάταξης, η υποχρέωση του Δημοσίου προς αποζημίωση αίρεται μόνον αν η γενεσιουργός της ζημίας πράξη ή παράλειψη ή υλική ενέργεια ή παράλειψη υλικής ενέργειας έλαβε χώρα κατά παράβαση διάταξης η οποία έχει θεσπιστεί αποκλειστικώς για χάρη του γενικού συμφέροντος, όχι όμως και αν η παραβίασθείσα διάταξη αποβλέπει, παράλληλα με την προστασία του γενικού συμφέροντος, και στην προστασία ιδιωτικών συμφερόντων (ΣΤΕ 28/2000).

5. Επειδή, εξάλλου, στην παρ. 1 του άρθρου 4 του ν. 1975/1991 (Α' 184) ορίζεται ότι «Κάθε άτομο, που με οποιονδήποτε τρόπο εισέρχεται στο ελληνικό έδαφος ή εξέρχεται από αυτό, υποβάλλεται σε αστυνομικό έλεγχο κατά την άφιξη και την αναχώρησή του, με εξαίρεση τις περιπτώσεις που προβλέπονται από ειδικές διεθνείς συμβάσεις» και στην παρ. 2 ότι «Ο έλεγχος των προσώπων, που με οποιονδήποτε τρόπο εισέρχονται στο ελληνικό έδαφος ή εξέρχονται από αυτό, ανήκει στην αποκλειστική αρμοδιότητα του Υπουργού Δημόσιας Τάξης και ενεργείται από τις κατά τόπους αστυνομικές υπηρεσίες». Τέλος, σύμφωνα με το άρθρο 4 παρ. 1 και 3 του ν. 1481/1984 (Α' 152), ο κλάδος αστυνομίας τάξης, ο οποίος κατά το άρθρο 4 παρ. 1 περ. γ' του νόμου τούτου ανήκει στις κεντρικές υπηρεσίες του Υπουργείου Δημόσιας Τάξης, έχει ως ειδικότερη αποστολή εκτός των άλλων, την «απρόσκοπτη κοινωνική διαβίωση των πολιτών» καθώς και την «προστασία των ατομικών ελευθεριών του πολίτη». Από τις πιο πάνω διατάξεις των νόμων 1975/1991 και 1481/1984 συνάγεται ότι με αυτές επιδιώκεται όχι μόνον η προστασία του γενικού συμφέροντος αλλά παράλληλα και η προστασία των ατομικών δικαιωμάτων των κατ' ιδίων προσώπων (ΣΤΕ 28/2000). Ως εκ τούτου, η παραβίαση των πιο πάνω διατάξεων από τα κρατικά όργανα, με πράξεις ή παραλείψεις τους κατά την άσκηση της δημόσιας εξουσίας τους, μπορεί να στοιχειοθετήσει, κατά τα εκτεθέντα υποχρέωση του Δημοσίου προς αποζημίωση κατά το αρ-

θρο 105 ΕισΝΑΚ, για την αποκατάσταση κάθε θετικής ή αποθετικής ζημίας, τα δικαστήρια δε της ουσίας μπορούν, επιπλέον, να επιδικάσουν σε βάρος του Δημοσίου χρηματική ικανοποίηση λόγω ηθικής βλάβης, κατ' ανάλογη εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 932 του Αστικού Κώδικα.

6. Επειδή, στην προκείμενη περίπτωση, με την αναιρεσιβαλλομένη απόφαση έγιναν δεκτά τα ακόλουθα. Η αναιρεσίβλητη έγγαμη με τον Ιορδανό και πολιτογραφημένο Έλληνα υπήκοο Α. Α. με τον οποίο απέκτησε τρία τέκνα τον Φ. την Ι. και την Α.-Γ., που γεννήθηκαν τα έτη 1983, 1988 και 1992, αντίστοιχα, με την από 26.7.1996 αίτηση ασφαλιστικών μέτρων στο Μονομελές Πρωτοδικείο Αθήνας επικαλέσθηκε τη διάσπαση της έγγαμης συμβίωσης με το σύζυγό της και ζήτησε να ανατεθεί σ' αυτήν προσωρινά η επιμέλεια των τριών ανήλικων τέκνων της και να εκδοθεί προς τούτο προσωρινή διαταγή μέχρι τη συζήτηση της αιτήσεώς της. Με την εκδοθείσα αυθημερόν από 26.7.1996 προσωρινή διαταγή της Προέδρου Υπηρεσίας του Μονομελούς Πρωτοδικείου Αθήνας ανατέθηκε προσωρινά στην αναιρεσίβλητη η επιμέλεια των ανήλικων τέκνων της μέχρι τη συζήτηση της ανωτέρω αιτήσεώς της, για την οποία ορίσθηκε ημερομηνία συζητήσεως η 8.8.1996. Ακολούθως η αναιρεσίβλητη, επικαλούμενη την ως άνω προσωρινή διαταγή της Προέδρου, ζήτησε από τη Διεύθυνση Κρατικής Ασφάλειας να απαγορευθεί η έξοδος των ανήλικων τέκνων της από τη χώρα, αίτημα το οποίο έγινε δεκτό με το από 27.7.1996 σήμα της προαναφερόμενης Διευθύνσεως προς όλα τα αεροδρόμια της Χώρας, ενώ περαιτέρω καταχωρίστηκε η απαγόρευση της εξόδου των ανηλικών στον ηλεκτρονικό υπολογιστή του Υπουργείου Δημόσιας Τάξεως, με χρονική ισχύ από 30.7.1996 έως 30.7.2016. Στη συνέχεια στις 8.8.1996, συζητήθηκε η πιο πάνω αίτηση ασφαλιστικών μέτρων, επί της οποίας εκδόθηκε η 24487/9.8.1996 (προφανώς από παραδρομή αναφέρεται στην προσβαλλομένη ως ημερομηνία εκδόσεως η 9.6.1996) απόφαση του Μονο-

μελούς Πρωτοδικείου Αθήνας. Με την απόφαση αυτήν ανατέθηκε στην αναιρεσίβλητη προσωρινά η επιμέλεια των ανήλικων τέκνων, ενώ με την εκδοθείσα ακολούθως, 71/27.1.1997 απόφαση του Τμήματος διατροφών του ίδιου δικαστηρίου τής ανατέθηκε και οριστικά η επιμέλεια των τέκνων. Εντωμεταξύ με το από 25.11.1996 ιδιωτικό συμφωνητικό, η αναιρεσίβλητη με τον εν διαστάσει σύζυγό της ρύθμισαν την επικοινωνία αυτού με τα τέκνα τους και όρισαν ότι, ειδικά για την περίοδο του Πάσχα, η επικοινωνία θα διαρκεί από τη Μεγάλη Πέμπτη έως την Τρίτη του Πάσχα. Σε εκτέλεση της συμφωνίας αυτής, ο σύζυγος της αναιρεσίβλητης στις 24.4.1997 (Μεγάλη Πέμπτη) παρέλαβε τα τρία ανήλικα τέκνα από το σπίτι της και τα οδήγησε στο Ανατολικό Αεροδρόμιο Αθηνών, προκειμένου να μεταβούν όλοι μαζί με την πτήση της 21.10' της αεροπορικής εταιρείας «SYRIAN AIR» στο Α. της Ι. μέσω Δ. Κατά τη διενέργεια ελέγχου του ελληνικού διαβατηρίου του συζύγου της αναιρεσίβλητης ο αστυφύλακας Ε. Κ. πληκτρολόγησε στον τερματικό ηλεκτρονικό υπολογιστή το όνομα του προσώπου αυτού, αλλά κατά τον εν συνεχεία έλεγχο των ιορδανικών διαβατηρίων των ανήλικων, αξιολογώντας το γεγονός ότι αυτά συνοδεύονταν από τον ιατρό πατέρα τους, ότι είχαν εισιτήρια με ημερομηνία κλειστής επιστροφής (30.4.1997) και ότι κατά το παρελθόν τα ανήλικα είχαν πραγματοποιήσει το ίδιο ταξίδι και είχαν επιστρέψει στην Ελλάδα (βλ. σχετικώς την από 6.8.1998 έκθεση διοικητικής εξέτασης του ανωτέρω αστυνομικού ενώπιον του ενεργού-ντος ένορκη διοικητική εξέταση αστυνομικού υποδιευθυντή Α. Μ.), αρκέστηκε σε έλεγχο ταυτοπροσωπίας και σφράγιση των διαβατηρίων των ανήλικων, με αναγραφή σχετικής μνείας στο επάνω μέρος της σφραγίδας ότι τυγχάνουν τέκνα Έλληνα πατρός –προς δικαιολόγηση της μη επιβολής προστίμου λόγω της κατοχής ιορδανικών διαβατηρίων– και επέτρεψε την αναχώρηση των ανήλικων, χωρίς να πληκτρολογήσει τα στοιχεία τους στον ηλεκτρονικό υπολογιστή (βλ. σχετικώς το 7552/4/

82γ/29.5.1997 έγγραφο του Διευθυντή της Διευθύνσεως Πληροφορικής του Υπουργείου Δημόσιας Τάξης, το οποίο προσκομίσθηκε από το Ελληνικό Δημόσιο). Αποτέλεσμα της πιο πάνω παραλείψεως του αστυνομικού οργάνου ήταν η διαφυγή των ανήλικων από την χώρα, παρά την υπάρχουσα στον ηλεκτρονικό υπολογιστή του αεροδρομίου καταχωρισμένη απαγόρευση εξόδου τους, και η μη επιστροφή τους έκτοτε στην Ελλάδα. Για την ως άνω παράλειψη του αστυνομικού οργάνου διενεργήθηκε, κατόπιν της από 29.10.1997 καταγγελίας της αναιρεσίβλητης, ένορκη διοικητική εξέταση, κατά την οποία διαπιστώθηκε αμέλεια του αστυνομικού οργάνου κατά την εκτέλεση της υπηρεσίας του. Ακολούθως, με την 253487/6/1-κθ/13.1.2000 απόφαση του Αρχηγού της Ελληνικής Αστυνομίας επιβλήθηκε σε βάρος του οργάνου αυτού πρόστιμο ενός μηνιαίου βασικού μισθού και το όργανο μετατέθηκε σε άλλη υπηρεσία. Κατόπιν τούτου, η αναιρεσίβλητη άσκησε κατά του Ελληνικού Δημοσίου αγωγή, με την οποία ισχυρίστηκε ότι η ανωτέρω παράνομη παράλειψη του αστυνομικού οργάνου, παρά την ύπαρξη της 7/20.1.1997 εσωτερικής διαταγής του Διοικητή του Τμήματος Ασφάλειας Αερολιμένα Ελληνικού, με την οποία εφιστάτο η προσοχή των αστυνομικών οργάνων για τον λεπτομερή έλεγχο των ταξιδιωτών, παράλειψη που μπορούσε να αποφευχθεί με την αντιπαραβολή της φωτογραφίας του διαβατηρίου των τέκνων και με την πληκτρολόγηση των στοιχείων τους στον ηλεκτρονικό υπολογιστή, είχε ως αποτέλεσμα να μη διαπιστωθεί η υφιστάμενη απαγόρευση εξόδου των ανήλικων τέκνων της από τη χώρα και να φυγαδευθούν αυτά από τον πατέρα τους στην Ιορδανία, χωρίς έκτοτε να έχει τη δυνατότητα επικοινωνίας μαζί τους. Ισχυρίστηκε, επίσης, ότι η ίδια φοβόταν να μεταβεί στην προαναφερόμενη χώρα για την αναζήτησή τους, διότι η χώρα αυτή είναι μουσουλμανική και επικρατούν σ' αυτήν διαφορετικές αντιλήψεις σε σχέση με την οικογένεια και τη θέση της γυναίκας. Περαιτέρω, η αναιρεσίβλητη ισχυρίστηκε ότι ο ως άνω βίαιος αποχωρισμός

της από τα ανήλικα τέκνα της προσέβαλε την προσωπικότητά της και της προκάλεσε αβάσταχτο ψυχικό πόνο. Ζήτησε δε με την αγωγή της να αναγνωρισθεί υποχρέωση του Ελληνικού Δημοσίου να της καταβάλει ως χρηματική ικανοποίηση λόγω ηθικής βλάβης ποσό 150.000.000 δραχμών γι' αυτήν ατομικά και ποσό 150.000.000 δραχμών για λογαριασμό των τριών τέκνων της, των οποίων είχε, σύμφωνα με την προαναφερόμενη δικαστική απόφαση, την επιμέλεια και την απορρέουσα από αυτήν δικαστική εκπροσώπηση. Το πρωτόδικο δικαστήριο απέρριψε την αγωγή, με την αιτιολογία ότι δεν υπήρξε παράνομη παράλειψη του αστυνομικού οργάνου να απαγορεύσει την έξοδο των ανήλικων τέκνων της αναιρεσίβλητης από τη Χώρα, διότι, κατά την παρεμπόπτουσα κρίση του, το ανωτέρω μέτρο ήταν εξαρχής παράνομο, αφού δεν είχε διαταχθεί από αρμόδιο δικαστήριο ή δικαστικό όργανο, με την προσωρινή δε διαταγή της Προέδρου Υπηρεσίας του Μονομελούς Πρωτοδικείου Αθήνας είχε δοθεί στην αναιρεσίβλητη μόνον η προσωρινή επιμέλεια των ανήλικων τέκνων της, χωρίς να απαγορευθεί και η έξοδος τους από τη Χώρα. Έφεση της αναιρεσίβλητης κατά της πρωτόδικης αποφάσεως έγινε δεκτή με την προσβαλλόμενη απόφαση, με τη σκέψη ότι, εφόσον η διαταγή απαγόρευσης εξόδου των τέκνων της αναιρεσίβλητης από τη Χώρα – διαταγή που είχε δοθεί με το από 17.7.1996 σήμα της Διευθύνσεως της Κρατικής Ασφάλειας Αθηνών προς όλα τα αεροδρόμια της χώρας καθ' ερμηνεία της προσωρινής διαταγής της Προέδρου Υπηρεσίας του Πρωτοδικείου Αθηνών, ως διατάσσουσας το μέτρο αυτό–, δεν είχε ανακληθεί από τη Διοίκηση ή ακυρωθεί με δικαστική απόφαση, η διαταγή αυτή θεωρείτο έγκυρη και το κύρος της δεν μπορούσε να ελεγχθεί παρεμπιπτόντως από τα αστυνομικά όργανα κατά τον έλεγχο των διαβατηρίων των ανήλικων ούτε από το πρωτόδικο δικαστήριο κατά την έρευνα της πιο πάνω παραλείψεως του αστυνομικού οργάνου να πληκτρολογήσει τα ονοματεπώνυμα των ανήλικων κατά τον έλεγχο των διαβατη-

ρίων. Συνεπώς, έκρινε το δικάσαν δικαστήριο, το πρωτόδικο δικαστήριο μπορούσε να εξετάσει παρεμπιπτόντως τη νομιμότητα μόνον της πιο πάνω παραλείψεως του αστυνομικού οργάνου όχι δε και τη νομιμότητα του διοικητικού μέτρου της απαγορεύσεως εξόδου των ανήλικων από τη Χώρα. Με τις σκέψεις αυτές, το δικάσαν δικαστήριο δέχθηκε την έφεση της αναιρεσίβλητης και εξαφάνισε την πρωτόδικη απόφαση. Περαιτέρω, το δικαστήριο δίκασε και δέχθηκε εν μέρει την αγωγή της αναιρεσίβλητης. Προς τούτο έλαβε υπόψη τα εξής: α') ότι ενόψει των διατάξεων του άρθρου 4 του ν. 1975/1991 και της 7/20.1.1997 Εσωτερικής Διαταγής του Τμήματος Ασφαλείας του Ανατολικού Αερολιμένα Ελληνικού, αναφορικά με τη διενέργεια διαβατηριακού ελέγχου, το πιο πάνω αστυνομικό όργανο, που ήταν επιφορτισμένο με τον έλεγχο των διαβατηρίων των εξερχομένων από τη Χώρα, όφειλε, εφόσον τα ανήλικα τέκνα της αναιρεσίβλητης δεν συνοδεύονταν κατά την αναχώρησή τους και από τους δύο γονείς τους, οι οποίοι κατά τον νόμο (άρθρο 1510 ΑΚ) ασκούν από κοινού τη γονική μέριμνα επ' αυτών, να διενεργήσει πλήρη έλεγχο για τη νομιμότητα της εξόδου τους από τη Χώρα, μη αρκούμενος απλώς σε ενδείξεις περί τούτου (όπως ότι τα ανήλικα είχαν με κλειστή ημερομηνία επιστροφής τους στην Ελλάδα ή ότι είχαν πραγματοποιήσει στο πρόσφατο παρελθόν και άλλα ταξίδια στην Ιορδανία και είχαν επιστρέψει κ.λπ.) και β') ότι το αστυνομικό όργανο όφειλε επίσης να πληκτρολογήσει στον ηλεκτρονικό υπολογιστή του Τμήματος ελέγχου διαβατηρίων τα στοιχεία των διαβατηρίων των ανήλικων, ενέργεια η οποία – εκτός του ότι είχε δοθεί με την πιο πάνω ρητή διαταγή του Διοικητή του Τμήματος Ασφαλείας του Αεροδρομίου, προσιδιάζει και στα ιδιαίτερα καθήκοντα του αστυνομικού οργάνου, που απορρέουν από την εκτέλεση της συγκεκριμένης υπηρεσίας – και θα οδηγούσε στη διαπίστωση της υφισταμένης απαγορεύσεως εξόδου των ανήλικων από τη Χώρα, απαγορεύσεως που ίσχυε κατά το χρόνο της αναχωρήσεως των τέκνων

και δεν είχε ανακληθεί (βλ. το 9768/6-428524/6.8.1997 έγγραφο της Διεύθυνσης Κρατικής Ασφαλείας Τμήμα Γ', με το οποίο γνωστοποιούνταν στο Τμήμα Ασφαλείας Αερολιμένα Αθηνών ότι από τα τηρούμενα στοιχεία της Υπηρεσίας δεν προέκυπτε άρση των περιοριστικών όρων (απαγόρευση εξόδου) που είχαν επιβληθεί με το από 30.7.1997 τηλετυπικό σήμα προς τη δεύτερη Υπηρεσία και αφορά τα ανήλικα τέκνα της αναιρεσίβλητης. Με τα δεδομένα αυτά, το Διοικητικό Εφετείο έκρινε ότι η πιο πάνω παράλειψη του αστυνομικού οργάνου τελούσε σε αιτιώδη συνάφεια με τη ζημία της αναιρεσίβλητης που συνίστατο στη διαφυγή των ανήλικων τέκνων της στην αλλοδαπή και αποτελούσε τη γενεσιουργό αιτία της αξιώσεως της προς καταβολή χρηματικής ικανοποίησης λόγω ηθικής βλάβης. Ακολούθως, για τον καθορισμό του ύψους της χρηματικής ικανοποίησης το δικαστήριο έλαβε υπόψη τον ψυχικό πόνο και την οδύνη της αναιρεσίβλητης μητέρας από το βίαιο αποχωρισμό της από τα τρία ανήλικα τέκνα της, με τα οποία δεν είχε έκτοτε επικοινωνία, ούτε γνώριζε αν θα καταστεί αυτή δυνατή στο μέλλον. Με τις σκέψεις αυτές, το δικαστήριο επιδίκασε ως χρηματική ικανοποίηση λόγω ηθικής βλάβης ποσό 50.000.000 δρχ. για την αναιρεσίβλητη ατομικά (ήδη 146.735 ευρώ), κάνοντας έτσι εν μέρει δεκτή την αγωγή της αναιρεσίβλητης.

7. Επειδή με την κρινόμενη αίτηση προβάλλεται ότι δεν υφίστατο παράνομη παράλειψη του αστυνομικού οργάνου κατά τη διενέργεια του διαβατηριακού ελέγχου των ανήλικων τέκνων της αναιρεσίβλητης κατά την έννοια του άρθρου 105 του ΕισΝΑΚ, δεδομένου ότι η σχετική νομοθεσία που ρυθμίζει τον έλεγχο διαβατηρίων (ν.δ. 3767/1957 και Κ.Υ.Α. 7721 Γ. Φ6/ 16.12.1957) αποβλέπει αποκλειστικά στην προστασία του δημοσίου συμφέροντος, με αποτέλεσμα να μη στοιχειοθετείται εν προκειμένω ευθύνη του Δημοσίου προς αποζημίωση. Ο λόγος αυτός πρέπει να απορριφθεί, σύμφωνα με όσα έχουν εκτεθεί, ως αβάσιμος. Τούτο δε διότι με τις προαναφερθείσες διατάξεις των άρθρων 4 παρ. 1 και 2 του ν.

1975/1991 και 4 παρ. 1 περ. γ' του ν. 1481/1984, οι οποίες επιβάλλουν τον έλεγχο από τα κρατικά αστυνομικά όργανα των εισερχομένων και εξερχομένων προσώπων από τη Χώρα και αποβλέπουν στην απρόσκοπτη κοινωνική συμβίωση των πολιτών και την προστασία των ατομικών ελευθεριών του πολίτη, δεν επιδιώκεται αποκλειστικά η εξυπηρέτηση του γενικού συμφέροντος αλλά και η προστασία των ατομικών δικαιωμάτων των κατ' ιδίαν προσώπων.

8. Επειδή, περαιτέρω, προβάλλεται ότι μη νομίμως με την προσβαλλόμενη απόφαση κρίθηκε ότι υπήρχε στη συγκεκριμένη περίπτωση παράνομη παράλειψη του αστυνομικού οργάνου κατά την έννοια του άρθρου 105 ΕισΝΑΚ, ενώ τέτοια παράλειψη δεν υπήρχε, αφού, κατά την κείμενη νομοθεσία, τα όργανα της Ελληνικής Αστυνομίας δεν έχουν αρμοδιότητα για τη λήψη του απαγορευτικού μέτρου της εξόδου Έλληνα πολίτη στο εξωτερικό, τέτοια δε αρμοδιότητα έχουν ο Εισαγγελέας, το Ποινικό Δικαστήριο στις περιπτώσεις του άρθρου 5 παρ. 4 του Συντάγματος και ο Προϊστάμενος του Δημόσιου Ταμείου σε περιπτώσεις οφειλών προς το Δημόσιο. Ο λόγος αυτός πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος. Τούτο δε διότι, και αν ακόμη το από 27.7.1996 σήμα της Διεύθυνσης Κρατικής Ασφάλειας προς όλα τα αεροδρόμια της Χώρας (σχετικά με την απαγόρευση εξόδου των ανήλικων τέκνων της Ν. Μ.) είχε εκδοθεί από αναρμόδιο όργανο, το σήμα αυτό, ως διοικητική πράξη, καλυπτόταν από το τεκμήριο νομιμότητας των διοικητικών πράξεων. Συνεπώς, το αστυνομικό όργανο που ήταν επιφορτισμένο με τον έλεγχο των διαβατηρίων στο αεροδρόμιο όφειλε, βάσει του καθήκοντος υποταγής, να συμμορφωθεί προς το σήμα αυτό και δεν μπορούσε να ελέγξει τη νομιμότητα του μέτρου που είχε ληφθεί με το επίμαχο σήμα.

9. Επειδή με την κρινόμενη αίτηση, τέλος, προβάλλεται ότι η παράλειψη του αστυνομικού οργάνου να πληκτρολογήσει τα στοιχεία των ανήλικων τέκνων της αναιρεσίβλητης στον ηλεκτρονικό υπολογιστή της υπηρεσίας ελέγχου διαβατηρίων του αεροδρομίου δεν συνδεό-

ταν αιτιωδώς με την αρπαγή των ανήλικων τέκνων από τον πατέρα τους. Τούτο δε διότι η επικοινωνία του πατέρα με τα ανήλικα τέκνα του είχε ρυθμιστεί με το από 15.11.1996 ιδιωτικό συμφωνητικό μεταξύ της αναιρεσίβλητης και του συζύγου της, βάσει του οποίου ο τελευταίος μπορούσε να επικοινωνεί με τα τέκνα κατά την περίοδο των εορτών του Πάσχα από τη Μεγάλη Πέμπτη έως την Τρίτη του Πάσχα. Συνεπώς, κατά το Δημόσιο, η επίμαχη ζημία προκλήθηκε στις 29.4.1997, δηλαδή την Τρίτη του Πάσχα, οπότε ο σύζυγος της αναιρεσίβλητης είχε υποχρέωση να παραδώσει τα τέκνα του στην αναιρεσίβλητη, και όχι στις 24.4.1997, την ημέρα δηλαδή της αναχώρησης των τέκνων από την Ελλάδα. Ο λόγος αυτός είναι απορριπτός ως αλυσιτελής, διότι γενεσιουργός αιτία της βλάβης της αναιρεσίβλητης από την απώλεια δυνατότητας επικοινωνίας με τα ανήλικα τέκνα της υπήρξε αποκλειστικώς, κατά την προσβαλλόμενη απόφαση, η παράλειψη του αρμοδίου αστυνομικού οργάνου να προβεί στην πληκτρολόγηση, στις 24.4.1997, των στοιχείων του διαβατηρίου των τέκνων της αναιρεσίβλητης, όπως είχε υποχρέωση με βάση το υπ' αριθμ. πρωτ. 9768/6-428524/6.8.1997 έγγραφο της Διεύθυνσης Κρατικής Ασφάλειας και το από 30.7.1997 τηλετυπικό σήμα της Υπηρεσίας αυτής στο Τμήμα Ασφαλείας του Αερολιμένα Ελληνικού, με αποτέλεσμα τα ανήλικα αυτά τέκνα να φυγαδευθούν στο εξωτερικό.

10. Επειδή, κατ' ακολουθίαν, πρέπει να γίνει εν μέρει δεκτή η κρινόμενη αίτηση, να εξαφανιστεί εν μέρει η προσβαλλόμενη απόφαση και να απορριφθεί εν μέρει η αγωγή της αναιρεσίβλητης, σύμφωνα με όσα έχουν εκτεθεί στην τρίτη σκέψη, να απορριφθεί δε η κρινόμενη αίτηση κατά τα λοιπά.

ΑΡΕΙΟΥ ΠΑΓΟΥ

Αριθ. 217/2008 (Τμ. Γ')

Κληρονομική διαδοχή πριν τον ΑΚ. Πριν την εισαγωγή του ΑΚ, οι εκούσιοι ή εξωτικοί κληρονόμοι, στους οποίους περιλαμβάνεται η σύζυγος και οι ενήλικοι κατιόντες, αποκτούν την

κληρονομιά με μονομερή δήλωση βούλησης για αποδοχή αυτής, που αποτελεί δικαιοπραξία μη απευθυντέα. Η δήλωση αυτή μπορεί να είναι είτε ρητή (έγγραφη ή προφορική) είτε σιωπηρή. Τα δε ανήλικα τέκνα αποκτούσαν αυτοδικαίως την κληρονομιά του πατέρα τους, χωρίς τη γνώση ή τη βούλησή τους (ν. 12 πανδ. (28, 7), ν. 14 § 8 πανδ. (11.7), ν. 69 πανδ. (29.2), ν. 2 Εισ. (2-19), 3 Εισ. (3-1), 14 πανδ (38.16).

Κατά τις συνδυασμένες διατάξεις των άρθρων 1710 § 1, 1193, 1195, 1198 και 1199 ΑΚ, η κληρονομική διαδοχή, είτε αυτή χωρεί εκ του νόμου, είτε εκ διαθήκης, αποτελεί παράγωγο τρόπο κτήσης της κυριότητας των κληρονομιών, κινητών και ακινήτων πραγμάτων, η κυριότητα όμως των ακινήτων που περιλαμβάνεται στην κληρονομία, όπως και κάθε άλλο εμπράγματο δικαίωμα σ' αυτό, μεταβιβάζεται στον κληρονόμο αναδρομικώς από το χρόνο θανάτου του κληρονομούμενου, μόνο εφόσον αυτός (κληρονόμος) αποδεχθεί με δημόσιο έγγραφο την κληρονομία και η αποδοχή αυτή μεταγραφεί ή εκδοθεί κληρονομητήριο και μεταγραφεί αυτό. Έτσι, επί διεκδικητικής αγωγής που στηρίζεται, καθόσον αφορά τον τρόπο κλήσης της κυριότητας του ενάγοντα στα επίδικα ακίνητα, στην κληρονομική διαδοχή, αποτελούν στοιχεία του κύρους αυτής, κατά τη διάταξη του άρθρου 216 § 1 ΚΠολΔ, τόσο η αποδοχή της κληρονομίας όσο και η μεταγραφή της ή η έκδοση κληρονομητηρίου και η μεταγραφή αυτού, η παράλειψη δε των στοιχείων αυτών στην αγωγή, καθιστά την τελευταία αόριστη, της αοριστίας αυτής μη δυναμένης να συμπληρωθεί με τις προτάσεις της πρώτης συζήτησής της – αγωγής. Τα αμέσως πιο πάνω στοιχεία δεν είναι αναγκαία να μνημονεύονται στην αγωγή στην περίπτωση που ο θάνατος του κληρονομούμενου επήλθε πριν από την εισαγωγή του ΑΚ (23.2.1946), εφόσον η κληρονομιά του, σύμφωνα με το άρθρο 92 του Εισαγωγικού Νόμου του ΑΚ, διέπεται από τις διατάξεις του προϊσχύσαντος Βυζαντινορρωμαϊκού Δικαίου, που δεν απαιτούσαν την τήρηση των διατυπώσεων αυτών.

Ειδικότερα, σύμφωνα με τις διατάξεις των ν. 12 πανδ. (28.7), ν. 14 § 8 πανδ. (11.7) και ν. 69 πανδ. (29.2) του προϊσχύσαντος του ΑΚ Β.Ρ.Δ., οι εκούσιοι ή εξωτικοί κληρονόμοι, στους οποίους περιλαμβάνονται η σύζυγος, καθώς και οι μη υπεξούσιοι κατιόντες του κληρονομούμενου, δηλαδή οι ενήλικοι κατιόντες, αποκτούν την κληρονομία με μονομερή δήλωση της βούλησής τους για αποδοχή αυτής, που αποτελεί δικαιοπραξία μη απευθυντέα (υπεισέλευση στην κληρονομία). Η δήλωση αυτή μπορεί να είναι είτε ρητή (έγγραφη ή προφορική), είτε σιωπηρή, συναγομένη από συμπεριφορά ή πράξεις που φανερώνουν την πρόθεση εκείνου που καλείται στην κληρονομία για ανάμιξη σ' αυτή και απόκτησή της. Σύμφωνα επίσης, με τις διατάξεις των ν. 2 Εισ. (2-19), 3 Εισ. (3-1), 14 πανδ. (38.16), οι οικείοι (sui), δηλαδή τα ανήλικα τέκνα του κληρονομούμενου, που τελούσαν υπό την άμεση πατρική εξουσία του τελευταίου, κατά το χρόνο του θανάτου του, αποκτούσαν αυτοδικαίως την κληρονομία του εξουσιαστή πατέρα τους, χωρίς τη γνώση ή βούλησή τους, είτε επρόκειτο για κληρονομική διαδοχή από το νόμο (εξ αδιαθέτου), είτε από διαθήκη. Επί κληρονομικής, επομένως, διαδοχής, που έλαβε χώραν υπό την ισχύ του ΒΡΔ, πρέπει, για την πληρότητα, κατά την διάταξη του άρθρου 216 παρ. 1 ΚΠολΔ, της διεκδικητικής αγωγής, να αναφέρονται σ' αυτή τα απαιτούμενα κατά νόμο στοιχεία για την επαγωγή της κληρονομίας στον κληρονόμο, δηλαδή είτε το ότι ο τελευταίος ήταν, κατά το χρόνο του θανάτου του κληρονομούμενου, ανήλικος και τελούσε υπό την άμεση πατρική εξουσία αυτού, οπότε η κληρονομία επάγεται αυτοδικαίως σ' αυτόν, είτε ότι ο ίδιος υπεισήλθε στην κληρονομία με ρητή ή σιωπηρή δήλωσή του και αναμίχθηκε σ' αυτή με πρόθεση κληρονόμου. Στην τελευταία αυτή περίπτωση απαιτείται η επίκληση στην αγωγή συγκεκριμένων υλικών πράξεων, από τις οποίες εμφανίζεται η βούληση του κληρονόμου να αποκτήσει την κληρονομία, ενώ μόνη η επίκληση του γεγονότος ότι το κληρονομαίο ακίνητο περιήλθε στον κληρονόμο από κληρονομική διαδοχή δεν αρκεί για το ορισμένο της αγωγής. (...)

ΑΡΕΙΟΥ ΠΑΓΟΥ

Αριθ. 453/2008 (Τμ. Γ')

Η μεταγραφή δικαιοπραξίας που έγινε εν ζωή μπορεί να γίνει οποτεδήποτε και παράγει έκτοτε πλήρη τα αποτελέσματά της. Επομένως μπορεί να γίνει και μετά το θάνατο εκείνου που μεταβίβασε την κυριότητα και δη τόσο πριν από την αποδοχή της κληρονομίας του από τον κληρονόμο του όσο και μετά την αποδοχή αυτήν, ακόμη και μετά τη μεταγραφή της δηλώσεως του κληρονόμου για αποδοχή της κληρονομίας.

Κατά τις διατάξεις των άρθρων 1192 και 1198 του ΑΚ, κάθε εν ζωή δικαιοπραξία, με την οποία επέρχεται μεταβίβαση της κυριότητας επί ακινήτου, υποβάλλεται σε μεταγραφή, χωρίς την οποία δεν συντελείται η μεταβίβαση της κυριότητας αυτού. Εφόσον όμως δεν τάσσεται στο νόμο προθεσμία, εντός της οποίας πρέπει να γίνει η μεταγραφή του οικείου συμβολαίου, αυτή μπορεί να γίνει οποτεδήποτε και παράγει έκτοτε πλήρη τα αποτελέσματά της, αρκεί μόνο να μην προηγηθεί αυτής για το ίδιο ακίνητο άλλη μεταγραφή τίτλου μεταβιβαστικού της κυριότητας υπέρ τρίτου προσώπου. Επομένως αυτή μπορεί να γίνει και μετά το θάνατο εκείνου που μεταβίβασε την κυριότητα και δη τόσο πριν από την αποδοχή της κληρονομίας αυτού από τον κληρονόμο του όσο και μετά την αποδοχή αυτήν, ακόμη και μετά τη μεταγραφή, κατά το άρθρο 1193 ΑΚ, της δηλώσεως του κληρονόμου για αποδοχή της κληρονομίας, γιατί ο κληρονόμος αυτός δεν αποκτά έναντι εκείνου προς τον οποίο έγινε η μεταβίβαση μεγαλύτερα δικαιώματα από εκείνα που είχε εκείνος που κληρονομήθηκε. Προς την εκδοχή δε αυτή δεν αντίκειται ούτε η διάταξη του άρθρου 1033 του ΑΚ, με την οποία ορίζεται ο τρόπος με τον οποίο γίνεται η κτήση ακινήτου με σύμβαση, αλλ' ούτε και η διάταξη του άρθρου 1199 του ίδιου Κώδικα, κατά την οποία με τη μεταγραφή κατά το άρθρο 1193 η κυριότητα ή άλλο εμπράγματο δικαίωμα πάνω σε ακίνητο, θεωρούνται ότι περιήλθαν στον κληρονόμο ή στον κληροδόχο από το θά-

νατο του κληρονομούμενου, με την επιφύλαξη των διατάξεων για την αναβλητική αίρεση ή προθεσμία. Και αυτό γιατί με την τελευταία διάταξη (του άρθρου 1199), που συνάδει προς τη με το άρθρο 1846 ΑΚ καθιερούμενη αυτοδίκαιη κτήση της κληρονομιάς από τον κληρονόμο μόλις γίνει η επαγωγή, με την επιφύλαξη της διατάξεως του άρθρου 1198, σκοπήθηκε από το νομοθέτη να παρασχεθεί προστασία στον κληρονόμο και στον κληροδόχο έναντι τρίτων προσώπων και όχι η από αυτούς με τη διαδοχή κτήση δικαιωμάτων μεγαλύτερων από εκείνα που είχε ο ίδιος ο κληρονομούμενος.

ΑΡΕΙΟΥ ΠΑΓΟΥ

Αριθ. 462/2008 (Τμ. Γ')

Άγιο Όρος. Η κατά διαγραφή μοναχού από τα ομόλογα των εξαρτημάτων δεν επάγεται και διαγραφή από τα μοναχολόγια της κυρίαρχης Μονής. Αν κάποιος μοναχός θελήσει να αποχωρήσει από τη Μονή δικαιούται να ζητήσει απολυτήριο, το οποίο η Μονή χορηγεί αν κρίνει ότι υπάρχει αποχρών λόγος αποχώρησης. Κάθε περιουσία που αποκτήθηκε από μοναχό μετά την κουρά του, περιέρχεται στην οικεία Μονή του οποτεδήποτε και αν αποβιώσει αυτός έστω και αν είχε αποχωρήσει από τη Μονή χωρίς απολυτήριο αυτής, τυχόν δε διάθεση της περιουσίας με διαθήκη είναι, όπως και η διαθήκη, άκυρη. Η απώλεια της ελληνικής ιθαγένειας από τον ήδη μοναχό, ή η περιέλευση του μοναχού στις τάξεις των ετεροδόξων ή σχισματικών, δεν επάγονται την αυτοδίκαιη απώλεια της μοναχικής ιδιότητας.

Από τις διατάξεις των άρθρ. 93, 94, 101, 103, 126, 127, 130, 131 και 132 του από 10.5.1924 καταστατικού Χάρτη του Αγίου Όρους (ΚΧΑΟ), που κυρώθηκε με το ν.δ. της 10/16.9.1926, προκύπτουν τα ακόλουθα: Όλα τα υπάρχοντα στο Άγιο Όρος εξαρτήματα, σκήτες, κελιά, καλύβες, ησυχαστήρια, καθίσματα, ανήκουν στην κυρίαρχη Μονή και όλοι οι μοναχοί αυτών λογίζονται αδελφοί της κυρίαρχης Μονής, στην οποία οι γέροντες των εξαρτημάτων αυτών

οφείλουν αμελλητί να γνωστοποιούν την πρόσληψη των δοκίμων. Κάθε εξάρτημα τηρεί ακριβές μοναχολόγιο των μοναχών του, καθώς και ξεχωριστό βιβλίο των δοκίμων, τα οποία τηρούμενα σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρ. 94 του ΚΧΔΟ, πρέπει να θεωρούνται κατ' έτος από την κυρίαρχη Μονή. Για την κουρά δοκίμων των εξαρτημάτων επιβάλλεται η τήρηση των γενικών διατάξεων περί κουράς μοναχών και απαιτείται να προηγηθεί άδεια της κυρίαρχης Μονής. Στα ομόλογα των εξαρτημάτων εγγράφεται κάποιος μόνο με την έγκριση της κυρίαρχης Μονής. Όσοι εγγράφονται στα ομόλογα των εξαρτημάτων αναγνωρίζονται ως συνοδεία και κληρονομούν τον γέροντα του εξαρτήματος. Αν κάποιος από τους εγγεγραμμένους στα ομόλογα των εξαρτημάτων απουσιάσει χωρίς άδεια της κυρίαρχης Μονής, πέραν του εξαμήνου, διαγράφεται υπό της Μονής από το ομόλογο αυτοδικαίως. Αλλά και όποιος παραβιάζει την από την κυρίαρχη Μονή χορηγηθείσα άδεια απουσίας πέραν του εξαμήνου διαγράφεται επίσης από το οικείο ομόλογο, με αποτέλεσμα να αποβάλει την ιδιότητα του μέλους της συνοδείας του γέροντος και τα εξ αυτής απορρέοντα δικαιώματα. Η κατά τα ανωτέρω διαγραφή από τα ομόλογα των εξαρτημάτων δεν επάγεται και διαγραφή από τα μοναχολόγια της κυρίαρχης Μονής. Αν κάποιος μοναχός θελήσει να αποχωρήσει από τη Μονή δικαιούται να ζητήσει απολυτήριο, το οποίο η Μονή χορηγεί αν κρίνει ότι υπάρχει αποχρών λόγος αποχώρησης. Τέλος, σύμφωνα με το άρθρ. 101 του ΚΧΑΟ, το οποίο διατηρήθηκε σε ισχύ και μετά την εισαγωγή του Αστικού Κώδικα, σύμφωνα με το άρθρ. 99 ΕισΝΑΚ, κάθε περιουσία που αποκτήθηκε από μοναχό μετά την κουρά του περιέρχεται στην οικεία αυτού Μονή οποτεδήποτε και αν αποβιώσει αυτός, έστω και αν είχε αποχωρήσει της Μονής χωρίς απολυτήριο αυτής, τυχόν δε διάθεση της περιουσίας με διαθήκη είναι, όπως και η διαθήκη, άκυρη...

Κατά το άρθρ. 105 §§ 1, 4, και 5 του Συντάγματος, «η Χερσόνησος του Άθω από της Μεγάλης Βίγλας και πέρα, η οποία αποτελεί την πε-

ριοχή του Αγίου Όρους, είναι σύμφωνα με το αρχαίο προνομιακό καθεστώς του, αυτοδιοικητο τμήμα του Ελληνικού Κράτους, του οποίου η κυριαρχία πάνω σ' αυτό παραμένει άθικτη. Από πνευματική άποψη το Άγιο Όρος διατελεί υπό την άμεση δικαιοδοσία του Οικουμενικού Πατριαρχείου. Όλοι όσοι μονάζουν σ' αυτό αποκτούν την ελληνική ιθαγένεια μόλις προσληφθούν ως δόκιμοι, χωρίς άλλη διατύπωση. Το Άγιο Όρος διοικείται, σύμφωνα με το καθεστώς του, από τις είκοσι Ιερές Μονές του... Η διοίκηση ασκείται από αντιπροσώπους των Ιερών Μονών, οι οποίοι αποτελούν την Ιερή Κοινότητα... Απαγορεύεται να εγκαταβιώνουν στο Άγιο Όρος ετερόδοξοι ή σχισματικοί... Η ακριβής τήρηση των αγιορειτικών καθεστώτων τελεί ως προς το πνευματικό μέρος υπό την ανώτατη εποπτεία του Οικουμενικού Πατριαρχείου και ως προς το διοικητικό μέρος υπό την εποπτεία του Κράτους...». Εξάλλου κατά τη διάταξη του άρθ. 103 του ΚΧΑΟ, εάν κάποιος μοναχός θελήσει να αποχωρήσει της Ιεράς Μονής, δικαιούται να ζητήσει από αυτήν απολυτήριο. Η Μονή αυτού χορηγεί τούτο εφόσον υπάρχουν αποχρώντες λόγοι. Τέλος, κατά την προαναφερθείσα διάταξη του άρθ. 132 § 2 του ΚΧΑΟ, αν κάποιος από τους εγγεγραμμένους στο ομόλογο εξαρτήματος απουσιάσει χωρίς άδεια από την κυρίαρχη Μονή πέραν των έξι μηνών διαγράφεται από το ομόλογο αυτοδικαίως. Επίσης και αυτός που παραβιάζει την χορηγηθείσα άδεια πέραν των έξι μηνών θεωρείται ότι απουσιάζει χωρίς άδεια και διαγράφεται από το ομόλογο. Από τον συνδυασμό των διατάξεων αυτών προκύπτουν τα εξής: Με την είσοδο κάποιου στο Άγιο Όρος, ως μοναχού, προσδίδεται σ' αυτόν, εάν είναι αλλοδαπός, αυτοδικαίως, χωρίς την τήρηση κάποιας διατύπωσης, η ελληνική ιθαγένεια. Η απώλεια, μετά ταύτα, της ελληνικής ιθαγένειας από τον ήδη μοναχό, ή η περιέλευση του μοναχού στις τάξεις των ετεροδόξων ή σχισματικών, στους οποίους σχισματικούς ανήκουν και οι ορθόδοξοι χριστιανοί που ακολουθούν το παλαιό ημερολόγιο, δεν επάγονται την αυτοδικαίη απώλεια της μοναχικής

ιδιότητας, γιατί δεν συνιστούν λόγους αυτοδικαίης διαγραφής του μοναχού είτε από τα ομόλογα του εξαρτήματος, εφόσον πρόκειται για εξαρτηματικά μοναχό, είτε από τα μοναχολόγια της Μονής στην οποία υπάγεται, αλλά δύνανται να θεωρηθούν ως αποχρώντες λόγοι αποχώρησης οι οποίοι δικαιολογούν τη χορήγηση από την Μονή απολυτηρίου.

ΑΡΕΙΟΥ ΠΑΓΟΥ

Αριθ. 648/2008 (Τμ. Α2)

Ανάκληση δωρεάς λόγω αχαριστίας. Ως αχαριστία θεωρείται η βαριά αντικοινωνική συμπεριφορά ή διαγωγή του δωρεοδόχου, που αποτελεί παράβαση των κανόνων του δικαίου ή των αντιλήψεων περί ηθικής και ευπρέπειας, οφείλεται δε σε υπαιτιότητά του και μπορεί να καταλογισθεί σ' αυτόν. Η χωρίς σοβαρό λόγο αδιαφορία του δωρεοδόχου, γενικώς για την τύχη του δωρητή, όταν ο τελευταίος έχει ανάγκη για περίθαλψη, στην οποία περιλαμβάνεται και η διατροφή του, θεωρείται αχαριστία και δικαιολογεί την ανάκληση της δωρεάς. Η ανάκληση δεν υπόκειται σε συστατικό τύπο και μπορεί να γίνει ακόμη και με προφορική δήλωση προς τον δωρεοδόχο. Στην περίπτωση ανάκλησης λόγω αχαριστίας, πρέπει η δήλωση να αναφέρει και τα πραγματικά γεγονότα που συνιστούν το παράπτωμα του δωρεοδόχου (Άρθρ. 505 & 509 ΑΚ).

Επειδή, κατά το άρθρο 505 του ΑΚ, ο δωρητής έχει δικαίωμα να ανακαλέσει τη δωρεά, αν ο δωρεοδόχος φάνηκε με βαρύ παράπτωμα αχάριστος απέναντι στο δωρητή, στο σύζυγο ή σε στενό συγγενή του και ιδίως αν αθέτησε την υποχρέωσή του να διατρέφει το δωρητή. Ως αχαριστία κατά την έννοια της ως άνω διάταξης, δικαιολογούσα την ανάκληση της δωρεάς, θεωρείται η βαριά αντικοινωνική συμπεριφορά ή διαγωγή του δωρεοδόχου, που αποτελεί παράβαση των κανόνων του δικαίου ή των αντιλήψεων περί ηθικής και ευπρέπειας, οφείλεται δε σε υπαιτιότητά του και μπορεί να καταλογιστεί σ' αυτόν. Έτσι, αχαριστία μπορεί, κατά τις περιστάσεις, να αποτελεί και η χωρίς σοβαρό λόγο

αδιαφορία του δωρεοδόχου, γενικώς για την τύχη του δωρητή, όταν ο τελευταίος έχει ανάγκη για περίθαλψη, στην οποία περιλαμβάνεται και η διατροφή του. Η αδιαφορία αυτή, λόγω των συνθηκών κάτω από τις οποίες ευρίσκεται ο δωρητής, είναι κοινωνικώς αποδοκιμαστέα, εις τρόπον ώστε, όταν συντρέχει, να δικαιούται ο δωρητής να ανακαλέσει τη δωρεά, έστω και αν ο δωρεοδόχος που αδιαφορεί για την τύχη του, δεν ανέλαβε, με τη σύμβαση της δωρεάς, τέτοια υποχρέωση (ΑΠ 1982/2006, ΑΠ 982/2004, ΑΠ 1275/1994). Εξάλλου, όπως προκύπτει από το άρθρο 507 του ίδιου Κώδικα, ο δωρητής ή ο κληρονόμος του έχει δικαίωμα να ανακαλέσει τη δωρεά, αν ο δωρεοδόχος παραλείπει υπαίτια να εκτελέσει τον τρόπο υπό τον οποίο έγινε η δωρεά. Τέτοιος τρόπος ή όρος μπορεί να είναι και η παροχή διατροφής στον δωρητή από το δωρεοδόχο ή και άλλης φροντίδας και περιποίησης και εν γένει περίθαλψης (ΑΠ 1275/1994). Η κατά τα ανωτέρω ανάκληση της δωρεάς γίνεται, σύμφωνα με το άρθρο 509 του ΑΚ, με δήλωση προς το δωρεοδόχο, η οποία δεν υπόκειται σε συστατικό τύπο, δυνάμενη να γίνει και προφορικώς. Επί ανακλήσεως λόγω αχαριστίας πρέπει η δήλωση να αναφέρει και τα πραγματικά γεγονότα που συνιστούν το παράπτωμα του δωρεοδόχου, προς διαμόρφωση σαφούς καταστάσεως μεταξύ δωρητού και δωρεοδόχου (βλ. Φραγκίστα στην ΕρμΑΚ στο άρθρο 509). Στην προκειμένη περίπτωση, όπως προκύπτει από την επισκόπηση της προσβαλλόμενης απόφασης, το Εφετείο, αναφορικά με το κρίσιμο ζήτημα της καταδεικνύουσας την αχαριστία συμπεριφοράς και εν γένει διαγωγής της αναιρεσείουσας – εναγομένης, δέχθηκε τα εξής: Η αρχική ενάγουσα, Ψ, ηλικίας κατά το έτος 1984, 82 ετών, στερούμενη συζύγου και τέκνων, διέμενε μόνη της σε διαμέρισμα, κυριότητάς της, στον 2ο όροφο της διώροφης οικοδομής της οδού... αριθ. ..., στη ..., εμβαδού 112,51 τ.μ. Αρχές του έτους 1984, πρότεινε στην εναγομένη, εγγονή του συζύγου της από τον πρώτο του γάμο, η οποία διέμενε με το σύζυγο και τα δύο ανήλικα παιδιά της, στο κάτω

από αυτήν διαμέρισμα του 1ου ορόφου της ίδιας οικοδομής, να εγκατασταθούν στο δικό της διαμέρισμα και να συγκατοικήσουν σε αυτό, το οποίο προτίθεται να της δωρήσει, με τον όρο να την περιποιείται και να την φροντίζει εφ' όρου ζωής της, ενόψει του ότι, λόγω της ηλικίας της, είχε ανάγκη περίθαλψης. Η εναγομένη συμφώνησε, και έτσι άρχισε η συγκατοίκησή τους, που τους πρώτους μήνες ήταν ομαλή. Τον Ιούλιο του ίδιου έτους η ενάγουσα, συνεπής στην άνω υποχρέωση που είχε αναλάβει έναντι της εναγομένης, μετέβη μαζί της στο γραφείο του συμβολαιογράφου Θεσσαλονίκης Ι.Κ. και ζήτησαν τη σύνταξη του υπ' αριθ. ... συμβολαίου, με το οποίο εφέρετο η πρώτη να μεταβιβάσει, λόγω πωλήσεως, στη δεύτερη την ψιλή κυριότητα του προπεριγραφόμενου διαμερισμάτος της. Η πώληση όμως αυτή ήταν εικονική και οι περιεχόμενες στο συμβόλαιο δηλώσεις περί αγοραπωλησίας του διαμερισματος τόσο της ενάγουσας, όσο και της εναγομένης, δεν έγιναν σοβαρά, αλλά μόνο φαινομενικά, καθαρά για φορολογικούς λόγους, ενώ στην πραγματικότητα αυτές ήθελαν η ως άνω σύμβαση να ισχύσει ως δωρεά υπό τρόπο, δηλαδή με τον όρο περιποίησης και φροντίδας της δωρήτριας ενάγουσας, εφ' όρου ζωής της, από την εναγομένη. Την ίδια μέρα σύναψης του ανωτέρω συμβολαίου, η ενάγουσα με του υπ' αριθ. ... πληρεξούσιο του ίδιου συμβολαιογράφου, παρέσχε στην εναγομένη την πληρεξουσιότητα να εισπράττει, για λογαριασμό της, τη σύνταξή της καθώς και τα συναφή βοηθήματα. Μετά τη σύνταξη του συμβολαίου, και αφού η εναγομένη είχε εξασφαλίσει την ψιλή κυριότητα του ανωτέρω διαμερισματος, άρχισε να δυσφορεί με τη συγκατοίκησή της με την ενάγουσα, τελικά δε αρχές Ιανουαρίου 1985 την εγκατέλειψε και μαζί με την οικογένειά της εγκαταστάθηκε στην επί της οδού ... κατοικία του πατέρα της, αδιαφορώντας παντελώς για την τύχη της ανωτέρω. Μετά από αυτά, η ενάγουσα με την από 7.2.1985 εξώδικη πρόσκληση την οποία επέδωσε στην εναγομένη, παραπονούμενη για την αχάριστη συμπεριφορά της, συνι-

σταμένη στην αθέτηση της υποχρέωσης να τη φροντίζει και περιθάλπει, εφ' όρου ζωής, που είχε αναλάβει κατά τη μεταβίβαση σε εκείνη της ψιλής κυριότητας του διαμερίσματός της, την καλούσε να συμπράξει στην ακύρωση του εν λόγω συμβολαίου, προκειμένου αυτή να αποκτούσε πάλι πλήρως την κυριότητα αυτού. Σε απάντηση των ανωτέρω, η εναγομένη επέδωσε στην ενάγουσα την από 12.2.1985 εξώδικο, με την οποία αφού υποστήριζε ότι η εν λόγω μεταβίβαση έγινε σε αυτήν λόγω πωλήσεως, με την καταβολή τιμήματος, και όχι λόγω δωρεάς, δήλωσε ότι δεν συμπράττει στην ακύρωση του ανωτέρω συμβολαίου, καθόσον επιθυμία της ίδιας και του συζύγου της είναι να έχουν αυτοί μόνοι την κυριότητα ολόκληρης της διώροφης οικίας της οδού ... Ενόψει της εξέλιξης αυτής, μετά από αγωγή την οποία η ενάγουσα κατέθεσε ενώπιον του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Θεσσαλονίκης, εκδόθηκε η υπ' αριθ. 2439/1992 απόφαση αυτού με την οποία αναγνωρίστηκε η εικονικότητα της σύμβασης πώλησης της ψιλής κυριότητας του διαμερίσματος και η από αυτήν καλυπτόμενη έγκυρη σύμβαση δωρεάς υπ' τρόπον, δηλαδή της περιποίησης και φροντίδας εφ' όρου ζωής της ενάγουσας. Η εν λόγω απόφαση κατέστη τελεσίδικη ύστερα από απόρριψη της έφεσης που άσκησε κατ' αυτής η εναγομένη, με την υπ' αριθ. 2503/1994 απόφαση του Δικαστηρίου τούτου. Από τα ανωτέρω πραγματικά περιστατικά που έγιναν δεκτά, προκύπτει με σαφήνεια η ηθικά και κοινωνικά κατακριτέα αχάριστη συμπεριφορά της εναγομένης, η οποία όχι μόνο, υπαίτια, παρέβαινε εξακολουθητικά, τον όρο της δωρεάς για περίθαλψη και φροντίδα της ενάγουσας, για την εκτέλεση και μόνο του οποίου η τελευταία της είχε μεταβιβάσει την ψιλή κυριότητα του διαμερίσματός της, αλλά συγχρόνως επιδόθηκε και σε ένα μακροχρόνιο και άδικο για την ενάγουσα δικαστικό αγώνα με μοναδικό στόχο, την παράνομη απόκτηση του μοναδικού περιουσιακού στοιχείου της υπερήλικης αντιδίκου της, με συνακόλουθη ταλαιπωρία και οικονομική επιβάρυνση της τελευταίας.

Με βάση τα περιστατικά αυτά το Εφετείο έκρινε ότι η συμπεριφορά της εναγομένης εμπίπτει στη συγκεκριμένη περίπτωση κατ' αντικειμενική κρίση στην έννοια της αχαριστίας. Έτσι κρίνοντας το Εφετείο δεν στέρησε την απόφασή του νόμιμης βάσης, αφού διέλαβε πλήρεις και σαφείς αιτιολογίες για το προαναφερόμενο ουσιώδες ζήτημα. Ειδικότερα, δεν ήταν απαραίτητο το Εφετείο να διαλάβει στην απόφασή του για την επάρκεια της αιτιολογίας ποια συγκεκριμένα φροντίδα και περίθαλψη αμέλησε η εναγομένη, αφού με την παραδοχή ότι η εναγομένη αρχές Ιανουαρίου 1985 εγκατέλειψε την ενάγουσα, αδιαφορώντας παντελώς για την τύχη της εξακολουθητικά μέχρι την 11.12.1995, αναφέρεται στο σύνολο των φροντίδων και περίθαλψης που είχε έναντι αυτής αναλάβει. Επομένως, ο πρώτος, πέμπτος και έκτος λόγος της αναίρεσης, με τους οποίους αποδίδεται στην προσβαλλόμενη αιτίαση από τον αριθ. 19 του άρθρου 559 του ΚΠολΔ, πρέπει να απορριφθούν ως αβάσιμοι.

Επειδή κατά το άρθρο 510 § 1 του ΑΚ, η ανάκληση της δωρεάς αποκλείεται αν ο δωρητής έδωσε συγγνώμη στο δωρεοδόχο ή αν πέρασε ένα έτος αφότου ο δωρητής, έχοντας δικαίωμα να ανακαλέσει, πληροφορήθηκε το λόγο της ανάκλησης. Κατά την έννοια της τελευταίας διάταξης, η τιθέμενη με αυτήν ετήσια αποσβεστική προθεσμία προς ανάκληση της δωρεάς δεν αρχίζει, εφόσον τα πραγματικά περιστατικά που συνιστούν το λόγο της αχαριστίας είναι εξακολουθητικά και φθάνουν μέχρι την πράξη της ανάκλησης της δωρεάς, διότι στην περίπτωση αυτή τα ανωτέρω περιστατικά θεωρούνται και λαμβάνονται υπόψη ως ενιαίο σύνολο, οπότε η προθεσμία προς ανάκληση αρχίζει από την τέλεση του τελευταίου παραπτώματος (ΑΠ 982/2004, ΑΠ 1043/2000). Στην προκειμένη περίπτωση, από την επισκόπηση του προσκομιζόμενου αντιγράφου της προσβαλλόμενης απόφασης προκύπτει ότι το Εφετείο, πλέον των προαναφερομένων, δέχθηκε ότι η αχάριστη συμπεριφορά της εναγομένης, που άρχισε τον Ιανουάριο του 1985, εξακολούθησε μέχρι και την

11.12.1995, όταν η ενάγουσα επέδωσε στην ανωτέρω την ταυτόχρονη δήλωση ανάκλησης δωρεάς για την ανωτέρω αιτία και στη συνέχεια κατέθεσε την ένδικη αγωγή της. Και περαιτέρω δέχεται το Εφετείο ότι η ένσταση της εναγομένης περί αποσβέσεως του δικαιώματος ανάκλησης, λόγω της παρόδου της ετήσιας αποσβεστικής προθεσμίας (510 ΑΚ), είναι απορριπτέα ως αβάσιμη, αφού η παράβαση του όρου της περιποίησης και της περίθαλψης της ενάγουσας, οφειλόμενη σε υπαιτιότητα της εναγομένης, συνεχίστηκε μέχρι την άσκηση της αγωγής. Με βάση τις παραδοχές αυτές το Εφετείο κατά παραδοχή και ως ουσιαστικά βάσιμου του μοναδικού λόγου έφεσης της αρχικής ενάγουσας, εξαφάνισε την με αριθ. 25152/1997 απόφαση του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Θεσσαλονίκης, με την οποία είχε απορριφθεί η αγωγή λόγω παρόδου της κατ' άρθρο 510 του ΑΚ ενιαυσίας αποσβεστικής προθεσμίας από τη γνώση της ενάγουσας του επικαλούμενου λόγου ανάκλησης και στη συνέχεια, αφού δέχθηκε την αγωγή ως βάσιμη κατ' ουσίαν, αναγνώρισε ότι με την από 11.12.1995 εξώδικη δήλωση ανακλήθηκε η δωρεά του δικαιώματος ψιλής κυριότητας επί του επιδικίου ακινήτου. Έτσι κρίνοντας το Εφετείο, με το να δεχθεί ότι τα γεγονότα που συνιστούσαν από την αναιρεσίβλητη δωροδόχο παράβαση του τρόπου υπό τον οποίο έγινε η δωρεά (παραβίαση φροντίδας και περιποίησης εν γένει της υπερήλικης δωρήτριας εφ' όρου ζωής) ήταν εξακολουθητικά και συνεχίστηκαν μέχρι και τη δήλωση ανάκλησης της δωρεάς και να απορρίψει στη συνέχεια την εκ του άρθρου 510 § 1 του ΑΚ ένσταση της εναγομένης περί αποσβέσεως του δικαιώματος της δωρήτριας ανακλήσεως της δωρεάς, λόγω παρόδου έτους από την 7.2.1985, αφότου αυτή αποδεδειγμένα έλαβε γνώση του λόγου της ανάκλησης, διέλαβε πλήρεις και σαφείς αιτιολογίες και δεν στέρησε την απόφασή του νόμιμης βάσης, λόγω έλλειψης αιτιολογιών ως προς την απόρριψη της παραπάνω ένστασης. Ούτε εξάλλου περιέλαβε η προσβαλλόμενη στο σκεπτικό της αντιφατικά δύο χρόνους ανάκλησης της ίδιας δωρε-

άς, ήτοι την 7.2.1985 και την 11.2.1995, όπως αβασίμως προβάλλει η αναιρεσείουσα, αφού, κατά τις παραδοχές της, την 7.2.1985 η αρχικώς ενάγουσα διαμαρτυρήθηκε για την αχαριστία της εναγομένης και της ζήτησε την ακύρωση του (εικονικού) αγοραπωλητηρίου συμβολαίου, χωρίς να προβεί σε δήλωση ανάκλησης της δωρεάς, η οποία έλαβε χώρα μόνο κατά την 11.12.1995. Επομένως, ο δεύτερος λόγος αναιρέσεως, με τον οποίο αποδίδεται στην προσβαλλόμενη απόφαση αιτίαση από τον αριθμό 19 του άρθρου 559 του ΚΠολΔ, πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος.

Επειδή, κατά το άρθρο 559 αριθ. 8 περ. β' του ΚΠολΔ, ιδρύεται λόγος αναιρέσεως και αν το δικαστήριο, παρά το νόμο, δεν έλαβε υπόψη πράγματα που προτάθηκαν και έχουν ουσιώδη επίδραση στην έκβαση της δίκης. Πράγματα, κατά την έννοια της διάταξης αυτής, είναι οι αυτοτελείς πραγματικοί ισχυρισμοί των διαδίκων που συγκροτούν την ιστορική βάση και επομένως θεμελιώνουν τη βάση της αγωγής, ανταγωγής, ένστασης ή αντένστασης. Δε στοιχειοθετείται, όμως, ο λόγος αυτός αναιρέσεως, αν το δικαστήριο έλαβε υπόψη τον ισχυρισμό που προτάθηκε και τον απέρριψε για οποιοδήποτε λόγο, τυπικό ή ουσιαστικό. Στην προκειμένη περίπτωση με τον τρίτο λόγο αναιρέσεως, η αναιρεσείουσα, προβάλλοντας αιτίαση από το άρθρο 559 αριθ. 8 εδ. β' ΚΠολΔ ισχυρίζεται ότι το Εφετείο δεν έλαβε υπόψη την προβληθείσα πρωτοδίκως και παραδεκτώς επαναφερθείσα στο Εφετείο προς υπεράσπισή της κατά της έφεσης ισχυρισμό της περί καταχρηστικής εκ μέρους της αρχικής ενάγουσας άσκησης του δικαιώματός της προς ανάκληση της δωρεάς. Όπως, όμως, προκύπτει από την προσβαλλόμενη απόφαση το Εφετείο έλαβε υπόψη του τον ισχυρισμό αυτό και τον απέρριψε ως μη νόμιμο. Συνεπώς απορριπτέος ως αβάσιμος είναι ο περί του αντιθέτου τρίτος λόγος της υπό κρίση αίτησης αναιρέσεως. Ο ίδιος λόγος, κατά το μέρος που με αυτόν η αναιρεσείουσα προβάλλει ότι εσφαλμένα το Εφετείο με την εκδοθείσα με αριθμό 1414/2001 προδικαστική απόφα-

σή του δεν έταξε θέμα απόδειξης και επί της ανωτέρω εκ του άρθρου 281 του ΑΚ ένστασης και συνεπώς υπέπεσε στην πλημμέλεια του αριθ. 13 του άρθρου 559 του ΚΠολΔ, είναι απαράδεκτος αφού το Εφετείο δεν είχε υποχρέωση να διατάξει αποδείξεις επί ισχυρισμού κριθέντος μη νομίμου.

Επειδή, με τον αριθμό 19 του άρθρου 559 του ΚΠολΔ δίδεται λόγος αναίρεσης αν η απόφαση δεν έχει νόμιμη βάση και ιδίως αν δεν έχει καθόλου αιτιολογίες ή έχει αιτιολογίες αντιφατικές ή ανεπαρκείς σε ζήτημα που ασκεί ουσιώδη επίδραση στην έκβαση της δίκης. Ο λόγος αυτός αναίρεσης προϋποθέτει ουσιαστική έρευνα της υπόθεσης, διότι η έλλειψη νόμιμης βάσης προϋποθέτει ότι υπάρχουν ελλείψεις στην περιγραφή των πραγματικών γεγονότων, βάσει των οποίων το δικαστήριο δημιούργησε την δικανική του κρίση και συνεπώς δεν ιδρύεται ο λόγος αυτός όταν το δικαστήριο απέρριψε την αγωγή, ανταγωγή, ένσταση ή αντένσταση ως αόριστη ή μη νόμιμη. Συνακόλουθα, ο τέταρτος λόγος αναίρεσης, με τον οποίο αποδίδεται στην προσβαλλόμενη απόφαση αιτίαση από το άρθρο 559 αριθ. 19 του ΚΠολΔ για το λόγο ότι το Εφετείο, χωρίς αιτιολογία, απέρριψε ως μη νόμιμη την προβληθείσα εκ μέρους της αναιρεσείουσας ένσταση εκ του άρθρου 281 ΑΚ είναι απορριπτέος, ως απαράδεκτος. (...).

ΑΡΕΙΟΥ ΠΑΓΟΥ

Αριθ. 652/2008 (Τμ. Α2)

Σύμβαση έργου. Προθεσμία υπαναχώρησης. Το δικαίωμα υπαναχώρησης του εργοδότη από τη σύμβαση έργου δεν υπόκειται σε προθεσμία αλλά μπορεί να ασκηθεί και μετά το συμφωνημένο χρόνο παράδοσης αυτού, αν δεν εκπληρώθηκαν μέχρι τη λήξη της προθεσμίας παράδοσης αυτού, οι υποχρεώσεις του εργολάβου για έγκαιρη έναρξη και μη επιβράδυνση της εκτέλεσης του έργου με τρόπο που να αντιβαίνει τη σύμβαση και καθιστά αδύνατη την έγκαιρη περάτωση αυτού. Η υπαναχώρηση επιφέρει απόσβεση των υποχρεώσεων για παροχή που πηγάζουν από τη σύμβαση και οι

συμβαλλόμενοι έχουν αμοιβαία υποχρέωση να αποδώσουν τις παροχές που έλαβαν κατά τις διατάξεις για τον αδικαιολόγητο πλουτισμό (Άρθρ. 686, 389-396 ΑΚ).

Κατ' άρθρο 686 ΑΚ αν ο εργολάβος δεν αρχίσει εγκαίρως την εκτέλεση του έργου, ή αν, χωρίς υπαιτιότητα του εργοδότη, επιβραδύνει την εκτέλεση στο σύνολό της ή εν μέρει με τρόπο που αντιβαίνει στη σύμβαση και καθιστά αδύνατη την έγκαιρη περάτωση του έργου, ο εργοδότης μπορεί να υπαναχωρήσει από τη σύμβαση, χωρίς να περιμένει το χρόνο της παραδόσεως του έργου. Όταν υπάρξει υπερημερία του εργολάβου, διατηρούνται ακέραια τα δικαιώματα που έχει ο εργοδότης εξ αιτίας της. Όπως προκύπτει από το συνδυασμό των διατάξεων αυτών, με τις οποίες προβλέπεται η δυνατότητα αναμείξεως και εποπτείας του εργοδότη κατά τη διάρκεια της εκτελέσεως και μέχρις αποπερατώσεως του συμφωνηθέντος έργου, χάριν ελέγχου της πορείας της εκτελέσεως αυτού και προλήψεως της μη έγκαιρης ή προσήκουσας εκτελέσεως τούτου και εξειδικεύονται και επεκτείνονται οι αρχές των άρθρων 383 και 385 ΑΚ, για την άσκηση υπαναχώρησης από τον εργοδότη, κατ' εφαρμογή της πρώτης τούτων (686 εδ. α'), δεν απαιτείται η συνδρομή των προϋποθέσεων της υπερημερίας του εργολάβου, ούτε η τήρηση των διατάξεων των άρθρων 383 επ. ΑΚ, γιατί πρόκειται για νόμιμη υπαναχώρηση που παρέχεται ευθέως από το νόμο, με ανάλογη εφαρμογή των διατάξεων των άρθρων 389 έως 396 ΑΚ. Δεν υπόκειται δε το παρεχόμενο με το άρθρο 686 εδ. α' ΑΚ δικαίωμα υπαναχώρησης σε προθεσμία, αλλά μπορεί να ασκηθεί και μετά το συμφωνημένο χρόνο παραδόσεως του έργου, αν δεν εκπληρώθηκαν μέχρι τη λήξη της προθεσμίας παραδόσεως αυτού, οι υποχρεώσεις του εργολάβου από το άρθρο 686 εδ. α' ΑΚ, για έγκαιρη έναρξη και μη επιβράδυνση της εκτελέσεως του έργου με τρόπο που αντιβαίνει στη σύμβαση και καθιστά αδύνατη την έγκαιρη περάτωση αυτού, αφού κατ' εξοχήν στην περίπτωση αυτή προκύπτει ότι είναι ανέφικτη η έγκαιρη παράδοση του

έργου. Εξ άλλου κατά τη διάταξη του άρθρου 389 § 2 του ΑΚ η υπαναχώρηση επιφέρει απόσβεση των υποχρεώσεων για παροχή που πηγάζουν από τη σύμβαση και οι συμβαλλόμενοι έχουν αμοιβαία υποχρέωση να αποδώσουν τις παροχές που έλαβαν κατά τις διατάξεις για τον αδικαιολόγητο πλουτισμό. Τέλος, σύμφωνα με το άρθρο 561 § 2 του ΚΠολΔ, στον έλεγχο του Αρείου Πάγου υπόκειται και η εκτίμηση από το δικαστήριο της ουσίας του περιεχομένου διαδικαστικών εγγράφων, στα οποία περιλαμβάνεται και η αγωγή, για την οποία η εσφαλμένη, ως προς την νομιμότητα και την εν γένει θεμελίωση της, κρίση, ιδρύει τον αναιρετικό λόγο του εδαφίου 1 του άρθρου 559 του παραπάνω Κώδικα, γιατί άγεται στην μη προσήκουσα εφαρμογή και ερμηνεία του κανόνα ουσιαστικού δικαίου που εφαρμόστηκε. Στην προκειμένη περίπτωση, από την παραδεκτή κατά την ανωτέρω διάταξη επισκόπηση του περιεχομένου της αγωγής της αναιρεσεύουσας, η τελευταία ισχυρίστηκε με αυτήν, ότι δυνάμει του από... ιδιωτικού συμφωνητικού, συμφώνησε με τον αναιρεσίβλητο εργολάβο, την ανέγερση σε οικοπέδο ιδιοκτησίας της, κειμένου στη..., μιας κύριας κατοικίας, αποτελούμενης από υπόγειο, ισόγειο και πρώτο όροφο και ενός αυτοτελούς ενιαίου κτίσματος, προοριζόμενου να χρησιμοποιηθεί ως γκαράζ, έργο το οποίο ανέλαβε ο τελευταίος να εκτελέσει σύμφωνα με τα από... σχέδια του πολιτικού μηχανικού... και να παραδώσει στην αναιρεσεύουσα στο στάδιο των επιχρισμάτων, μετά την εκτέλεση των επιμέρους αναφερομένων στο συμφωνητικό και στην αγωγή εργασιών, αντί συμφωνηθείσης κατ' αποκοπή αμοιβής 75.000.000 δραχμών, η οποία ήταν καταβλητέα τμηματικά, κατά τους χρόνους που αναφέρονται στην αγωγή ανάλογα με την πρόοδο των εργασιών και συμφωνηθέντα χρόνο αποπερατώσεως και παραδόσεως, της μεν κύριας οικοδομής στις 30.5.2000, του δε γκαράζ στις 15.10.2000. Ότι κατά τη διάρκεια εκτελέσεως του έργου, η αναιρεσεύουσα διαπίστωσε ελαττώματα στην κατασκευή αυτού και ειδικότερα αποκλίσεις από τα σχέδια της οικοδομικής άδειας και κακοτεχνίες

(όπως ειδικότερα περιγράφονται στην αγωγή), οφειλόμενα σε υπαιτιότητα του αναιρεσίβλητου και σημαντικές χρονικές καθυστερήσεις, γι' αυτό με την από 3.4.2000 έγγραφη εξώδικη δήλωση – πρόσκλησή της προς τον αναιρεσίβλητο, κατήγγειλε την μεταξύ τους σύμβαση εργολαβίας, του ζήτησε να διακόψει κάθε εργασία στην οικοδομή και να προβεί σε κοστολόγηση των μέχρι τότε εκτελεσθεισών εργασιών, δεδομένου ότι του είχε καταβάλει έναντι της αμοιβής του ποσό 57.000.000 δραχμών, από το οποίο ο εναγόμενος της επέστρεψε μετά την καταγγελία ποσό 20.000.000 δραχμών. Ζήτησε δε με την αγωγή την καταδίκη του εναγομένου σε καταβολή ποσού 21.583.000 δραχμών, που παριστά την διαφορά της αξίας του εκτελεσθέντος μέχρι την καταγγελία έργου, ανερχόμενης σε 15.417.000 δραχμές και της καταβληθείσης σ' αυτόν αμοιβής, ύψους 37.000.000 δραχμών (μετά την αφαίρεση του επιστραφέντος σ' αυτήν ποσού των 20.000.000 δραχμών), κατά το οποίο ο αναιρεσίβλητος κατέστη αδικαιολόγητα πλουσιότερος. Υπ' αυτό το περιεχόμενο που έχει η αγωγή, είναι φανερό ότι η ενάγουσα με την προαναφερθείσα από 3.4.2000 εξώδικη δήλωση – πρόσκληση, άσκησε το προβλεπόμενο από το άρθρο 389 ΑΚ δικαίωμα υπαναχωρήσεως από τη σύμβαση, με επακόλουθο την απόσβεση εξ αρχής των εκατέρωθεν από αυτή πηγάζουσών υποχρεώσεων και αναζήτηση των παροχών που δόθηκαν, εφόσον, κατά τα εκτιθέμενα στην αγωγή, γίνεται επίκληση παράβασης εκ μέρους του αναιρεσίβλητου των εκ του άρθρου 686 ΑΚ απορρευουσών συμβατικών υποχρεώσεών του, δηλαδή επιβράδυνση της εκτελέσεως αυτού κατά τρόπο αντιβαίνοντα στη σύμβαση, έννομη συνέπεια της οποίας είναι η υπαναχώρηση του εργοδότη από τη σύμβαση, την οποία αποδέχθηκε ο αναιρεσίβλητος με την μερική επιστροφή του προκαταβληθέντος σ' αυτόν από την αναιρεσεύουσα ποσού. Ο αναγραφόμενος στην αγωγή νομικός χαρακτηρισμός του ασκηθέντος με την ως άνω δήλωση δικαιώματος, στην οποία θεμελιώνεται το αγωγικό αίτημα, ως καταγγελία, δεν είναι δεσμευτικός για το δικαστήριο, το οποίο οφείλει

αυτεπαγγέλτως να προβεί σε ορθή νομική υπαγωγή έστω και διαφορετική από εκείνη στην οποία προβαίνει ο ενάγων, χωρίς αυτό να συνιστά ανεπίτρεπτη μεταβολή της βάσεως της αγωγής, αφού αυτή συγκροτείται από τα θεμελιούνται το αίτημα πραγματικά περιστατικά και όχι από το νομικό τους χαρακτηρισμό. Κατά συνέπεια, ο πρώτος λόγος αναιρέσεως με τον οποίο προσάπτεται στο Εφετείο, που απέρριψε την αγωγή της αναιρεσείουσας ως μη νόμιμη, με την αιτιολογία ότι η προαναφερθείσα δήλωση αυτής συνιστά καταγγελία με αποτέλεσμα την υποχρέωσή της να καταβάλει τη συμφωνηθείσα αμοιβή, η πλημμέλεια του αριθμού 1 του άρθρου 559 διότι παραβίασε τις ουσιαστικού δικαίου διατάξεις των άρθρων 686, 397 και 700 ΑΚ με την μη εφαρμογή των δύο πρώτων αν και ήταν εφαρμοστέες και την εσφαλμένη εφαρμογή της τρίτης τούτων, είναι βάσιμος. Συνεπώς, πρέπει να αναιρεθεί η προσβαλλομένη απόφαση, παραπεμφθεί δε, σύμφωνα με το άρθρο 580 § 3 του ΚΠολΔ, η υπόθεση για περαιτέρω εκδίκαση, στο ίδιο δικαστήριο, που θα συγκροτηθεί όμως από άλλους δικαστές, εκτός από εκείνους που δίκασαν προηγουμένως (ΚΠολΔ 580 § 3). Τέλος ο αναιρεσίβλητος, ως ηττηθείς, πρέπει να καταδικασθεί κατά τα άρθρα 176 και 183 ΚΠολΔ στη δικαστική δαπάνη της αναιρεσείουσας, η οποία κατέθεσε προτάσεις, όπως ορίζεται ειδικότερα στο διατακτικό.

ΑΡΕΙΟΥ ΠΑΓΟΥ

Αριθ. 879/2008 (Τμ. Α1)

Άτυπη σύμβαση αντιπαροχής. Σε περίπτωση κατάρτισης άτυπης σύμβασης ανεγέρσεως πολυώροφης οικοδομής σε οικόπεδο του εργοδότη, ο εργολάβος έχει αξίωση κατά τις διατάξεις περί αδικαιολόγητου πλουτισμού μέχρι την αξία των υλικών που ενώθηκαν με το ακίνητο, χωρίς να δύναται να ζητήσει ούτε την καταδίκη του εργοδότη σε δήλωση βούλησης για τη μεταβίβαση των συμφωνηθέντων οριζοντίων ιδιοκτησιών ούτε την αξία τους σε χρήμα. (Άρθρ. 904, 158, 159, 180, 953, 954, 1057 & 1063 ΑΚ).

Η νομική αοριστία της αγωγής, δηλαδή εκείνη που συνδέεται με την εκτίμηση του κανόνα ουσιαστικού δικαίου που πρέπει να εφαρμοσθεί, ελέγχεται ως παράβαση από το άρθρο 559 αριθ. 1 του ΚΠολΔ αν το δικαστήριο για την κρίση του ως προς το νόμο βάσιμο της αγωγής είτε αξίωσε περισσότερα στοιχεία από όσα ο νόμος απαιτεί είτε αρκέσθηκε σε λιγότερα. Εξάλλου, κατά την έννοια του άρθρου 904 ΑΚ αναγνωρίζεται αξίωση προς απόδοση της ωφελείας, που αποκτήθηκε χωρίς νόμιμη αιτία από την περιουσία ή με ζημία άλλου και όταν η παροχή έγινε σε εκτέλεση συμβάσεως για την οποία ο νόμος απαιτεί την τήρηση ορισμένου τύπου και αυτός δεν τηρήθηκε, διότι και στην περίπτωση αυτή η δικαιοπραξία, σύμφωνα με τα άρθρα 158, 159 και 180 ΑΚ είναι άκυρη και θεωρείται σαν να μην έγινε, και επομένως δεν υπάρχει νόμιμη αιτία που να δικαιολογεί τη διατήρηση της παροχής στο λήπτη. Αφετέρου κατά τα άρθρα 1057 και 1063 ΑΚ εάν κινητό ενωθεί με ακίνητο ώστε να καταστεί συστατικό τούτου, που συμβαίνει και επί ανεγέρσεως οικοδομής (άρθρ. 953 και 954 ΑΚ) η κυριότητα του ακινήτου εκτείνεται και επί του κινητού, στην περίπτωση δε αυτή εκείνος που έχασε την κυριότητα του κινητού έχει απαίτηση έναντι του κυρίου του ακινήτου που ωφελήθηκε κατά τις διατάξεις του αδικαιολογήτου πλουτισμού. Αντικείμενο δε της ωφελείας που μπορεί να αναζητηθεί στην περίπτωση αυτή κατά τις διατάξεις το αδικαιολογήτου πλουτισμού είναι μόνο η αξία των υλικών που ενώθηκαν με το ακίνητο, κατά την οποία αυξήθηκε η αξία του ακινήτου με αντίστοιχη ζημία του κυρίου των κινητών (ΟΛΑΠ 1220/1975). Στην προκειμένη περίπτωση ο αναιρεσείων με την αγωγή του, ιστορών ότι με άτυπη σύμβαση μισθώσεως έργου ανέλαβε έναντι της αναιρεσίβλητου την υποχρέωση να ανεγείρει επί οικοπέδου, ανήκοντος κατά κυριότητα σε αυτή, πολυώροφη οικοδομή κατά το σύστημα της αντιπαροχής, ότι εξετέλεσε τη σύμβαση αυτή πλην όμως η αναιρεσίβλητη αρνείται να του μεταβιβάσει τις οριζόντιες ιδιοκτησίες που συμφωνήθηκαν μετά των αντιστοι-

χούντων σ' αυτές εξ αδιαιρέτου ποσοστών επί του οικοπέδου, ζήτησε την καταψήφισή της σε δήλωση βουλήσεως προς μεταβίβαση των εν λόγω οριζοντίων ιδιοκτησιών, όπως λεπτομερώς περιγράφονται στην αγωγή, άλλως, την σε χρήμα αξία τους. Υπό το προαναφερόμενο ιστορικό και αίτημα η ένδικη αγωγή του αναιρεσιόντος είναι μη νόμιμη. Επομένως, το Εφετείο που την απέρριψε ως νόμω αβάσιμη, ορθώς ερμήνευσε και εφήρμοσε τις παρατεθείσες ουσιαστικές διατάξεις και ο πρώτος λόγος αναιρέσεως διά του οποίου αποδίδεται στην προσβαλλομένη απόφαση η αναιρετική πλημμέλεια για εσφαλμένη ερμηνεία και εφαρμογή των άνω διατάξεων, προβλεπόμενος από τον αριθμό 1 του άρθρου 559 ΚΠολΔ και όχι από τον αριθμό 14 του ίδιου άρθρου, όπως διαλαμβάνεται στο αναιρετήριο, είναι απορριπτέος ως αβάσιμος.

ΑΡΕΙΟΥ ΠΑΓΟΥ

Αριθ. 970/2008 (Τμ. Γ')

Τακτική χρησικτησία. Νόμιμο τέλος. Ως νόμιμο τέλος νοείται και το μεταβιβαστικό της κυριότητας για νόμιμη αιτία συμβολαιογραφικό έγγραφο που έχει μεταγραφεί νόμιμα και πρέπει να έχει εξωτερικά όλους τους όρους του έγκυρου τίτλου, τα δε ελαττώματά του όπως η έλλειψη κυριότητας στο πρόσωπο του μεταβιβάζοντος να ευρίσκονται εκτός αυτού (Άρθρ. 1041, 1042 & 1044 ΑΚ).

Καλή πίστη. Συντρέχει όταν ο νομέας, με βάση τα εκάστοτε συντρέχοντα περιστατικά, έχει κατά την κτήση της νομής την πεποίθηση, η οποία δεν οφείλεται σε βαρεία αμέλειά του, ότι με τον τίτλο απέκτησε την κυριότητα του ακινήτου (Άρθρ. 1042 & 1044 ΑΚ).

Επειδή, κατά τη διάταξη του άρθρου 1041 ΑΚ, εκείνος που έχει στη νομή του με καλή πίστη και με νόμιμο τίτλο πράγμα κινητό για μία τριετία και ακίνητο για μια δεκαετία γίνεται κύριος του πράγματος. Από τη διάταξη αυτή προκύπτει ότι για την κτήση της κυριότητας ακινήτου με τακτική χρησικτησία απαιτείται και η συνδρομή

νομίμου τίτλου, ήτοι περιστατικού παραγωγικού κατά νόμο κυριότητας, όπως είναι και το μεταβιβαστικό της κυριότητας για νόμιμη αιτία συμβολαιογραφικό έγγραφο, που έχει μεταγραφεί νόμιμα και πρέπει να έχει εξωτερικώς όλους τους όρους του έγκυρου τίτλου, τυχόν δε ελαττώματα κείμενα εκτός αυτού, όπως και η έλλειψη κυριότητας στο πρόσωπο του μεταβιβάζοντος, καλύπτονται από τη χρησικτησία, αν συντρέχουν και οι λοιποί όροι αυτής, μεταξύ των οποίων και η καλή πίστη. Το στοιχείο της καλής πίστης, όπως προκύπτει από τις διατάξεις των άρθρων 1042 και 1044 ΑΚ, συντρέχει όταν ο νομέας, με βάση τα εκάστοτε συντρέχοντα περιστατικά, έχει κατά την κτήση της νομής την πεποίθηση, η οποία δεν οφείλεται σε βαρεία αμέλειά του, ότι με τον τίτλο απέκτησε την κυριότητα του ακινήτου. Στην προκειμένη περίπτωση το Εφετείο, όπως προκύπτει από την προσβαλλόμενη απόφαση, δέχθηκε ότι αποδείχθηκαν, αναφορικά με την ένσταση των εναγομένων και ήδη αναιρεσιβλήτων περί ίδιας αυτών κυριότητας στο διεκδικούμενο από τον ενάγοντα και ήδη αναιρεσιόντα τρίτο από τα επίδικα ακίνητα, τα ακόλουθα κρίσιμα πραγματικά περιστατικά: Με το υπ' αριθ. ... αγοραπωλητήριο συμβόλαιο της συμβολαιογράφου Αμαρύνθου Μ.Χ. **, που μεταγράφηκε νόμιμα, οι ενάγοντες αγόρασαν από τον Ζ1, ο καθένας κατά το 1/2 εξ αδιαιρέτου, έναν αγρό, εκτάσεως 1.242 τ.μ., που βρίσκεται στη θέση «...» της κτηματικής περιφέρειας... Εύβοιας και συνορεύει κατά τον τίτλο βορείως με ράχη (βουνό), νοτίως με την εθνική οδό ... - ..., ανατολικώς με ιδιοκτησία αγνώστου και δυτικώς εν μέρει με ιδιοκτησία αγνώστου και εν μέρει με ιδιοκτησία Γ1. Μέρος του αγρού αυτού αποτελεί το τρίτο επίδικο ακίνητο, εμβαδού 975,66 τ.μ., το οποίο εικονίζεται στο από... τοπογραφικό διάγραμμα του τεχνολόγου πολιτικού μηχανικού... με περιμετρικά στοιχεία 2, 3, 4, 5, 2. Σύμφωνα με το παραπάνω αγοραπωλητήριο συμβόλαιο ο ως άνω αγρός περιήλθε στο δικαιοπάροχο των εναγομένων Ζ1 (πωλητή), δυνάμει του υπ' αριθ. ... συμβολαίου διανομής του συμβολαιογράφου Ταμυνέων Κ.Λ. Επίσης, με

το... συμβόλαιο της συμβολαιογράφου Ταμυνέων Α.Φ. ο δικαιούχος των εναγομένων Ζ1 πώλησε στους... και... ένα αγροτεμάχιο, εκτάσεως 1.055,66 τ.μ., που βρίσκεται στη θέση «...» της πιο πάνω κτηματικής περιφέρειας και συνορεύει βορείως με εθνική οδό ... - ..., ανατολικά εν μέρει με ιδιωτική οδό και εν μέρει με ιδιοκτησία..., νοτίως με ιδιοκτησία κληρονόμων Γ2 και δυτικά με ιδιοκτησία Γ1. Και στο συμβόλαιο αυτό ως τίτλος κτήσεως του μεταβιβαζόμενου αγροτεμαχίου αναφέρεται το... συμβόλαιο διανομής. Στο διανεμητήριο, όμως, αυτό συμβόλαιο αναφέρεται ότι στον Ζ1 περιήλθε, πλην άλλων, ένας αγρός στη θέση «...», εκτάσεως ενός (1) στρέμματος, συνορευόμενος με (ακίνητα) Γ2, Γ3 και Γ1, διαχωριζόμενος από δρόμο. Δηλαδή ο Ζ1, ενώ με το... συμβόλαιο διανομής απέκτησε αγρό εκτάσεως ενός στρέμματος, με τα παραπάνω αναφερόμενα δύο συμβόλαια φέρεται ότι πώλησε και μεταβίβασε στους αγοραστές αγρούς συνολικής έκτασης 2.297,60 τ.μ. Από δε τη σύγκριση των ορίων των ακινήτων που αναφέρονται στα τρία αυτά συμβόλαια προκύπτει ότι ο αρχικός αγρός, που, με το συμβόλαιο διανομής, είχε αποκτήσει ο δικαιούχος των εναγομένων Ζ1, συνόρευε βόρεια με ακίνητο που ανήκε στον απώτερο δικαιούχο του ενάγοντος Γ3 και όχι με ράχη (βουνό), όπως αναφέρεται στο... συμβόλαιο με το οποίο οι εναγόμενοι αγόρασαν τον αγρό εκτάσεως 1242 τ.μ., στον οποίο περιλαμβάνεται το παραπάνω επίδικο τμήμα. Από αυτά προκύπτει ότι το επίδικο ακίνητο δεν ανήκε στο δικαιούχο των εναγομένων και συνεπώς αυτοί, που αγόρασαν παρά μη κυρίου, δεν απέκτησαν την κυριότητα επ' αυτού με τον ως άνω παράγωγο τρόπο της αγοράς. Όμως οι εναγόμενοι από την κατάρτιση του πιο πάνω αγοραπωλητηρίου συμβολαίου (...) και μέχρι την επίδοση σ' αυτούς της ένδικης αγωγής (16-10-1992), δηλαδή για χρονικό διάστημα μεγαλύτερο της δεκαετίας, κατείχαν τον αγρό που αγόρασαν, στον οποίο περιλαμβάνεται και το ως άνω επίδικο τμήμα, με διάνοια κυρίου, καλή πίστη και νόμιμο τίτλο, και έτσι απέκτησαν την κυριότητα του

επίδικου με τακτική χρησικτησία. Ειδικότερα οι εναγόμενοι αμέσως μετά την κατάρτιση του πιο πάνω συμβολαίου αγοράς περιέφραξαν το επίδικο ακίνητο με σιδερένιους πασσάλους, το φύτεψαν με αγριόδεντρα, το επισκέπτονταν, το επέβλεπαν και το καλλιεργούσαν και γενικά ασκούσαν σ' αυτό, όλες τις διακατοχικές πράξεις που άρμοζαν στη φύση και τον προορισμό του. Αυτοί είχαν καλή πίστη, πίστευαν δηλαδή ότι είχαν αποκτήσει την κυριότητα του επίδικου ακινήτου και ειδικότερα ότι ο πωλητής Ζ1 ήταν κύριος του μεταβιβασθέντος προς αυτούς ακινήτου, ενόψει του ότι ο τελευταίος κατείχε το ακίνητο αυτό με διάνοια κυρίου, ασκώντας επ' αυτού τις ίδιες πιο πάνω διακατοχικές πράξεις, επί μία τουλάχιστον δεκαετία πριν την πώλησή του στους εναγομένους, η οποία (πώληση) ήταν πραγματική, αφού δεν υπήρξε συμπαιγνία μεταξύ εκείνου και των εναγομένων αγοραστών. Περαιτέρω το Εφετείο δέχθηκε ότι οι εναγόμενοι, προσμετρώντας στο χρόνο της δικής τους νομής και το χρόνο νομής του δικαιούχου τους, έγιναν κύριοι του ίδιου επίδικου ακινήτου και με έκτακτη χρησικτησία. Με βάση τις παραδοχές αυτές το Εφετείο έκρινε βάσιμη την ένσταση ίδιας κυριότητας των εναγομένων, και ακολούθως, αφού δέχθηκε την έφεση αυτών και εξαφάνισε την πρωτόδικη απόφαση κατά το μέρος που αφορούσε το πιο πάνω επίδικο ακίνητο, απέρριψε την αγωγή του αναιρεσείοντος περί διεκδικήσεως τούτου. Κρίνοντας έτσι το Εφετείο δεν στερήσε την απόφασή του από νόμιμη βάση, αφού, όπως προκύπτει από το προαναπτυχθέν περιεχόμενο αυτής, διέλαβε σ' αυτήν πλήρεις, σαφείς και μη αντιφάσκουσες μεταξύ τους αιτιολογίες στο ουσιώδες ζήτημα της ύπαρξης καλής πίστεως στα πρόσωπα των εναγομένων – αναιρεσιβλήτων κατά το χρόνο που απέκτησαν τη νομή του επίδικου και της κτήσης από αυτούς κυριότητας επ' αυτού με τακτική χρησικτησία, ο δε περί του αντιθέτου δεύτερος λόγος της κρινόμενης αίτησης αναίρεσης, από το άρθρο 559 αριθ. 19 ΚΠολΔ, είναι απορριπτέος ως αβάσιμος. (...).

ΑΡΕΙΟΥ ΠΑΓΟΥ**Αριθ. 1034/2008 (Τμ. Β')**

Εργαζόμενοι σε δικηγορικά, συμβολαιογραφικά ή άλλα γραφεία. Η Σ.Σ.Ε. μεταξύ συνδικαλιστικής οργάνωσης εργαζομένων και οικείου Ν.Π.Δ.Δ. φέρει τον χαρακτήρα κλαδικής Σ.Σ.Ε. Δοθέντος ότι οι συμβολαιογράφοι είναι καταρχήν υποχρεωτικά μέλη των Ν.Π.Δ.Δ. που συνιστούν οι συμβολαιογραφικοί σύλλογοι, για το λόγο αυτό οι κλαδικές Σ.Σ.Ε. σε επίπεδο περιφέρειας συνάπτονται από πρωτοβάθμιες ή δευτεροβάθμιες συνδικαλιστικές οργανώσεις. Αντίθετα, σε πανελλήνια έκταση, επειδή δεν υφίσταται αντίστοιχη πανελλήνια Σ.Σ.Ε. οργάνωση από πλευράς εργοδοτών που να καλύπτει όλους τους συμβολαιογραφικούς συλλόγους της χώρας, για τον λόγο αυτόν δεν μπορεί να συναφθεί αντίστοιχη κλαδική Σ.Σ.Ε., ούτε να διεξαχθεί διαιτητική διαδικασία, εκτός αν παραστούν εκπρόσωποι όλων των συμβολαιογραφικών συλλόγων της χώρας.

... Από το συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 3 παρ. 1 και 4, 6 παρ. 1, 8 παρ. 1-2 και 11 παρ. 2 του ν. 1876/1990 συνάγεται ότι οι κλαδικές συλλογικές συμβάσεις εργασίας αφορούν τους εργαζομένους σε περισσότερες ομοειδείς ή συναφείς εκμεταλλεύσεις ή επιχειρήσεις ορισμένης πόλεως ή περιφέρειας ή και όλης της Χώρας, συνάπτονται δε από πρωτοβάθμιες ή δευτεροβάθμιες συνδικαλιστικές οργανώσεις που καλύπτουν εργαζομένους, ανεξάρτητα από το επάγγελμα ή την ειδικότητα, ομοειδών ή συναφών επιχειρήσεων του ίδιου κλάδου, και από εργοδοτικές οργανώσεις που εκπροσωπούν τον αντίστοιχο κλάδο. Εξάλλου, οι κλαδικές σ.σ.ε. διακρίνονται από τις ομοιοεπαγγελματικές σ.σ.ε., οι οποίες ρυθμίζουν σχέσεις εργασίας ιδιωτικού δικαίου μισθωτών που παρέχουν ορισμένο είδος εργασίας κατά το ότι οι μεν πρώτες ρυθμίζουν τους όρους εργασίας των εργαζομένων σε ομοειδείς ή συναφείς επιχειρήσεις, οι δε δεύτερες ρυθμίζουν τους όρους εργασίας των εργαζομένου του ίδιου επαγγέλματος, ανεξάρτητα από το είδος των

επιχειρήσεων στις οποίες απασχολούνται. Ομοειδείς δε επιχειρήσεις είναι εκείνες που έχουν το ίδιο αντικείμενο δραστηριότητας και λειτουργούν υπό τις ίδιες περίπου συνθήκες, ενώ συναφείς είναι οι επιχειρήσεις που έχουν παρεμφερές αντικείμενο δραστηριότητας ή λειτουργούν υπό παρόμοιες συνθήκες.

Περαιτέρω, οι ως άνω εργοδοτικές οργανώσεις έχουν ικανότητα προς σύναψη σ.σ.ε. στην έκταση της δραστηριότητάς τους σύμφωνα με το καταστατικό τους. Αν δεν υπάρχει ειδική εργοδοτική οργάνωση του κλάδου, στον οποίο ανήκουν οι επιχειρήσεις, ικανότητα προς σύναψη σ.σ.ε. έχει η ευρύτερης εκτάσεως εργοδοτική οργάνωση του κλάδου, στην οποία ανήκουν οι εργοδότες. Η πανελλήνιας εκτάσεως κλαδική σ.σ.ε. συνάπτεται, από πλευράς εργοδοτών, από την αντίστοιχη του κλάδου εργοδοτική οργάνωση πανελλήνιας εκτάσεως ή από την ευρύτερης εκτάσεως οργάνωση, η οποία καλύπτει και τους εργοδότες του κλάδου αυτού. Ειδικότερα, κατά το άρθρο 6 παρ. 1γ' του ν. 1876/1990, που προστέθηκε με το άρθρο 12 του ν. 2336/1995, για τους εργαζομένους σε δικηγορικά, σε συμβολαιογραφικά και άλλα γραφεία, η σχετική σ.σ.ε. υπογράφεται ή η διαιτητική διαδικασία διεξάγεται μεταξύ της συνδικαλιστικής οργάνωσης των εργαζομένων και του οικείου Ν.Π.Δ.Α., στο οποίο υπάγονται οι εργοδότες. Εν όψει των ανωτέρω εκτιθεμένων, εφόσον η προαναφερόμενη διάταξη του άρθρου 6 παρ. 1γ' του ν. 1876/1990 ρυθμίζει τους όρους εργασίας των εργαζομένων σε συμβολαιογραφεία, δηλαδή σε ομοειδείς «επιχειρήσεις», χωρίς να καθορίζει και το είδος της εργασίας που παρέχουν σ' αυτά οι ίδιοι, η σχετική σ.σ.ε. φέρει τον χαρακτήρα κλαδικής σ.σ.ε.

Τέλος, οι συμβολαιογράφοι είναι υποχρεωτικά μέλη των αποτελούντων Ν.Π.Δ.Δ. συμβολαιογραφικών συλλόγων, στην περιφέρεια των οποίων ασκούν το λειτούργημά τους, που συμπίπτει με την περιφέρεια κάθε Εφετείου, πλην των συμβολαιογράφων των Εφετείων Αιγαίου και Δωδεκανήσου, που υπάγονται στο Συμβολαιογραφικό σύλλογο του Εφετείου Αθηνών

(άρθρα 96, 97, 98 του ν. 2830/2000). Συνεπώς, οι κλαδικές σ.σ.ε. σε επίπεδο περιφέρειας συνάπτονται από τριτοβάθμιες ή δευτεροβάθμιες συνδικαλιστικές οργανώσεις που καλύπτουν τους εργαζομένους και από την εργοδοτική πλευρά από τους οικείους Συμβολαιογραφικούς Συλλόγους. Αντίθετα, σε πανελλήνια έκταση, λόγω της μη υπάρξεως από εργοδοτικής πλευράς αντίστοιχης πανελλήνιας οργάνωσης που καλύπτει τους συμβολαιογραφικούς συλλόγους όλης της Χώρας, δεν μπορεί να συναφθεί αντίστοιχη κλαδική σ.σ.ε., ούτε να διεξαχθεί η διαιτητική διαδικασία, παρά μόνο με την παράσταση των νομίμων εκπροσώπων όλων των συμβολαιογραφικών συλλόγων ή με την αντιπροσώπευση αυτών με κοινό εξουσιοδοτημένο εκπρόσωπό τους. Αν η διαδικασία των διαπραγματεύσεων για τη σύναψη της σ.σ.ε., όπως αυτή ορίζεται στις διατάξεις των άρθρων 4 και 5 ν. 1876/1990, αποτύχει, τα ενδιαφερόμενα μέρη, ή το ένα από αυτά, μπορούν να ζητήσουν τις υπηρεσίες μεσολαβητή ή να προσφύγουν στη διαιτησία, οπότε ορίζεται διαιτητής μέλος του Οργανισμού Μεσολάβησης Διαιτησίας (άρθρα 14-17 ίδιου νόμου).

Στην προκειμένη περίπτωση, το Εφετείο, όπως προκύπτει από την προσβαλλόμενη απόφασή του, δέχθηκε, κατά κρίση ανέλεγκτη, τα ακόλουθα: Μέχρι το έτος 1999 μεταξύ των συμβολαιογραφικών συλλόγων όλης της Χώρας και των εργαζομένων στα συμβολαιογραφεία υπογράφονταν εθνικές σ.σ.ε. μετά την κατάληξη σε συμφωνία των σχετικών διαπραγματεύσεων. Μετά τη λήξη της σ.σ.ε. 1999, όταν οι εν λόγω εργαζόμενοι, μέσω της..., η οποία είναι η πλέον αντιπροσωπευτική για τους εργαζομένους στα συμβολαιογραφικά γραφεία όλης της Χώρας δευτεροβάθμια συνδικαλιστική οργάνωση, κοινοποίησαν στους συμβολαιογραφικούς συλλόγους όλης της Χώρας την από 29.4.1999 πρόσκληση για συλλογικές διαπραγματεύσεις για τη σύναψη της ε.σ.σ.ε. του έτους 2000, ο Συμβολαιογραφικός Σύλλογος Εφετείου Κρήτης, καθώς και οι Σύλλογοι Θράκης και Ιωαννίνων, αρνήθηκαν να προσέλθουν στις δια-

πραγματεύσεις, αμφισβητώντας τη σχετική διαδικασία. Έτσι, μετά την άρνηση αυτήν, υπογράφηκε μεταξύ των λοιπών συμβολαιογραφικών συλλόγων της Χώρας και των εργαζομένων στα εν λόγω συμβολαιογραφεία η από 2.8.2000 σ.σ.ε., η οποία, σύμφωνα με τα προεκτεθέντα, δεν είχε ισχύ στην περιφέρεια των μη συμμετεχόντων στη σύναψη των συμβολαιογραφικών συλλόγων, δηλαδή ούτε στην περιφέρεια του Εφετείου Κρήτης. Μετά από αυτό η..., ως εκπρόσωπος των εργαζομένων στα συμβολαιογραφεία, εκπροσώπηση που ήταν νόμιμη, εφόσον, όπως αναφέρθηκε, πρόκειται για κλαδική συλλογική σύμβαση εργασίας, και μάλιστα χωρίς για την εκπροσώπηση αυτή να απαιτείται προηγούμενη εντολή του συλλόγου εργαζομένων στα συμβολαιογραφεία, υπέβαλε προς τον Οργανισμό Μεσολάβησης και Διαιτησίας (Ο.ΜΕ.Δ.) την από 4.8.2000 αίτησή της για παροχή διαιτησίας, προκειμένου να καταρτιστεί η σχετική σ.σ.ε. Με κλήρωση που έγινε στις 6.9.2000 μεταξύ των διαιτητών του σχετικού καταλόγου, όπως ορίζεται στο άρθρο 17 ν. 1876/1990, ορίστηκε διαιτητής η Μ.Ν., η οποία με την 1977/6.9.2000 πρόσκλησή της κάλεσε τόσο την εργατική πλευρά όσο και την εργοδοτική σε συνάντηση στις 12.9.2000. Με άλλο δε έγγραφό της (1660/18.9.2000) ενημέρωσε και τις δύο πλευρές για την πρόοδο της διαδικασίας και όρισε νέα συνάντηση για την υποβολή τελικών παρατηρήσεων επί του σχεδίου της σ.σ.ε. Στην τελευταία συνάντηση παρέστησαν μόνο οι εκπρόσωποι των εργαζομένων, ενώ δεν παρέστησαν εκπρόσωποι των εργοδοτών (συμβολαιογραφικών συλλόγων), αν και είχαν κληθεί από το διαιτητή. Μετά από αυτό οι εκπρόσωποι των εργαζομένων πρότειναν η διαιτητική απόφαση που θα εκδοθεί να έχει όμοιο περιεχόμενο με αυτό της από 2.8.2000 σ.σ.ε., που υπογράφηκε μεταξύ των εργοδοτών και εργαζομένων στους υπόλοιπους συμβολαιογραφικούς συλλόγους της Χώρας. Στη συνέχεια η εν λόγω διαιτητής εξέδωσε την επίδικη με αριθμ. 43/2000 διαιτητική απόφασή της, με την οποία ρυθμίζονται οι όροι εργασίας και

αμοιβής των εργαζομένων στα συμβολαιογραφεία των συμβολαιογραφικών συλλόγων Κρήτης, Θράκης και Ιωαννίνων. Το περιεχόμενο της διαιτητικής αυτής απόφασης είναι όμοιο με αυτό της σ.σ.ε. του έτους 2000 για τα λοιπά συμβολαιογραφεία της Χώρας. Δέχτηκε δε το Εφετείο ότι, εν όψει όλων αυτών, τόσο η εκπροσώπηση των εργαζομένων από την αρμόδια δευτεροβάθμια συνδικαλιστική οργάνωση... όσο και η διαδικασία ορισμού διαιτητή και η έκδοση της επίδικης διαιτητικής απόφασης ήταν νόμιμες και σύμφωνες με τους ορισμούς των διατάξεων του ν. 1876/1990 και έπρεπε ο ισχυρισμός του αναιρεσειόντος (ενάγοντας) ότι ο ίδιος έχει αρμοδιότητα για υπογραφή μόνο τοπικής ομοιοεπαγγελματικής σ.σ.ε., ότι η εκπροσώπηση των εργαζομένων από την... δεν ήταν νόμιμη, καθώς και ότι δεν ήταν νόμιμη και η διαδικασία της διαιτησίας, να απορριφθεί ως αβάσιμος, στο σύνολό του, αφού, όπως αναφέρθηκε, η εν λόγω σ.σ.ε. φέρει τον χαρακτήρα κλαδικής σ.σ.ε. και όχι ομοιοεπαγγελματικής. Ακολουθώντας, το Εφετείο, με βάση τις παραδοχές αυτές, απέρριψε την έφεση του αναιρεσειόντος, επικυρώνοντας την πρωτόδικη απόφαση, με την οποία είχε απορριφθεί η αγωγή του για αναγνώριση της ακυρότητας της ως άνω 43/2000 διαιτητικής αποφάσεως.

Με τις κρίσεις του αυτές, το Εφετείο, σύμφωνα με τα παραπάνω, δεν παραβίασε με εσφαλμένη ερμηνεία ή εφαρμογή τους τις προαναφερόμενες διατάξεις ουσιαστικού δικαίου των άρθρων 3, 4 και 6 παρ. 1 στοιχ. γ' του ν. 1876/1990. Και αυτό, γιατί, εφόσον απέτυχαν οι διαπραγματεύσεις με τον αναιρεσειόντα (Συμβολαιογραφικό Σύλλογο Εφετείου Κρήτης), ορθώς έγινε προσφυγή στη διαιτησία και κατόπιν εκδόθηκε η ως άνω διαιτητική απόφαση, η οποία αφορά και αυτόν (αναιρεσειόντα), χωρίς να υφίσταται οποιαδήποτε ακυρότητα της διαιτητικής αυτής αποφάσεως από το ότι αυτή αφορά, εκτός από τον ήδη αναιρεσειόντα, και τους άλλους πιο πάνω δύο συμβολαιογραφικούς συλλόγους, δεδομένου ότι η έκδοση μιας ενιαίας διαιτητικής αποφάσεως για όλους αυτούς συννόμως και επιτρεπώς έγινε, δικαιο-

λογούμενη από λόγους οικονομίας, χρόνου και δαπάνης. Επομένως οι ενιαίως κρινόμενοι πρώτος, δεύτερος και τρίτος (και τελευταίος) λόγοι αναιρέσεως, από το άρθρο 559 αριθμ. 1 ΚΠολΔ, με τους οποίους υποστηρίζονται τα αντίθετα, πρέπει να απορριφθούν ως αβάσιμοι. (Απορρίπτει την αίτηση αναιρέσεως της υπ' αριθμ. 754/2003 αποφάσεως του Εφετείου Κρήτης).

ΑΡΕΙΟΥ ΠΑΓΟΥ

Αριθ. 1330/2008 (Τμ. Α1)

Δικαιολογημένη άρνηση μεταγραφής από υποθηκοφύλακα. Οφείλει να μην μεταγράψει πράξεις με τις οποίες επέρχονται, μεταξύ άλλων, καταπατήσεις δημοσίων δασών ή δασικών εκτάσεων με εικονικές ή απατηλές μεταβιβάσεις ανύπαρκτων δικαιωμάτων επί ακινήτων, στις οποίες δεν συμμετείχε το Δημόσιο ή ανεπίτρεπτες κατατημήσεις ιδιωτικών δασικών εκτάσεων χωρίς την άδεια του Υπ. Γεωργ. Η υποχρέωση προσκόμισης αδειάς δεν καταλαμβάνει και την κτήση κυριότητας μέρους δασικής έκτασης με χρησικτησία, η οποία θεβαιώνεται με τελεσίδικη απόφαση (πρβλ ΑΠ 1958/80). Δεν μπορεί όμως να μεταγραφεί η τελεσίδικη απόφαση, αν δεν προσκομισθεί υπεύθυνη δήλωση (ν. 105) του χρησιδεσπώσαντος ότι το ακίνητο δεν διεκδικήθηκε ποτέ από το δημόσιο και επίσης να γίνει δήλωση στη ΔΟΥ για τη φορολόγηση της κτήσης.

Κατά δε η διάταξη του άρθρ. 559 αριθ. 19 του ΚΠολΔ, που αποτελεί κύρωση της παράβασης του άρθρου 93 παρ. 3 του Συντάγματος, ο λόγος αναιρέσεως για έλλειψη νόμιμης βάσης της απόφασης, ιδρύεται όταν δεν προκύπτουν σαφώς από το αιτιολογικό τα περιστατικά που είναι αναγκαία για την κρίση του δικαστηρίου στη συγκεκριμένη περίπτωση περί της συνδρομής των νόμιμων όρων και προϋποθέσεων της διάταξης που εφαρμόστηκε ή περί της μη συνδρομής τούτων, που αποκλείει την εφαρμογή τους, καθώς και όταν η απόφαση έχει ανεπαρκείς ή αντιφατικές αιτιολογίες ως προς το νομικό χαρακτηρισμό των περιστατικών που έγιναν δεκτά

και έχουν ουσιώδη επίδραση στην έκβαση της δίκης (Ολ. Α.Π. 30/1997 και 28/1997). Τα επιχειρήματα όμως του δικαστηρίου που σχετίζονται με την εκτίμηση των αποδείξεων δεν συνιστούν παραδοχές επί τη βάσει των οποίων διαμορφώνεται το αποδεικτικό πόρισμα, και ως εκ τούτου δεν αποτελούν «αιτιολογία» της απόφασης ώστε στο πλαίσιο της ερευνώμενης διάταξης του άρθρου 559 αριθ. 19 του ΚΠολΔ να επιδέχεται αυτή μομφή για αντιφατικότητα ή ανεπάρκεια. Εξ' άλλου με την παρ. 1 του άρθρου 15 του Ν. 2298/1995 προστέθηκε στο άρθρο 1192 του ΑΚ εδάφιο 5 που έχει ως εξής: Μεταγράφονται «5. Οι τελεσιδικες δικαστικές αποφάσεις με τις οποίες αναγνωρίζεται κυριότητα ή άλλο εμπράγματο δικαίωμα σε ακίνητο που έχουν κτηθεί με έκτακτη χρησικτησία», ενώ με την § 2 του ίδιου άρθρου η φράση στο άρθρο 1198 του ίδιου κώδικα, χωρίς μεταγραφή στις περιπτώσεις που αυτή απαιτείται κατά τα άρθρα 1192 και 1193» αντικαταστάθηκε με τη φράση «χωρίς μεταγραφή στις περιπτώσεις των άρθρων 1192 εδάφια 1 έως 4 και 1193». Από τις αμέσως παραπάνω διατάξεις προκύπτει, ότι στο γραφείο μεταγραφών της περιφέρειας του ακινήτου μεταγράφεται, μεταξύ άλλων, περιοριστικώς στο άρθρο 1192 ΑΚ αναφερόμενων περιπτώσεων, και η τελεσιδική δικαστική απόφαση, με την οποία αναγνωρίζεται η κυριότητα που αποκτήθηκε με έκτακτη χρησικτησία, η παράλειψη όμως της μεταγραφής δεν επιφέρει τη μη μεταβίβαση της κυριότητας του ακινήτου που αναγνωρίστηκε με τελεσιδική δικαστική απόφαση (ΑΠ 399/2006). Η μεταγραφή συνίσταται στην καταχώριση περίληψης της μεταγραφτέας πράξης στο βιβλίο μεταγραφών, κατά χρονολογική σειρά προσαγωγής. Η περίληψη περιέχει τα κύρια γνωρίσματα της πράξης. Η καταχώριση βεβαιώνεται και στο έγγραφο που μεταγράφεται, το οποίο και φυλάγεται στο γραφείο μεταγραφών. Εξάλλου, σύμφωνα με το άρθρο 13 του β.δ. 533/1963 περί εκτέλεσης του άρθρου 10 του ν.δ. 4201/1961, σε περίπτωση υλικής ή τοπικής αναρμοδιότητας του υποθηκοφύλακα, σχετικά με τη ζητούμενη καταχώριση ή σημείωση,

όπως επίσης όταν δεν έχουν υποβληθεί όλα τα απαιτούμενα δικαιολογητικά ή δημιουργείται αμφιβολία ως προς την ταυτότητα του δικαιούχου ή του ακινήτου, καθώς και όταν τα έγγραφα που υποβλήθηκαν δεν δικαιολογούν τη ζητούμενη καταχώριση ή σημείωση, ο υποθηκοφύλακας πρέπει να απορρίψει την αίτηση που του υποβλήθηκε με αιτιολογημένη πράξη που καταχωρίζεται πάνω στην αίτηση και να ειδοποιήσει σχετικώς τον αιτούντα για να του παραδώσει τα συνημμένα έγγραφα. Σύμφωνα δε με το άρθ. 791 § 1 του ΚΠολΔ: «όποιος τηρεί δημόσια βιβλία στα οποία καταχωρίζονται πράξεις ή αποφάσεις που έχουν σχέση με τη σύσταση, μεταβίβαση ή κατάργηση δικαιωμάτων ιδιωτικού δικαίου ή εγγράφονται ή εξαλείφονται κατασχέσεις ή εγγράφονται αγωγές ή ανακοπές ή γίνονται σημειώσεις γι' αυτές, αν αρνείται να ενεργήσει όπως του ζητείται, οφείλει το αργότερο μέσα στην επόμενη από την υποβολή της αίτησης ημέρα να σημειώσει περιληπτικά στο σχετικό βιβλίο την άρνησή του και τους λόγους της», ενώ σύμφωνα με την § 2 του ίδιου άρθρου: «Η εκκρεμότητα που δημιουργείται με την άρνηση αίρεται με απόφαση του δικαστηρίου στην περιφέρεια του οποίου εδρεύει εκείνος που τηρεί τα βιβλία, με αίτηση οποιουδήποτε έχει έννομο συμφέρον». Οι μεταγραφτέες πράξεις μεταγράφονται, εφόσον είναι έγκυρες. Αν είναι άκυρες, δεν παράγουν αποτελέσματα και επομένως είναι περιττή η μεταγραφή, αφού αυτή δεν είναι ικανή να θεραπεύσει την ακυρότητα. Μόνο με τη μεταγραφή δεν επέρχεται η εμπράγματο μεταβολή. Άκυρη δικαιοπραξία και αν ακόμη μεταγραφεί, παραμένει άκυρη και επομένως δεν παράγει τα αποτελέσματά της (άρθ. 180 ΑΚ). Έτσι, ο μεταγραφοφύλακας μπορεί να αρνηθεί τη μεταγραφή άκυρης (μεταγραφτέας κατ' αρχήν) πράξης. Η άρνηση της μεταγραφής πάντως δικαιολογείται μόνο αν δεν προσκομίζονται τ' αναγκαίοντα σε κάθε περίπτωση έγγραφα, ή αν η ακυρότητα της πράξης είναι τυπικά εμφανής και ο μεταγραφοφύλακας μπορεί να σχηματίσει βεβαιότητα γι' αυτή χωρίς να μπορεί να επεκταθεί σε ουσιαστικό έλεγχο εγγράφων και να προ-

βεί σε έλεγχο της βασιμότητας του μεταβιβασθέντος ή αναγνωρισθέντος δικαιώματος. Εν όψει όμως των διατάξεων των άρθρων 24 παρ. 1 και 117 παρ. 3 και 4 του ισχύοντος Συντάγματος για την προστασία του φυσικού περιβάλλοντος και του αμετάβλητου της μορφής και του χαρακτήρα των δασών και των δασικών εκτάσεων, δημόσιων ή ιδιωτικών, ανατίθενται στους μεταγραφοφύλακες (όπως και στους συμβολαιογράφους) πρόσθετες τυπικές υποχρεώσεις για να μην επέρχονται κατά τις μεταβιβάσεις ανεπίτρεπτες και ποινικά αξιολογες καταπατήσεις δημοσίων δασών δασικών εκτάσεων με εικονικές ή απατηλές μεταβιβάσεις ανύπαρκτων δικαιωμάτων επί ακινήτων, στις οποίες δεν συμμετείχε το δημόσιο (άρθρο 280 παρ. 1 του ΝΔ 86/1969, όπως ισχύει εν προκειμένω μετά την αντικατάστασή του με το άρθρο 13 του ΝΔ 996/1971) ή ανεπίτρεπτες καταπατήσεις ιδιωτικών δασικών εκτάσεων ερήμην του Δημοσίου. Οι υποχρεώσεις αυτές καθιερώνονται με τις διατάξεις των άρθρων 60 παρ. 1 και 280 παρ. 3 του δασικού κώδικα (ΝΔ 86/1969) και 72 παρ. 1 έως και 6 του Ν. 998/1979, και έχουν ως αναγκαία προϋπόθεση την ιδιότητα του μεταβιβαζόμενου ακινήτου ως δάσους ή δασικής έκτασης, όπως αυτή οριοθετείται εν προκειμένω από τη διάταξη του άρθρου 3 παρ. 1 του Ν. 998/1978, όπως ίσχυε προ της τροποποίησής της με το άρθρο 1 του Νόμου 3208/2003 που ισχύει από 24.12.2003 (Φ.Ε.Κ. Α' αριθ. 303/24-12-2003 και άρθρο 24 του Νόμου).

Ειδικότερα, με το άρθρο 60 παρ. 1 του δασικού Κώδικα (ν.δ. 86/1969), απαγορεύεται η κατάτμηση δασικής ιδιοκτησίας, είτε με διανομή μεταξύ των εξ αδιαρέτου συνιδιοκτητών ή διακατόχων, είτε με πώληση, είτε με οποιαδήποτε άλλη πράξη, χωρίς προηγούμενη άδεια του Υπουργού Γεωργίας, με συνέπεια την απόλυτη ακυρότητα της σχετικής δικαιοπραξίας. Από τη διάταξη αυτή σαφώς προκύπτει ότι είναι άκυρη χωρίς προηγούμενη άδεια του Υπουργού Γεωργίας, κάθε πράξη από την οποία επέρχεται κατάτμηση δασικής έκτασης (ΑΠ 314/1992). Από τη διάταξη αυτή, σαφώς συνάγεται ότι η θεσι-

ζόμενη απαγόρευση αφορά την κατάτμηση με δικαιοπραξία δασικής ιδιοκτησίας, και δεν εκτείνεται και στην κτήση κυριότητας με έκτακτη χρησικτησία σε τμήμα δάσους, αφού κατά το άρθρο 1045 του Α.Κ. αναγκαίος για την έκτακτη χρησικτησία όρος είναι επί εικοσαετία διανοία κυρίου νομή του πράγματος, ανεξάρτητα από το εάν η νομή αποκτήθηκε με έγκυρη ή άκυρη δικαιοπραξία ή και χωρίς αυτή (Ολ. Α.Π. 606/1976, Α.Π. 330/2002). Περαιτέρω, κατά τις διατάξεις των παρ. 1 έως και 7 του άρθρου 72 του Ν. 998/1979 επί των ιδιωτικών δασών και των δασικών εκτάσεων πέραν των πενήντα στρεμμάτων, των οποίων οι ιδιοκτήτες επιθυμούν τη μεταβίβαση προς τρίτους με πώληση, το Δημόσιο έχει δικαίωμα προτίμησης με ίσους όρους για την αγορά τους. Από τις διατάξεις αυτές, η παράβαση των οποίων συνεπάγεται ακυρωσία της μεταβίβασης, συνδυαζόμενες και προς τις διατάξεις των άρθρων 1 παρ. 1 στοιχ. ε' στ' και 2 παρ. 4, 5 του π.δ. 137/1981, που έχει εκδοθεί βάσει εξουσιοδότησης από την παρ. 7 του άρθ. 72 του Ν. 998/1979, προκύπτει ότι η προαναφερθείσα υποχρέωση του ιδιοκτήτη ή συνιδιοκτήτη ιδιωτικού δάσους ή δασικής έκτασης για γνωστοποίηση στο Δημόσιο της πρόθεσής του πώλησης σε τρίτο, προϋποθέτει μεταβιβαζόμενη έκταση πέραν των πενήντα στρεμμάτων, αλλά και συμφωνημένο ήδη με ορισμένο υποψήφιο αγοραστή έστω και ατύπως τίμημα, προϋποθέσεις που δεν συντρέχουν στην περίπτωση τελεσίδικης αναγνώρισης με δικαστική απόφαση της κυριότητας ακινήτου που αποκτήθηκε για έκτακτη χρησικτησία όπου ελλείπει αυτοτελώς το τίμημα (π.ρ.β.λ. Α.Π. 1958/1980).

Τέλος, από τη διάταξη του άρθ. 280 § 3 του δασικού κώδικα, που ορίζει ότι σε περίπτωση μεταβίβασης κυριότητας ή οποιουδήποτε εμπράγματος δικαιώματος σε δάσος ή δασική έκταση, με αιτία την πώληση, δωρεά ή άλλη πράξη, ο μεταβιβάζων υποχρεούται κατά την κατάρτιση του προσυμφώνου ή του οριστικού συμβολαίου να προσκομίσει, με ποινή απόλυτης ακυρότητας της δικαιοπραξίας, στο συμβο-

λαιογράφο, που υποχρεούται να κάνει μνεία στο συμβόλαιο, δήλωση του ν.δ. 105/1969 (και ήδη του άρθρου 8 του Νόμου 1599/1986), στην οποία να δηλώνεται ότι το δημόσιο ουδέποτε είχε διεκδικήσει κυριότητα ή άλλο εμπράγματο δικαίωμα σ' αυτή και εφόσον είχε εγερθεί τέτοια διεκδίκηση ή αμφισβήτηση να δηλώνεται ότι η κυριότητα του μεταβιβάζοντος έχει κριθεί έναντι του Δημοσίου είτε με απόφαση Διοίκησης είτε, με απόφαση τελεσίδικη των τακτικών δικαστηρίων και ότι σε περίπτωση υποβολής από τον μεταβιβάζοντα δήλωση στην οποία αναφέρεται ότι υπάρχει διεκδίκηση ή αμφισβήτηση του Δημοσίου ο συμβολαιογράφος είναι υποχρεωμένος να μη συντάξει το συμβόλαιο με απειλή ποινικής κύρωσης, προκύπτει ότι είναι άκυρη (άρθ. 174 ΑΚ) η μεταβίβαση δάσους ή δασικής έκτασης χωρίς την τήρηση των νομίμων προϋποθέσεων που ορίζονται στην παραπάνω διάταξη, δηλαδή χωρίς την προσκόμιση της πιο πάνω δήλωσης. Η διάταξη αυτή εν όψει του επιδιωκόμενου σκοπού της από τις προαναφερθείσες Συνταγματικές διατάξεις των άρθρων 24 παρ. 1 και 117 παρ. 3 του Συντάγματος και 280 παρ. 1 του Ν.Δ. 86/1969, αλλά και για την αποφυγή δημιουργίας εικονικών ερήμην δικών για ανύπαρκτα δικαιώματα επί δασών ή δασικών εκτάσεων είναι εφαρμοστέα κατά διασταλτική ερμηνεία, για την ταυτότητα του νομικού λόγου, και στη μεταγραφή τελεσίδικης αναγνωριστικής απόφασης για την κτήση δικαιώματος κυριότητας σε ακίνητο δασικού χαρακτήρα με έκτακτη χρησικτησία, αφού άλλωστε η τελευταία εξομοιώνεται και φορολογικά με την εκποιητική δικαιοπραξία, και απαιτείται για τη μεταγραφή της τελεσίδικης απόφασης η καταβολή προηγουμένως του αναλογούντος φόρου μεταβίβασης ακινήτου που αποκτήθηκε με χρησικτησία. Η εφαρμογή της διάταξης αυτής από τον μεταγραφοφύλακα έχει ως αναγκαία προϋπόθεση, ανεξάρτητα από το εάν περατώθηκε αμετάκλητα η ενδικοφανής διοικητική διαδικασία του αριθ. 14 του ν. 998/1971, ότι από τα υποβαλλόμενα σ' αυτόν σχετικά έγγραφα, που συνοδεύουν την αίτηση μεταγραφής (π.χ. από-

φαση ή τοπογραφικό διάγραμμα), προκύπτει σαφώς ότι το ακίνητο που αφορά η προς μεταγραφή απόφαση είναι δάσος ή δασική έκταση κατά την έννοια των διατάξεων του άρθρου 3 του Ν. 998/1979, (όπως εφαρμόζονται στην ένδικη περίπτωση), ή ότι το ίδιο ακίνητο κατά τη μία πλευρά του τουλάχιστον, κατά την περιγραφή της δικαστικής απόφασης ή του συνυποβαλλόμενου τοπογραφικού διαγράμματος, συνορεύει με δάσος ή δασική έκταση. Αλλά και στην περίπτωση που δε συντρέχουν οι προαναφερθείσες περιγραφικές τυπικές προϋποθέσεις, αλλά συντρέχει στο πρόσωπο του μεταγραφοφύλακα ουσιαστική βεβαιότητα για το δασικό χαρακτήρα του ακινήτου, προερχόμενη από προσωπική του γνώση των συνθηκών της περιοχής του ακινήτου, που μπορεί να συνδυάζεται και με τη μεταγραφή από αυτόν στο παρελθόν άλλων συμβολαίων ή αποφάσεων της ίδιας περιοχής, και πάλι ο μεταγραφοφύλακας είναι υποχρεωμένος στο πλαίσιο των διαγραφομένων πιο πάνω υποχρεώσεών του να μη μεταγράψει την απόφαση χωρίς την τήρηση της πιο πάνω προϋπόθεσης, δηλαδή την προσκόμιση της πιο πάνω δήλωσης. Εφ' όσον δε προσκομθεί τελικά από τον ενδιαφερόμενο για τη μεταγραφή η δήλωση αυτή, δεν μπορεί ο μεταγραφοφύλακας να αρνηθεί πλέον τη μεταγραφή, μπορεί όμως, ως περιλαμβανόμενος στις υπηρεσίες του δημοσίου τομέα, να ελέγξει την ακρίβεια της δήλωσης με διασταύρωσή της, με το αρχείο άλλων υπηρεσιών (π.χ. αρμόδιων δασικών), με βάση τη διάταξη του άρθρου 8 παρ. 4 του Νόμου 1599/1986, ώστε το Δημόσιο να ασκήσει τα οποιαδήποτε δικαιώματά του με τριτακοπή κατά της τελεσίδικης απόφασης ή άσκηση αναγνωριστικής κυριότητας αγωγής ως δάσους. Από καμία όμως από τις διατάξεις του προαναφέρθηκαν δεν προκύπτει ότι ο μεταγραφοφύλακας μπορεί να υποχρεώσει τον αιτούντα τη μεταγραφή να του προσκομίσει από οικεία δασική αρχή πιστοποιητικό για το δασικό ή όχι χαρακτήρα του ακινήτου, και να αρνείται τη μεταγραφή εάν δεν του προσκομίζεται από τον αιτούντα τέτοιο πιστοποιητικό.

Στην προκειμένη περίπτωση, με την προσβαλλόμενη υπ' αριθ. 4/2006 απόφαση του Εφετείου Αθηνών (Μεταβατικής έδρας Χαλκίδας) έγιναν δεκτά κατά την ανέλεγκτη ουσιαστική εκτίμηση των αποδείξεων τα ακόλουθα: «Με την υπ' αριθμ. 396/2000 τελεσίδικη απόφαση του Μονομελούς Πρωτοδικείου Χαλκίδας, η οποία εκδόθηκε ερήμην των τότε εναγομένων... και ..., ο τότε ενάγων Χ1 αναγνωρίσθηκε κύριος ακινήτου το οποίο βρίσκεται στη θέση... - ... της τέως κοινότητας... Ν. Ευβοίας, επιφανείας 4.809,21 τ.μ. Επειδή, η απόφαση αφορούσε την κτήση της κυριότητας με έκτακτη χρησιμότητα ο άνω ενάγων και ήδη εφεσίβλητος με αίτησή του στον υποθηκοφύλακα... Χαλκίδος, ήδη εκκαλούντα, ζήτησε τη μεταγραφή της, ο τελευταίος όμως αρνήθηκε να προβεί στη μεταγραφή με το υπ' αριθ. ... έγγραφό του, επικαλούμενος τις προαναφερόμενες διατάξεις του Δασικού Κώδικος (άρθρα 60 παρ. 1, 280 παρ. 1 και 3) 72 παρ. 2, 3, 4, 5, 6 του Ν. 998/1979) ζήτησε δε ο υποθηκοφύλακας προκειμένου να προβεί στην άνω πράξη της μεταγραφής να προσκομίσει ο τότε ενάγων πιστοποιητικό του Δασαρχείου Λίμνης που να βεβαιώνει για το Δασικό ή μη χαρακτήρα της άνω εκτάσεως.

Η άρνηση του προαναφερόμενου υποθηκοφύλακα έγινε στο πλαίσιο των προσθέτων τυπικών υποχρεώσεών του, κατά τα ως άνω αναφερόμενα, προκειμένου να μην καταπατηθούν δημόσιες Δασικές εκτάσεις ή να μην κατατμηθούν ιδιωτικές δασικές εκτάσεις. Ας σημειωθεί ότι είναι ευχερής η έκδοση τέτοιου πιστοποιητικού από το αρμόδιο Δασαρχείο Λίμνης Ευβοίας εκ μέρους του εφεσίβλητου αιτούντος, η δε άρνησή του να προσκομίσει στον αρμόδιο υποθηκοφύλακα το άνω πιστοποιητικό εμβάλλει εις υπόνοιαν καταστρατηγήσεως από αυτόν των ως άνω διατάξεων.

Συνεπώς η εκκαλουμένη απόφαση η οποία δέχθηκε την αίτηση και υποχρέωσε τον εκκαλούντα υποθηκοφύλακα... Χαλκίδας να προβεί στην πράξη μεταγραφής της άνω αποφάσεως έσφαλε και πρέπει να γίνει δεκτός ο σχετικός λόγος της έφεσης ως και κατ' ουσίαν βάσιμος».

Το Εφετείο, με το να δεχθεί με τις ανωτέρω σκέψεις τον αντίστοιχο λόγο της έφεσης του αναιρεσίβλητου μεταγραφοφύλακα, κατά της αντιθέτως κρινάσης πρωτόδικης απόφασης, με την οποία είχε γίνει δεκτή η αίτηση που είχε ασκήσει ο αναιρεσείων, και είχε διαταχθεί ο αναιρεσίβλητος να μεταγράψει την υπέρ του αναιρεσείοντος αναγνωριστικής κυριότητας απόφαση, κτηθείσας με έκτακτη χρησιμότητα, παραβίασε με εσφαλμένη εφαρμογή τις εφαρμοσθείσες ως άνω ουσιαστικές διατάξεις των άρθρων 60 παρ. 1 του Ν.Δ. 86/1969 και 72 παρ. 1 έως και 7 του Ν. 998/1979, που δεν ήταν εφαρμοστέες στην προκειμένη περίπτωση, με τα ανελέγκτως πιο πάνω γενόμενα ως αποδειχθέντα πραγματικά περιστατικά, ότι δηλαδή ο αναιρεσείων ζητούσε τη μεταγραφή της υπέρ αυτού εκδοθείσας τελεσίδικης απόφασης για την αναγνώριση της κυριότητάς του σε ακίνητο αποκτηθείσας με έκτακτη χρησιμότητα, το οποίο (ακίνητο) δεν ήταν κατά τις παραδοχές της απόφασης δάσος, αλλά ούτε και δασική έκταση ούτε άνω των 50 στρεμμάτων ούτε μπορούσε να υπαχθεί στην έννοια της κατατμηθείσας ιδιοκτησίας του άρθ. 60 παρ. 1 του Ν.Δ. 86/1969 κατά τα προαναφερθέντα.

Εξ άλλου το Εφετείο με τις ίδιες παραδοχές του, παραβίασε με εσφαλμένη εφαρμογή τις ουσιαστικές διατάξεις των άρθρων 280 παρ. 1 και 3 του Ν.Δ. 85/1989, καθόσον τα ίδια ανελέγκτως πιο πάνω δεκτά γενόμενα ως αποδειχθέντα πραγματικά περιστατικά, δεν δικαιολογούσαν το αίτημα του αναιρεσίβλητου μεταγραφοφύλακα στο να προσκομίσει ο ίδιος ο αναιρεσείων πιστοποιητικό της αρμόδιας δασικής αρχής για το δασικό ή όχι χαρακτήρα του ακινήτου που αφορούσε η προς μεταγραφή απόφαση, ούτε την προβληθείσα άρνηση του μεταγραφοφύλακα για τη διενέργεια της αιτούμενης μεταγραφής, και την παραδοχή της έφεσής του και την απόρριψη της αίτησης του αναιρεσείοντος. Επομένως, τα όσα υποστηρίζει ο αναιρεσείων για τον πρώτο λόγο του αναιρετηρίου, με τον οποίο αποδίδεται στην προσβαλλόμενη απόφαση η πλημμέλεια από τον αριθμό

1 του άρθρου 559 του Κ.Πολ.Δ κρίνονται βάσιμα και πρέπει να γίνει δεκτός ο αντίστοιχος πρώτος λόγος της αναίρεσης.

Από το ίδιο πιο πάνω περιεχόμενο της προσβαλλόμενης απόφασης. «Ας σημειωθεί ότι είναι ευχερής η έκδοση τέτοιου πιστοποιητικού από το Δασαρχείο Λίμνης εκ μέρους του εφεσίβλητου αιτούντος, η δε άρνηση του να προσκομίσει στον αρμόδιο Υποθ/κα το ως άνω πιστοποιητικό συμβάλλει εις υπόνοια καταστρατηγήσεως από αυτόν των ως άνω διατάξεων» προκύπτει ότι η περικοπή αυτή αφορά επιχείρημα του δικαστηρίου, που σχετίζεται με την εκτίμηση των αποδείξεων, και δεν συνιστά παραδοχή επί τη βάσει της οποίας διαμορφώθηκε το αποδεικτικό πόρισμα της προσβαλλόμενης, ούτε αιτιολογία που να επιδέχεται μομφή για ανεπάρκεια. Επομένως, τα όσα αντίθετα υποστηρίζει ο αναιρεσείων, με τον τέταρτο και τελευταίο λόγο του αναιρετηρίου, με τον οποίο αποδίδεται στην προσβαλλόμενη απόφαση η πλημμέλεια από τον αριθμό 19 του άρθρου 559 του ΚΠολΔ, της εκ πλαγίου παραβίασης του άρθρου 14 του Ν. 998/1979, κρίνονται αβάσιμα και απορριπτέα, όπως και ο αντίστοιχος λόγος αναίρεσης.

II. Η ίδια πιο πάνω περικοπή της προσβαλλόμενης απόφασης «ότι ήταν ευχερής η προσκόμιση του πιστοποιητικού», δεν αποτελεί «πράγμα» κατά την έννοια του αναιρετικού λόγου του άρθρου 559 αριθ. 8 του Κ.Πολ.Δ, και τα όσα αντίθετα υποστηρίζει ο αναιρεσείων με τον τρίτο λόγο του αναιρετηρίου για πλημμέλειες από τους αριθμούς 8 και 9 του άρθρου 559 του ΚΠολΔ, κρίνοντας αβάσιμα και απορριπτέα.

III. Οι εκ του άρθρου 559 αριθ. 10 του ΚΠολΔ. λόγος αναίρεσης, ότι το δικαστήριο παρά το νόμο δέχθηκε πράγματα που έχουν ουσιώδη επίδραση στην έκβαση της δίκης ως αληθινά χωρίς απόδειξη, είναι απορριπτέος ως αβάσιμος, αν από την προσβαλλόμενη απόφαση προκύπτει ότι το δικαστήριο την κρίση του σχημάτισε από τα μνημονευόμενα σ' αυτή (απόφαση) αποδεικτικά μέσα (Α.Π. 772/2006, 575/1978). Στην προκείμενη περίπτωση, το Εφετείο, όπως από την

προσβαλλόμενη απόφαση προκύπτει, αφού έλαβε υπόψη τα αποδεικτικά μέσα της υπόθεσης (με επίκληση προσκομισθέντα έγγραφα) σχημάτισε την κρίση του και κατέληξε στο αποδεικτικό του πόρισμα, με το οποίο έκρινε ότι ο αναιρεσίβλητος μεταγραφοφύλακας δικαιολογημένα αρνήθηκε την ένδικη μεταγραφή, αφού ο αναιρεσείων δεν του προσκόμισε το πιστοποιητικό της αρμόδιας δασικής αρχής για το δασικό ή όχι χαρακτηρισμό του ακινήτου που αφορούσε η απόφαση. Επομένως, το Εφετείο δεν δέχθηκε παρά το νόμο πράγματα που έχουν ουσιώδη επίδραση στην έκβαση της δίκης ως αληθινά χωρίς απόδειξη, ούτε έκρινε ότι το ακίνητο που αφορούσε η προς μεταγραφή απόφαση ήταν δάσος, και ο εκ του άρθρου 559 αρ. 10 του Κ.Πολ.Δ. αντίθετος δεύτερος λόγος της αναίρεσης, είναι αβάσιμος.

Μετά τα παραπάνω, πρέπει να αναιρεθεί η προσβαλλόμενη απόφαση, να παραπεμφθεί η υπόθεση για περαιτέρω εκδίκαση στο ίδιο Εφετείο, αφού είναι δυνατή η σύνθεσή του από άλλους δικαστές (άρθρο 580 παρ. 3 Κ.Πολ.Δ.) προκειμένου τούτο να ερευνήσει εάν συνέτρεχαν σύμφωνα με τα παραπάνω οι απαιτούμενες προϋποθέσεις της αιτηθείσας μεταγραφής, στις οποίες περιλαμβάνεται και η υποβολή της εις το σκεπτικό υπεύθυνης δήλωσης και να καταδικαστεί ο αναιρεσίβλητος στα δικαστικά έξοδα του αναιρεσειόντος (άρθρα 176 και 183 Κ.Πολ.Δ.) και για τις προτάσεις που κατέθεσε.

Για τους λόγους αυτούς

Αναιρεί την αριθ. 4/2006 απόφαση του Εφετείου Αθηνών (Μεταβατικής Έδρας Χαλκίδας).

Παραπέμπει την υπόθεση, για περαιτέρω εκδίκαση, στο ίδιο Εφετείο, που θα συγκροτηθεί από άλλους δικαστές.

Καταδικάζει τον αναιρεσίβλητο στα δικαστικά έξοδα του αναιρεσειόντος, που ορίζει σε δύο χιλιάδες (2000) ευρώ.

ΑΡΕΙΟΥ ΠΑΓΟΥ

Αριθ. 1493/2008 (Τμ. Α1)

Καταδολίευση δανειστών. Αξίωση από προσύμφωνο για μεταβίβαση συγκεκριμένου ακινήτου. Εφόσον η προστατευτέα αξίωση του ενάγοντος

συνίσταται στην πρωτογενή αξίωση της μεταβίβασης από προσύμφωνο ακινήτου, διαρρηκτέα είναι η πράξη απαλλοτριώσεως του συγκεκριμένου ακινήτου, χωρίς να ενδιαφέρει η ύπαρξη ή μη άλλων περιουσιακών στοιχείων (Άρθρ. 939 ΑΚ, 949, 69 § 1 δ' & 943 ΚΠολΔ).

(...) Εξάλλου κατά το άρθρο 939 ΑΚ, οι δανειστές έχουν το δικαίωμα να απαιτήσουν τη διάρρηξη κάθε απαλλοτριώσεως που έγινε από τον οφειλέτη προς βλάβη τους, εφόσον η υπόλοιπη περιουσία του δεν αρκεί για την ικανοποίησή τους. Με το θεσμό της διαρρήξεως σκοπείται η κατοχύρωση της υπεγγυότητας της περιουσίας του οφειλέτη, ήτοι της δυνατότητας των δανειστών να επιληφθούν της περιουσίας του με τα μέσα της αναγκαστικής εκτελέσεως. Αφού ο νόμος δεν διακρίνει, η διάταξη αφορά κάθε περιουσιακή αξίωση του δανειστή, επομένως και τις ενοχικές αξιώσεις που κατά την πρωτογενή τους μορφή έχουν ως αντικείμενο πράγμα, όπως είναι η αξίωση του εκ προσυμφώνου αγοραστή προς πώληση, μεταβίβαση και, εν συνεχεία, παράδοση σ' αυτόν του προσυμφωνηθέντος πράγματος. Στην τελευταία αυτή περίπτωση η επάρκεια της υπολειπομένης περιουσίας του οφειλέτη προς ικανοποίηση της δευτερογενούς απαιτήσεως του δανειστή προς χρηματική αποζημίωσή του δεν αίρει τις προϋποθέσεις της διαρρήξεως. Ο νόμος προβλέπει την προϋπόθεση της ανεπαρκείας της περιουσίας του οφειλέτη χωρίς διάκριση, διότι αντιμετωπίζει τη συνήθη περίπτωση των χρηματικών αξιώσεων, των οποίων η ικανοποίηση επέρχεται με έμμεση εκτέλεση. Αντιθέτως, αν προσυμφωνηθεί η πώληση και μεταβίβαση ακινήτου, ο αγοραστής δύναται να αξιώσει τη σύναψη της κυρίας συμβάσεως, ζητών την καταδίκη του αντισυμβαλλομένου του σε δήλωση βουλήσεως περί πώλησεως και μεταβίβασεως του πράγματος (άρθρο 949 ΚΠολΔ), αλλά περαιτέρω και την εκπλήρωσή της, σωρεύων και αίτημα παραδόσεως του πράγματος κατ' άρθρο 69 § 1 δ' ΚΠολΔ.

Μετά δε την έκδοση αποφάσεως, περιεχούσης πλην της καταδίκης σε δήλωση βουλήσεως

και επιπλέον καταδίκη σε παράδοση του πράγματος, μπορεί να προβεί σε άμεση εκτέλεση κατά το άρθρο 943 ΚΠολΔ. Η άμεση αυτή και επομένως πληρέστερη ικανοποίηση του δανειστή, προϋποθέτει την εξασφάλιση της υπεγγυότητας όχι οποιουδήποτε περιουσιακού στοιχείου του οφειλέτη, αλλά του συγκεκριμένου (προσυμφωνηθέντος να μεταβιβασθεί) πράγματος. Η αντίθετη εκδοχή έχει ως αποτέλεσμα, σε περίπτωση υπάρξεως άλλων περιουσιακών στοιχείων, να είναι δυνατή η ικανοποίηση μόνο της δευτερογενούς αξιώσεως προς αποζημίωση (άρθρο 382 ΑΚ) και να πλήττονται έτσι τα συμφέροντα του δανειστή, αν και ο τελευταίος είναι άξιος μεγαλύτερης προστασίας από τον τρίτο, ο οποίος είτε συμμετείχε στο δόλο του οφειλέτη είτε απέκτησε χωρίς αντάλλαγμα. Επομένως, εφόσον προβάλλεται ως προστατευτέα αξίωση, η πρωτογενής αξίωση του εκ προσυμφώνου αγοραστή κατά τα ανωτέρω, διαρρηκτέα είναι αμέσως η πράξη με την οποία απαλλοτριώθηκε το προσυμφωνηθέν πράγμα, χωρίς να ενδιαφέρει η ύπαρξη ή μη άλλων περιουσιακών στοιχείων.

Εν προκειμένω, οι ενάγοντες και ήδη αναιρεσιόντες ζήτησαν με την αγωγή τους τη διάρρηξη της συμβολαιογραφικής μεταβίβασεως ιδανικού μεριδίου ακινήτου, το οποίο είχε προσυμφωνήσει να μεταβιβάσει σ' αυτούς διά συμβολαιογραφικού προσυμφώνου η πρώτη των εναγομένων και ήδη αναιρεσιβλήτων, αλλά το μεταβίβασε προς καταδολίευσή τους στη δεύτερη τούτων, προβάλλοντες συγκεκριμένως ως προστατευτέα την πρωτογενή αξίωσή τους προς καταδίκη της πρώτης των αναιρεσιβλήτων σε δήλωση βουλήσεως περί μεταβίβασεως σ' αυτούς του προσυμφωνηθέντος ποσοστού ακινήτου, καθώς και παραδόσεώς του σ' αυτούς. Επομένως, το Εφετείο, που έκρινε με την πληττόμενη απόφασή του, ότι δεν συνέτρεχαν οι απαιτούμενοι προς διάρρηξη της προσβληθείσας μεταβίβασεως όροι, επειδή η υπολειπόμενη περιουσία της πρώτης των εναγομένων εκάλυπτε τη δευτερογενή αξίωση των εναγόντων προς χρηματική αποζημίωση,

παραβίασε τις ουσιαστικές διατάξεις των άρθρων 939 και 943 ΑΚ. Κατ' ακολουθίαν, τυγχάνωντος βασίμου του τρίτου, εκ του άρθρου 559 αρ. 1 ΚΠολΔ, λόγου της αιτήσεως, πρέπει να αναιρεθεί η προσβαλλομένη απόφαση και να παραπεμφθεί η υπόθεση προς περαιτέρω εκδίκαση στο ίδιο Εφετείο που θα συγκροτηθεί από άλλους δικαστές (άρθρο 580 § 3 ΚΠολΔ).

[Αναιρεί την υπ' αριθ. 3823/2004 απόφαση του Εφετείου Αθηνών].

ΑΡΕΙΟΥ ΠΑΓΟΥ

Αριθ. 1890/2008 (Τμ. Α2)

Εικονική πώληση ακινήτου. Απόδειξη της εικονικότητας και της καλυπτόμενης δικαιοπραξίας. Η απόδειξη της εικονικότητας ακόμη και τυπικής δικαιοπραξίας καθώς και της καλυπτόμενης απ' αυτήν γίνεται με όλα τα αποδεικτικά μέσα περιλαμβανομένων και των μαρτύρων και τούτο διότι ο ισχυρισμός περί εικονικότητας δε στρέφεται κατά του περιεχομένου του εγγράφου, το οποίο αναγνωρίζεται ως έχει εξωτερικά αλλά κατά του κύρους της πράξης, η οποία έγινε χωρίς πρόθεση παραγωγής των αποτελεσμάτων της (Άρθρ. 138, 158, 164 ΑΚ, 393 § 2 ΚΠολΔ).

Δωρεά υπό τρόπο. Εγκυρότητα τύπου εικονικής πώλησης. Εφόσον για τη σύσταση της εικονικής πώλησης ακινήτου τηρήθηκε ο συμβολαιογραφικός τύπος, αυτός αρκεί για την έγκυρη σύσταση δωρεάς του ακινήτου και του υπόλοιπου περιεχομένου αυτής όπως ο τρόπος (Άρθρ. 159 § 1, 369 & 498 § 1 ΑΚ).

Επειδή η κατά το άρθρο 138 ΑΚ εικονικότητα της δικαιοπραξίας, ακόμη και τυπικής (άρθρο 158 ΑΚ), καθώς και η ύπαρξη άλλης ισχυρής δικαιοπραξίας που καλύπτεται από αυτή, μπορεί να αποδειχθεί με όλα τα επιτρεπόμενα κατά τις διατάξεις του ΚΠολΔ αποδεικτικά μέσα, επομένως και με μάρτυρες. Τούτο δε, διότι η απόδειξη της εικονικότητας, που γίνεται με έγγραφα και μάρτυρες δεν στρέφεται κατά του περιεχομένου της δικαιοπραξίας, το οποίο αναγνωρίζεται όπως έχει εξωτερικά, αλλά κατά του κύρους της

περιεχομένης σε αυτή πράξης, κατά τους ορισμούς του ουσιαστικού νόμου, η οποία έγινε χωρίς πρόθεση παραγωγής αποτελεσμάτων διαφορετικών από τη φαινομένη δικαιοπραξία και συνεπώς δεν ισχύουν, στην περίπτωση έγγραφης ή γενικά τυπικής δικαιοπραξίας, οι περιορισμοί των άρθρων 164 ΑΚ και 393 § 2 ΚΠολΔ.

Περαιτέρω, από τις διατάξεις του άρθρου 138 ΑΚ προκύπτει ότι, όταν μεταξύ των όρων που απαιτούνται για την κατάρτιση της υπό την εικονική καλυπτομένης άλλης δικαιοπραξίας είναι συστατικός τύπος, όπως το συμβολαιογραφικό έγγραφο που επιβάλλει ο νόμος πάντοτε για τη δωρεά ακινήτου (άρθρα 159 § 1, 369 και 498 § 1 ΑΚ), αρκεί ότι ο τύπος αυτός τηρήθηκε για την εικονική δικαιοπραξία και δεν απαιτείται να προκύπτει από τον τύπο αυτόν και το είδος και γενικότερα το περιεχόμενο της καλυπτομένης δικαιοπραξίας, αλλά αυτά αποδεικνύονται με τα επιτρεπόμενα εκάστοτε αποδεικτικά μέσα. Ειδικότερα, από το συμβολαιογραφικό έγγραφο πώλησεως ακινήτου, την οποία εικονικά συνήψαν τα μέρη, δεν απαιτείται να προκύπτει η δωρεά, την οποία θέλησαν πράγματι τα μέρη και η οποία καλύπτεται υπό την εικονική πώληση. Η λύση αυτή προκύπτει αυτονοήτως από την ίδια την έννοια της εικονικότητας, όπως την αναγνωρίζει ο νόμος. Διότι, υπό την αντίθετη εκδοχή, ούτε εικονικότητα, ούτε κάλυψη υπό την εικονική άλλης δικαιοπραξίας θα υπήρχαν. Ό,τι ισχύει δε για το είδος της καλυπτομένης δικαιοπραξίας, προδήλως ισχύει και για το υπόλοιπο περιεχόμενό της, όπως είναι και ο τρόπος υπό τον οποίον καταρτίσθηκε η καλυπτομένη σύμβαση δωρεάς. Πράγματι θα ήταν λογικά ανακόλουθο να μην υποβάλλεται στο συστατικό τύπο του συμβολαιογραφικού εγγράφου η ίδια η καλυπτομένη δικαιοπραξία κατά τη βασική περί αυτής δήλωση και να υποβάλλεται σε αυτόν ένας όρος μόνο της δικαιοπραξίας αυτής, όπως είναι ο τρόπος επί δωρεάς. Άλλωστε η τήρηση του συμβολαιογραφικού τύπου και για τον τρόπο, τον οποίον τυχόν θέλησαν τα μέρη για την καλυπτομένη δωρεά, θα μπορούσε να ενέχει και αποκάλυψη της εικονικότητας με το ίδιο

συμβολαιογραφικό έγγραφο που θα αναιρούσε την έννοια της εικονικότητας όπως την προβλέπει και την αναγνωρίζει ο νόμος (ΟΛΑΠ 36/1998). Επομένως, ο τελευταίος λόγος, με τον οποίο προβάλλεται η από το άρθρο 559 αριθ. 11 ΚΠολΔ αιτίαση ότι το Εφετείο έλαβε υπόψη αποδεικτικό μέσο, μη επιτρεπόμενο από το νόμο και συγκεκριμένα, ότι επέτρεψε και έλαβε υπόψη το εμμάρτυρο αποδεικτικό μέσο προς απόδειξη της εικονικότητας της σύμβασης πώλησης του επιδικίου ακινήτου, που καταρτίσθηκε μεταξύ των αναιρεσειόντων και της αναιρεσίβλητης και του περιεχομένου της υπό την εικονική πώληση καλυπτομένης δωρεάς και ειδικότερα του τρόπου υπό τον οποίο αυτή καταρτίσθηκε, είναι αβάσιμος. Πρέπει, συνεπώς, να απορριφθεί η αίτηση αναιρέσεως.

ΑΡΕΙΟΥ ΠΑΓΟΥ
Αριθ. 22/2009 (Ολ.)

Επίδοση δικογράφων στην αλλοδαπή. Σύμβαση Χάγης και σύμβαση δικαστικής συνδρομής από 30.3.1934 μεταξύ Ελλάδος – Ελβετίας. Ως επιδοτέα έγγραφα των οποίων δεν αρκεί η πλασματική επίδοση στον αρμόδιο Εισαγγελέα, αλλά απαιτείται η πραγματική παράδοση στον παραλήπτη νοούνται μόνο τα εισαγωγικά της δίκης δικόγραφα και τα ισοδύναμα προς αυτά έγγραφα (όπως είναι η επιταγή προς εκτέλεση, ως εισαγωγικό έγγραφο της διαδικασίας αναγκαστικής εκτέλεσης), όχι δε και τα ακολουθούντα την επίδοση της επιταγής έγγραφα, όπως είναι η περίληψη της κατασχετήριας έκθεσης. Αντίθετη ερμηνεία θα οδηγούσε σε νομικά και λογικά άτοπα, αφού θα ισοδυναμούσε σε ουσιαστική κατάργηση του δικαιώματος του δανειστή να ζητήσει έννομη προστασία με τη μορφή αναγκαστικής εκτέλεσης κατά προσώπου (οφειλέτη του) που κατοικεί στο εξωτερικό. Μειοψηφία Εισηγητή – Αρεοπαγίτη (άρθρα 134, 136, 999 § 3 ΚΠολΔ, 15 Σύμβασης Χάγης –v. 1334/1983–, 1 και 3 από 30.3.1934 Σύμβασης «περί διακανονισμού της αμοιβαίας δικαστικής αρωγής επί αστικών και εμπορικών υποθέσεων μεταξύ Ελλάδος και Ελβετίας» –a.v. 729/1937– και 27

Σύμβασης Λουγκάνο «για τη διεθνή δικαιοδοσία και την εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις» – v. 2460/1997).

Επειδή, από τη διάταξη του άρθρου 15 της από 15.11.1965 Συμβάσεως της Χάγης που κυρώθηκε με τον v. 1334/1983 και υπερισχύει, σύμφωνα με το άρθρο 28 του Συντάγματος, του άρθρου 134 ΚΠολΔ, προκύπτει ότι σε αστικές ή εμπορικές υποθέσεις το δικαστήριο είναι υποχρεωμένο να αναβάλει την έκδοση αποφάσεως, αν δεν παρίσταται στην ορισμένη δικάσιμο ο διάδικος που διαμένει στην αλλοδαπή, μέχρι να διαπιστωθεί ότι το αντίστοιχο εισαγωγικό της δίκης ή άλλο ισοδύναμο προς αυτό έγγραφο επιδόθηκε πραγματικά σ' αυτόν εγκαίρως, ώστε να μπορεί να υπερασπισθεί τον εαυτό του. Στην περίπτωση αυτή δεν έχει εφαρμογή η διάταξη του άρθρου 134 ΚΠολΔ, με την οποία προβλέπεται επίδοση στον εισαγγελέα του αρμοδίου δικαστηρίου για τους διαμένοντες στην αλλοδαπή διαδίκους, όταν δηλαδή τα επιδοτέα έγγραφα είναι δικόγραφα εισαγωγικά δίκης, όπως είναι η αγωγή, τα ένδικα μέσα και οι ανακοπές, ή ισοδύναμα προς αυτά έγγραφα. Τέτοια δε «ισοδύναμα έγγραφα» αποτελούν η επιταγή προς εκτέλεση, που είναι εισαγωγικό έγγραφο της διαδικασίας της αναγκαστικής εκτελέσεως όχι όμως και τα επόμενα της πράξεως αυτής έγγραφα της εκτελέσεως, όπως είναι η περίληψη της κατασχετήριας έκθεσης (πρώην «πρόγραμμα πλειστηριασμού») η οποία, κατά το άρθρο 999 § 3 ΚΠολΔ είναι επιδοτέα (με ποινή ακυρότητας) προς τον οφειλέτη (και προς άλλα πρόσωπα) εντός είκοσι ημερών από την ημέρα της κατάσχεσης. Περαιτέρω, κατά την από 30.3.1934 Σύμβαση «περί διακανονισμού της αμοιβαίας δικαστικής αρωγής επί αστικών και εμπορικών υποθέσεων μεταξύ της Ελλάδος και της Ελβετίας», που κυρώθηκε με τον a.v. 729/1937: «Επί αστικών και εμπορικών υποθέσεων, η επίδοσις εγγράφων προερχόμενων εκ των αρχών του ενός των συμβαλλομένων Κρατών και προοριζομένων διά πρόσωπα διαμένοντα επί του εδάφους του ετέρου Κράτους, θα ενεργήται, δι' αιτήσεως του διπλωματι-

κού ή προξενικού αντιπροσώπου του αιτούντος Κράτους απευθυνόμενης προς την αρχήν, ήτις θέλει υποδειχθή υπό του προς ο η αίτησις Κράτους... Η αρχή προς ην απευθύνεται η αίτησις θα αποστέλλη προς τον διπλωματικόν ή προξενικόν αντιπρόσωπον το έγγραφον, δι' ου αποδεικνύεται η επίδοσις ή εν ω δηλούται το παρακώλυσαν ταύτην γεγονός», (άρθρο 1 εδ. α' και γ')

«Η απόδειξις της επιδόσεως θα γίνεται είτε δι' αποδείξεως παραλαβής χρονολογούμενης και υπογραφομένης υπό τα προς ον απευθύνεται το έγγραφον, είτε διά βεβαιώσεως της αρχής του προς ο η αίτησις Κράτους, εν ή θα βεβαιούται το γεγονός, ο τύπος και ο χρόνος της επιδόσεως», (άρθρο 3).

Από το συνδυασμό των ανωτέρω ρυθμίσεων προς την γενική νομική αρχή της λογικής ενότητας της έννομης τάξης (εθνικής και διεθνούς) και υπό το φως των προφανών νομοθετικών σκοπιμοτήτων των διατάξεων περί πραγματικής και πλασματικής επιδόσεως εγγράφων, συνάγεται ότι κατά την έννοια της μεταξύ Ελλάδος και Ελβετίας Συμβάσεως, ως «έγγραφα» για την επίδοση των οποίων δεν αρκεί η πλασματική τοιαύτη διά του εισαγγελέως, αλλά απαιτείται πραγματική παράδοση αυτών στον παραλήπτη τους κατά την διαγραφόμενη στη Σύμβαση διαδικασία, νοούνται (όπως και υπό τις ρυθμίσεις της Συμβάσεως της Χάγης) μόνον τα εισαγωγικά δίκης δικόγραφα και τα ισοδύναμα προς αυτά έγγραφα, όχι δε και τα ακολουθούντα την επίδοση της επιταγής προς εκτέλεση έγγραφα της διαδικασίας της αναγκαστικής εκτελέσεως, όπως είναι και η περίληψη της κατασχετήριας έκθεσης. Αντίθετη ερμηνεία θα οδηγούσε σε νομικά και λογικά άτοπα, αφού θα απέδιδε στον Νομοθέτη τη βούληση να υπερπροστατεύσει την μία εκ των δύο (νομικώς ισοτίμων και εχουσών αντιτιθέμενα συμφέροντα) πλευρών εις βάρος της άλλης, και δη τον οφειλέτη εις βάρος του δανειστού του. Ειδικότερα, η αντίθετη εκδοχή θα ισοδυναμούσε ουσιαστικώς με νομοθετική κατάργηση του δικαιώματος του δανειστού να ζητήσει έννομη προστασία με τη μορφή της αναγκαστικής εκτέλεσης κατά προσώπου (οφειλέτη του) που διαμένει στην..., αφού είναι δεδομένο

της κοινής πείρας, ότι η επίδοση εγγράφου με την προβλεπόμενη από την Σύμβαση διαδικασία είναι απολύτως αδύνατο να συντελεσθεί μέσα στην σύντομη προθεσμία των είκοσι ημερών του άρθρου 999 § 3 ΚΠολΔ. Τούτο δε μάλιστα, χωρίς να υπηρετείται αντίστοιχο εύλογο συμφέρον του (καλόπιστου) οφειλέτου, αφού ο τελευταίος, μετά την προς αυτόν επίδοση της «επιταγής προς εκτέλεση», δύναται, επιδεικνύοντας στοιχειώδη επιμέλεια, να αποφύγει οποιοδήποτε αιφνιδιασμό του δανειστού του, ορίζοντας νομίμως αντίκλητο στον τόπο της εκτελέσεως και γνωστοποιώντας αυτόν στον επισπεύδοντα την εκτέλεση δανειστή του. Τα παραπάνω ενισχύονται και από το άρθρο 27 της Συμβάσεως του Λουγκάνο, για τη διεθνή δικαιοδοσία και την εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις, που κυρώθηκε με το ν. 2460/ 1997 και την οποία (σύμβαση) έχει υπογράψει και η Ελβετία, στο οποίο ορίζεται (μεταξύ άλλων) ότι «απόφαση δεν αναγνωρίζεται, αν το εισαγωγικό έγγραφο της δίκης ή άλλο ισοδύναμο έγγραφο δεν έχει επιδοθεί ή κοινοποιηθεί στον εναγόμενο κανονικά και έγκαιρα, ώστε να αμυνθεί».

Συνεπώς, αν πρόκειται για επίδοση άλλου εγγράφου, μη εισαγωγικού της δίκης, αρκεί προς τούτο η πλασματική επίδοση, ήτοι η επίδοση στον εισαγγελέα, όπως προβλέπουν τα άρθρα 134 και 136 του ΚΠολΔ. Στην προκειμένη περίπτωση, το Εφετείο, δικάζοντας μετά την αναίρεση της 590/2000 απόφασής του, επί της από 22-6-1999 εφέσεως του πρώτου αναιρεσιβλήτου, οι λόγοι της οποίας αφορούσαν και τους τρεις λόγους ανακοπής του, δέχθηκε τα ακόλουθα: Με επίσπευση της πρώτης από τους καθών η ανακοπή εταιρίας με την επωνυμία «S.P.L.**» και σε εκτέλεση της υπ' αριθ. 1818/1995 διαταγής πληρωμής του Δικαστή του Μονομελούς Πρωτοδικείου Πειραιώς, κατασχέθηκαν με την υπ' αριθ. ... έκθεση αναγκαστικής κατασχέσεως του δικαστικού επιμελητή του Πρωτοδικείου Κεφαλληνίας... Τρία ακίνητα της κυριότητας του ανακόπτοντος που βρίσκονται στο... Ορίσθηκε δε με την υπ' αριθ. ... Περίληψη κατασχετήριας έκθεσης του ίδιου ως άνω δικαστικού επιμελητή η 15.5.1996 ως ημέρα πλει-

στηριασμού, κατά την οποία όμως δεν έλαβε χώρα πλειστηριασμός γιατί ανεστάλη με την 203/1996 απόφαση του Μονομελούς Πρωτοδικείου Κεφαλληνίας. Ακολουθώντας, σε εκτέλεση εντολής του πληρεξουσίου δικηγόρου της επισπεύδουσας, ο ανωτέρω δικαστικός επιμελητής κατάρτισε την υπ' αριθ. ... επαναληπτική περίληψη κατασχετήριας έκθεσης και όρισε πλειστηριασμό των ακινήτων την 31.7.1996 ενώπιον του συμβολαιογράφου Αργοστολίου... ως υπαλλήλου επί του πλειστηριασμού. Η επαναληπτική αυτή περίληψη κατασχετήριας έκθεσης επιδόθηκε στον αρμόδιο Εισαγγελέα Πρωτοδικών Κεφαλληνίας την 17.7.1996 για τον κάτοικο... οφειλέτη καθώς η εκτέλεση – αναιρεσίβλητο, κατ' εφαρμογή του άρθρου 134 § 1 του ΚΠολΔ και ακολούθως διαβιβάστηκε αρμοδίως προκειμένου να επιδοθεί και πραγματικά στον εν λόγω οφειλέτη. Πλην όμως κατά την ορισθείσα ημέρα πλειστηριασμού (31.7.1996) τα σχετικά έγγραφα δεν είχαν ακόμη διαβιβαστεί στο εξωτερικό για επίδοση, αλλά βρισκόνταν στην Ελλάδα και τελικά δεν επιδόθηκε στον ανακόπτοντα η ως άνω επαναληπτική περίληψη. Παρά ταύτα, την 31.7.1996 έλαβε χώρα ο πλειστηριασμός των προαναφερθέντων ακινήτων του αναιρεσίβλητου δυνάμει της υπ' αριθ. ... εκθέσεως αναγκαστικού πλειστηριασμού και κατακυρώσεως της ανωτέρω συμβολαιογράφου. Στη συνέχεια έκρινε το Εφετείο, ότι η υπ' αριθ. ... επαναληπτική περίληψη κατασχετήριας έκθεσης έπρεπε να επιδοθεί πραγματικά στον αναιρεσίβλητο οφειλέτη εντός 20 ημερών από την κατάρτισή της (δηλαδή μέχρι 28.7.1996) και δεν αρκούσε η πλασματική επίδοση στον Εισαγγελέα, αφού η διάταξη του άρθρου 134 § 1 ΚΠολΔ εκτοπίζεται από τις ρυθμίσεις της διμερούς συμβάσεως μεταξύ της Ελλάδας και της Ελβετίας. Με τις σκέψεις δε αυτές δέχθηκε την έφεση και αφού εξαφάνισε την πρωτοβάθμια απόφαση, που είχε κρίνει τα αντίθετα, δέχθηκε την ανακοπή και απήγγειλε την ακυρότητα του πλειστηριασμού. Κατά την κρατήσασα στο Δικαστήριο τούτο γνώμη, έτσι που έκρινε το Εφετείο, παραβίασε, με εσφαλμένη εφαρμογή το άρθρο 999 ΚΠολΔ και υπέπεσε στην πλημμέλεια της παρά το νόμο

κήρυξης της ακυρότητας του πλειστηριασμού των ακινήτων και γι' αυτό ο τρίτος λόγος αναιρέσεως με τον οποίο προβάλλεται η από το άρθρο 559 αριθ. 14 ΚΠολΔ αιτίαση, είναι βάσιμος. Κατά τη γνώμη, όμως, ενός μέλους του δικαστηρίου, ήτοι του αρεοπαγίτη Δ. Μ., ο λόγος αυτός αναιρέσεως έπρεπε να απορριφθεί ως αβάσιμος, για τους εξής λόγους. Σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 1, 2 και 3 της μεταξύ Ελλάδος και Ελβετίας συναφθείσας συμβάσεως «περί διακανονισμού της αμοιβαίας δικαστικής αρωγής, επί αστικών και εμπορικών υποθέσεων», που κυρώθηκε με τον α.ν. 729/1934 και έχει, επομένως, αυξημένη τυπική ισχύ, σύμφωνα με το άρθρο 28 του Συντάγματος και η οποία εξακολουθεί να ισχύει, σύμφωνα με το άρθρο 25 της Συμβάσεως της Χάγης, ορίζονται τα ακόλουθα: άρθρο 1: «Επί αστικών και εμπορικών υποθέσεων η επίδοσις εγγράφων προερχομένων εκ των αρχών του ενός των συμβαλλομένων κρατών και προοριζομένων διά πρόσωπα διαμένοντα επί του εδάφους του ετέρου Κράτους θα ενεργήται δι' αιτήσεως του διπλωματικού ή προξενικού αντιπροσώπου του αιτούντος Κράτους, απευθυνόμενης προς την αρχήν, ήτις θέλει υποδειχθεί υπό του προς ο η αίτησις Κράτους. Εν τη αιτήσει θα μνημονεύεται η αρχή εξ ης προέρχεται το διαβιβαζόμενον έγγραφον, το όνομα και η ιδιότης των διαδίκων, η διεύθυνσις του προς ον απευθύνεται, η φύσις του εγγράφου δέον δε η αίτησις να είναι συντεταγμένη εις την γλώσσαν της προς ην απευθύνεται αυτή αρχής ή εις την γαλλικήν γλώσσαν. Η αρχή προς ην απευθύνεται η αίτησις θα αποστέλλη προς διπλωματικόν ή προξενικόν αντιπρόσωπον το έγγραφον δι' ού αποδεικνύεται η επίδοσις ή εν ώ δηλούται το παρακλώσαν ταύτην γεγονός. Εν περιπτώσει αναρμοδιότητος κατά τόπον η ειρημένη αρχή θα διαβιβάζη την αίτησιν αυτεπαγγέλτως προς την αρμόδιαν αρχήν, θα ειδοποιή δε περί τούτου τον διπλωματικόν ή προξενικόν αντιπρόσωπον». Άρθρον 2: «Η επίδοσις θα ενεργήται τη μερίμνη της αρμόδιας αρχής του προς ο η αίτησις Κράτους. Εξαιρουμένων των εν τω δευτέρω εδαφίω του παρόντος άρθρου προβλεπομένων περιπτώσεων η αρχή αυ-

τή θα δύναται να περιορισθή εις την ενέργειαν της επιδόσεως διά της παραδόσεως του εγγράφου προς τον προς τον τούτο απευθύνεται, εάν ούτος δηλώση ότι είναι πρόθυμος να αποδεχθή τούτο. Τη αιτήσει της αιτούσης την επίδοσιν αρχής η προς ην η αίτησις αρχή θα ενεργή την επίδοσιν κατά τους διά τας τοιαύτας επιδόσεις υπό της εσωτερικής αυτής νομοθεσίας οριζόμενους τύπους ή κατ' ειδικόν τύπον, εάν ούτος δεν αντίκειται εις την νομοθεσίαν αυτής. Εν περιπτώσει επιδόσεως συμφώνως προς την προηγουμένην παράγραφον το επιδοτέον έγγραφον θα συνοδεύεται πάντοτε υπό κεκρωμένης μεταφράσεως εις την γλώσσαν της ην η αίτησις αρχής». Άρθρο 3: «Η απόδειξις της επιδόσεως θα γίνεται είτε δι' αποδείξεως παραλαβής χρονολογούμενης και υπογραφομένης υπό του προς τον απευθύνεται το έγγραφον είτε διά βεβαιώσεως της αρχής του προς ο η αίτησις Κράτους, εν η θα βεβαιούται το γεγονός, ο τύπος και ο χρόνος της επιδόσεως. Από τις εν λόγω διατάξεις προκύπτει σαφώς ότι α) αυτές αφορούν την επίδοση όχι μόνο εισαγωγικών της δίκης δικογράφων, αλλά και κάθε άλλου εγγράφου, για το οποίο προβλέπεται από το άρθρο 134 § 1 του ΚΠολΔ ότι επιδίδεται στον Εισαγγελέα, αφού δεν γίνεται τέτοια διάκριση στην ως άνω διμερή ελληνοελβετική σύμβαση, αλλά και στη Σύμβαση της Χάγης (η οποία, πάντως, δεν έχει εν προκειμένω εφαρμογή), β) η επίδοση πρέπει να αποδεικνύεται, είτε με απόδειξη παραλαβής, χρονολογούμενη και υπογραφομένη από τον παραλήπτη, είτε με βεβαίωση της αρχής του Κράτους προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση, στην οποία θα βεβαιώνεται το γεγονός της επιδόσεως και ο τόπος και ο χρόνος αυτής και γ) με τις διατάξεις αυτές καθιερώνεται η αρχή της πραγματικής περιελεύσεως του επιδοτέου εγγράφου στον παραλήπτη, η οποία αποδεικνύεται κατά τον μνημονευθέντα τρόπο και επομένως κάθε άλλη αντίθετη ρύθμιση δεν ισχύει. Έτσι, το άρθρο 134 ΚΠολΔ εκτοπίζεται από τις ρυθμίσεις της ανωτέρω διμερούς μεταξύ Ελλάδος και Ελβετίας συμβάσεως, με συνέπεια η επίδοση εγγράφου, αφορώντος αστική ή εμπορική υπόθεση, σε πρόσωπο που διαμένει ή

έχει την έδρα του στην Ελβετία, να μη συντελείται με μόνη την κατά τα άρθρα 134 και 136 § 1 ΚΠολΔ επίδοση στον αρμόδιο Εισαγγελέα, αλλά να απαιτείται προς τούτο πραγματική επίδοση του εγγράφου στο πρόσωπο στο οποίο απευθύνεται. Δηλαδή, για το υποστατό της επίδοσης απαιτείται πραγματική περιέλευση του εγγράφου στον παραλήπτη και δεν αρκεί η πλασματική επίδοση, που προβλέπουν τα εν λόγω άρθρα του ΚΠολΔ. Τούτο δε, όχι μόνο δεν είναι αντίθετο, αλλά συμπορεύεται και προς το άρθρο 20 § 1 του Συντάγματος, το οποίο ορίζει ότι «καθένας έχει δικαίωμα στην παροχή έννομης προστασίας από τα δικαστήρια και μπορεί να αναπτύξει σ' αυτά τις απόψεις του για τα δικαιώματα ή συμφέροντά του όπως ο νόμος ορίζει». Και ναι μεν το εν λόγω δικαίωμα δεν είναι απόλυτο και υπόκειται σε περιορισμούς, πλην όμως οι περιορισμοί αυτοί α) δεν μπορούν να εμποδίζουν την ανοικτή πρόσβαση σε ένα άτομο σε δικαστήριο κατά τρόπο, ώστε το δικαίωμά του αυτό να θίγεται στην ίδια την ουσία του και β) να περιστεύουν την προσφυγή στα δικαστήρια σε τέτοιο βαθμό ώστε το δικαίωμα αυτό να προσβάλλεται στον ίδιο του τον πυρήνα. Περαιτέρω, η ως άνω διμερής σύμβαση ισχύει και μετά τη «σύμβαση του Λουγκάνο», «για τη διεθνή δικαιοδοσία και την εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις», η οποία κυρώθηκε με το ν. 2460/1997, καθόσον, στο άρθρο 55 αυτής αναφέρονται ρητά οι διεθνείς συμβάσεις, που αντικαθίστανται με αυτή και στις οποίες δεν περιλαμβάνεται η εν λόγω διμερής σύμβαση. Να σημειωθεί, εξάλλου, ότι η Σύμβαση του Λουγκάνο δεν περιλαμβάνει διατάξεις σχετικές με τον τρόπο επίδοσης δικογράφων. Τέλος από το άρθρο 999 § 3 εδ. α' και 4 ΚΠολΔ προκύπτει ότι η επίδοση στον οφειλέτη της περίληψης της κατασχετήριας έκθεσης μέσα σε 20 ημέρες από την κατάσχεση, περιλαμβάνεται μεταξύ των διατυπώσεων που ορίζονται στις § 1 και 3 του άρθρου 999 ΚΠολΔ, την τήρηση των οποίων ο νόμος επιβάλλει με ποινή ακυρότητας του πλειστηριασμού, ανεξάρτητα από την επέλευση ή όχι βλάβης του καθ' ου η εκτέλεση, γιατί την παράλειψή τους θεωρεί ο νόμος ως βασικό και ου-

σιώδες ελάττωμα της διεξαγωγής του πλειστηριασμού, που συνδέεται με την υπόστασή του. Συνεπώς, η παράλειψη της διατύπωσης αυτής, δηλαδή της επίδοσης στον οφειλέτη της περίληψης της κατασχετήριας έκθεσης, συνεπάγεται την ακυρότητα του πλειστηριασμού που επακολουθεί και χωρίς τη συνδρομή του στοιχείου της βλάβης, αφού η τήρηση της διατάξεως, που επιβάλλει την επίδοση αυτή, απαιτείται ρητά από το νόμο με την ποινή της ακυρότητας (άρθρο 159 αριθ. 1 ΚΠολΔ). Να σημειωθεί, τέλος, ότι η επίδοση αυτή σηματοδοτεί την έναρξη προθεσμιών ασκήσεως εκ μέρους του καθού η εκτέλεση-οφειλέτη και κάθε έχοντος έννομο συμφέρον, σημαντικών ενδίκων βοηθημάτων, όπως είναι η αίτηση αναστολής πλειστηριασμού, διόρθωσης της κατασχετήριας έκθεσης (ως προς την περιγραφή των κατασχεθέντων και την τιμή πρώτης προσφοράς) καθώς και αλλαγής του τόπου πλειστηριασμού (άρθρα 1000, 954 § 4 και 959 § 3 ΚΠολΔ, αντίστοιχα). Επειδή, μετά τα ανωτέρω, πρέπει να γίνει δεκτή η ένδικη αίτηση αναιρέσης, κατά τον ως άνω λόγο της (η έρευνα, μετά από αυτά, των λοιπών λόγων παρέλκει), να αναιρεθεί η προσβαλλόμενη απόφαση και να παραπεμφθεί στο ίδιο δικαστήριο (που θα συντεθεί από άλλους δικαστές), προς περαιτέρω έρευνα. Τέλος, οι αναιρεσίβλητοι πρέπει να καταδικασθούν στη δικαστική δαπάνη των αναιρεσιόντων, κατά το διατακτικό.

ΑΡΕΙΟΥ ΠΑΓΟΥ

Αριθ. 27/2009 (Ολ.)

Λειτουργία ανακοπής επί προαφαίρεσης εξόδων στον πίνακα κατάταξης αναγκαστικού πλειστηριασμού. Αν ο λόγος ανακοπής με τον οποίο επιδιώκεται η μείωση των εξόδων εκτέλεσεως που προαφαιρέθηκαν γίνει δεκτός ως ουσιαστικά βάσιμος, στο αποδεδειγμένο ποσό κατατάσσεται μόνο ο ανακόπτων, χωρίς να ωφελείται άλλος δανειστής, ο οποίος δεν άσκησε ανακοπή, ανεξάρτητα αν προηγείται στην κατάταξη από αυτόν, (άρθρα 971, 975 και 979 § 2 εδ. γ' ΚΠολΔ).

(...) Επειδή, από τις διατάξεις των άρθρων 971 και 975 του ΚΠολΔ, προκύπτει ότι από το πλειστηρίασμα το οποίο επιτεύχθηκε με τον αναγκαστικό πλειστηριασμό, προαφαιρούνται όλες οι δαπάνες που εξυπηρετούν το γενικό συμφέρον των δανειστών και ήταν αναγκαίες για τη διεξαγωγή του συνόλου της εκτελεστικής διαδικασίας από τη λήψη του απογράφου μέχρι την αποπεράτωσή της. Τα έξοδα αυτά προσδιορίζονται από τον υπάλληλο του πλειστηριασμού, ο οποίος στο υπόλοιπο του πλειστηριάσματος που απομένει, κατατάσσει τις απαιτήσεις του επισπεύδοντος την εκτέλεση και των λοιπών αναγγεληθέντων δανειστών. Ο προσδιορισμός των εξόδων γίνεται με ιδιαίτερη πράξη του υπαλλήλου του πλειστηριασμού είτε στον πίνακα κατάταξεως, ύστερα από εκκαθάριση τους, η οποία μπορεί να προσβληθεί με την ανακοπή κατά του πίνακα. Από τη διάταξη του άρθρου 979 § 2 εδ. γ' του ΚΠολΔ, που ορίζει ότι η ανακοπή στρέφεται κατά των δανειστών των οποίων προσβάλλεται η κατάταξη, προκύπτει ότι η διαδικασία της κατάταξεως είναι μεν ενιαία αλλά όχι αδιαίρετη και το δεδικασμένο της αποφάσεως περιορίζεται μόνο στους διαδίκους της δίκης της ανακοπής, χωρίς να επηρεάζει τη θέση των άλλων δανειστών, με συνέπεια το δικαστήριο που δικάζει την ανακοπή να περιορίζεται στα όρια του αιτήματος αυτής και δεν έχει εξουσία να προβεί αυτεπαγγέλτως στην αναδιάρθρωση του πίνακα κατάταξεως. Αν ο λόγος της ανακοπής, με τον οποίο επιδιώκεται η μείωση των εξόδων εκτέλεσεως που προαφαιρέθηκαν, γίνει δεκτός ως ουσιαστικά βάσιμος, στο αποδεδειγμένο ποσό θα καταταγεί μόνο ο ανακόπτων, χωρίς να ωφελείται άλλος δανειστής, ο οποίος δεν άσκησε ανακοπή, έστω και αν προηγείται στην κατάταξη από αυτόν. Στην προκειμένη περίπτωση όμως προκύπτει από την προσβαλλόμενη απόφαση, με επίσπευση της αναιρεσίβλητης Τράπεζας εκπλειστηριάστηκε στις 3.4.1996 ένα ακίνητο της οφειλέτριας ανώνυμης εταιρίας «Αφοί Τ.** ΑΒΕΕ», αντί πλειστηριάσματος 52.000.000 δρχ. και λόγω της ανεπάρκειας του

πλειστηριάσματος συντάχθηκε ο υπ' αριθ. πίνακας κατάταξης δανειστών του συμβολαιογράφου Σκύδρας Θ.Γ.** Με τον πίνακα αυτόν προαφαιρέθηκαν: α) 4.620.657 δρχ. για έξοδα εκτελέσεως που είχε προκαταβάλει η επισπεύδουσα και β) 553.480 δρχ. για έξοδα και δικαιώματα του συμβολαιογράφου, στο υπόλοιπο δε προς διανομή πλειστηρίασμα των 46.825.893 δρχ. κατετάγη: 1) το αναιρεσείον Ελληνικό Δημόσιο στο 1/3 του πλειστηριάσματος, ήτοι στο ποσό των 15.608.651 δρχ., για μερική ικανοποίηση ληξιπρόθεσμων απαιτήσεών του, ύψους 124.287.702 και 667.375 δρχ., για τις οποίες είχε νομίμως αναγγεληθεί και 2) στα 2/3 αυτού, ήτοι στο ποσό των 32.217.262 δρχ. η αναιρεσίβλητη Τράπεζα, ως ενυπόθηκη δανείστρια. Το Εφετείο με την προσβαλλόμενη απόφαση δέχτηκε κατά ένα μέρος την ασκηθείσα κατά του πίνακα ανακοπή του Ελληνικού Δημοσίου και περιόρισε τα προαφαιρεθέντα έξοδα εκτελέσεως των 4.620.627 δρχ. στο ποσό των 4.020.627 δρχ., ήτοι κατά 600.000 δρχ., στη συνέχεια δε, αφού πρόσθεσε τις 600.000 δρχ. στο προς διανομή υπόλοιπο του πλειστηριάσματος, προέβη σε αναδιάρθρωση του πίνακα και κατέταξε το μεν αναιρεσείον στο 1/3, την δε αναιρεσίβλητη στα 2/3 του ποσού αυτού, ήτοι κατέταξε τους διαδίκους επιπλέον και για τα ποσά των 200.000 και 400.000 δρχ. αντίστοιχα. Με την κρίση του αυτή το Εφετείο, παραβίασε την ουσιαστική διάταξη του άρθρου 979 του ΚΠολΔ, αφού δεν κατέταξε το αναιρεσείον κατά το μέρος που δέχτηκε την ανακοπή του, δηλαδή για το ποσό των 600.000 δρχ., ενώ παράλληλα με την άσκηση της ανακοπής του αναιρεσειόντος ωφελήθηκε η αναιρεσίβλητη χωρίς να έχει ασκήσει ανακοπή κατά του πίνακα και συνεπώς ο μοναδικός λόγος της αναίρεσης από το άρθρο 559 αρ. 1 του ΚΠολΔ είναι βάσιμος και πρέπει να γίνει δεκτός. Επομένως, πρέπει να αναιρεθεί η προσβαλλόμενη απόφαση και να παραπεμφθεί η υπόθεση για περαιτέρω εκδίκαση στο ίδιο δικαστήριο αφού είναι δυνατή η συγκρότησή του από άλλους δικαστές (άρθρο 580 § 3 ΚΠολΔ). (...).

[Αναιρεί την υπ' αριθ. 1538/1999 απόφαση του Εφετείου Θεσσαλονίκης].

ΑΡΕΙΟΥ ΠΑΓΟΥ

Αριθ. 150/2009 (Τμ. Γ')

Αγροτικός κλήρος. Μέχρι την 23.5.1968 ο κληρούχος θεωρείται κατά πλάσμα του νόμου ως μόνος καλής πίστεως νομέας του κλήρου ακόμη και αν δεν τον κατέχει πραγματικά, το δε πλάσμα αυτό ισχύει και υπέρ των καθολικών διαδόχων του. Το πλάσμα δικαίου που προστατεύει τον κληρούχο από την εκ μέρους τρίτου κτήση κυριότητας διά χρησικτησίας παύει να υφίσταται μετά την ισχύ του α.ν. 431/1968 (23.5.1968) ώστε τρίτος μπορεί ν' αποκτήσει διά χρησικτησίας υπό την προϋπόθεση ότι ο κληρούχος έχει γίνει κύριος διά κυρώσεως της οριστικής διανομής διότι μέχρι την οριστική διανομή κύριος του κλήρου είναι το Δημόσιο. Ο καλής πίστεως νομέας του διεκδικούμενου ακινήτου έχει αξίωση αποζημίωσης για τις επωφελείς δαπάνες τις οποίες ενήργησε επί του ακινήτου εάν αυτές σώζονται κατά το χρόνο της απόδοσης του ακινήτου. Η αξίωση του κυρίου για τα ωφελήματα που αποκόμισε ο νομέας εκ της χρήσης του πράγματος υπόκειται σε 5ετή παραγραφή και όχι σε 20ετή. Αναίρεση εφετειακής που δέχθηκε 20ετή παραγραφή (άρθρα 249, 250 αρ. 17, 1096, 1103, 1006 ΑΚ, 79 §§ 1, 2, 3, 26, 74, 180, 203 β.δ. της 29.10/6.12.1949, 1 § 1 α.ν. 431/1968, 6 ν.δ. 1189/1972, 559 αρ. 1, 8 ΚΠολΔ).

Μεταβίβαση αγροτικού κλήρου με ιδιωτικό έγγραφο. Οι μεταβιβάσεις γεωργικών κλήρων, οικοπέδων ή οικημάτων που έγιναν μέχρι την 25.8.1986 με ιδιωτικό έγγραφο βέβαιης χρονολογίας κατά παράβαση των διατάξεων της αγροτικής νομοθεσίας επικυρώνονται με απόφαση του Ειρηνοδίκη η οποία μετά την τελεσιδικία της αποτελεί τίτλο κυριότητας υποκείμενο σε μεταγραφή θεραπεύουσα αναδρομικώς τη δικαιοπραξία (άρθρο 15 §§ 1, 2, 5 ν.δ. 3958/1959).

Από τη διάταξη του άρθρου 79 § 2 του Αγροτικού Κώδικα (β.δ. της 29-10/6.12.1949) σε συν-

δυνατότητα με τις διατάξεις των παραγράφων 1 και 3 του ίδιου άρθρου και εκείνες των άρθρων 26, 74, 180 και 203 του ίδιου Κώδικα, ενόψει και του άρθρου 1 § 1 του α.ν. 431/1968, προκύπτει ότι ο κατά τον αγροτικό νόμο αποκαθιστάμενος κληρούχος από της παραχωρήσεως σ' αυτόν συγκεκριμένου κλήρου και μέχρι την έναρξη ισχύος του α.ν. 431/1968, και αν ακόμη δεν τον κατέχει πραγματικά, θεωρείται κατά πλάσμα του νόμου ως μόνος καλής πίστεως νομέας αυτού και συνεπώς ο κλήρος που του παραχωρήθηκε είναι ανεπίδεκτος χρησικτησίας από άλλον, το ίδιο δε πλάσμα ισχύει και υπέρ των καθολικών διαδόχων του αρχικού κληρούχου για την ταυτότητα του νομικού λόγου. Ως «εγκατάσταση» νοείται, κατά τις διατάξεις του Αγροτικού Κώδικα και των προϊσχυσάντων αυτού αγροτικών νόμων, η παραχώρηση με απόφαση της Επιτροπής Απαλλοτριώσεων ορισμένου κλήρου σε πρόσωπο δικαιούμενο αποκατάστασης. Την αυτή ως άνω πλασματική νομή έχουν κατ' επέκταση και οι κληρονόμοι του κληρούχου, διότι με τις προαναφερόμενες διατάξεις ο νομοθέτης είχε σκοπό, να παράσχει και σ' αυτούς την ίδια με τον κληρούχο προστασία. Μετά όμως την ισχύ του α.ν. 431/1968 (23.5.1968) ο κληρούχος ή ο κληρονόμος του δεν θεωρείται κατά πλάσμα δικαίου νομέας του κλήρου αν δεν τον κατέχει πραγματικά, με συνέπεια να είναι δυνατή η χωρίς τη θέληση του κληρούχου κτήση από τρίτον της νομής ολοκλήρου του κληροτεμαχίου, που μπορεί, να οδηγήσει στην κτήση της κυριότητας τούτου με τακτική ή έκτακτη χρησικτησία, εφόσον συμπληρωθεί ο αναγκαίος για καθεμία εξ αυτών χρόνος. Τούτο μπορεί να συμβεί μόνο εφόσον έχει κυρωθεί όπως ορίζει ο νόμος η οριστική διανομή, αφού μόνον έκτοτε αποκτά την κυριότητα κλήρου που βρίσκεται σε μη παραμεθόρια περιοχή ο κληρούχος, ενώ μέχρι τότε η κυριότητα αυτού ανήκει στο Δημόσιο (ΑΠ 764/2004). Περαιτέρω από τις διατάξεις των άρθρων 1103 και 1106 ΑΚ συνάγεται ότι ο καλής πίστεως νομέας του διεκδικούμενου ακινήτου, έχει αξίωση αποζημιώσεώς του για τις επωφελείς δαπάνες τις

οποίες ενήργησε επί του ακινήτου, όπως είναι και εκείνες για την ανέγερση οικοδομής ή άλλου κτίσματος, εφόσον όμως κατά το χρόνο της απόδοσης του ακινήτου σώζεται η αύξηση της αξίας του ακινήτου που επήλθε από την ενέργεια των δαπανών (ΟΛΑΠ 1220/1975). Στην προκειμένη περίπτωση, όπως προκύπτει από την προσβαλλόμενη απόφασή του, το Εφετείο Θεσσαλονίκης δέχθηκε, κατά την αναιρετικά ανέλεγκτη περί των πραγμάτων κρίση του, μεταξύ άλλων, και τα εξής: Το επίδικο οικόπεδο, παραχωρήθηκε στον πατέρα της εφεσίβλητης (ήδη αναιρεσίβλητης) Α, κατά την οριστική διανομή του αγροκτήματος... Ο τελευταίος, με το από 28.12.1974 ιδιωτικό έγγραφο, μεταβίβασε το οικόπεδο άτυπα, στην εναγομένη θυγατέρα του, αυτή δε με αίτησή της ενώπιον του Ειρηνοδικείου Σερρών, ζήτησε την επικύρωση της μεταβίβασης αυτής. Επί της αιτήσεως εκδόθηκε η 78/1980 απόφαση του παραπάνω Ειρηνοδικείου, που μεταγράφηκε στις 27.2.1980 στα βιβλία μεταγραφών του υποθηκοφυλακείου Σερρών. Ο πατέρας της δεύτερης και τρίτης των εναγουσών και σύζυγος της πρώτης εξ αυτών (ήδη αναιρεσειουσών) Β και ο δικαιοπάροχος του Γ, άσκησαν τριτανακοπή που απορρίφθηκε με απόφαση του Ειρηνοδικείου, η οποία επικυρώθηκε με την 175/1981 απόφαση του Μονομελούς Πρωτοδικείου Σερρών, η οποία έκρινε ότι οι τριτανακόπτοντες δεν είχαν νόμιμα τη νομή του επίδικου οικοπέδου, αλλά το κατείχαν αυθαίρετα. Κατά τα έτη 1997-1998 έγινε η οριστική διανομή των οικοπέδων του συνοικισμού από την αρμόδια Επιτροπή Οριστικών διανομών, και με την 1/1998 απόφασή της, έκρινε ότι το επίδικο οικόπεδο, μεταβιβάστηκε νόμιμα στην εναγομένη. Η απόφαση αυτή αποτελεί, κατά το άρθρο 6 του ν.δ. 1189/1972, οριστικό τίτλο κυριότητας της εναγομένης. Μέχρι την κύρωση της οριστικής διανομής, ως πλασματικός νομέας του οικοπέδου, λογιζόταν μόνο ο κληρούχος και οι κληρονόμοι του. Συνεπώς ο πατέρας των 2ης και 3ης των εναγουσών και σύζυγός της 1ης Β, ο οποίος ανήγειρε σε τμήμα του οικοπέδου διώροφο κτίσμα κατά τα

έτη 1979-1980, δεν ήταν καλόπιστος νομέας του επιδικίου και δεν έχει αξίωση αποζημιώσεως ως τέτοιος την οποία να έχουν κληρονομήσει οι ενάγουσες». Έτσι που έκρινε το Εφετείο και ειδικότερα με το να δεχτεί ότι μέχρι την κύρωση της οριστικής διανομής που έγινε τα έτη 1997-1998, ως πλασματικός νομέας του οικοπέδου, λογιζόταν μόνο ο κληρούχος και οι κληρονόμοι του και, συνεπώς, ο σύζυγος της πρώτης και πατέρας της δεύτερης και τρίτης των εναγουσών (ήδη αναιρεσειουσών) δεν ήταν καλόπιστος νομέας του επιδικίου, αφού, κατά μείζονα λόγο, ούτε απλώς νομέας ήταν τούτου, και ως τέτοιος δεν έχει αξίωση για τις επωφελείς δαπάνες που ενήργησε το επίδικο κατά τα έτη 1979-1980, δεν παραβίασε τις πιο πάνω ουσιαστικού δικαίου διατάξεις του α.ν. 431/1968 και του άρθρου 1103 ΑΚ, και ο περί του αντιθέτου πρώτος λόγος της αναίρεσης, από το άρθρο 559 αρ. 1 ΚΠολΔ, είναι αβάσιμος.

Κατά την έννοια της διάταξης του άρθρου 559 αρ. 8 ΚΠολΔ, σύμφωνα με την οποία συχωρείται αναίρεση και όταν το δικαστήριο παρά το νόμο έλαβε υπόψη πράγματα που δεν προτάθηκαν ή δεν έλαβε υπόψη πράγματα που προτάθηκαν και έχουν ουσιώδη επίδραση στην έκβαση της δίκης, θεωρούνται «πράγματα» οι ουσιώδεις και αυτοτελείς ισχυρισμοί που αποτελούν αναγκαίο και υποχρεωτικό στοιχείο για τη θεμελίωση, κατάλυση ή παρακώλυση του δικαιώματος που προβάλλει ο διάδικος εγείροντας μια αγωγή ή ασκώντας μια ένσταση ή μια αντένσταση, περίπτωση που δεν συντρέχει όταν οι ισχυρισμοί αυτοί συνιστούν άρνηση που μπορεί να είναι γενική ή ειδική, των παραπάνω ενδίκων ενεργειών ή επιχειρήματα για την αντίκρουση της νομιμότητάς τους (ΟΛΑΠ 3/1997, ΑΠ 469/1984). Στην προκείμενη περίπτωση με τον τρίτο λόγο της αναίρεσής τους από τον αριθμό 8 του άρθρου 559 ΚΠολΔ, οι αναιρεσειούσες προβάλλουν την αιτίαση ότι η προσβαλλόμενη απόφαση δεν έλαβε υπόψη τα νόμιμα προταθέντα απ' αυτές, για την απόκρουση της ένστασης συμψηφισμού που πρότεινε η αναιρεσίβλητη, ισχυρισμό τους, κατά τον οποίο η αναιρεσίβλη-

τη δεν έχει δικαίωμα να αναζητήσει την ωφέλεια από τη χρήση και εκμετάλλευση του επιδικίου ακινήτου για το προ του έτους 2000 χρονικό διάστημα, επειδή αυτή απέκτησε την κυριότητα αυτού στις 10.1.2000, οπότε κυρώθηκε η οριστική διανομή του αγροκτήματος... Το Εφετείο όμως, με το να δεχθεί ότι η αναιρεσίβλητη απέκτησε την κυριότητα του επιδικίου στις 27.2.1980, δηλαδή από τότε που μετέγραψε την 78/1980 απόφαση του Ειρηνοδικείου Σερρών που κύρωσε την από 28.12.1974 μεταβίβασή του σ' αυτήν (ανώμαλη δικαιοπραξία), εξέτασε και απέρριψε τον παραπάνω ισχυρισμό των αναιρεσειουσών και, επομένως ο πιο πάνω λόγος αναίρεσής τους είναι αβάσιμος.

Από τη διάταξη του άρθρου 250 § 17 ΑΚ, η οποία ορίζει ότι σε πενταετή παραγραφή υπόκεινται, οι αξιώσεις των κάθε είδους μισθών, των καθυστερουμένων προσόδων, συντάξεων, διατροφής και κάθε άλλης παροχής που επαναλαμβάνεται περιοδικά, προκύπτει ότι, λόγω της γενικότητας των όρων «καθυστερουμένων προσόδων» και «κάθε άλλης παροχής που επαναλαμβάνεται περιοδικά» περιλαμβάνονται σ' αυτούς οι καρποί, φυσικοί ή πολιτικοί, και τα ωφελήματα, τα οποία η χρησιμοποίηση του πράγματος περιοδικώς παρέχει και τα συνακόλουθα στην προβλεπόμενη από τη διάταξη αυτή πενταετή παραγραφή υπόκεινται και οι αξιώσεις από το άρθρο 1096 ΑΚ του κυρίου του πράγματος κατά του νομέα για τα ωφελήματα που αποκόμισε ο τελευταίος από το πράγμα. Επομένως, το Εφετείο, με το να δεχθεί ότι η αξίωση της αναιρεσίβλητης για τα ωφελήματα που αποκόμισε ο δικαιοπάροχος των αναιρεσειουσών από τη χρησιμοποίηση των κτισμάτων υπόκειται στην εικοσαετή παραγραφή (άρθρο 249 ΑΚ) και όχι στην πενταετή (άρθρο 250 αρ. 17 ΑΚ), παραβίασε την ουσιαστικού δικαίου τελευταία διάταξη και, συνεπώς, ο δεύτερος λόγος αναίρεσης, από τον αριθμό 1 του άρθρου 559 ΚΠολΔ, είναι βάσιμος.

Επειδή από το συνδυασμό των διατάξεων των §§ 1, 2 και 5 του άρθρου 15 ν.δ. 3958/1959, που διατηρήθηκαν σε ισχύ με τα άρθρα 3 α.ν. 431/68,

2 ν. 666/77, 11 ν. 944/79 και 18 §§ 1 ν. 1664/86, προκύπτει ότι οι μεταβιβάσεις γεωργικών κληρών, οικοπέδων ή οικημάτων, οι οποίες έγιναν μέχρι την 25.8.1986 με ιδιωτικό έγγραφο βέβαιης χρονολογίας κατά παράβαση των διατάξεων της αγροτικής νομοθεσίας για τους περιορισμούς μεταβιβάσεως των κληρών αυτών με πράξεις ζωής, επικυρώνονται με απόφαση του κατά τόπον αρμοδίου Ειρηνοδίκη, η οποία μετά την τελεσιδικία της αποτελεί τίτλο κυριότητας υποκείμενο σε μεταγραφή, η επικύρωση δε αυτή ανατρέχει στο χρόνο καταρτίσεως των αναφερομένων (ανώμαλων) δικαιοπραξιών και θεραπεύει μόνο τις απαγορεύσεις των μεταβιβάσεων αυτών και όχι τις από τον Αστικό Κώδικα ακυρότητες ή άλλες ελλείψεις. Με τον τέταρτο λόγο της αναίρεσης οι αναιρεσείουσες αποδίδουν στην προσβαλλόμενη απόφαση την από το άρθρο 559 αρ. 1 ΚΠολΔ πλημμέλεια, ισχυριζόμενες ότι το Εφετείο παραβίασε ευθέως τις ουσιαστικού δικαίου διατάξεις των άρθρων 1096-1100 ΑΚ με το να δεχθεί ότι δικαιούχος της ωφέλειας που αποκόμισε ο κακόπιστος νομέας ακινήτου είναι η αναιρεσίβλητη, παρόλο που η τελευταία μέχρι την κύρωση των οριστικών πινάκων διανομής δεν ήταν κυρία του ακινήτου. Ο λόγος όμως αυτός είναι αβάσιμος επειδή, όπως προκύπτει από την προσβαλλόμενη απόφαση, το Εφετείο δέχθηκε, ότι η αναιρεσίβλητη είναι κυρία του ακινήτου, γεγονός που είχε δεχθεί με δύναμη δεδικασμένου η υπ' αρ. 183/2001 απόφαση του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Σερρών, η οποία έγινε αμετάκλητη, (δεδικασμένο) την ύπαρξη του οποίου δέχθηκε και η προσβαλλόμενη απόφαση. Κατ' ακολουθίαν του πιο πάνω βάσιμου λόγου αναίρεσης, πρέπει να αναιρεθεί εν μέρει η προσβαλλόμενη απόφαση, ως προς τη διάταξη που αφορά την αντένσταση παραγραφής των αναιρεσειουσών, να παραπεμφθεί η υπόθεση, κατά το αντίστοιχο κεφάλαιό της, στο ίδιο δικαστήριο, συγκροτούμενο από άλλους δικαστές, εκτός από εκείνους που εξέδωσαν την αναιρούμενη απόφαση (άρθρο 580 § 3 ΚΠολΔ) και να καταδικασθεί η αναιρεσίβλητη στα δικαστικά έξοδα των αναιρεσειουσών (άρθρο 183, 176 ΚΠολΔ).

ΑΡΕΙΟΥ ΠΑΓΟΥ

Αριθ. 249/2009 (Τμ. Α1)

Έννοια προσυμφώνου. Υποχρέωση του πωλητή να μεταβιβάσει στον αγοραστή την κυριότητα του πράγματος. Αν ο πωλητής δεν εκπληρώνει τις επιβαλλόμενες σε αυτόν υποχρεώσεις λόγω αδυναμίας παροχής, την οποία συνιστούν τόσο η έλλειψη κυριότητας σε αυτόν που προσυμφώνησε την πώληση, όσο και η απώλεια αυτής πριν την κατάρτιση της οριστικής συμβάσεως, έχουν εφαρμογή οι γενικές διατάξεις των άρθρ. 380 και 382 ΑΚ, σύμφωνα με τις οποίες ο αγοραστής δικαιούται, πλην άλλων, να ζητήσει αποζημίωση για τη μη εκπλήρωση, η οποία συνίσταται στο λεγόμενο θετικό διαφέρον ή διαφέρον εκπληρώσεως και περιλαμβάνει, κατά το άρθρ. 298 ΑΚ, τόσο τη θετική ζημία, όσο και το διαφυγόν κέρδος.

Για τη μεταβίβαση της κυριότητας ακινήτου με πώληση, στο συμβολαιογραφικό τύπο υπόκειται, τόσο η εμπράγματη, όσο και η ενοχική σύμβαση κατά τα ουσιώδη αυτής στοιχεία, ήτοι το πράγμα και το τίμημα. Η μη τήρηση του τύπου τούτου για μέρος του τιμήματος καθιστά, τη μεν περί του μέρους αυτού συμφωνία άκυρη, τη δε πώληση του ακινήτου εικονική, ως προς το ύψος του τιμήματος που αναγράφεται στο συμβόλαιο. Όμως, το επί πλέον καταβληθέν τίμημα δεν μπορεί να αναζητηθεί από τον αγοραστή με τη δικαιολογία, ότι η ακυρότητα της περί αυτού συμφωνίας καθιστά την καταβολή του χωρίς νόμιμη αιτία, ενώ συνυπολογίζεται, προκειμένου να διαγνωσθεί, αν υπάρχει δυσαναλογία των εκατέρωθεν παροχών, σε περίπτωση που η πώληση προσβληθεί κατ' άρθρ. 179 ΑΚ ως καταπλεονεκτική.

Ισχύς αντεγγράφου ως προς το τίμημα. Η διάταξη του άρθρ. 13 § 3 ν. 1587/1950 (κατά την οποία το αντέγγραφο, από το οποίο προκύπτει, ότι συμφωνήθηκε ή καταβλήθηκε τίμημα μεγαλύτερο εκείνου, το οποίο γράφτηκε στο συμβόλαιο και στη δήλωση του φόρου του παρόντος νόμου, είναι άκυρο), δεν απαγορεύει την επίκληση της άκυρης για το επί πλέον μη αναγραφόμενο στο τίμημα του ακινήτου συμ-

φωνίας, όταν από την επίκληση και την απόδειξη αυτής δικαιολογείται έννομο συμφέρον, όπως συμβαίνει όταν για την εξόφληση του μη αναγραφόμενου στο συμβόλαιο υπερβάλλοντος τιμήματος δόθηκε χρηματικό ποσό, την καταβολή του οποίου ζητεί ο αγοραστής από τον πωλητή ως δαπάνη, στην οποία υποβλήθηκε για την αγορά του ακινήτου, διότι αυτός δεν εκπλήρωσε την υποχρέωσή του για μεταβίβαση της κυριότητας του ακινήτου λόγω αδυναμίας παροχής.

Κατά την έννοια του άρθρου 166 του ΑΚ το προσύμφωνο, με το οποίο τα μέρη αναλαμβάνουν την υποχρέωση να συνάψουν ορισμένη σύμβαση, αποτελεί αυτοτελή σύμβαση, η αθέτηση δε της υποχρέωσης αυτής, εφόσον έχει τηρηθεί ο τύπος που ορίζει ο νόμος για τη σύμβαση που πρέπει να συναφθεί, μπορεί να θεμελιώσει υποχρέωση αποζημίωσης λόγω αδυναμίας εκπλήρωσης της παροχής εκ της οριστικής συμβάσεως κατ' ανάλογη εφαρμογή των διατάξεων των άρθρων 380 επ. ΑΚ (ΑΠ 152/2001, ΑΠ 58/1997, ΑΠ 1131/1976). Εξάλλου, στα άρθρα 513 και 514 του ΑΚ ορίζεται, ότι ο πωλητής έχει υποχρέωση να μεταβιβάσει στον αγοραστή την κυριότητα του πράγματος και να παραδώσει αυτό ελεύθερο από κάθε δικαίωμα τρίτου. Στο άρθρο 516 του ΑΚ ορίζεται, επίσης, ότι «αν ο πωλητής δεν εκπλήρωσε τις υποχρεώσεις του, ο αγοραστής έχει όσα δικαιώματα έχει ο δανειστής στις αμφοτεροβαρείς συμβάσεις και ιδίως σε περίπτωση υπερημερίας ή υπαίτιας αδυναμίας του οφειλέτη». Από το συνδυασμό των διατάξεων αυτών προκύπτει, ότι αν ο πωλητής δεν εκπληρώνει της επιβαλλόμενες σε αυτόν υποχρεώσεις λόγω αδυναμίας παροχής, την οποία συνιστούν τόσο η έλλειψη κυριότητας σε αυτόν που προσυμφώνησε την πώληση, όσο και η απώλεια αυτής πριν την κατάρτιση της οριστικής συμβάσεως, έχουν εφαρμογή οι γενικές διατάξεις των άρθρων 380 και 382 ΑΚ, σύμφωνα με τις οποίες ο αγοραστής δικαιούται, πλην άλλων, να ζητήσει αποζημίωση για τη μη εκπλήρωση, η οποία συ-

νίσταται στο λεγόμενο θετικό διαφέρον ή διαφέρον εκπληρώσεως και περιλαμβάνει, κατά το άρθρο 298 του ΑΚ, τόσο τη θετική ζημία, όσο και το διαφυγόν κέρδος, δηλαδή το προσδοκώμενο με πιθανότητα σύμφωνα με τη συνηθισμένη πορεία των πραγμάτων ή τις ειδικές περιστάσεις και τα προπαρασκευαστικά μέτρα που έχουν ληφθεί. Η αποζημίωση αυτή αποτελεί υποκατάστατο του αρχικού αντικειμένου της παροχής και άρα αυτοτελή αξίωση, ενώ ως ζημία, που πρέπει να αποκατασταθεί, νοείται κάθε επί τα χείρω μεταβολή της περιουσίας του αγοραστή από τη μη εκπλήρωση των υποχρεώσεων του πωλητή, η οποία μπορεί να προέρχεται και από το τίμημα του πράγματος που καταβλήθηκε. Ως εκ τούτου, προκειμένου να χωρήσει η αποκατάσταση, αρκεί να διαπιστωθεί ότι επήλθε ζημία και ότι αυτή τελεί σε αιτιώδη σύνδεσμο με την αθέτηση της συμβάσεως (ΑΠ 847/2003). Περαιτέρω, από τις διατάξεις των άρθρων 369, 513 και 1033 του ΑΚ και 13 § 3 του ν. 1587/1950, οι οποίες εφαρμόζονται αναλόγως και επί του προσυμφώνου πώλησεως, σαφώς συνάγεται, ότι για τη μεταβίβαση της κυριότητας ακινήτου με πώληση στο συμβολαιογραφικό τύπο υπόκειται, τόσο η εμπράγματη, όσο και η ενοχική σύμβαση κατά τα ουσιώδη αυτής στοιχεία, ήτοι το πράγμα και το τίμημα. Η μη τήρηση του τύπου τούτου για μέρος του τιμήματος καθιστά, τη μεν περί του μέρους αυτού συμφωνία άκυρη, τη δε πώληση του ακινήτου εικονική, ως προς το ύψος του τιμήματος που αναγράφεται στο συμβόλαιο (ΑΠ 847/2003, ΑΠ 1126/2002, ΑΠ 1344/2001, ΑΠ 543/1996). Παρά ταύτα, όμως, το επί πλέον καταβληθέν τίμημα δεν μπορεί να αναζητηθεί από τον αγοραστή με τη δικαιολογία, ότι η ακυρότητα της περί αυτού συμφωνίας καθιστά την καταβολή του χωρίς νόμιμη αιτία (ΟΛΑΠ 560/1974), ενώ συνυπολογίζεται, προκειμένου να διαγνωσθεί, αν υπάρχει δυσαναλογία των εκατέρωθεν παροχών, σε περίπτωση που η πώληση προσβληθεί κατ' άρθρο 179 του ΑΚ ως καταπλεονεκτική. Από αυτά συνάγεται, ότι το εκτός συμβολαίου καταβληθέν τίμημα ακινήτου απο-

τελεί μέρος της αντιπαροχής του αγοραστή για την απόκτηση του πράγματος, άσχετα δε από το κύρος της περί αυτού συμφωνίας, συνιστά ζημία του αγοραστή, την οποία ο πωλητής υποχρεούται να αποκαταστήσει, όταν ανακύπτει ευθύνη του προς αποζημίωση για τη μη εκπλήρωση της παροχής (ΑΠ 847/2003).

Στην προκειμένη περίπτωση, το Εφετείο, όπως προκύπτει από την προσβαλλόμενη απόφασή του, δέχθηκε, ύστερα από ανέλεγκτη εκτίμηση των αποδείξεων, τα ακόλουθα: Την 26.10.1993 με το υπ' αριθ. ... προσύμφωνο συμβόλαιο της συμβολαιογράφου Ρόδου Χρ.Κ., ο αναιρεσείων εναγόμενος, με το υπ' αριθ. ... ανέκκλητο πληρεξούσιο της αυτής συμβολαιογράφου Ρόδου, υποσχέθηκε στον αναιρεσίβλητο ενάγοντα, που αντιπροσωπευόταν νομίμως από τον πληρεξούσιο και αντίκλητο πατέρα του Α, να πωλήσει και να μεταβιβάσει σε αυτόν κατά πλήρη κυριότητα, νομή και κατοχή την περιγραφόμενη στο προσύμφωνο αυτό οριζόντια ιδιοκτησία, βιομηχανικό χώρο του τρίτου ορόφου, εμβαδού 166,66 μ², με στοιχεία πίνακα ΒΓ12, όπως αυτή περιγραφόταν στην υπ' αριθ. ... πράξη σύστασης οριζόντιας ιδιοκτησίας της ίδιας ως άνω συμβολαιογράφου, εκείτο δε σε πολυκατοικία, που είχε ανεγερθεί σε οικοπέδο συνολικής έκτασης 7.960 μ², στην περιοχή... και στη θέση «...» του Δήμου..., αντί του αναγραφόμενου μεν στο πιο πάνω προσύμφωνο συμβόλαιο τιμήματος 3.000.000 δραχμών, πράγματι όμως συμφωνηθέντος τιμήματος από 19.500.000 δραχμές, που κατέβαλε ο ενάγων αγοραστής στον εναγόμενο πωλητή πριν την υπογραφή του προσυμφώνου συμβολαίου, όπως αυτό προκύπτει από το με επίκληση προσκομιζόμενο με την ίδια ημερομηνία με το ως άνω προσύμφωνο, από 26.10.1993 ιδιωτικό συμφωνητικό (αντέγγραφο), που υπεγράφη μεταξύ των συμβληθέντων στο προσύμφωνο και το οποίο «αντέγγραφο», κατά ρητή συμφωνία των σε αυτό συμβαλλομένων, επέιχε θέση εξοφλητικής απόδειξης. Συγκεκριμένα, στο ιδιωτικό αυτό συμφωνητικό αναφέρονταν, εκτός άλλων, τα εξής: «... Το αληθές τίμημα της ανωτέ-

ρω αγοραπωλησίας είναι το ποσό των, δραχμές δέκα εννέα εκατομμύρια πεντακόσιες χιλιάδες και όχι το αναγραφόμενο στο συμβόλαιο ποσό των τριών εκατομμυρίων (3.000.000). Το ποσό αυτό καταβλήθηκε στον πωλητή από τον αγοραστή σε μετρητά εξ ολοκλήρου και έτσι εξοφλήθηκε το τίμημα, όπως δήλωσαν οι συμβαλλόμενοι, του παρόντος επέχοντος θέση σχετικής εξοφλητικής αποδείξεως. Οι συμβαλλόμενοι». Ο εναγόμενος δεν αμφισβήτησε την υπογραφή του στο εν λόγω ιδιωτικό συμφωνητικό – «αντέγγραφο». Την ημέρα υπογραφής του προσυμφώνου συμβολαίου (26.10.1993) ο εναγόμενος πωλητής παρέδωσε στον ενάγοντα αγοραστή τη νομή και την κατοχή του ανωτέρω ακινήτου. Με άλλο όρο του προσυμφώνου συμβολαίου ορίστηκε, ότι το οριστικό συμβόλαιο της πώλησης θα υπογραφόταν έως τις 31.12.1999, με σχετικό όμως όρο του προσυμφώνου ο πωλητής παρέσχε στον αγοραστή την ανέκκλητη εντολή και πληρεξουσιότητα και το δικαίωμα να συντάξει το οριστικό συμβόλαιο πώλησης με αυτοσύμβαση ή να προβεί και σε παράταση της ως άνω προθεσμίας υπογραφής του συμβαλλόμενος, αφ' ενός μεν με την ιδιότητά του ως αντιπρόσωπος του πωλητή και σε περίπτωση θανάτου του πωλητή, αφετέρου δε ως αγοραστής. Τέλος, με σχετικό όρο του ως άνω προσυμφώνου, οι συμβαλλόμενοι παραιτήθηκαν από κάθε δικαίωμά τους για υπαναχώρηση από την προσυμφωνηθείσα πώληση για κάθε λόγο και αιτία. Στη συνέχεια, ο ενάγων αγοραστής δυνάμει του από 8.2.1999 ιδιωτικού συμφωνητικού μίσθωσης, εκμίσθωσε το ανωτέρω ακίνητο στον Β, για το χρονικό διάστημα από 9.2.1999 έως 9.2.2005, προκειμένου εκείνος να το χρησιμοποιήσει ως κατάστημα εμπορικών ειδών και κατασκευής αεραγωγών, αντί συμφωνηθέντος μηνιαίου μισθώματος 150.000 δραχμών. Ωστόσο, ο ενάγων έως και τις 31.12.1999 δεν μπόρεσε να προβεί στη σύνταξη οριστικού συμβολαίου πώλησης του ως άνω ακινήτου με αυτοσύμβαση, όπως είχε το δικαίωμα από το προσύμφωνο, διότι υπήρχε πρόβλημα με την έκδοση φορολογικής ενημερότητας του

εναγομένου πωλητή, όπως αυτό προκύπτει από την με επίκληση προσκομιζόμενη από 18.11.2003 καρτέλα φορολογουμένου του εναγομένου της Δ.Ο.Υ. Ρόδου, γι' αυτό, όπως είχε διακείμενα από το προσύμφωνο, προέβη με αυτοσύμβαση σε δύο παρατάσεις της ημερομηνίας σύνταξης του οριστικού συμβολαίου, με τις υπ' αριθ. ... και... δηλώσεις παράτασης προθεσμίας του προσυμφώνου τούτου, που συντάχθηκαν ενώπιον της ίδιας συμβολαιογράφου Ρόδου Χρ. Κ., για ένα έτος με την πρώτη δήλωση και για τρία έτη με τη δεύτερη. Την 1.3.1999, ήτοι πριν τις μνημονευόμενες παρατάσεις της ημερομηνίας σύνταξης του οριστικού συμβολαίου, ο αναιρεσειών εναγόμενος πωλητής, με το υπ' αριθ. ... συμβόλαιο του συμβολαιογράφου Ρόδου Κων. Τ., προέβη σε δήλωση υπαναχώρησης από το ως άνω προσύμφωνο συμβόλαιο, την οποία ωστόσο δεν απηύθυνε στον αντισυμβαλλόμενο του ενάγοντα αγοραστή, αλλά στον πατέρα του Α, που είχε συμβληθεί ως πληρεξούσιος και αντίκλητός του, στον οποίο και κοινοποίησε αυτή την 1.3.1999. Στη συνέχεια, ο εναγόμενος εκποίησε κατά κυριότητα αιτία πωλήσεως το παραπάνω ακίνητο σε τρίτο πρόσωπο, και δη στον προαναφερόμενο μισθωτή του ενάγοντος Β με το υπ' αριθ. ... αγοραπωλητήριο συμβόλαιο του συμβολαιογράφου Ρόδου Δημ. Γ., που μεταγράφηκε νομίμως στο Κτηματολόγιο Ρόδου τις 22.5.2001, και κατ' αυτό τον τρόπο κατέστη αδύνατη η εκπλήρωση της υποχρέωσής του από το επίμαχο προσύμφωνο. Από την αντισυμβατική αυτή συμπεριφορά του προσυμφωνήσαντος εναγομένου πωλητή και τη μη εκπλήρωση των από την προσυμφωνηθείσα σύμβαση πωλήσεως υποχρεώσεών του ο ενάγων προσυμφωνήσας αγοραστής ζημιώθηκε το συνολικό ποσό των 19.500.000 δραχμών, το οποίο, όπως ειπώθηκε, αποτελούσε το προσυμφωνημένο πραγματικό τίμημα, το οποίο αυτός είχε καταβάλει στον εναγόμενο πωλητή πριν από τη σύνταξη του προσυμφώνου συμβολαίου (26.10.1993).

Κατά τη διάταξη του άρθρου 13 § 3 του ν. 1587/1950, το αντέγγραφο, από το οποίο προ-

κύπτει, ότι συμφωνήθηκε ή καταβλήθηκε τίμημα μεγαλύτερο εκείνου, το οποίο γράφτηκε στο συμβόλαιο και στη δήλωση του φόρου του παρόντος νόμου, είναι άκυρο και δεν δύναται να προσαχθεί και να ληφθεί υπόψη από το δικαστήριο ή από οποιοδήποτε άλλη αρχή. Με τη διάταξη αυτή περιορίστηκε ρητώς η ακυρότητα της πωλήσεως ακινήτου, αναλόγως δε και του προσυμφώνου πωλήσεως ακινήτου, στην άτυπη για το μεγαλύτερο τίμημα συμφωνία, η οποία δεν επηρεάζει το κύρος της πωλήσεως, όπως αυτή στο συμβόλαιο εμφανίζεται, ήτοι ως γενόμενης αντί του αναγραφόμενου στο συμβόλαιο τιμήματος, μολονότι τούτο είναι εικονικό. Η διάταξη, όμως, αυτή δεν απαγορεύει την επίκληση της άκυρης για το επί πλέον μη αναγραφόμενο στο τίμημα του ακινήτου συμφωνίας, όταν από την επίκληση και την απόδειξη αυτής δικαιολογείται έννομο συμφέρον, όπως συμβαίνει όταν για την εξόφληση του μη αναγραφόμενου στο συμβόλαιο υπερβάλλοντος τιμήματος δόθηκε χρηματικό ποσό, την καταβολή του οποίου ζητεί ο αγοραστής από τον πωλητή ως δαπάνη, στην οποία υποβλήθηκε για την αγορά του ακινήτου, διότι αυτός δεν εκπλήρωσε την υποχρέωσή του για μεταβίβαση της κυριότητας του ακινήτου λόγω αδυναμίας παροχής. Τούτο δε, διότι η διάταξη αυτή κηρύσσει άκυρο μόνο το αντέγγραφο για τη συμφωνία αυτή και για την καταβολή του τιμήματος και δεν επιτρέπει να ληφθεί αυτό υπόψη από το δικαστήριο ή από άλλη αρχή (ΑΠ 847/2003, ΑΠ 543/1996). Τα ανωτέρω, για την ταυτότητα του νομίμου λόγου, ισχύουν και στην περίπτωση, κατά την οποία η άκυρη περί του υπερβάλλοντος (αφανούς) τιμήματος συμφωνία, κατά παράβαση των διατάξεων των άρθρων 166, 369, 513 και 1033 του ΑΚ και 13 § 3 του ν. 1587/1950, δεν έχει περιβληθεί τον τύπο του συμβολαιογραφικού εγγράφου, αλλά του ιδιωτικού εγγράφου.

Εξάλλου, κατά τη διάταξη του άρθρου 559 αριθ. 11 του ΚΠολΔ, ιδρύεται λόγος αναιρέσεως, αν το δικαστήριο έλαβε υπόψη αποδεικτικά μέσα που δεν επιτρέπει ο νόμος, η δε παράβαση

της υποχρέωσης αυτής ιδρύει τον ανωτέρω λόγο αναιρέσεως, εφόσον το αποδεικνυόμενο με αυτά πραγματικό γεγονός ασκεί ουσιώδη επιρροή στην έκβαση της δίκης (ΑΠ 42/2002). Μη επιτρεπόμενο αποδεικτικό μέσο αποτελούν και τα, κατά παράβαση του άρθρου 13 § 3 του ν. 1587/1950, συντασσόμενα αντέγγραφα, από τα οποία, προκειμένου περί συμβάσεως πωλήσεως, για την ταυτότητα δε του νομίμου λόγου και επί προσυμφώνου πωλήσεως, προκύπτει ότι συμφωνήθηκε ή καταβλήθηκε τίμημα υπέρτερο του αναγραφόμενου στο συμβόλαιο και στη δήλωση φόρου του νόμου τούτου, αφού αυτά κηρύσσονται από τη διάταξη αυτή άκυρα και δεν επιτρέπεται να προσαχθούν και να ληφθούν υπόψη από το δικαστήριο ή από οποιαδήποτε άλλη αρχή (ΑΠ 543/1996). Τέλος, σε περίπτωση αμφισβητήσεως κατά το άρθρο 457 § 2 του ΚΠολΔ της γνησιότητας εγγράφου από εκείνον κατά του οποίου προσάγεται, είτε προς άμεση είτε προς έμμεση απόδειξη, το δικαστήριο δεν επιτρέπεται να εκτιμήσει τούτο μόνο ή μαζί με άλλες αποδείξεις προς μόρφωση της πεποιθήσεώς του για ουσιώδη ισχυρισμό, εάν προηγουμένως δεν κρίνει και απορρίπτει τον ισχυρισμό της αμφισβητήσεως της γνησιότητας του εγγράφου (ΑΠ 1045/2003). Στην προκειμένη περίπτωση, ο αναιρεσείων εναγόμενος με τους δεύτερο και τέταρτο λόγους αναιρέσεως προβάλλει, όπως εκτιμάται, ότι το Εφετείο υπέπεσε στην πλημμέλεια του άρθρου 559 αριθ. 11 (και όχι του αριθ. 12) του ΚΠολΔ, αφενός μεν, διότι έλαβε υπόψη του το από 26.10.1993 ιδιωτικό συμφωνητικό-αντέγγραφο, χαρακτηριζόμενο στο κείμενό του «ως επέχον θέση εξοφλητικής αποδείξεως», προς απόδειξη του ουσιώδους αγωγικού ισχυρισμού, ότι για την προσυμφωνηθείσα αγορά του ακινήτου συμφωνήθηκε και καταβλήθηκε αφανές, επί πλέον του αναγραφόμενου στο προσύμφωνο, τίμημα από 16.500.000 δραχμές, ενώ τούτο κατά νόμο απαγορεύεται, αφετέρου δε, διότι σε κάθε περίπτωση αυτό καθώς λήφθηκε υπόψη από το Εφετείο, αφού αυτό α) προσκομίστηκε το πρώτον ενώπιόν του, β) δεν προέκυπτε η ταυτότητά του, και γ) δεν ήταν

γνήσιο. Το δευτεροβάθμιο δικαστήριο έλαβε πράγματι υπόψη το ανωτέρω ιδιωτικό συμφωνητικό, το οποίο παραδεκτά προσκομίστηκε το πρώτον ενώπιόν του (ΑΠ 12/2005), ενώ για την ταυτότητά του δεν καταλειπόταν καμία αμφιβολία, και μάλιστα στήριξε αποκλειστικά σε αυτό την απόδειξη του αγωγικού ισχυρισμού περί καταβολής από τον αναιρεσίβλητο αγοραστή συνολικού, συμφωνημένου με το προσύμφωνο και υπερβάλλοντος, τιμήματος από 19.500.000 δραχμές (3.000.000 δρχ. + 16.500.000 δρχ. = 19.500.000 δρχ.), θεωρώντας αναγνωρισμένη τη γνησιότητά του λόγω της μη αμφισβητήσεώς της από τον αναιρεσείοντα πωλητή. Όμως, όπως προκύπτει από την έφεση του αναιρεσείοντος, αυτός με το δεύτερο λόγο εφέσεως αμφισβήτησε ευθέως τη γνησιότητα του επίμαχου ιδιωτικού συμφωνητικού. Συνεπώς, με αυτά που δέχθηκε το Εφετείο, το μεν έλαβε υπόψη αποδεικτικό μέσο, που δεν επιτρέπεται από το άρθρο 13 § 3 του ν. 1587/ 1950, το δε, και για την περίπτωση που ήθελε κριθεί πως ήταν ληπτέο υπόψη προς απόδειξη της αυτοτελούς αξιώσεως του αναιρεσιβλήτου ενάγοντος αγοραστή για απόδειξη της ζημίας του, ανεπιτρέπτως περαιτέρω λήφθηκε τούτο υπόψη προς άμεση απόδειξη του ουσιώδους αγωγικού ισχυρισμού που προειπώθηκε, χωρίς προηγουμένως το Εφετείο να ερευνήσει τον περί αμφισβητήσεως της γνησιότητάς του ισχυρισμό του αναιρεσείοντος και να αποφανθεί περί αυτού κι έτσι κατέστησε αναιρετέα την προσβαλλομένη απόφασή του, κατά τους βάσιμους περί τούτου δεύτερο και τέταρτο λόγους αναιρέσεως από το άρθρο 559 αριθ. 11 του ΚΠολΔ, παρελκούσης έτσι, της έρευνας των λοιπών λόγων αναιρέσεως (*Αναιρείται η ΕφΔωδ 288/2006*).

ΑΡΕΙΟΥ ΠΑΓΟΥ

Αριθ. 323/2009 (Τμ. Α2)

Εικονικότητα μεταβίβασης ακινήτου. Ακυρότητα πώλησης εντεύθεν και της μεταβίβασης ακινήτου, εάν οι δηλώσεις βούλησης πωλητή και αγοραστή γίνονται φαινομενικά, ακόμη και εάν αφορούν μία εκ των εκατέρωθεν υποχρεώ-

σεων (είτε την υποχρέωση μεταβίβασης και παράδοσης είτε την υποχρέωση πληρωμής του τιμήματος). Ο σκοπός για τον οποίο έγινε η ελαττωματική δήλωση είναι αδιάφορος, εκτός εάν η εικονική πώληση υποκρύπτει άλλη δικαιοπραξία, ότε ο σκοπός εξετάζεται εν σχέσει με το κύρος της υποκρυπτόμενης δικαιοπραξίας. Συμφωνία συμβαλλομένων περί ισχύος των συμβάσεων πωλήσεως και μεταβιβάσεως σε υποκρυπτόμενο αληθινό αγοραστή. Εικονική μεταβίβαση από οικοπεδούχους και εργολάβο σε τρίτο με σκοπό τη χρηματοδότηση, μέσω τραπεζικού δανείου, του εργολάβου προς συνέχιση των εργασιών ανέγερσης. Ανάιρεση εφετειακής (άρθρα 138, 180, 211, 214, 369, 513, 1033 ΑΚ, 559 αρ. 1, 19 ΚΠολΔ).

Επειδή, από τη διάταξη του άρθρου 138 ΑΚ, συνδυαζόμενη και με τις διατάξεις των άρθρων 180, 211, 214, 513 και 1033 ΑΚ, συνάγονται τα ακόλουθα: Σε περίπτωση καταχωρισμένων, σε συμβολαιογραφικό έγγραφο, συμβάσεων πώλησης και, εξαιτίας της πώλησης, μεταβίβασης της κυριότητας ακινήτου από τον κύριό του σε άλλον, αν οι αντίστοιχες για την πώληση δηλώσεις βούλησης αφενός του πωλητή και αφετέρου του αγοραστή ήταν εικονικές, υπό την έννοια ότι δεν έγιναν στα σοβαρά παρά έγιναν μόνο φαινομενικά, διότι οι βουλήσεις εκείνων ήταν είτε να μην υπάρχουν η υποχρέωση του πωλητή να μεταβιβάσει την κυριότητα και παραδώσει το πωλούμενο και η υποχρέωση του αγοραστή να πληρώσει το τίμημα, είτε να μην υπάρχει η μία μόνο από αυτές τις εκατέρωθεν υποχρεώσεις, η σύμβαση πώλησης είναι, λόγω της εικονικότητας, άκυρη, θεωρούμενη γι' αυτό ως μη γενόμενη, αυτή δε η ακυρότητα επισύρει την ακυρότητα της σύμβασης μεταβίβασης της κυριότητας λόγω του αιτιώδους χαρακτήρα της τελευταίας. Ως εκ τούτου, δεν είναι ανάγκη να προκύπτει και ο σκοπός για τον οποίο έγινε η ελαττωματική αυτή δήλωση, εκτός αν υποκρύπτει άλλη δικαιοπραξία και μόνο για την έρευνα του κύρους ή μη αυτής σύμφωνα με το δεύτερο εδάφιο του ιδίου άρθρου. Καμμία επιρροή δεν

ασκεί επί του κύρους της καταρτισμένης σύμβασης πωλήσεως το αν ο αγοραστής κατέβαλε πράγματι και με ποιο τρόπο το συμφωνημένο τίμημα, αφού αυτό μπορεί να χαριστεί ή να εξοφληθεί με δόση αντί καταβολής ή μπορεί η σχετική αξίωση να αποσβεσθεί με παραγραφή ή κατ' άλλο τρόπο. Απλώς το δικαστήριο κατά την έρευνα της ύπαρξης συναλλακτικής πρόθεσης των συμβαλλομένων, μπορεί να συναγάγει τεκμήριο ή επιχείρημα για το ότι η σύμβαση πώλησης δεν είναι εικονική ως προς το πρόσωπο του αγοραστή από το αποδεικνυόμενο γεγονός της καταβολής του τιμήματος από τον ίδιο. Από τη διάταξη όμως του άρθρου 138 § 2 σε συνδυασμό και με τις διατάξεις των άρθρων 369, 513 και 1033 του ίδιου Κώδικα, που καθορίζουν τις προϋποθέσεις εγκυρότητας των συμβάσεων πωλήσεως και μεταβιβάσεως, κατά κυριότητα, ακινήτου, προκύπτει ότι σε περίπτωση εικονικότητας της σύμβασης πωλήσεως ακινήτου και της τυχόν ενωμένης με εκείνη σύμβασης μεταβιβάσεως, κατά κυριότητα, του πωλούμενου ακινήτου από τον πωλητή στον αγοραστή, η οποία εικονικότητα αφορά το πρόσωπο του αγοραστή, για να ισχύουν οι συμβάσεις αυτές όχι για τον εμφανιζόμενο ως αγοραστή αλλά για το καλυπτόμενο από εκείνον πρόσωπο, ουσιώδες στοιχείο είναι η συμφωνία ανάμεσα σε όλους τους εμπλεκόμενους, εικονικό και πραγματικούς, ήτοι ανάμεσα στον πωλητή, στον εμφανιζόμενο ως αγοραστή και στο πρόσωπο που καλύπτεται από εκείνον, ότι οι πιο πάνω συμβάσεις καταρτίζονται, όχι με τον εμφανιζόμενο ως αγοραστή, αλλά με το καλυπτόμενο από εκείνον πρόσωπο, που είναι και ο αληθινός αγοραστής. (...).

ΑΡΕΙΟΥ ΠΑΓΟΥ

Αριθ. 362/2009

Κοινοπραξία. Νομική φύση. Παραγραφή. Διακοπή παραγραφής ως προς τα απαρτιζόμενα την κοινοπραξία πρόσωπα.

.....
Στο δίκαιο των εταιριών, υπό ευρεία έννοια,

δηλαδή των ενώσεων προσώπων που συνιστώνται με σύμβαση και επιδιώκουν κοινό σκοπό, με τη συμβολή των μελών τους, δεν προβλέπεται η κοινοπραξία, ως ιδιαίτερος τύπος εταιρίας. Αφότου όμως εμφανίστηκε και δρα στην πράξη η κοινοπραξία είναι δυνατό να έχει το χαρακτήρα είτε αστικής εταιρίας εάν από τη φύση της και το σκοπό της δεν είναι εμπορική, οπότε δεν θα έχει νομική προσωπικότητα και θα διέπεται από τις διατάξεις των άρ. 741 επ. ΑΚ, είτε εμπορικής εταιρίας, οπότε εμπίπτει στο πεδίο του εμπορικού δικαίου και θα πρέπει να υπαχθεί σε ένα από τους εταιρικούς τύπους που αναγνωρίζονται από αυτό, γιατί στις εταιρίες του εμπορικού δικαίου, για λόγους προστασίας των τρίτων, αλλά και των εταίρων, ισχύει η αρχή του κλειστού αριθμού, σύμφωνα με την οποία αποκλείεται η υιοθέτηση άλλου τύπου εταιρίας διαφορετικού από εκείνους που αυτό αναγνωρίζει. Επομένως, στη δεύτερη αυτή περίπτωση η κοινοπραξία, εάν δεν τηρηθούν οι διατυπώσεις σύνταξης εγγράφου και δημοσιότητας που προβλέπονται από τις διατάξεις των άρ. 39, 42, 43 και 44 του Εμπ. Νόμου, μπορεί να έχει χαρακτήρα είτε αφανούς εταιρίας, με εμφανή εταίρο ένα εκ των μελών της, φυσικών ή νομικών προσώπων που την αποτελούν, η οποία προσομοιάζει με την ετερόρρυθμη εταιρία, με μόνο τον εμφανή εταίρο απεριόριστος ευθυνόμενο, είτε ομόρρυθμης «εν τοις πράγμασι» εταιρίας, οπότε τα μέλη αυτής θα ευθύνονται απεριόριστος και εις ολόκληρον για τις υποχρεώσεις της, κατ' άρ. 22 του ΕμπΝ και μπορούν κατά συνέπεια να εναχθούν αυτοί για τις υποχρεώσεις της Κοινοπραξίας, ενώ το έναντι αυτής δεδουλευμένο ισχύει κατά το άρ. 329 ΚΠολΔ και έναντι των μετεχόντων σε αυτήν φυσικών ή νομικών προσώπων.

Από το συνδυασμό των παραπάνω διατάξεων συνάγεται ότι, το διακοπτικό αποτέλεσμα της παραγραφής που επέφεραν, κατ' άρ. 261 ΑΚ, η έγερση της αγωγής, η οποία όταν στρέφεται κατά κοινοπραξίας διακόπτει την παραγραφή και ως προς τα απαρτίζοντα αυτή φυσικά ή νομικά πρόσωπα και οι μετέπειτα της

εγέρσεως αυτής διαδικαστικές πράξεις, αίρεται με την έκδοση της τελεσιδικής απόφασης, που απορρίπτει την αγωγή για λόγους μη ουσιαστικούς, εκτός αν εγερθεί νέα αγωγή εντός έξι μηνών από την έκδοση της απόφασης, ή και πριν την τελεσιδικία, οπότε η διακοπή της παραγραφής αναβιώνει.

ΑΡΕΙΟΥ ΠΑΓΟΥ

Αριθ. 932/2009

Διαζύγιο. Αξίωση συμμετοχής στα αποκτήματα. Στην αύξηση της περιουσίας των συζύγων δεν υπολογίζονται οι δωρεές.

Εικονική δήλωση βουλήσεως. Άκυρη ως εικονική η σύμβαση σύστασης Α.Ε., διότι δεν εμποδίζεται η εικονικότητα από το ότι η δήλωση βουλήσεως έγινε ενώπιον συμβολαιογράφου, εγκρίθηκε από τη διοίκηση και καταχωρήθηκε στο Μ.Α.Ε.

Σύσταση Α.Ε. από δύο πρόσωπα, εκ των οποίων το ένα συμμετέχει σε αυτήν εικονικά είναι άκυρη, αφού για τη σύστασή της ενεργεί ένα μόνο πρόσωπο.

Μονοπρόσωπη «κλειστή» ανώνυμη εταιρία. Στην περίπτωση αυτή η επιχείρηση δεν είναι εταιρική αλλά ατομική. Οι εκδιδόμενες μετοχές είναι εικονικές και ανήκουν στον μοναδικό ιδρυτή της Α.Ε., στον οποίο ανήκουν και όλα τα περιουσιακά στοιχεία που αποκτώνται στο όνομα της εταιρίας.

Ι. Επειδή, κατά τη διάταξη του άρθρου 1400 ΑΚ, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 15 του ν. 1329/1983, η οποία, σύμφωνα με το άρθρο 54 § 1 αυτού (ν. 1329/1983), όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 12 του ν. 1649/1986, έχει εφαρμογή και επί γάμων που τελέσθηκαν, καθώς και περιουσιακών στοιχείων που αποκτήθηκαν πριν από την έναρξη ισχύος του ν. 1329/1983 «αν ο γάμος λυθεί ή ακυρωθεί και η περιουσία του ενός συζύγου έχει, αφότου τελέσθηκε ο γάμος, αυξηθεί, ο άλλος σύζυγος, εφόσον συνέβαλε με οποιονδήποτε τρόπο στην αύξηση αυτή, δικαιούται να απαιτήσει την απόδοση του μέρους της αύξησης, το οποίο προέρχεται από

τη δική του συμβολή. Τεκμαίρεται ότι η συμβολή αυτή ανέρχεται στο ένα τρίτο της αύξησης, εκτός αν αποδειχθεί μεγαλύτερη ή μικρότερη ή καμία συμβολή. Στην αύξηση της περιουσίας των συζύγων δεν υπολογίζεται ό,τι αυτοί απέκτησαν από δωρεά. Από την αδιάστικτη διατύπωση της διατάξεως αυτής συνάγεται ότι δεν υπολογίζεται στην αύξηση της περιουσίας του ενός συζύγου ό,τι αυτός απέκτησε από δωρεά του άλλου και δεν αποδίδεται η αύξηση αυτή, κατά την ως άνω διάταξη, ως αξίωση συμμετοχής στα αποκτήματα. Ότι η έννοια της διατάξεως είναι αυτή, προκύπτει και από το γεγονός ότι η αύξηση της περιουσίας του συζύγου από δωρεά τρίτου δεν οφείλεται σε συμβολή του άλλου συζύγου. Περαιτέρω η αναγνώριση, εκ μέρους του υποχρέου σε απόδοση αποκτημάτων συζύγου, της συμβολής του άλλου στην απόκτηση αυτών, συνεστώτος του γάμου, δεν πάσχει ακυρότητα.

II. Εξάλλου, κατά το άρθρο 138 ΑΚ, δήλωση βουλήσεως που δεν έγινε στα σοβαρά παρά μόνον φαινομενικά (εικονική) είναι άκυρη. Οι ορισμοί της διατάξεως αυτής εφαρμόζονται και όταν κατά νόμον (άρ. 369 ΑΚ) ή κατά ειδική διάταξη νόμου, για τη σύναψη της συμβάσεως απαιτείται ορισμένος τύπος. Συνεπώς άκυρη, ως εικονική, δύναται να είναι και η σύμβαση συστάσεως ανώνυμης εταιρίας, διότι δεν εμποδίζεται η εικονικότητα και όταν η δήλωση βουλήσεως έγινε ενώπιον συμβολαιογράφου, εγκρίθηκε από τη διοίκηση και καταχωρήθηκε στο Μ.Α.Ε. Είναι διάφορο το ζήτημα της άκυρης σύστασης ανώνυμης εταιρίας που ρυθμίζεται από το άρθρο 4α' §1 στοιχ. δ' του ν. 2190/1920, όπως αντικ. με το άρθρο 5 του π.δ. 409/1986 και δεν αποκλείει την ακυρότητα της συστάσεως αυτής λόγω εικονικότητας. Άλλωστε, προκειμένης συστάσεως ανώνυμης εταιρίας από δύο πρόσωπα, εκ των οποίων το ένα συμμετέχει σε αυτήν εικονικώς, αυτή είναι άκυρη, σύμφωνα με τα άρθρα 4 α' και 8 § 1 του ν. 2190/1920, αφού για τη σύστασή της ενεργεί ένα μόνο πρόσωπο. Στην περίπτωση αυτή η επιχείρηση δεν είναι εταιρική αλλά ατομική. Οι εκδιδό-

μενες μετοχές είναι εικονικές και ανήκουν στον μοναδικό ιδρυτή της Α.Ε., στον οποίο ανήκουν και όλα τα περιουσιακά στοιχεία που αποκτώνται στο όνομα της εταιρίας. Το Εφετείο, το οποίο έκρινε ομοίως, ορθώς ερμήνευσε τις ως άνω διατάξεις, τις οποίες και μόνον εφήρμοσε, επίσης ορθώς. Επομένως ο πρώτος, τρίτος και τέταρτος του κυρίου δικογράφου, εκ του άρθρου 559 αρ. 1 ΚΠολΔ, αντίθετοι λόγοι αναιρέσεως, είναι αβάσιμοι.

III. Επειδή με την αγωγή της ήδη αναιρεσίβλητης ζητήθηκε η απόδοση αποκτημάτων από τη συμβολή της στην επαύξηση της περιουσίας του συζύγου της. Ο προσδιορισμός της αξίας αυτής γίνεται για το χρόνο γενέσεως της αξιώσεώς της, δηλαδή για μετά την πάροδο τριετίας από τη διάσταση, η οποία επήλθε στις 21.4.2001 και συνεπώς η αξίωση γεννήθηκε από 21.4.2004, δηλαδή πριν από τη γενομένη στις 11.3.2005 πρώτη συζήτηση της αγωγής στο πρωτοβάθμιο δικαστήριο, χρόνος κατά τον οποίο κρίνεται το κεκτημένο και απαιτητό του δικαιώματος, για το οποίο μπορεί να ζητηθεί δικαστική προστασία που οδηγεί σε άμεση κατάδίκη, σύμφωνα με τα άρθρα 68, 69, 224, 269 και 281 ΚΠολΔ (ΟΛΑΠ 2/1994). Επομένως ο πρώτος λόγος αναιρέσεως του δικογράφου των προσθέτων εκ του άρθρου 559 αρ. 1 και 14 ΚΠολΔ λόγων, είναι αβάσιμος.

III. Επειδή ο εκ του άρθρου 559 αρ. 19 του ΚΠολΔ λόγος αναιρέσεως, για έλλειψη νόμιμης βάσεως της αποφάσεως, ιδρύεται όταν δεν προκύπτουν σαφώς από το αιτιολογικό της τα περιστατικά που είναι αναγκαία για την κρίση του δικαστηρίου, στη συγκεκριμένη περίπτωση περί συνδρομής των νομίμων όρων και προϋποθέσεων της διατάξεως που εφαρμόσθηκε ή περί της μη συνδρομής τούτων, που αποκλείει την εφαρμογή της, καθώς και όταν η απόφαση έχει ανεπαρκείς ή αντιφατικές αιτιολογίες ως προς το νομικό χαρακτηρισμό των περιστατικών που έγιναν δεκτά και έχουν ουσιώδη επίδραση στην έκβαση της δίκης (Ολομ. ΑΠ 30/1997, 28/1997). Αντίθετα, δεν υπάρχει έλλειψη νόμιμης βάσεως, όταν πρόκειται για ελλείψεις αναγόμενες

στην εκτίμηση των αποδείξεων και μάλιστα στην ανάλυση, στάθμιση και αξιολόγηση του εξαγόμενου από αυτές πορίσματος, γιατί στην κρίση αυτή το δικαστήριο προβαίνει ανελέγκτως, κατ' άρθρο 561 παρ.1 ΚΠολΔ, εκτός αν δεν είναι σαφές το αποδεικτικό πόρισμα και για το λόγο αυτόν καθίσταται ανέφικτος ο αναιρετικός έλεγχος (ΑΠ 1206/2008, ΑΠ 358/2008, 361/2008, ΑΠ 610/2007, ΑΠ 1490/2006).

IV. Στην προκείμενη περίπτωση το Εφετείο, με την προσβαλλομένη απόφασή του, όπως από αυτήν προκύπτει, μετά από συνεκτίμηση των αποδεικτικών μέσων που αναφέρει, δέχθηκε, κατά την ανέλεγκτη κρίση του, ως αποδειχθέντα ότι οι διάδικοι τέλεσαν νόμιμο γάμο το έτος 1974 στην Αθήνα. Από αυτόν απέκτησαν τρία τέκνα, τα οποία είναι ήδη ενήλικα. Μετά το γάμο τους εγκαταστάθηκαν στην Αθήνα, όπου η ενάγουσα... επιδίωξε και διορίσθηκε διοικητική υπάλληλος στο Ελεγκτικό Συνέδριο. Ο εναγόμενος, αναγνωρίζοντας τη συνεισφορά της συζύγου του στην ίδρυση του ξενοδοχείου, που θα αναφερθεί παρακάτω, καθώς και την, πέραν της κατά νόμο, συνεισφορά της στα οικογενειακά βάρη, την παραίτησή της από την άσκηση της δικηγορίας και αργότερα από το Ελεγκτικό Συνέδριο, υποσχέθηκε σε αυτήν τον Αύγουστο του 1985 ότι θα της μεταβιβάσει 10.000 μετοχές της παρακάτω εταιρίας «...», το κεφάλαιο της οποίας είχε τότε αυξηθεί διαιρεμένο σε 81.500 μετοχές, εκ των οποίων οι μισές ανήκαν σε αυτόν. Περαιτέρω, οι διάδικοι έκριναν, προκειμένου να αποκλείσουν δικές τους ατομικές ευθύνες, ότι ήταν προς το συμφέρον τους να συστήσουν κατασκευαστική επιχείρηση, η οποία να εμφανίζεται προς τα έξω ότι ασκείται από ανώνυμη εταιρία και όχι ατομικώς από τον εναγόμενο. Στην εταιρία δε αυτήν θα μεταβίβαζαν απευθείας το... οικόπεδο. Έτσι καταρτίσθηκε, στις 14.2.1992 και εν συνεχεία υπογράφηκε το καταστατικό της ανώνυμης εταιρίας με την επωνυμία «...». Το κεφάλαιο της εταιρίας ορίσθηκε στο ποσό των 40 εκατ. δραχμών, από το οποίο η ενάγουσα κατέβαλε 2.000.000 δραχμές και έλαβε 200 μετοχές, ο δε εναγόμενος κατέβαλε 38.000.000 δραχμές

και έλαβε 3.800 μετοχές, δεδομένου ότι η αξία της μετοχής ανερχόταν στο ποσό των 1.000 δραχμών. Το καταστατικό της εταιρίας περιλαμβάνεται στην υπ' αριθμ. ... πράξη της συμβολαιογράφου Ηρακλείου Χ. Π. Μετά τη σύσταση της εταιρίας έγινε η μεταβίβαση του οικοπέδου της πλειοδοσίας σε αυτήν, συντάχθηκε δε σχετικά το υπ' αριθμ. ... συμβολαίου της αυτής ως άνω συμβολαιογράφου. Η εν λόγω εταιρία υπήρξε, όπως αποδείχθηκε, εικονική, εν γνώσει των άνω συμπραξάντων, καθόσον έγινε όχι σπουδαίως αλλά κατά το φαινόμενο και ειδικότερα, προκειμένου, όπως αναφέρθηκε, να αποφύγουν οι διάδικοι ατομικές ευθύνες. Συνεπώς αυτή είναι, σύμφωνα και με την παραπάνω νομική σκέψη, απολύτως άκυρη. Πρόκειται δηλαδή για μονοπρόσωπη «κλειστή» ανώνυμη εταιρία. Γι' αυτό η απόκτηση του ακινήτου, για την οποία συντάχθηκε το σχετικό συμβόλαιο, είναι σύμβαση στην οποία συνέπραξε ο εναγόμενος Χ1 ατομικώς και όχι ως εκπρόσωπος της ουδέποτε γενομένης ανώνυμης εταιρίας. Το ποσοστό δε της συγκυριότητας του οικοπέδου αποτελεί απόκτημα του εναγομένου και όχι της εταιρίας και κάθε απόκτημα στο όνομα της ανώνυμης εταιρίας αποτελεί απόκτημα του εναγομένου. Να σημειωθεί δε σε κάθε περίπτωση ότι ο τελευταίος, με τις από 19.11.2002 προτάσεις του ενώπιον του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Ηρακλείου, που κατατέθηκαν κατά την εκδίκαση αγωγής διαζυγίου των διαδίκων, ανέφερε τα παρακάτω, τα οποία αποτελούν μη ανακληθείσα εξώδικη ομολογία του για την εικονικότητα της εταιρίας, τα οποία εκτιμήθηκαν ελεύθερα για το σχηματισμό της ως άνω κρίσεως του Δικαστηρίου: «Την ανέγερση πολυώροφης οικοδομής στις οδούς... και... είχε αναλάβει επ' αντιπαροχή η από εμένα συσταθείσα το έτος 1992 ανώνυμη εταιρία με την επωνυμία «...», στην οποία εικονικός μέτοχος, ποσοστού μικρότερου του 5%, υπήρξε η ενάγουσα, λειτουργώντας έτσι κατ' εντολή μου, για λόγους νομικούς μόνο, ως έμμεσος αντιπρόσωπος στη διαχείριση του τμήματος αυτού των μετοχών μου επί της ανηκούσης σε μένα κατά ποσοστό 100% ανώνυμης εταιρίας».

Ακολούθως η ανώνυμη εταιρία, στην πραγματικότητα όμως ο εναγόμενος, με τον ως άνω δικηγόρο, προέβη στη συνένωση του οικοπέδου της πλειοδοσίας με τρία όμορα ακίνητα. Μεταξύ δε αυτών και ιδιοκτητών των ομόρων αυτών ακινήτων υπογράφηκε το υπ' αριθμ. ... συμβόλαιο, της συμβολαιογράφου Ηρακλείου Χ. Π., συνένωσης οικοπέδων, το οποίο μεταγράφηκε νόμιμα. Από τη συνένωση αυτή προήλθε οικόπεδο, εμβαδού 1.250,16 τ.μ., στο οποίο η ανώνυμη εταιρία, αληθώς όμως ο εναγόμενος, είχε ποσοστό συγκυριότητας 276,43%. Εν συνεχεία ο εναγόμενος, ως ανώνυμη εταιρία, ανέλαβε την υποχρέωση έναντι εαυτού και των λοιπών συνιδιοκτητών, με το ως άνω συμβόλαιο συνένωσης – εργολαβικό, να προβεί στην κατασκευή πολυώροφης οικοδομής, που θα υπαγόταν στο σύστημα της οριζόντιας ιδιοκτησίας. Η εν λόγω οικοδομή θα αποτελούνταν από τέσσερα υπόγεια, πιλοτή, στην οποία προβλεπόταν η δημιουργία εννέα υπαιθρίων και δύο κάτω από την πιλοτή χώρων στάθμευσης αυτοκινήτων, ισόγειο, πρώτο, δεύτερο, τρίτο, τέταρτο, πέμπτο, έκτο, έβδομο σε εσοχή υπέρ το ισόγειο ορόφους και το δώμα, στο οποίο θα καταλήγει το κεντρικό κλιμακοστάσιο, το φρέαρ του ανελκυστήρα και το μηχανοστάσιο. Ο εναγόμενος, ως ανώνυμη εταιρία, θα λάμβανε στην κυριότητά του οριζόντιες ιδιοκτησίες, αφενός μεν ως εργολήπτης και αφετέρου ως συγκύριος του ακινήτου κατά 276,43%. Επίσης ο εναγόμενος, ως ανώνυμη εταιρία, θα λάμβανε, ως εργολήπτης, τις παρακάτω αυτοτελείς και διαιρεμένες ιδιοκτησίες... οι οποίες περιήλθαν στην ως άνω εταιρία, αληθώς δε στον εναγόμενο και περιγράφονται στην υπ' αριθμ. ... πράξη συστάσεως οριζόντιας ιδιοκτησίας της συμβολαιογράφου Ηρακλείου Χ. Π., που έχει μεταγραφεί νόμιμα. Οι λοιπές δε ιδιοκτησίες περιήλθαν στους υπόλοιπους συγκυρίους των συνενωθέντων ακινήτων.

ΑΡΕΙΟΥ ΠΑΓΟΥ

Αριθ. 1023/2009 (Τμ. Α1)

Προνομιακή κατάταξη τόκων από εργατικές απαιτήσεις. Οι τόκοι εργατικών απαιτήσεων,

εάν μεν οι τελευταίες προέρχονται από καταγγελία σύμβασης εργασίας κατατάσσονται προνομιακά, εάν όμως προέρχονται από άλλες εργασιακές διαφορές, κατατάσσονται προνομιακά μόνο εάν αυτές προέκυψαν την τελευταία διετία από την ημερομηνία ορισμού του πρώτου πλειστηριασμού ή την πτώχευση (Άρθρ. 975 § 3, άρθρ. 31 ν. 1545/1985).

Τόκοι ενυπόθηκης απαίτησης. Εάν μέρος της ενυπόθηκης απαίτησης του δανειστή ικανοποιηθεί από το πλειστηρίασμα άλλου ενυπόθηκου ακινήτου του οφειλέτη, το υπόλοιπο της απαίτησης αυτής, κατά κεφάλαιο και τόκους, ικανοποιείται ολόκληρο από το πλειστηρίασμα του ενυπόθηκου ακινήτου που πλειστηριάστηκε, εφόσον είναι λιγότερο του ορισμένου ποσού για το οποίο έχει γίνει εγγραφή της υποθήκης στο βιβλίο υποθηκών (Άρθρ. 1269 & 1289 ΑΚ, 1006, 1007, 976, 975 ΚΠολΔ).

Κατά το άρθρο 975 ΚΠολΔ, η κατάταξη των δανειστών στον πίνακα γίνεται με την εξής σειρά: «1) ... 2) ... 3) ... οι απαιτήσεις από την παροχή εξαρτημένης εργασίας καθώς και..., εφόσον προέκυψαν κατά τους τελευταίους έξι μήνες πριν από την ημέρα του πλειστηριασμού». Με το άρθρο δε 31 του ν. 1545/1985 ορίστηκε ότι στην τρίτη τάξη προνομίων του άρθρου 975 ΚΠολΔ, κατατάσσονται οι απαιτήσεις που έχουν σαν βάση τους την παροχή εξαρτημένης εργασίας εφόσον προέκυψαν κατά την τελευταία διετία πριν από την ημερομηνία ορισμού του πρώτου πλειστηριασμού ή της κηρύξεως της πτωχεύσεως. Αποζημιώσεις λόγω καταγγελίας της σχέσεως εργασίας κατατάσσονται, ανεξάρτητα από το χρόνο που προέκυψαν, στην τάξη αυτή. Η διαίρεση του εκπλειστηριασματος σε ποσοστά κατά το άρθρο 977 ΚΠολΔ, γίνεται μετά την ικανοποίηση των απαιτήσεων της τάξεως αυτής. Έτσι με τη δεύτερη από τις ανωτέρω διατάξεις διευρύνθηκε σημαντικά ο χρόνος που καλύπτεται από το προνόμιο του άρθρου 975 περ. 3 για απαιτήσεις από παροχή εξαρτημένης εργασίας, σε διετία πριν από την ημέρα ορισμού του πρώτου πλειστηριασμού ή

της κηρύξεως της πτωχεύσεως, έγινε υπαγωγή στο προνόμιο αυτό και των αποζημιώσεων λόγω καταγγελίας της σχέσης εργασίας, ανεξάρτητα από το χρόνο που προέκυψαν αυτές, και καθιερώθηκε η ικανοποίηση των απαιτήσεων αυτών πριν από την κατάταξη των απαιτήσεων και τη διαίρεση του εκπλειστηριάσματος κατ' άρθρο 977 του ΚΠολΔ. Από την ευρύτατη διατύπωση της ανωτέρω διατάξεως του άρθρου 31 του ν. 1545/1985 και τον κοινωνικό σκοπό που υπηρετεί, ο οποίος έγκειται στην ισχυρή αλλά δίκαιη προστασία εκείνων που με την προσωπική τους εργασία βοηθούν στην ανάπτυξη των επιχειρήσεων, προκύπτει ότι στην προνομιακή κατάταξη των απαιτήσεων των εργαζομένων περιλαμβάνονται και οι παρεπόμενες απαιτήσεις τους από τόκους. Και εφόσον μεν οι παρεπόμενες αυτές απαιτήσεις τόκων προέρχονται από αποζημίωση λόγω καταγγελίας της εργασιακής σχέσεως, δεν υπόκεινται σε κανένα χρονικό περιορισμό. Εφόσον, όμως, είναι παρεπόμενες άλλων αξιώσεων από την εργασιακή σχέση, κατατάσσονται προνομιακώς μόνο αν προέκυψαν την τελευταία διετία πριν από την ημερομηνία ορισμού του πλειστηριασμού ή εφόσον πρόκειται για πτώχευση την τελευταία διετία πριν από την κήρυξη της πτωχεύσεως. Τούτο συνάγεται εκ του ότι η διάταξη του άρθρου 975 περ. 3 ΚΠολΔ, είναι σαφή και δεν κάνει καμμία διάκριση μεταξύ απαιτήσεων εκ κεφαλαίου και απαιτήσεων εκ τόκων, τα προνόμια δε αποτελούν εξαίρεση από τον γενικό κανόνα της ίσης ικανοποίησης όλων των δανειστών και για το λόγο αυτό δεν πρέπει να επεκτείνονται ερμηνευτικώς. Αν ήθελε ο νομοθέτης να εξοπλίσει με προνόμιο και τις αξιώσεις τόκων, οι οποίοι γεννήθηκαν μετά την ημερομηνία του πρώτου πλειστηριασμού ή της κηρύξεως της πτωχεύσεως από οποιαδήποτε απαίτηση έχουσα ως βάση της την παροχή εξαρτημένης εργασίας, που όμως προέκυψε κατά την προ του πρώτου πλειστηριασμού ή της κηρύξεως της πτωχεύσεως διετία, θα όριζε τούτο ρητώς, όπως για τις αποζημιώσεις λόγω καταγγελίας της σχέσεως εργασίας ρητώς όρισε ότι αυτές

κατατάσσονται στην τρίτη τάξη «ανεξάρτητα από το χρόνο που προέκυψαν» (ΟΛΑΠ 22/2000). (...). Περαιτέρω, κατά το άρθρο 1289 ΑΚ «αν το κεφάλαιο της απαίτησης που ασφαλίζεται με υποθήκη γράφηκε ως τοκοφόρο, η υποθήκη, σε οποιουδήποτε την κυριότητα και αν βρίσκεται το ακίνητο, ασφαλίζει κατά την ίδια τάξη εγγραφής και τους καθυστερούμενους τόκους ενός έτους πριν από την κατάσχεση, από οποιονδήποτε και αν ενεργήθηκε αυτή, καθώς και τους τόκους μετά την κατάσχεση ως την πληρωμή του χρέους ή ωσότου γίνει αμετάκλητος ο πίνακας κατάταξης». Κατά το άρθρο 1269 ΑΚ «η εγγραφή της υποθήκης γίνεται για ορισμένη χρηματική ποσότητα. Αν στον τίτλο δεν περιέχεται ορισμένη ποσότητα, αυτός που ζητεί την εγγραφή πρέπει να την ορίσει κατά προσέγγιση. Ο οφειλέτης όμως έχει δικαίωμα να απαιτήσει τη μείωση του ποσού στο μέτρο που αρμόζει». Από τις ανωτέρω διατάξεις, σε συνδυασμό με εκείνες των άρθρων 1006 § 3, 1007 § 1, 976 ΚΠολΔ, συνάγεται ότι επί πλειστηριασμού ακινήτου, αν το πλειστηρίασμα δεν αρκεί προς ικανοποίηση του επισπεύδοντος την εκτέλεση και των αναγγελθέντων δανειστών, στον πίνακα κατατάξεως που συντάσσει ο επί του πλειστηριασμού υπάλληλος κατατάσσονται, μετά τις αναφερόμενες στα άρθρα 975 και 976 εδ. 1 του ΚΠολΔ, απαιτήσεις, οι ενυπόθηκες απαιτήσεις. Σ' αυτές περιλαμβάνονται όχι μόνον το κεφάλαιο, αλλά και οι προσδιοριζόμενοι στο άρθρο 1289 ΑΚ τόκοι, με την προϋπόθεση ότι το ποσό τους περιλαμβάνεται (καλύπτεται) στη χρηματική ποσότητα για την οποία είχε γίνει εγγραφή στο βιβλίο υποθηκών, οπότε ασφαλίζονται κατά την τάξη και τη σειρά της υποθήκης και οι ισόποσοι, με τη διαφορά του κεφαλαίου της απαίτησης μέχρι του ορισμένου στην εγγραφή ποσού, τόκοι. Πιο συγκεκριμένα ασφαλίζονται και οι τόκοι του άρθρου 1289 ΑΚ, εφόσον αυτοί αθροιζόμενοι μαζί με το κεφάλαιο δεν υπερβαίνουν την ορισμένη χρηματική ποσότητα που γράφηκε (το κατά το άρθρο 1269 υποθηκικό όριο), τυχόν δε οφειλόμενοι επί πλέον τόκοι κατά το άρθρο 1289 ΑΚ,

που δεν περιέχονται στην εγγραφή, δεν εξασφαλίζονται με το προνόμιο της υποθήκης, αλλά θα καταταγούν μαζί με τις απαιτήσεις των εγχειρόγραφων δανειστών. Αν μέρος της ενυπόθηκης απαίτησης του δανειστή ικανοποιηθεί από το πλειστηρίασμα άλλου ενυπόθηκου ακινήτου του οφειλέτη, το υπόλοιπο της απαίτησης αυτής ικανοποιείται ολόκληρο από το πλειστηρίασμα του ενυπόθηκου ακινήτου που πλειστηριάστηκε, εφόσον είναι λιγότερο του ορισμένου ποσού για το οποίο έχει γίνει εγγραφή της υποθήκης στο βιβλίο υποθηκών. (...).

[Αναιρεί την 140/2001 απόφαση του Μονομελούς Πρωτοδικείου Λαμίας ως προς τα κεφάλαια αυτής που αφορούν τους τρίτο και τελευταίο λόγους της ανακοπής του αναιρεσιότου].

ΑΡΕΙΟΥ ΠΑΓΟΥ

Αριθ. 1036/2009 (Τμ. Α1)

Ο αναγκαστικός πλειστηριασμός αποτελεί αιτία παράγωγου τρόπου κτήσης της κυριότητας και συνιστά ιδιόρρυθμη σύμβαση πώλησης, η οποία διενεργείται υπό το κύρος της αρχής και τελειώνεται με την κατακύρωση. Στην ιδιόρρυθμη αυτή σύμβαση ως πωλητής λογίζεται ο επισπεύδων δανειστής ο οποίος ευθύνεται για τα νομικά ελαττώματα του πράγματος τα οποία γνώριζε· δεν ευθύνεται για πραγματικά ελαττώματα και για έλλειψη συνομολογημένων ιδιοτήτων. Επί ευθύνης του επισπεύδοντος τον πλειστηριασμό, ο υπερθεματιστής έχει εναντίον του τις εκ των άρθρ. 514 και 516 ΑΚ προβλεπόμενες αξιώσεις για τον αγοραστή κατά του πωλητή για την περίπτωση υπερημερίας ή υπαίτιας αδυναμίας του προς εκπλήρωση της παροχής.

Κατά το άρθρο 1005 § 1 ΚΠολΔ: «από τη στιγμή που ο υπερθεματιστής καταβάλει το εκπλειστηρίασμα, ο υπάλληλος του πλειστηριασμού τού δίνει περίληψη της κατακυρωτικής έκθεσης. Με την κατακύρωση, και αφότου μεταγραφεί η περίληψη της κατακυρωτικής έκθεσης, ο υπερθεματιστής αποκτά το δικαίωμα που είχε εκείνος κατά τον οποίον έγινε η εκτέλεση». Με τη διά-

ταξη αυτή καθιερώνεται ρητώς η αρχή ότι ο πλειστηριασμός αποτελεί αιτία παράγωγου τρόπου κτήσεως της κυριότητας και ότι, συνεπώς, ο υπερθεματιστής θεωρείται ειδικός διάδοχος του καθού η εκτέλεση, τον οποίο και δαδέχεται στο δικαίωμα. Ειδικότερα, ο υπερθεματιστής αποκτά το δικαίωμα «δυνάμει συμβάσεως», όπως είναι η εκποίηση με αναγκαστικό πλειστηριασμό, που αποτελεί, όπως προκύπτει από την ανωτέρω διάταξη του άρθρου 1005 § 1 ΚΠολΔ, σε συνδυασμό με εκείνες των άρθρων 1017 § 2 ιδίου κώδικος και 199, 513, 1192 και 1198 ΑΚ, ιδιόρρυθμη σύμβαση πώλησεως, η οποία ενεργεί υπό το κύρος της αρχής και τελειώνεται με την κατακύρωση, διά της οποίας γίνεται δεκτή η τελευταία προσφορά του υπερθεματιστού. Στην ιδιόρρυθμη αυτή σύμβαση ως πωλητής λογίζεται ο επισπεύδων δανειστής (ΟΛΑΠ 117/1984, ΑΠ 242/2000). Εξάλλου, από το άρθρο 1017 § 2 ΚΠολΔ, με το οποίο αντικαταστάθηκε το υπό της διατάξεως του άρθρου 53 του ΕισΝΚΠολΔ καταργηθέν άρθρο 251 ΑΚ, στο οποίο ορίζεται ότι «σε πλειστηριασμό πράγματος κινητού ή ακινήτου δεν υπάρχει ευθύνη για πραγματικά ελαττώματα. Για τα νομικά ελαττώματα υπάρχει ευθύνη μόνο εκείνου που επισπεύδει τον πλειστηριασμό και μόνο αν αυτός γνώριζε κατά το χρόνο του πλειστηριασμού την ύπαρξη του νομικού ελαττώματος...» προκύπτει ότι επί υπάρξεως νομικών ελαττωμάτων, όχι δε και επί πραγματικών ελαττωμάτων, επί του εκπλειστηριασθέντος πράγματος, κατά τον χρόνο του πλειστηριασμού, υφίσταται ευθύνη μόνο του επισπεύδοντος τον πλειστηριασμό, κατ' αποκλεισμό του καθού η εκτέλεση οφειλέτου, και υπό την προϋπόθεση ότι ο επισπεύδων τον πλειστηριασμό, κατά τον ίδιο χρόνο της διενεργείας του, εγνώριζε την ύπαρξη του νομικού ελαττώματος. Η ευθύνη επομένως εκείνου που επισπεύδει τον πλειστηριασμό έναντι του υπερθεματιστού, ο οποίος λογίζεται ως αγοραστής του πράγματος που εκπλειστηριάστηκε, περιορίζεται μόνο στην ύπαρξη νομικού ελαττώματος που γνώριζε, ενώ αποκλείεται κάθε άλλη ευθύνη του για πραγματικά ελατ-

τώματα κατά την ρητή διάταξη του άρθρου 1017 § 2 εδ. α' ΚΠολΔ. Ως προς την έλλειψη συμφωνημένων ιδιοτήτων το άρθρο 1017 ΚΠολΔ δεν περιλαμβάνει ειδική διάταξη, πλην όμως από το λόγο για τον οποίο αποκλείσθηκε η ευθύνη για πραγματικά ελαττώματα στον αναγκαστικό πλειστηριασμό, ήτοι το ασυμβίβαστο της ευθύνης αυτής προς τη φύση και τον τρόπο διενεργείας του πλειστηριασμού στον οποίο, εκείνος που τον επισπεύδει, δεν μπορεί να θεωρηθεί συμβαλλόμενος, αλλά και για την ταυτότητα του νομικού λόγου αποκλείεται η ευθύνη στον αναγκαστικό πλειστηριασμό για έλλειψη συμφωνημένων ιδιοτήτων. Ο αποκλεισμός της τελευταίας αυτής ευθύνης δικαιολογείται και από το γεγονός ότι η σύνταξη της εκθέσεως κατασχέσεως και του προγράμματος πλειστηριασμού γίνεται από δημόσιο όργανο που ασκεί δημόσια εξουσία σύμφωνα με το νόμο, χωρίς να υποχρεούται να ακολουθεί ή να λαμβάνει υπόψη οδηγίες ή εντολές εκείνου που επισπεύδει την αναγκαστική εκτέλεση. Ως νομικό δε ελάττωμα, κατά την έννοια της διατάξεως του άρθρου 1017 § 2 εδ. β' ΚΠολΔ και εκείνης του άρθρου 514 ΑΚ, για την ύπαρξη του οποίου ευθύνεται κατά τα ανωτέρω εκείνος που επισπεύδει τον πλειστηριασμό, νοείται οποιοδήποτε δικαίωμα τρίτου στο πράγμα που εκπλειστηριάσθηκε, εφόσον τούτο μπορεί να αντιταχθεί κατά του υπερθεματιστού και διακωλύει την ελεύθερη μεταβίβαση της κυριότητας του πράγματος σ' αυτόν ή την άσκηση των εξουσιών που απορρέουν από την κυριότητα, ανεξάρτητα αν το δικαίωμα αυτό έχει εμπράγματο ή ενοχικό χαρακτήρα (ΟΛΑΠ 1688/1983, ΑΠ 872/1973, ΑΠ 884/1974). Τέτοιο ελάττωμα υφίσταται και όταν ο κύριος του πράγματος που εκπλειστηριάσθηκε ή του τμήματος αυτού δεν είναι εκείνος κατά του οποίου επισπεύδεται ο αναγκαστικός πλειστηριασμός, αλλά τρίτος. Εάν δε το εκπλειστηριασθέν ακίνητο δεν έχει την έκταση που αναφέρεται στην έκθεση της κατασχέσεως και το πρόγραμμα του αναγκαστικού πλειστηριασμού, αλλά με βάση την περιγραφή του είναι μικρότερας εκτάσεως, τό-

τε δεν υφίσταται νομικό ελάττωμα, ήτοι έλλειψη κυριότητας σε μέρος του εκπλειστηριασθέντος ακινήτου, αλλά έλλειψη συμφωνημένης ιδιότητας, όπως ρητώς θεσπίζεται από την διάταξη του άρθρου 559 §1 του ΑΚ. Στην περίπτωση αυτή το ακίνητο που εκπλειστηριάσθηκε και έχει μικρότερη έκταση από τη στην κατασχετήρια έκθεση και το πρόγραμμα του αναγκαστικού πλειστηριασμού, μεταβιβάζεται στον υπερθεματιστή χωρίς νομικό ελάττωμα, αφού αντικείμενο του πλειστηριασμού είναι, στην πραγματικότητα, η μικρότερη αυτή έκταση, η οποία και μεταβιβάζεται κατά κυριότητα στον υπερθεματιστή. Η επί πλέον έκταση που μνημονεύεται στο πρόγραμμα του πλειστηριασμού είναι ανύπαρκτη, με αποτέλεσμα να μην είναι αντικείμενο του πλειστηριασμού, ώστε να μπορεί να γίνει λόγος για έλλειψη κυριότητας του καθού η εκτέλεση σε τμήμα του εκπλειστηριασθέντος ακινήτου. Συντρεχόντων των προδιαληφθέντων όρων ευθύνης του επισπεύδοντος τον πλειστηριασμό, ο υπερθεματιστής έχει εναντίον του τις εκ των διατάξεων των άρθρων 514 και 516 του ΑΚ προβλεπόμενες αξιώσεις για τον αγοραστή κατά του πωλητού σε περίπτωση υπερημερίας ή υπαίτιας αδυναμίας του προς εκπλήρωση της παροχής. Πρέπει δε να επικαλεσθεί και, σε περίπτωση αμφισβήτησεως, αποδείξει: α) την ύπαρξη του νομικού ελαττώματος επί του εκπλειστηριασθέντος πράγματος κατά τον χρόνο του πλειστηριασμού, υπάρχοντος εξ αντικειμένου, εάν τούτο στερείται φυσικής υποστάσεως, β) την υπό του επισπεύδοντος δανειστού γνώση του νομικού ελαττώματος κατά τον χρόνο του πλειστηριασμού.

ΑΡΕΙΟΥ ΠΑΓΟΥ

Αριθ. 1052/2009 (Τμ. Α1)

Ανάκληση δωρεάς. Η παράλειψη μέριμνας του δωρητή από τον δωρεοδόχο, ακόμη και εάν δεν είχε αναληφθεί σχετική συμβατική υποχρέωση, κρινομένη κατά τις κρατούσες κοινωνικές αντιλήψεις, τις ανάγκες του δωρητή και τη συμπεριφορά του δωρεοδόχου μπορεί να στοιχειοθετεί αχαριστία παρέχουσα το δικαίωμα ανακλή-

σεως της δωρεάς. Οι έννοιες της αχαριστίας και του βαρέος παραπτώματος που περιέχονται στο πραγματικό του κανόνα δικαίου περί ανακλήσεως δωρεάς είναι νομικές, επομένως αναίρετικώς ελέγχεται εάν τα ανέλεγκτα αποδειχθέντα περιστατικά ενεργοποιούν στη συγκεκριμένη περίπτωση το πραγματικό των νομικών αυτών εννοιών. Απόρριψη αναίρεσεως δωρεοδόχου (άρθρα 505 ΑΚ, 559 αρ. 1, 19 ΚΠολΔ).

Κατά τη διάταξη του άρθρ. 559 αριθ. 1 του ΚΠολΔ αναίρεση επιτρέπεται αν παραβιάστηκε κανόνας του ουσιαστικού δικαίου στον οποίο περιλαμβάνονται και οι ερμηνευτικοί κανόνες των δικαιοπραξιών (173 και 200 ΑΚ). Ο κανόνας δικαίου παραβιάζεται, αν δεν εφαρμοστεί, ενώ συνέτρεχαν οι πραγματικές προϋποθέσεις για την εφαρμογή του, ή αν εφαρμοστεί, ενώ δεν συνέτρεχαν οι προϋποθέσεις αυτές, καθώς και αν εφαρμοστεί εσφαλμένα, η δε παραβίαση εκδηλώνεται είτε με ψευδή ερμηνεία, είτε με κακή εφαρμογή, δηλαδή με εσφαλμένη υπαγωγή (ΟΛΑΠ 7/2006, ΟΛΑΠ 4/2005). Κατά δε τον αριθ. 19 του ίδιου άρθρου αναίρεση επιτρέπεται αν η απόφαση δεν έχει καθόλου αιτιολογίες, ή έχει αιτιολογίες αντιφατικές ή ανεπαρκείς σε ζητήματα που ασκούν ουσιώδη επίδραση στην έκβαση της δίκης. Από τη διάταξη του αριθ. 19 του άρθρου 559 του ΚΠολΔ, που αποτελεί κύρωση της παράβασης του άρθρου 93 § 3 του Συντάγματος, προκύπτει ότι ο προβλεπόμενος απ' αυτή λόγος αναίρεσης ιδρύεται όταν στην ελάσσονα πρόταση του νομικού συλλογισμού δεν εκτίθενται καθόλου πραγματικά περιστατικά (έλλειψη αιτιολογίας), ή όταν τα εκτιθέμενα δεν καλύπτουν όλα τα στοιχεία που απαιτούνται βάσει του πραγματικού του εφαρμοστέου κανόνα δικαίου για την επέλευση της έννομης συνέπειας που απαγγέλθηκε ή την άρνησή της (ανεπαρκής αιτιολογία), ή όταν αντιφάσκουν μεταξύ τους (αντιφατική αιτιολογία) (ΟΛΑΠ 1/1999, ΟΛΑΠ 338/1998). Δεν υπάρχει όμως ανεπάρκεια αιτιολογιών, όταν η απόφαση περιέχει συνοπτικές αλλά πλήρεις αιτιολογίες (ΑΠ 692/1983). Εξ άλλου, το κατά νόμο αναγκαίο

περιεχόμενο της ελάσσονος πρότασης προσδιορίζεται από τον εκάστοτε εφαρμοστέο κανόνα ουσιαστικού δικαίου, του οποίου το πραγματικό πρέπει να καλύπτεται πλήρως από τις παραδοχές της απόφασης στο αποδεικτικό του πόρισμα, και να μην καταλείπονται αμφιβολίες (ΑΠ 413/1993). Ελλείψεις δε αναγόμενες μόνο στην ανάλυση και στάθμιση των αποδεικτικών μέσων και γενικότερα ως προς την αιτιολόγηση του αποδεικτικού πορίσματος, αν αυτό διατυπώνεται σαφώς, δεν συνιστούν ανεπαρκείς αιτιολογίες (ΟΛΑΠ 861/1964, ΑΠ 566/1996). Δηλαδή μόνο το ότι αποδείχθηκε ή δεν αποδείχθηκε είναι ανάγκη να εκτίθεται στην απόφαση πλήρως και σαφώς και όχι γιατί αποδείχθηκε ή δεν αποδείχθηκε (ΑΠ 1547/1994).

Περαιτέρω, τα επιχειρήματα του δικαστηρίου που σχετίζονται με την εκτίμηση των αποδείξεων δεν συνιστούν παραδοχές επί τη βάση των οποίων διαμορφώνεται το αποδεικτικό πόρισμα, και ως εκ τούτου δεν αποτελούν «αιτιολογία» της απόφασης ώστε στο πλαίσιο της ερευνημένης διάταξης του άρθρ. 559 αριθ. 19 να επιδέχεται αυτή μομφή για αντιφατικότητα ή ανεπάρκεια, ενώ δεν δημιουργείται ο ίδιος λόγος αναίρεσης του αριθ. 19 του άρθρου 559 του ΚΠολΔ ούτε εξ αιτίας του ότι το δικαστήριο δεν αναλύει ιδιαίτερος και διεξοδικά τα μη συνιστώντα αυτοτελείς ισχυρισμούς επιχειρήματα των διαδίκων, οπότε ο σχετικός λόγος αναίρεσης απορρίπτεται ως απαράδεκτος (ΑΠ 465/1988). Τέλος, από τη διάταξη του αριθ. 561 § 1 του ΚΠολΔ προκύπτει ότι η εκτίμηση από το δικαστήριο της ουσίας των πραγματικών περιστατικών εφ' όσον δεν παραβιάστηκαν με αυτά κανόνες δικαίου, στους οποίους περιλαμβάνονται και οι ερμηνευτικοί ή εφ' όσον η εκτίμησή τους δεν ιδρύει λόγους αναίρεσης από τους αριθμούς 19 και 20 του άρθρ. 559 του ΚΠολΔ, είναι από τον Άρειο Πάγο ανέλεγκτη, ο δε αντίστοιχος λόγος αναίρεσης, εκ του περιεχομένου του οποίου προκύπτει ότι δεν συντρέχει καμία από τις προαναφερθείσες εξαιρετικές περιπτώσεις απορρίπτεται ως απαράδεκτος, εφ' όσον πλέον πλήττεται η ουσία

της υπόθεσης που δεν υπόκειται σε αναιρετικό έλεγχο (ΑΠ 43/1990). Περαιτέρω, κατά το άρθρο 505 ΑΚ, ο δωρητής έχει δικαίωμα να ανακαλέσει τη δωρεά, αν ο δωρεοδόχος φάνηκε με βαρύ παράπτωμα αχάριστος απέναντι στο δωρητή ή στο σύζυγο ή στενό συγγενή του και ιδίως αν αθέτησε την υποχρέωσή του να διατρέφει το δωρητή. Αχαριστία κατά την έννοια της προπαρατιθέμενης διάταξης, θεωρείται η βαριά αντικοινωνική συμπεριφορά ή διαγωγή του δωρεοδόχου, που αποτελεί παράβαση των κανόνων του δικαίου ή των αντιλήψεων περί ηθικής και ευπρέπειας, οφείλεται δε σε υπαιτιότητά του και μπορεί να καταλογιστεί σ' αυτόν. Έτσι αχαριστία μπορεί, κατά τις περιστάσεις, να αποτελεί και η χωρίς σοβαρό λόγο αδιαφορία του δωρεοδόχου γενικώς για την τύχη του δωρητή ή στενών συγγενών του ιδιαίτερα, όταν ο δωρητής έχει ανάγκη από περίθαλψη ή ανάγκη εκδηλώσεων αγάπης και ενδιαφέροντος για ψυχολογική του στήριξη, λόγω της δύσκολης ψυχοσωματικής κατάστασης, στην οποία έχει περιέλθει και της ηλικίας του. Η αδιαφορία αυτή, λόγω των συνθηκών, κάτω από τις οποίες ευρίσκεται ο δωρητής, είναι κοινωνικώς αποδοκίμαστα, εις τρόπον ώστε, όταν συντρέχει να δικαιούται ο δωρητής να ανακαλέσει τη δωρεά, έστω και αν ο δωρεοδόχος, που αδιαφορεί για την τύχη του, δεν ανέλαβε με τη σύμβαση της δωρεάς τέτοια υποχρέωση. Το ζήτημα δε, αν η καταδεικνύουσα την αχαριστία συμπεριφορά ή διαγωγή του δωρεοδόχου συνιστά ή όχι βαρύ παράπτωμα αυτού, κρίνεται από το δικαστή, ο οποίος για τη μόρφωση της κρίσης του, εκτιμά την εν λόγω συμπεριφορά βάση αντικειμενικών κριτηρίων, και λαμβάνοντας υπόψη και τον βαθμό της υπαιτιότητας του δωρεοδόχου και τυχόν συντρέχον πταίσμα του δωρητή ή του συζύγου ή του στενού συγγενούς του, αποφαινεται αν η υπ' αυτού γενομένη δεκτή, ως εμπίπτουσα, κατά αντικειμενική κρίση, στις νομικές έννοιες του βαρέος παραπτώματος και της αχαριστίας συμπεριφορά του δωρεοδόχου συνιστά και στη συγκεκριμένη περίπτωση βαρύ παράπτω-

μα και αχαριστία. Η κρίση αυτή του δικαστηρίου της ουσίας ελέγχεται αναιρετικά όχι ως προς την παραδοχή του αν έλαβαν χώρα τα συνιστώντα το βαρύ παράπτωμα και την αχαριστία πραγματικά περιστατικά, ούτε ως προς την εκτίμησή του αν τα περιστατικά αυτά, εν όψει του χαρακτήρα των συγκεκριμένων συμβληθέντων (δωρητή και δωρεοδόχου), του τρόπου και των συνθηκών υπό τις οποίες τελέσθηκαν, συνιστούν ή δεν συνιστούν, στη συγκεκριμένη περίπτωση βαρύ παράπτωμα και αχαριστία, αφού και στις δύο περιπτώσεις, πρόκειται για εκτίμηση πραγμάτων, αλλά ως προς την περαιτέρω αξιολόγηση αν τα εν λόγω περιστατικά, τα οποία τα δέχθηκε το δικαστήριο της ουσίας ως αποδειχθέντα, πληρούν ή όχι το πραγματικό των νομικών εννοιών του βαρέος παραπτώματος και της αχαριστίας και κατά συνέπεια δικαιολογούν ή αποκλείουν γενικά την εφαρμογή του άρθρου 505 του ΑΚ (ΑΠ 1990/2007, ΑΠ 1714/2007, ΑΠ 1982/2006, ΑΠ 1384/2004. Τέλος, κατά τη διάταξη του άρθρου 281 ΑΚ η άσκηση του δικαιώματος απαγορεύεται αν υπερβαίνει προφανώς τα όρια που επιβάλλουν η καλή πίστη ή τα χρηστά ήθη ή ο κοινωνικός ή οικονομικός σκοπός του δικαιώματος. Είναι δε η υπέρβαση προφανής όταν προκαλεί την έντονη εντύπωση αδικίας σε σχέση με το όφελος του δικαιούχου από την άσκηση του δικαιώματός τους. Στην προκειμένη περίπτωση, με την προβαλλόμενη υπ' αρ. 2315/2007 απόφαση του Εφετείου Θεσ/κης έγιναν δεκτά τα ακόλουθα κατά την ανέλεγκτη εκτίμηση των αποδείξεων. «Ο ενάγων συνήψε με την εναγομένη νόμιμο γάμο το έτος 1976, ο οποίος ήταν δεύτερος και για τους δύο και δεν απέκτησαν τέκνα, ενώ είχαν αποκτήσει τέκνα από τους προηγούμενους γάμους τους. Η εναγομένη ήταν χήρα πριν τελέσει γάμο με τον ενάγοντα και ελάμβανε πολεμική σύνταξη από τον θάνατο του πρώτου της συζύγου, η οποία, με την τέλεση δευτέρου γάμου θα διακοπτόταν. Ο ενάγων, ενόψει της επικείμενης εξ αιτίας του δευτέρου γάμου της, απώλειας της ως άνω σύνταξης, της υποσχέθηκε ότι θα της

μεταβιβάσει, λόγω δωρεάς, το 1/2 εξ αδιαιρέτου μιας παλιάς οικίας διώροφης με οικοπέδο εμβαδού 405 τ.μ., κειμένου στο χωριό..., καταρτισθέντος προς τούτο του με αριθ. ... προσυμφώνου συμβολαίου δωρεάς του τότε συμβολαιογράφου, Αλεξανδρείας Β.Τ.** και στη συνέχεια, μετά το γάμο τους, σε εκτέλεση του άνω προσυμφώνου, προέβη στην οριστική μεταβίβαση με την κατάρτιση του με αριθ. ... οριστικού δωρητηρίου συμβολαίου του ίδιου συμβολαιογράφου που μεταγράφηκε νόμιμα στα βιβλία μεταγραφών του Υποθηκοφυλακείου Αλεξανδρείας. Στην ως άνω οικία διέμεναν οι διάδικοι ως σύζυγοι, καθόλη τη διάρκεια της έγγαμης συμβίωσης, η οποία ενώ για μία δεκαετία περίπου μετά το γάμο τους, υπήρξε ομαλή, διακόπηκε οριστικά το καλοκαίρι του έτους 1996, μετά από αλληπάλληλα επεισόδια που συνέβησαν μεταξύ τους. Κύρια αιτία των επεισοδίων που κατέληξαν σε οριστική ρήξη της σχέσης των διαδίκων, αποτελούσε η ανάρμοστη συμπεριφορά της εναγομένης προς τα τέκνα του ενάγοντος, με τα οποία αυτός για πολλά χρόνια δεν είχε επαφές, λόγω του ότι η εναγομένη δεν ήθελε να επισκέπτονταν τον πατέρα τους (ενάγοντα) στην κοινή οικία τους. Η ίδια όμως ασχολούνταν μονίμως, με τα δικά της τέκνα, διαμένοντας για πολλές ώρες καθημερινά, κυρίως στην οικία της θυγατέρας της, αδιαφορώντας για τον ενάγοντα, τον οποίο εγκατέλειπε μόνο και απεριποίητο, ώστε να αναγκάζεται να ζητεί τη βοήθεια της εκ του πρώτου γάμου του, θυγατέρας του. Τα προβλήματα στη σχέση των διαδίκων εμφανίστηκαν κυρίως όταν ο ενάγων επανασυνδέθηκε με τα εκ του πρώτου γάμου τέκνα του, ενώ η εναγομένη δεν ήθελε κάτι τέτοιο, λόγω του ότι επεδίωκε πάντα να ασχολείται κυρίως με την θυγατέρα της και την οικογένεια αυτής, την οποία μάλιστα ενίσχυε συνεχώς οικονομικά και απροκάλυπτα, χωρίς την έγκριση του συζύγου της, παρά το ότι δεν είχε η ίδια οικονομική ευχέρεια, αφού μετά τη διακοπή της σύνταξής της, λόγω του γάμου της, δεν διέθετε άλλους οικονομικούς πόρους πλην ενός αγροτεμαχίου

έξι περίπου στρεμμάτων, αλλά διατρεφόταν από τον ενάγοντα, με τον οποίο διέμενε στην ως άνω οικία και ενώ γνώριζε ότι τα οικονομικά του δεν ήταν ιδιαίτερα ανθηρά. Ειδικότερα, το εισόδημά του κατά την τελευταία δεκαετία προ της ρήξης της σχέσης του, προερχόταν από μία αγροτική σύνταξη και από ένα μικρό ψιλικάτζίδικο που διατηρούσε στο ισόγειο της ως άνω οικίας τους. Η διένεξη των διαδίκων κορυφώθηκε ως εκ του ότι η εναγομένη, αντί να ενισχύσει το οικογενειακό τους εισόδημα με την καλλιέργεια του ως άνω αγρού της, ή την εκμίσθωσή του σε τρίτους, τον παραχώρησε και αυτόν στο γαμβρό της (σύζυγο της θυγατέρας της), ο δε τελευταίος ξεριζώσε τα δενδρύλλια ηλικίας 6-7 ετών που είχε φυτέψει ο ενάγων χωρίς η εναγομένη να αντιδράσει, εγκρίνοντας με τη στάση της τη συμπεριφορά αυτή του γαμβρού της. Τον αγρόν αυτόν, τον οποίο παλαιότερα οι διάδικοι εκμίσθωναν σε τρίτους προς ενίσχυση, με τα μισθώματα που ελάμβαναν, του οικογενειακού εισοδήματος, η εναγομένη παραχώρησε χωρίς τη συναίνεση του ενάγοντος στον γαμβρό της, χαριστικά ήτοι χωρίς αυτός να καταβάλει μίσθωμα. Στις παρατηρήσεις του ενάγοντος ότι προκαλεί την οικονομική αποδυνάμωση της οικογένειάς τους, αυτή του απάντησε «αν δε σ' αρέσει, χωρίζουμε». Η εναγομένη συνέχισε μετά απ' όλα αυτά αν συμπεριφέρεται υβριστικά προς τον ενάγοντα, αδιαφορώντας συστηματικά γι' αυτόν, αφού δεν ασχολούνταν με την περιποίηση του ίδιου και τη φροντίδα του οίκου τους, αλλά τις περισσότερες ώρες της ημέρας έμενε στο σπίτι της θυγατέρας της εκ του πρώτου γάμου της (φροντίζοντας τη δική της οικογένεια, σε παράπονα δε και παρατηρήσεις του, μάλωνε μαζί του συνέχεια. Την υβριστική αυτή συμπεριφορά της περιέγραψε ο μάρτυρας απόδειξης και γαμβρός του, καταθέτοντας τα εξής : «Η Χ (η εναγομένη), δεν έδινε σημασία στον πεθερό μου, δεν τον κοιτούσε, δεν του μαγειρεύε, δεν τον έπλενε, του έλεγε, κάτσε στην άκρη εσύ. Ο πεθερός μου υπέφερε μαζί της, δεν καθόταν η Χ στο σπίτι, έφευγε συνέχεια, τον κατσάδια-

ζε τον πεθερό μου». Τον Ιούλιο του έτους 1996 μετά από επεισόδιο που δημιουργήθηκε μεταξύ τους από αφορμή τη συμπεριφορά της εναγομένης μέσα στην αποθήκη του σπιτιού τους, ο ενάγων προσπάθησε να τη βγάλει βίαια, από την αποθήκη, τραβώντας την από τα χέρια και το λαιμό. Η εναγομένη αντέδρασε και αυτή βίαια και του έσχισε το πουκάμισο και αυθημερόν τον καταμήνυσε για πρόκληση σωματικών βλαβών, με αποτέλεσμα να καταδικασθεί ο ενάγων σε φυλάκιση 15 ημερών. Μετά από το εν λόγω επεισόδιο, οι διάδικοι ουδέποτε συμφιλιώθηκαν αλλά συνέχισαν να μαλώνουν και για ασήμαντες τις περισσότερες φορές, αφορμές, ο δε ενάγων στις 21.8.1996 άσκησε εναντίον της εναγομένης αγωγή διαζυγίου ενώπιον του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Βέροιας για ισχυρό κλονισμό της έγγαμης σχέσης τους και παράλληλα ανακάλεσε τη δωρεά του 1/2 εξ αδιαιρέτου του άνω ακινήτου με προφορική δήλωση προς την εναγομένη για τους ανωτέρω λόγους αμέσως μετά την κατάθεση κατ' αυτής, της αγωγής διαζυγίου, γεγονός που έμμεσα συνομολογείται από την εναγομένη. Τελικά ο γάμος των διαδίκων λύθηκε με τη με αριθ. 181/2001 οριστική απόφαση του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Βέροιας λόγω ισχυρού κλονισμού της έγγαμης σχέσης των διαδίκων από λόγους που αφορούν το πρόσωπο και των δύο, η οποία (απόφαση), μετά την απόρριψη της έφεσης της εναγομένης, που άσκησε κατ' αυτής, ενώπιον του δικαστηρίου τούτου, με την υπ' αριθ. 1100/2002 απόφασή του, κατέστη τελεσίδικη. Εξ' όλων των παραπάνω περιστατικών που περιγράφηκαν, συνάγεται ότι η κυρία αιτία του χωρισμού των διαδίκων και της ανάρμοστης συμπεριφοράς της εναγομένης προς τον ενάγοντα, ήταν η επανασύνδεση της σχέσης του τελευταίου με τα τέκνα του εκ του πρώτου γάμου του, ενώ η εναγομένη δεν το ήθελε, γεγονός που κατατέθηκε με σαφήνεια από τον ίδιο το μάρτυρά της. Τη σχέση αυτή, η εναγομένη προσπάθησε με κάθε τρόπο να διαλύσει, ενώ η ίδια είχε προσκολληθεί στη δική της θυγατέρα και την οικογένειά της, αδιαφο-

ρώντας πλήρως για το γάμο της και τη σχέση της με τον ενάγοντα σύζυγό της. Η συμπεριφορά της αυτή συνιστά αχαριστία κατά την έννοια της διάταξης του άρθρου 505 ΑΚ, συνεπεία της οποίας γεννήθηκε δικαίωμα του ενάγοντος για ανάκληση της προαναφερόμενης δωρεάς και συνεπώς με την άτυπη δήλωση περί ανακλήσεως της δωρεάς αυτής, στην οποία αυτός προέβη τον Ιούλιο του έτους 1996, αφού έγινε για νόμιμο λόγο (αχαριστία) και είναι αληθής, έχει θεμελιώσει αξίωση αναζήτησης του δωρηθέντος, εφόσον η παροχή (δωρεά) ήδη εκπληρώθηκε, κατά τις διατάξεις περί αδικαιολογήτου πλουτισμού (άρθρο 509 ΑΚ). Ο ενάγων, με την από 17.11.2003 εξώδικη δήλωση-πρόσκληση, που επιδόθηκε νόμιμα, κάλεσε την εναγομένη να συμπράξει στην αναμεταβίβαση του δωρηθέντος ακινήτου σ' αυτόν και της έταξε προθεσμία να εμφανιστεί σε συμβολαιογράφο, πλην όμως αυτή παρήλθε άπρακτη και αρνείται μέχρι την άσκηση της αγωγής να συμπράξει στη σύνταξη του οριστικού συμβολαίου αναμεταβίβασης (βλ. την από 17.11.2003 εξώδικη πρόσκληση – δήλωση νόμιμα επιδοθείσα προς την εναγομένη, με συνημμένη έκθεση επίδοσης του δικαστικού επιμελητή στο Πρωτοδικείο Βέροιας...).

Επομένως, πρέπει να υποχρεωθεί η εναγομένη να προβεί σε δήλωση βούλησης με το άνω περιεχόμενο ήτοι της μεταβίβασης του δωρηθέντος ακινήτου στον ενάγοντα και σε περίπτωση που δεν συμμορφωθεί εντός της τασσομένης υπό του Δικαστηρίου, προθεσμίας, να διαταχθεί η μεταγραφή της απόφασης μετά την τελεσιδικία της στο αρμόδιο Υποθηκοφυλακείο Αλεξάνδρειας Ημαθίας. Η ένσταση της εναγομένης περί καταχρηστικής άσκησης του δικαιώματος του ενάγοντος, την οποία επαναφέρει ως λόγο έφεσης, παραπονούμενη ότι κατ' εσφαλμένη ερμηνεία και εφαρμογή του νόμου και κατά κακή εκτίμηση των αποδείξεων, απέρριψε αυτήν το Πρωτοβάθμιο Δικαστήριο, επικαλούμενη τα αυτά στοιχεία κατάχρησης, ότι δηλαδή αντίκειται στην καλή πίστη και τα χρηστά ήθη η άσκηση του ενδίκου δικαιώματος ως εκ

του ότι η ίδια αδυνατεί λόγω της μεγάλης ηλικίας της και απώλειας του παλαιότερου συνταξιοδοτικού της δικαιώματος να αυτοδιατραφεί, ενώ ο ενάγων βρίσκεται σε καλύτερη οικονομική κατάσταση από αυτήν, είναι απορριπτέα ως κατ' ουσία αβάσιμη, καθόσον, όπως αποδείχθηκε από τα αυτά ως άνω αποδεικτικά στοιχεία, ο ενάγων δεν βρίσκεται σε υπέρτερη οικονομική κατάσταση από την εναγομένη, αφού το μόνο του έσοδο και περιουσιακό στοιχείο είναι η σύνταξη του ΟΓΑ και το επίδικο ακίνητο στο οποίο διαμένει μέχρι σήμερα όπως η εναγομένη, κατόπιν ρύθμισης της χρήσης των χώρων του, δυνάμει της υπ' αριθ. 839/1996 απόφασης του Μονομελούς Πρωτοδικείου Βέροιας, ενώ αυτή (η εναγομένη) έχει την ίδια σύνταξη και τον πιο πάνω αγρό έκτασης έξι στρεμμάτων, από την εκμίσθωση του οποίου μπορεί να αποκομίσει κάποιο εισόδημα. Για εισόδημα του ενάγοντος από το προαναφερόμενο κατάστημα (ψιλικατζίδικο) δεν μπορεί να γίνει λόγος, δεδομένου ότι ήδη αυτός διανύει το 83 έτος της ηλικίας του. Περαιτέρω δεν αποτελεί νόμιμο λόγο διατήρησης του δωρηθέντος, ο λόγος που επικαλείται η εναγομένη, ότι δηλαδή η επίδικη δωρεά έγινε προς οικονομική εξασφάλισή της, για την περίπτωση διάλυσης του γάμου της με τον ενάγοντα, λόγω του ότι απώλεσε προ τριάντα ετών, το συνταξιοδοτικό της δικαίωμα εκ του θανόντος πρώτου συζύγου της, έστω και αν η ίδια επεδείκνυε αχαριστία έναντι του ενάγοντος και των τέκνων του, καθόσον ουδόλως αποδείχτηκε κάτι τέτοιο και συνεπώς, ο σχετικός λόγος της έφεσης ακόμη και αν ήθελε εκληφθεί ως στοιχείο κατάχρησης, είναι απορριπτέος.»

Α. Το Εφετείο, με το να απορρίψει με τις ανωτέρω σκέψεις τους αντίστοιχους λόγους της έφεσης της αναιρεσείουσας, κατά της ομοίως κριθείσης πρωτόδικης απόφασης, με την οποία έγινε δεκτή η αγωγή που είχε ασκήσει ο αναιρεσίβλητος δωρητής και απορρίφθηκε ο ισχυρισμός της αναιρεσείουσας για καταχρηστική άσκηση της αγωγής, ορθά ερμήνευσε και εφάρμοσε και δεν παραβίασε, τις εφαρμοσθείσες ως άνω ουσιαστικές διατάξεις των άρθρων

505 και 281 του ΑΚ, καθόσον τα ανελέγκτως πιο πάνω δεκτά γενόμενα ως αποδειχθέντα πραγματικά περιστατικά της υπαίτιας συμπεριφοράς της αναιρεσείουσας δωρεοδόχου απέναντι στον αναιρεσίβλητο-ενάγοντα δωρητή πρώην σύζυγό της πληρούν το πραγματικό των νομικών εννοιών «του βαρέος παραπτώματος» και «της αχαριστίας» και δικαιολογούν την ανάκληση της ένδικης δωρεάς εκ μέρους του αναιρεσίβλητου, όπως και την παραδοχή της αγωγής του για επιστροφή του δωρηθέντος ακινήτου με καταδίκη σε δήλωση βουλήσεως της αναιρεσείουσας και την απόρριψη της ένστασης της αναιρεσείουσας για καταχρηστική άσκηση της αγωγής.

Επομένως τα όσα αντίθετα υποστηρίζει η αναιρεσείουσα με τον πρώτο και τρίτο λόγους του αναιρετηρίου κατά το ένα μέρος τους με τους οποίους αποδίδεται στην προσβαλλόμενη απόφαση η πλημμέλεια από τον αριθ. 1 του άρθρ. 559 του ΚΠολΔ κρίνονται αβάσιμα και απορριπτέα, όπως και οι αντίστοιχοι λόγοι αναίρεσης.

Β. Από τις ίδιες πιο πάνω παραδοχές της προσβαλλόμενης απόφασης στο αποδεικτικό της πόρισμα καλύπτεται χωρίς λογικά κενά και αντιφάσεις και με πληρότητα και σαφήνεια, χωρίς να χρειαζόταν οποιαδήποτε άλλη περαιτέρω παραδοχή, το πραγματικό των εφαρμοστέων εδώ κανόνων του ουσιαστικού δικαίου των άρθρων 505 και 281 του ΑΚ τους οποίους η προσβαλλόμενη απόφαση δεν παραβίασε εκ πλαγίου με ανεπαρκείς αιτιολογίες, ενώ δεν ήταν αναγκαία η αναφορά και άλλων βαρύτερων παραπτωμάτων της αναιρεσείουσας που να δικαιολογούν την ανάκληση της ένδικης δωρεάς λόγω αχαριστίας. Επομένως, τα όσα αντίθετα υποστηρίζει η αναιρεσείουσα με τους ίδιους πρώτο και τρίτο λόγους του αναιρετηρίου, κατά το δεύτερο μέρος τους, με τους οποίους αποδίδεται στην προσβαλλόμενη απόφαση η πλημμέλεια από τον αριθ. 19 του άρθρ. 559 του ΚΠολΔ κρίνονται αβάσιμα και απορριπτέα, όπως και ο αντίστοιχοι λόγοι αναίρεσης.

Γ. Εξ άλλου, οι ίδιοι πρώτος και τρίτος λόγοι της αναίρεσης κατά την σ' αυτούς κατά το τρί-

το μέρος τους περιλαμβανόμενη αιτίαση από τις διατάξεις των άρθρων 559 αριθ. 19 και 561 § 1 του ΚΠολΔ ότι υπάρχει έλλειψη νόμιμης βάσης ή ανεπάρκεια των αιτιολογιών της προσβαλλόμενης απόφασης σχετικά με την εκτίμηση των αποδείξεων που αφορούν το ίδιο πιο πάνω προαναφερόμενο κρίσιμο ζήτημα της αχαριστίας, δηλαδή της συμπεριφοράς της αναιρεσείουσας προς τον πρώην σύζυγό της δωρητή αναιρεσίβλητο που οφείλεται σε υπαιτιότητα της αναιρεσείουσας και της καταχρηστικής άσκησης της αγωγής και τα περί του αντιθέτου επιχειρήματα της αναιρεσείουσας, που έχουν σχέση με το τελικό αποδεικτικό πόρισμα στο οποίο κατέληξε το δικαστήριο και βρίσκονται κατά την αναιρεσείουσα σε αντίθεση με το γεγονός ότι α) ο γάμος της με τον αναιρεσείοντα λύθηκε για ισχυρό κλονισμό που αφορούσε και τους δύο και β) ότι η ένδικη δωρεά έγινε για την οικονομική εξασφάλιση της αναιρεσείουσας, γεγονός που δικαιολογούσε τη διατήρησή της και μετά τη λύση του γάμου των διαδίκων, είναι απορριπτέος ως απαράδεκτος, αφού κατά τα προεκτιθέμενα, το από τις αποδείξεις πόρισμα εκτίθεται με σαφήνεια, πειστικότητα και κατά λογική ακολουθία τρόπο στην προσβαλλόμενη απόφαση, με τους ίδιους δε λόγους κατά τα λοιπά, εκ του περιεχομένου των οποίων δεν συντρέχει εξαιρετική περίπτωση από εκείνες του άρθ. 561 § 1 του ΚΠολΔ, πλήττεται πλέον, μέσω των προαναφερομένων επιχειρημάτων της αναιρεσείουσας, η ουσία αποκλειστικά της υπόθεσης, που δεν υπόκειται σε αναιρετικό έλεγχο.

Κατά το άρθρο 562 § 2 του ΚΠολΔ είναι απαράδεκτος λόγος αναίρεσης που στηρίζεται σε ισχυρισμό, ο οποίος δεν προτάθηκε νόμιμα στο δικαστήριο της ουσίας, εκτός αν πρόκειται: α) για παράβαση που δεν μπορεί να προβληθεί στο δικαστήριο της ουσίας, β) για σφάλμα που προκύπτει από την ίδια την απόφαση, γ) για ισχυρισμό που αφορά τη δημόσια τάξη. Η διάταξη αυτή αποτελεί εκδήλωση της αρχής ότι ο Άρειος Πάγος ελέγχει τη νομιμότητα της προσβαλλόμενης απόφασης με βάση τα πραγματι-

κά γεγονότα και τους ισχυρισμούς που τέθηκαν υπόψη του δικαστηρίου από τους διαδίκους (ΑΠ 1055/2005). Στην προκειμένη περίπτωση με το δεύτερο λόγο αναίρεσης από το άρθρο 559 αριθ. 1 και 19 του ΚΠολΔ προβάλλεται η αιτίαση ότι το Εφετείο δεν ερεύνησε το αμετάκλητο της ένδικης δωρεάς που προέκυπτε από το υπ' αρ. 22344/1976 δωρητήριο συμβόλαιο του συμβολαιογράφου Αλεξάνδρειας Β.Τ.** και παραβίασε ευθέως και εκ πλαγίου τη διάταξη του άρθρου 512 του ΑΚ. Από την επισκόπηση όμως του προσκομιζομένου επισήμου αντιγράφου της έφεσης της αναιρεσείουσας και των προτάσεων της που υποβλήθηκαν κατά τη συζήτηση ενώπιον του Εφετείου, δεν προκύπτει ότι προβλήθηκε ή επαναφέρθηκε αντίστοιχος ισχυρισμός της αναιρεσείουσας, από τη διάταξη του άρθρου 512 του ΑΚ για το αμετάκλητο της ένδικης δωρεάς. Επομένως, εφ' όσον ο ισχυρισμός αυτός δεν προτάθηκε παραδεκτά στο Εφετείο ο παραπάνω λόγος της αναίρεσης πρέπει ν' απορριφθεί ως απαράδεκτος σύμφωνα με το άρθρο 562 § 2 του ΚΠολΔ, ύστερα από αυτεπάγγελτη έρευνα.

ΑΡΕΙΟΥ ΠΑΓΟΥ

Αριθ. 1058/2009 (Τμ. Α1)

Πίνακας κατάταξης. Επίδοση πρόσκλησης στο Ελληνικό Δημόσιο. Για τη νόμιμη επίδοση πρόσκλησης από τον υπάλληλο του πλειστηριασμού στο Ελληνικό Δημόσιο προκειμένου να λάβει γνώση και να ξεκινήσει η τριακονθήμερη προθεσμία ανακοπής, απαιτείται η επίδοση να γίνει όχι μόνο στον προϊστάμενο της ΔΟΥ αλλά και στον Υπουργό Οικονομικών καθώς και όταν το Δημόσιο εκπροσωπείται δικαστικώς από άλλο όργανο εκτός του Υπουργού Οικονομικών, απαιτείται και πάλι πρόσθετη επίδοση στον Υπουργό Οικονομικών.

(...) Ειδικότερα, κατά το άρθρο 85 § 1 του Κώδικα Εισπράξεως Δημοσίων Εσόδων (ΚΕΔΕ), επί δικών κατά το ν.δ. αυτό (356/1974), το Δημόσιο εκπροσωπεί ο Διευθυντής του Δημοσίου Ταμείου, ήδη ο προϊστάμενος της αρμόδιας ΔΟΥ, κα-

τά του οποίου στρέφεται και κοινοποιείται κάθε δικόγραφο με την ποινή του απαραδέκτου, σε κάθε όμως περίπτωση με την ίδια κύρωση απαιτείται κοινοποίηση του δικογράφου και στον Υπουργό των Οικονομικών. Με την αντίστοιχη διάταξη του άρθρου 5 του κ.δ. 26.6/10.7.1994 περί δικών του Δημοσίου, ορίζεται ότι μόνο οι κοινοποιήσεις προς τον Υπουργό των Οικονομικών οποιουδήποτε δικογράφου επί δικών του Δημοσίου παράγουν νόμιμες συνέπειες και ότι η διάταξη αυτή εφαρμόζεται και όταν το Δημόσιο εκπροσωπείται δικαστικώς από άλλον, εκτός του Υπουργού των Οικονομικών, είτε από τους διευθυντές των ταμείων ή οικονομικούς εφόρους ή τελώνες ή οποιοδήποτε άλλο κρατικό όργανο, οπότε η επίδοση προς τον Υπουργό των Οικονομικών απαιτείται προσθέτως, με συνέπεια, σε περίπτωση παραλείψεώς της, το अपαράδεκτο στις δίκες του ΚΕΔΕ και την ακυρότητα στις λοιπές.

Από τις διατάξεις αυτές, που δεν αντίκεινται στο άρθρο 20 § 1 του Συντάγματος (ΑΕΔ 27/2004), συνάγεται ότι στην περίπτωση που συντάσσεται πίνακας κατατάξεως, λόγω μη επάρκειας, η έγγραφη πρόσκληση του υπαλλήλου του πλειστηριασμού προς το Δημόσιο, ως αναγγελλθέντα δανειστή, για να λάβει γνώση του πίνακα, κατά τα άρθρα 58 § 4 ΚΕΔΕ και 979 ΚΠολΔ, πρέπει να επιδοθεί με ποινή απαραδέκτου και ακυρότητας, αντίστοιχα, τόσο στον Προϊστάμενο της ΔΟΥ, για απόκτηση της οποίας έγινε η αναγγελία, όσο και στον Υπουργό των Οικονομικών, καθόσον η έγγραφη αυτή πρόσκληση, από την επίδοση της οποίας αρχίζει η τριακονθήμερη προθεσμία για την άσκηση από το Δημόσιο ανακοπή κατά του πίνακα κατατάξεως, που πιστοποιεί ενέργεια κατά την διαδικασία της αναγκαστικής εκτελέσεως οργάνου αυτής, έχει χαρακτήρα δικογράφου κατά την έννοια των παραπάνω διατάξεων, προκύπτουσα και από το σκοπό τους, που είναι η, σε κάθε περίπτωση, λήψη γνώσεως της σχετικής πράξεως και από τον Υπουργό των Οικονομικών. Κατά τις παραδοχές της αποφάσεως η πρόσκληση από την επί του πλειστηριασμού δεύτερη των καθών

προς το Ελληνικό Δημόσιο, για να λάβει γνώση του επίμαχου πίνακα κατατάξεως, επιδόθηκε στον αρμόδιο διευθυντή ΔΟΥ στις 5.12.2000 και στον Υπουργό Οικονομικών στις 18.12.2000. Στη συνέχεια, σε συνέπεια με την εσφαλμένη νομική παραδοχή της ότι η οριζόμενη 30νθήμερη προθεσμία για την άσκηση ανακοπής από το Ελληνικό Δημόσιο αρχίζει από την επίδοση προς τον Διευθυντή της ΔΟΥ αντί της επακολουθησάσης στις 18.12.2000 προς τον Υπουργό των Οικονομικών, με την οποία ολοκληρώνεται η γνωστοποίηση της προσκλήσεως, έκρινε ότι η ένδικη ανακοπή του αναιρεσείοντος, που επιδόθηκε στους αναιρεσίβλητους στις 16.1.2001, ασκήθηκε μετά την παρέλευση της εν λόγω προθεσμίας και παρά το νόμο αξιολογήθηκε ως απαράδεκτη, λόγο για τον οποίο και απορρίφθηκε, κατά την βάσιμα προβαλλόμενη με το μοναδικό λόγο της ένδικης αιτήσεως και του προσθέτου αυτής δικογράφου αναιρετική αιτίαση από το άρθρο 559 αρ. 14 ΚΠολΔ. Συνακόλουθα αυτών πρέπει, κατά παραδοχή του λόγου αυτού αναιρέσεως, να αναιρεθεί η προσβαλλόμενη δι' αυτής απόφαση και παραπεμφθεί η υπόθεση προς περαιτέρω εκδίκασή της ενώπιον του αυτού Εφετείου Λάρισας, συντιθέμενου από άλλους δικαστές, εκτός εκείνων που εξέδωσαν την αναιρούμενη απόφαση (ΚΠολΔ) 580 § 3). Τέλος, πρέπει να καταδικασθούν οι αναιρεσίβλητοι στα δικαστικά έξοδα του αναιρεσείοντος Ελληνικού Δημοσίου, που κατέθεσε προτάσεις, τα οποία, κατά τα άρθρα 22 §§ 1, 3 του ν. 3693/1957, που διατηρήθηκε σε ισχύ με το άρθρο 52 § 18 ΕισΝΚΠολΔ και 5 § 12 του ν. 1738/1987 και 2 της 134.423/1992 κ.υ.α., ορίζονται μειωμένα στο ποσό των 300,00 ευρώ (ΚΠολΔ 183).

[Αναιρεί την 863/21.12.2004 απόφαση του Εφετείου Λάρισας].

ΑΡΕΙΟΥ ΠΑΓΟΥ

Αριθ. 1083/2009 (Τμ. Α1)

Αδικοπραξία. Αξίωση υπερθεματιστή κατά επισπεύδουσας τράπεζας λόγω ακύρωσης του πλειστηριασμού. Ο υπερθεματιστής που απέκτησε από πλειστηριασμό ακίνητο, μπορεί κα-

τά τις διατάξεις περί αδικοπρακτικής ευθύνης να αξιώσει αποζημίωση εάν ο πλειστηριασμός ακυρώθηκε αμετάκλητα για ελάττωμα που αφορά τη διαδικασία ενέργειάς του. Η επίσπευση πλειστηριασμού από τράπεζα καίτοι είχε συντελεσθεί εξώδικος διακανονισμός της οφειλής και είχαν ληφθεί προκαταβολή και δαπάνη αναβολής του πλειστηριασμού ενέχει καταχρηστικότητα, η δε δικονομική συμπεριφορά της τράπεζας συνιστά αδικοπραξία. Αξίωση υπερθεματιστή προς επιστροφή φόρου μεταβίβασης, εξόδων συμβολαιογράφου και τόκων επί του επιστραφέντος μετά 4ετία πλειστηριάσματος. Η έναρξη παραγραφής της αξίωσης άρχεται από την αμετάκλητη ακύρωση του πλειστηριασμού και όχι από την διενέργειά του. Επιδίκαση χρηματικής ικανοποίησης. Απόρριψη αναιρέσεως (άρθρα 178, 288, 914, 932, 937ΑΚ, 559 αρ. 1, 940 § 3 ΚΠολΔ).

Με την κρινόμενη 83/21.12.2007 αίτηση αναιρέσεως προσβάλλεται η 388/4.9.2007 απόφαση του Εφετείου Ιωαννίνων, κατάληξη της ακόλουθης διαδικαστικής διαδρομής, κατ' επιτροπή, κατά το άρθρο 561§2 ΚΠολΔ, εκτίμηση των διαδικαστικών εγγράφων.

Ειδικότερα, με την 377/6.11.2002 αγωγή της δι' αυτής ενάγουσας και ήδη αναιρεσίβλητης εφέροντο προς διάγνωση αξιώσεις της κατά της εναγομένης και ήδη αναιρεσεύουσας ανώνυμης τραπεζικής εταιρίας α) αποζημιώσεως και β) χρηματικής ικανοποίησης λόγω ηθικής βλάβης, θεμελιούμενες, κατά την ενδιαφέρουσα την παρούσα αναιρετική διαδικασία ιστορική της βάση, στις περί αδικοπραξιών διατάξεις, μετά την ακύρωση του πλειστηριασμού, που επέσπευσε η εναγομένη και στον οποίο ανακηρύχθηκε υπερθεματίστρια η ενάγουσα. Επί της εν λόγω αγωγής εκδόθηκε, με απορριπτική επ' αυτής κατ' ουσίαν κρίση, η 226/2003 απόφαση του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Ιωαννίνων και σε δεύτερο βαθμό, κατ' αποδοχή της 46/5.3. 2004 εφέσεως της εναγούσης, εξαφάνιση της προβαλλόμενης δι' αυτής πρωτοβάθμιας αποφάσεως και εξέταση κατ' ουσίαν της υποθέσεως και

μερική παραδοχή της, η 388/2007 απόφαση του Εφετείου Ιωαννίνων, κρίση της την οποία στήριξε στις ακόλουθες αναιρετικώς ανέλεγκτες ουσιαστικές παραδοχές της, κατ' ακριβή κατά τούτο αντιγραφή της, «Με επίσπευση της εναγομένης τράπεζας διεξήχθη στις 20.12.1995 ενώπιον του συμβολαιογράφου Ιωαννίνων Ι.Λ.** αναγκαστικός πλειστηριασμός ακινήτου (κατά ποσοστό 1/2 εξ αδιαιρέτου) των οφειλετών της... και..., κατά τον οποίο αναδείχθηκε πλειοδότης μεταξύ άλλων και η ενάγουσα. Συγκεκριμένα κατακυρώθηκε σε αυτήν, και σε άλλους, που δεν είναι διάδικοι στην παρούσα δίκη, με την υπ' αριθ. ... κατακυρωτική έκθεση του ως άνω συμβολαιογράφου, το 1/2 ενός ακινήτου που περιγράφεται σε αυτή. Ακολούθως, η ενάγουσα για το περιεχόμενό της 1/2 του ως άνω ακινήτου κατέβαλε: α) 1.113.479 δρχ. για έξοδα συμβολαιογράφου, β) 5.787.804 δρχ. για φόρο μεταβίβασης ακινήτου, γ) 484.500 δρχ. για σύνταξη της ως άνω περιλήψεως κατακυρωτικής εκθέσεως. Ο εν λόγω πλειστηριασμός ακυρώθηκε με την υπ' αριθ. 65/1999 αμετάκλητη πλέον απόφαση του Εφετείου Ιωαννίνων, κατόπιν ασκήσεως ανακοπής του άρθρου 933 ΚΠολΔ εκ μέρους των προαναφερθέντων οφειλετών. Όπως προκύπτει από το σκεπτικό της παραπάνω αποφάσεως, η ασκηθείσα ανακοπή έγινε δεκτή για το λόγο ότι ο πλειστηριασμός διενεργήθηκε κατά παράβαση των άρθρων 178 και 288 ΑΚ, διότι κρίθηκε ότι η ενέργεια της εναγομένης να προβεί αιφνιδίως στον εν λόγω πλειστηριασμό ενείχε καταχρηστικότητα και ήταν αντίθετη προς την καλή πίστη και τα χρηστά συναλλακτικά ήθη, αφού είχε ήδη συντελεστεί μεταξύ αυτής και των οφειλετών της εξώδικος διακανονισμός της απαιτήσεώς της και είχε ήδη εισπράξει προκαταβολή εκ δρχ. 15.000.000 σύμφωνα με τους όρους του διακανονισμού καθώς και τα έξοδα αναβολής του πλειστηριασμού. Στη συνέχεια η ενάγουσα με την από 3.5.2000 εξώδικη πρόσκλησή της ζήτησε από την εναγομένη να της επιστρέψει για φόρο μεταβίβασης, έξοδα συμβολαιογράφου κ.λπ. το ποσό των 23.698. 330 δρχ. Έναντι αυ-

τών η εναγομένη επέστρεψε στην ενάγουσα στις 16.5.2000 μόνο το ποσό των 16.254.945 δρχ., ήτοι το πλειστηρίασμα που κατέθεσε η ενάγουσα στις 3.1.1996 στο ΤΠΔ. Επομένως, αυτή υπέστη ζημία ως προς το υπόλοιπο ποσό (από 7.385.787 δρχ., καθώς και εκείνο των 17.720.110,75 δρχ. που αφορά τους τόκους του καταβληθέντος ως άνω εκπλειστηριάσματος για το χρονικό διάστημα από 3.1.1996, ημερομηνία που το κατέθεσε στο ΤΠΔ, μέχρι τις 16.5.2000, ημερομηνία που η εναγομένη το επέστρεψε στην ενάγουσα, ήτοι κατά το ποσό των 25.105.897 δρχ., κατά το οποίο μειώθηκε η περιουσία της. Τα περιστατικά αυτά δεν τα αμφισβητεί η εναγομένη. Η τελευταία ισχυρίζεται ότι η απαίτηση της ενάγουσας υπέπεσε στην παραγραφή του άρθρου 937 ΑΚ για το λόγο ότι από την ημέρα διενεργείας του πλειστηριασμού μέχρι την άσκηση της αγωγής παρήλθε χρονικό διάστημα μεγαλύτερο της 5ετίας, ως και ότι αυτή ασκήθηκε καταχρηστικά, για το λόγο ότι η ίδια κατέβαλε εξ ίδιας πρωτοβουλίας στην ενάγουσα όλο το εκπλειστηρίασμα αμέσως, χωρίς η τελευταία να υποχρεωθεί να αρχίσει διαδικασία πλειστηριασμού κατά το άρθρο 1018 ΚΠολΔ, ότι η ενάγουσα άσκησε την αγωγή 3 έτη μετά την έκδοση της ως άνω υπ' αριθ. 65/1999 αποφάσεως του Εφετείου Ιωαννίνων, μόνη αυτή από τους λοιπούς υπερθεματιστές και ότι αυτή [εναγομένη] δεν έχει ακόμη εισπράξει την απαίτηση της από τους καθών η εκτέλεση, αφού επέσπευσε νέο πλειστηριασμό, ο οποίος παραμένει ακόμη εκκρεμής. Οι ισχυρισμοί της εναγομένης είναι απορριπτέοι ως αβάσιμοι, ο πρώτος τούτων διότι η αξίωση της ενάγουσας κατέστη δικαστικώς επιδιώξιμη μετά την έκδοση της υπ' αριθ. 65/1999 αποφάσεως του Εφετείου Ιωαννίνων που ακύρωσε τον πλειστηριασμό και μέχρι την άσκηση της από 29.10.2002 αγωγής δεν παρήλθε πενταετία. Ο δεύτερος τούτων διότι τα περιστατικά αυτά, και αληθή υποτιθέμενα, δεν καθιστούν την άσκηση της αγωγής εκ μέρους της ενάγουσας καταχρηστική. Ειδικότερα, η μη είσπραξη εκ μέρους της εναγομένης της απαιτήσεώς της εκ μέρους των

οφειλετών ουδεμία έννομη επιρροή ασκεί στην προκειμένη περίπτωση, ενώ η άσκηση της αγωγής 3 έτη μετά την έκδοση της ως άνω αποφάσεως, καθώς και μετά την είσπραξη του ποσού του εκπλειστηριάσματος εκ μέρους της ενάγουσας δεν συνιστά από μόνη της προφανή υπέρβαση των ορίων που θέτει η διάταξη του άρθρου 281 ΑΚ. Ενόψει αυτών το δικαστήριο οδηγείται στην κρίση ότι η ζημία της ενάγουσας οφείλεται σε αδικοπρακτική συμπεριφορά της εναγομένης, που τελεί σε αιτιώδη συνάφεια με αυτή. Συγκεκριμένα τα αρμόδια όργανα της εναγομένης, που έχει οργανωμένη νομική υπηρεσία, παρέλειψαν να εφαρμόσουν τη συμφωνία διακανονισμού που είχε συναφθεί μεταξύ αυτής και των οφειλετών της. Αποτέλεσμα δε της αμελούς αυτής συμπεριφοράς τους ήταν να ακυρωθεί ο πλειστηριασμός και να υποστεί η ενάγουσα ζημία ύψους 25.105.897 δρχ. (73.684.217 ευρώ), αφού έχει απωλέσει οριστικά το ποσό αυτό. Τέλος το Δικαστήριο τούτο, λαμβάνοντας υπόψη τα περιστατικά που αποδείχτηκαν, το είδος της προσβολής, το μέγεθος της βλάβης, την έλλειψη υπαιτιότητας της ενάγουσας, την περιουσιακή και κοινωνική κατάσταση των μερών, άγεται στην κρίση ότι το ύψος της χρηματικής ικανοποιήσεως που πρέπει να επιδικαστεί στην ενάγουσα για την ανόρθωση της ηθικής βλάβης που υπέστη από την προεκτεθείσα αδικοπρακτική συμπεριφορά της εναγομένης, ανέρχεται στο ποσό των 10.000 ευρώ.» Κατά της τελευταίας αυτής αποφάσεως εναντιώνεται η ηττηθείσα εφεσίβλητη – εναγομένη με την ένδικη αίτηση αναιρέσεως και με την έννοια αυτή ερευνάται στη συνέχεια ο διατυπούμενος δι' αυτής μοναδικός λόγος αναιρέσεως από το άρθρο 559 αρ. 1 ΚΠολΔ. Ειδικότερα, κατά το άρθρο 559 αρ. 1 ΚΠολΔ, ιδρύεται λόγος αναιρέσεως για ευθεία παραβίαση κανόνα ουσιαστικού δικαίου, αν αυτός εφαρμοσθεί, ενώ δεν συνέτρεχαν οι προϋποθέσεις εφαρμογής του, ή δεν εφαρμόσθηκε, ενώ έπρεπε, καθώς και αν εφαρμόσθηκε εσφαλμένα. Εξάλλου, από την διάταξη του άρθρου 940 § 3 ΚΠολΔ, κατά τους ορισμούς της οποίας «αν ακυρωθεί αμετάκλητα η αναγκα-

στική εκτέλεση, εκείνος κατά του οποίου έγινε η εκτέλεση έχει δικαίωμα να ζητήσει από εκείνον που την επέσπευσε αποζημίωση για τις ζημιές που επήλθαν από την εκτέλεση, αν συντρέχουν οι προϋποθέσεις των άρθρων 914 ή 919 του Αστικού Κώδικα», δεν αποκλείεται αποζημίωση υπό τις προϋποθέσεις των άρθρων 914 ή 919 ΑΚ να ζητήσει και ο υπερθεματιστής που απέκτησε στον πλειστηριασμό ακίνητο, ο οποίος μεταγενέστερα ακυρώθηκε αμετάκλητα για ελάττωμα που αφορά τη διαδικασία ενεργείας του (ΑΠ 1401/2005) όπως στην περίπτωση διακανονισμού της οφειλής και συμφωνίας για αναβολή του πλειστηριασμού. Περαιτέρω, κατά την διάταξη του άρθρου 914 ΑΚ, όποιος ζημιώσει άλλον παράνομα και υπαίτια έχει υποχρέωση να τον αποζημιώσει. Κατά την έννοια της διατάξεως αυτής, για την ύπαρξη της αδικοπράξιας και την από την αιτία αυτή υποχρέωση του δράστη σε αποζημίωση του παθόντος απαιτείται, εκτός από την επέλευση της ζημίας, όπως α) η ζημία αυτή να επήλθε από τον δράστη παρανόμως, συγχρόνως δε και υπαίτιως, ήτοι από δόλο ή αμέλεια (ΑΚ 330), β) η παράνομη συμπεριφορά του υπαιτίου να οφείλεται σε πράξη ή παράλειψη αυτού και γ) να υφίσταται πρόσφορη (αιτιώδης) συνάφεια μεταξύ της παραλείψεως και της επελευθούσης ζημίας, η οποία συντρέχει, όταν, κατά τα διδάγματα της κοινής πείρας και τη λογική, η συμπεριφορά αυτή στο χρόνο και με τις συνθήκες που έλαβε χώρα, ήταν ικανή, κατά τη συνήθη πορεία των πραγμάτων, να επιφέρει το επιζήμιο αποτέλεσμα, το οποίο και πράγματι επέφερε στη συγκεκριμένη περίπτωση. Τέλος κατά το άρθρο 16 §§ 4, 6 του ν. 1587/1950, οι οποίες κατά το άρθρο 24 § 6 του ν. 1828/1989 εφαρμόζονται και σε περίπτωση ματαιώσεως ή ακυρώσεως του πλειστηριασμού, «εάν εντός τεσσάρων ετών από της καταρτίσεως του οριστικού συμβολαίου μεταβιβάσεως ακυρωθή τούτο ένεκεν ελαττώματος αφορώντας εις τας νομικές σχέσεις του πωλητού προς το ακίνητον ή ένεκεν άλλων εξαιρετικών λόγων, δεν επιβάλλεται φόρος μεταβιβάσεως διά την ακύρωσιν, ο δε επί της αρχικής μεταβιβάσε-

ως φόρος περιορίζεται εις το ήμισυ του αναλογούντος τοιούτου από της αγοραίας αξίας του ακινήτου. Τυχόν επί πλέον καταβληθείς ή βεβαιωθείς φόρος επιστρέφεται ή εκπίπτει κατά περιπτώσιν». «Διά την επιστροφήν του φόρου επί των περιπτώσεων των προηγουμένων παραγράφων απαιτείται αίτησις του δικαιούχου προς τον αρμόδιον διά τον φόρον της μεταβιβάσεως οίκου. Έφορον, ήτις δέον να υποβληθή: Α) εντός έτους από της επιδόσεως της δηλώσεως εις περιπτώσιν της ματαιώσεως της υπογραφής του συμβολαίου μεταβιβάσεως και Β) εντός 120 ημερών από της ημέρας: α) της ατονίας ή εξόδου της αιρέσεως, β) της ενεργείας της εξωνήσεως, γ) της ακυρώσεως του συμβολαίου και δ) της συμπληρώσεως της προθεσμίας της § 5 του παρόντος άρθρου. Μετά την πάροδον των προθεσμιών τούτων παραγράφεται το δικαίωμα προς επιστροφήν του καταβληθέντος φόρου».

Με τις σημειούμενες στην αρχή της παρούσης ουσιαστικές παραδοχές της προβαλλόμενης αποφάσεως γίνεται ανελέγκτως δεκτό α) ότι με επίσπευση της αναιρεσεύουσας τράπεζας, διενεργήθηκε στις 20.12.1995 αναγκαστικός πλειστηριασμός ακινήτου, κατά τον οποίο αναδείχθηκε πλειοδότης και η αναιρεσίβλητη, β) ότι ο πλειστηριασμός αυτός ακυρώθηκε για τον λόγο ότι κρίθηκε ότι η ενέργεια της επισπεύδουσας αναιρεσεύουσας να προβεί αιφνιδίως στην διενέργειά του ενείχε καταχρηστικότητα και ήταν αντίθετη προς την καλή πίστη και τα χρηστά ήθη, αφού είχε ήδη συμφωνηθεί μεταξύ αυτής και των οφειλετών της διακανονισμός της απαιτήσεώς της και είχε ήδη εισπράξει προκαταβολή 15.000.000 δρχ., σύμφωνα με τους όρους του διακανονισμού, καθώς και τα έξοδα αναβολής του πλειστηριασμού, όπως κρίθηκε (με δύναμη δεδικοσμένου) με την 65/1999 αμετάκλητη ήδη απόφαση του Εφετείου Ιωαννίνων, κατά παραδοχή της από το άρθρο 933 ΚΠολΔ προβλεπομένης ανακοπής των καθών η εκτέλεση οφειλετών της, γ) ότι η δικονομική αυτή συμπεριφορά των νομίμων εκπροσώπων της αναιρεσεύουσας ανώνυμης τραπεζικής εταιρίας και των προστηθέντων από εκείνη

υπαλλήλων της αξιολογήθηκε, και ήταν, υπαίτια από αμέλεια και δ) ότι συνεπεία της άδικης και υπαίτιας αυτής πράξεως η αναιρεσίβλητη ζημιώθηκε κατά το ποσό Ι, του 1.113.479 δρχ., που κατέβαλε ως αμοιβή του συμ/φου ως επί του πλειστηριασμού υπαλλήλου, ΙΙ των 5.787.804 δρχ. για φόρο μεταβίβασης ακινήτου, χωρίς παράλληλα να δέχεται ότι αποδόθηκε κατά το ήμισυ αυτού, η δε σχετική αξίωση της αναιρεσίβλητης έχει ήδη παραγραφεί, χωρίς να έχει προβληθεί από την αναιρεσείουσα ένσταση συντρέχοντας περί τούτου πταίσματός της, ΙΙΙ των 484.500 δρχ. που κατέβαλε για την σύνταξη περιλήψεως της... κατακυρωτικής εκθέσεως και ΙV. των 17.720.110,75 δρχ., που αφορά τους τόκους για την αποστέρηση του κεφαλαίου του καταβληθέντος πλειστηριάσματος ποσού 16.254.954 δρχ., από τον χρόνο καταθέσεώς του από την αναιρεσίβλητη στο ΤΠΔ (3.1.1996) μέχρι αποδόσεως τούτου στην τελευταία από την αναιρεσείουσα (16.5.2000), θετική και αποθετική ζημία, η οποία τελεί σε αιτιώδη συνάφεια με τη ζημιολόγο πράξη της, με την έννοια ότι κατά τα διδάγματα της κοινής πείρας και την λογική ήταν ικανή να επέλθει, και επήλθε. Τα πραγματικά αυτά περιστατικά δικαιολογούν την κατ' ορθή εφαρμογή των αμέσως παραπάνω σημειούμενων κατά περίπτωση διατάξεων παραδοχή κατά της αναιρεσείουσας απευθυνομένης αγωγής της αναιρεσίβλητης, με άμεση δικονομική συνέπεια ο μοναδικός λόγος αναιρέσεως, με τον οποίο, με αναφορά στο άρθρο 559 αρ. 1 ΚΠολΔ, προσάπτεται στην προσβαλλόμενη δι' αυτής απόφαση ευθεία παραβίασή τους, να ελέγχεται ως αβάσιμος. Σε συνέπεια με τις παραδοχές αυτές πρέπει να απορριφθεί η ένδικη αίτηση αναιρέσεως, με παράλληλη καταδίκη της αναιρεσείουσας στα δικαστικά έξοδα της αναιρεσίβλητης, που κατέθεσε προτάσεις, τα οποία ορίζει στο ποσό των 1800,00 ευρώ (ΚΠολΔ 183).

ΑΡΕΙΟΥ ΠΑΓΟΥ

Αριθ. 1137/2009 (Τμ. Γ')

Προσφυγική αποκατάσταση. Χρησικτησία. Με-

τά την παρέλευση έτους από την πληρωμή του τιμήματος ακινήτου που διετέθη προς αστική αποκατάσταση πρόσφυγα, ο πρόσφυγας αποκτά κυριότητα αδιαφόρως εάν εξεδόθη παραχωρητήριο, η δε οφειλή θεσπίσθηκε εξοφληθείσα την 11.11.1944. Μετά την παρέλευση έτους από την πλασματική εξόφληση το ακίνητο καθίσταται δεκτικό χρησικτησίας, διότι έκτοτε το Δημόσιο παύει να έχει δικαιώματα επί του ακινήτου. Ο συγκοινωνός δεν μπορεί ν' αντιτάξει κατά των λοιπών συγκοινωνών κτητική ή αποσβεστική παραγραφή, εάν δεν καταστήσει γνωστό σ' αυτούς ότι νέμεται αποκλειστικώς το πράγμα, υπό την προϋπόθεση ότι η κοινωνία υφίσταται κατά τον χρόνο έναρξης της αποκλειστικής νομής. Εάν, όμως, κατά την ίδρυση της κοινωνίας έχει ήδη αρχίσει και εξακολουθεί υφιστάμενη η νομή χρησικτησίας επειδή ο αρχικός νομέας έχει απωλέσει τη νομή, ο χρησιδεσπόζων δεν χάνει αυτοδικαίως τη νομή λόγω ιδρύσεως κοινωνίας στο δικαίωμα κυριότητας. Ανάιρεση εφετειακής για αντιφατικές αιτιολογίες (άρθρα 2, 4, 10, 12, 16, 20, 70 β.δ. 15/28.7.1939, 5 § 2 ν. 18/1944, 1 § 3 α.ν. 1073/1946, 785, 787, 974, 980, 981, 982, 994, 1041, 1045 ΑΚ, 559 αρ. 19 ΚΠολΔ).

Επειδή, από τον συνδυασμό των διατάξεων των άρθρ. 2, 4, 10, 12, 16, 20 και 70 του από 15/28.7.1939 β.δ. «περί κωδικοποίησης της περί αποκαταστάσεως αστών προσφύγων κειμένης νομοθεσίας», συνάγεται ότι, μετά παρέλευση έτους από την πληρωμή ολοκλήρου του τιμήματος ακινήτου που διατέθηκε προς αστική αποκατάσταση πρόσφυγα, ο υπέρ ου η διάθεση αποκτά πλήρες και απεριόριστο δικαίωμα κυριότητας ασχέτως της εκδόσεως παραχωρητηρίου και της μεταγραφής αυτού, η δε οφειλή του για το τίμημα ακινήτου που παραχωρήθηκε προ της 11.11.1944 λογίζεται κατά πλάσμα του νόμου ότι εξοφλήθηκε κατά την ημερομηνία αυτή, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 5 § 2 του ν. 18/1944 και 1 § 3 του α. ν. 1073/1946. Επομένως, μετά παρέλευση έτους από της κατά τα άνω πλασματικής εξόφλησης του τιμήμα-

τος, το ακίνητο που παραχωρήθηκε καθίσταται δεκτικό χρησικτησίας, αφού το Δημόσιο του οποίου τα ακίνητα από 12-9-1913 και εφεξής είναι ανεπίδεκτα χρησικτησίας (v. ΒΧΗ/1912, v.δ. 12.4/16.5.1926 ΑΜ. 1534/1938), παύει να έχει έκτοτε οποιοδήποτε δικαίωμα επί του ακινήτου. Εξάλλου, τόσο από τις διατάξεις του v. 3 κωδ. 734 v. 42 πανδ. 41, 2, v. 7 § 5, πανδ. 10.3, v. 28 πανδ. 10.3, v. 8 § 1 πανδ. 7.39, v. 9 § 1, 3α (50.14) του προϊσχύσαντος βυζαντορρωμαϊκού δικαίου, όσο και από τα άρθρα 785, 787, 974, 980, 981, 982, 994, 1041, 1045 ΑΚ προκύπτει ότι, ο συγκοινωνός λογίζεται πως νέμεται το κοινό πράγμα στο όνομα και των λοιπών, κατά των οποίων δεν μπορεί να αντιτάξει κτητική ή αποσβεστική παραγραφή πριν καταστήσει γνωστή την απόφασή του να νέμεται στο εξής το κοινό πράγμα αποκλειστικώς ως κύριος, στο όνομά του και για δικό του λογαριασμό, διότι σε περίπτωση αντιποίησης της νομής από τον αντιπρόσωπο του νομέα αυτή δεν απόλλυται για τον νομέα πριν λάβει γνώση της αντιποίησης. Η ρύθμιση αυτή προϋποθέτει την ύπαρξη της κοινωνίας κατά τον χρόνο έναρξης της αποκλειστικής νομής από μέρους εκείνου που προβάλλει την κτήση της κυριότητας με χρησικτησία, και, επομένως, δεν έχει εφαρμογή όταν κατά την ίδρυση της κοινωνίας, έχει ήδη αρχίσει και εξακολουθεί υφισταμένη η νομή χρησικτησίας, αφού ο αρχικός νομέας έχει ήδη απολέσει την νομή ενώ ως προς τον χρησιδεσπύζοντα η ίδρυση της κοινωνίας στο δικαίωμα της κυριότητος δεν επιφέρει αυτοδικαίως απώλεια της νομής. Τέλος, κατά την έννοια της διάταξης του άρθρου 559 αριθ. 19 ΚΠολΔ, η απόφαση δεν έχει νόμιμη βάση όταν στο αιτιολογικό, που συνιστά την ελάχιστο πρόταση του δικανικού συλλογισμού, δεν αναφέρονται καθόλου ή αναφέρονται ανεπαρκώς ή αντιφατικώς τα πραγματικά περιστατικά στο οποία το δικαστήριο της ουσίας στήριξε την κρίση του επί ζητήματος με ουσιώδη επίδραση στην έκβαση της δίκης, ως τέτοια δε νοούνται οι αυτοτελείς πραγματικοί ισχυρισμοί των διαδίκων, που συγκροτούν την ιστορική βάση αγωγής, ανταγω-

γής ένστασης ή αντένστασης, και έτσι δεν μπορεί να ελεγχθεί αν στη συγκεκριμένη περίπτωση συνέτρεχαν οι όροι του κανόνα ουσιαστικού δικαίου που εφαρμόσθηκε ή δεν συνέτρεχαν οι όροι εκείνου που δεν εφαρμόσθηκε.

Στην προκείμενη περίπτωση, όπως προκύπτει από την προσβαλλόμενη απόφασή του, το Εφετείο δέχθηκε τα εξής ουσιώδη, αναφορικώς με την ένδικη αναγνωριστική κυριότητας ακινήτου αγωγή των ήδη αναιρεσιβλήτων: Με την 1258/1934 απόφαση της Γενικής Διεύθυνσης Μακεδονίας, παραχωρήθηκε στον παππού των διαδίκων, Π1, προς αστική του αποκατάσταση, ως πρόσφυγα, το περιγραφόμενο οικοπέδο, κείμενο στον προσφυγικό συνοικισμό..., εμβαδού 152,36 τ.μ., με την υπάρχουσα σ' αυτό οικία. Στο ακίνητο αυτό εγκαταστάθηκε ο αρχικός κληρούχος με την σύζυγό του, που απεβίωσε τον ίδιο χρόνο, και τα πέντε τέκνα τους, Δ1, Μ1, και Θ1, που απεβίωσε στις 17.1.1937. Το έτος 1938 αποχώρησαν από την πατρική οικία τα υπόλοιπα τέκνα του Π1 εκτός από την μητέρα των ήδη αναιρεσιβλήτων, Μ1, που είχε αποκτήσει το πρώτο της τέκνο, τον Θ1, στη συνέχεια δε διέμεναν εκεί και ο πατέρας των ήδη αναιρεσιβλήτων Τ1 καθώς και οι λοιποί αναιρεσιβλητοί-τέκνα τους, που γεννήθηκαν εκεί. Μετά τον θάνατο της μητέρας τους Μ1, το έτος 1978, ο πέμπτος των ήδη αναιρεσιβλήτων Ν1, χρησιμοποίησε το ακίνητο ως κατοικία του, με τη σύμφωνη γνώμη όλων των αδελφών του, μέχρι το έτος 1996, οπότε συμφώνησαν όλοι οι αναιρεσιβλητοί και έδωσαν το ακίνητο για οικοδόμηση, με το σύστημα της αντιπαροχής, και ήδη έχουν λάβει από ένα διαμέρισμα ο καθένας. Σε αυτούς περιήλθε το επίδικο ακίνητο από κληρονομία της μητέρας τους, Μ1, η οποία είχε αποκτήσει την κυριότητά του με έκτακτη χρησικτησία, αφού το νεμόταν και το κατείχε αποκλειστικά, ασκώντας όλες τις πράξεις νομής που προσιδιάζουν στη φύση του, ήτοι κατοικούσε με την οικογένειά της, στην υπάρχουσα σ' αυτό οικία, το συντηρούσε και το επέβλεπε με τη βεβαιότητα ότι είναι δικό της από το έτος 1938 έως το 1978 οπότε απεβίωσε. Οι

εφεσίβλητοι-ήδη αναιρεσειόντες είναι τέκνα του αδελφού της Μ1, Δ1, ο οποίος απεβίωσε το 1944. Μαζί με τη μητέρα του... διέμεναν κα αυτοί ένα διάστημα στο επίδικο, σε μία παράγκα που είχαν εγκαταστήσει στην αυλή του επιδικίου, όμως η συγκατοίκηση αυτή δε διήρκεσε για μεγάλο χρονικό διάστημα, λόγω των συνεχών προστριβών, μάλιστα ο πατέρας των ήδη αναιρεσιβλήτων, Τ1 τους εξεδίωξε και διέλυσε την παράγκα όπου διέμεναν. Έκτοτε, από το έτος 1951 οπότε εκδιώχθηκαν από το επίδικο, αυτό το νεμόταν αποκλειστικά η μητέρα των ήδη αναιρεσιβλήτων, Μ1. Ο πρώτος των ήδη αναιρεσειόντων, το έτος 1993 υπέβαλε αίτηση στη Διεύθυνση Κοινότητας Πρόνοιας της Νομαρχίας Θεσσαλονίκης για την έκδοση οριστικού παραχωρητηρίου, το οποίο εκδόθηκε με αριθ. ..., που μεταγράφηκε νόμιμα, ήδη όμως το ακίνητο είχε περιέλθει στην κυριότητα των εκκαλούντων, ήδη αναιρεσιβλήτων, ως κληρονόμων της μητέρας τους Μ1, η οποία κατά τον χρόνο του θανάτου της, το έτος 1978, είχε καταστεί κυρία αυτού με έκτακτη χρησικτησία, την δε κληρονομία της αποδέχθηκαν οι εκκαλούντες, με την... δήλωση αποδοχής, που μεταγράφηκε νόμιμα. Με βάση τις παραδοχές αυτές, το Εφετείο, δέχθηκε ως βάσιμη την από 29.7.1996 ένδικη αναγνωριστική κυριότητας αγωγή των ήδη αναιρεσιβλήτων και απέρριψε την από 2.10.1997 αντίθετη αγωγή των ήδη αναιρεσειόντων, αφού εξαφάνισε την εκκληθείσα απόφαση του πρωτοβάθμιου Δικαστηρίου, που έκρινε διαφορετικά. Κρίνοντας έτσι το Εφετείο, στέρησε από την απόφασή του την αναγκαία νόμιμη βάση, με αντιφατικές και ανεπαρκείς αιτιολογίες, που καθιστούν ανέφικτο τον αναιρετικό έλεγχο της ορθής εφαρμογής των αναφερόμενων στην αρχή ουσιαστικών διατάξεων. Ειδικότερα, περιέλαβε στην πληττόμενη απόφασή του αντιφατικές παραδοχές ως προς τον χρόνο κατά τον οποίο άρχισε να ασκεί αποκλειστική κτητική νομή επί του επιδικίου η δικαιοπάροχος των ήδη αναιρεσιβλήτων Μ1 ο οποίος αρχικώς προσδιορίζεται το έτος 1938, περαιτέρω όμως το έτος 1951, οπότε,

σύμφωνα με τις παραδοχές αυτής, εκδιώχθηκαν οι αναιρεσιβλητοι από το επίδικο. Επίσης δε διέλαβε σ' αυτήν ασαφείς αιτιολογίες σχετικά με τα πραγματικά περιστατικά, στα οποία στήριξε την κρίση του επί του ουσιώδους για την έκβαση της δίκης ζητήματος, του τρόπου περιέλευσης, στην ανωτέρω δικαιοπάροχο των αναιρεσιβλήτων, της αποκλειστικής νομής του επιδικίου ακινήτου, με την άσκηση της οποίας επί είκοσι έτη απέκτησε την κυριότητά του με έκτακτη χρησικτησία, αν δηλαδή αυτή περιήλθε από άτυπη δωρεά του επιδικίου προς εκείνη το έτος 1938 από τον κληρούχο πατέρα της Π1 όπως με την αγωγή τους οι αναιρεσιβλητοι ισχυρίστηκαν, ή αν εκείνη απέκτησε συννομή επί του επιδικίου, με τους λοιπούς αδελφούς της, από κληρονομία του κληρούχου πατέρα τους, και, στην περίπτωση αυτή, δήλωσε τη βούλησή της στους λοιπούς κοινωνούς ότι νέμεται ολόκληρο το ακίνητο ως κυρία, αποκλειστικά στο όνομά της και για δικό της λογαριασμό. Επομένως, ο πρώτος λόγος αναιρέσεως, από το άρθρο 559 αριθ. 19 ΚΠολΔ, με τον οποίο, όπως εκτιμήθηκε, προβάλλονται οι ανωτέρω πλημμέλειες, είναι βάσιμος και πρέπει να γίνει δεκτός, να αναιρεθεί η πληττόμενη απόφαση και να παραπεμφθεί η υπόθεση προς περαιτέρω εκδίκαση στο ίδιο Εφετείο που εξέδωσε την αναιρούμενη απόφαση, αφού είναι δυνατή η σύνθεσή του από άλλους δικαστές (άρθρο 580 § 3 ΚΠολΔ).

ΑΡΕΙΟΥ ΠΑΓΟΥ

Αριθ. 1191/2009

Οργανική εκπροσώπηση ανώνυμης εταιρίας και διαχείριση της περιουσίας της από τρίτο πρόσωπο. Συμφωνία ανανέωσης χρέους.

Η αντικατάσταση αξιογράφου από εκπρόσωπο ή υπάλληλο ανώνυμης εταιρίας επιφέρει ανανέωση χρέους όταν αυτή η πράξη του γίνεται με τέτοιο τρόπο που παρέχει την εντύπωση, σύμφωνα με τα κριτήρια που διαμορφώνονται στις συναλλαγές του είδους της επιχειρηματικής δραστηριότητας της ανώνυμης εταιρίας, ότι έχει

ανατεθεί σε αυτόν κύκλος εργασιών, που περιλαμβάνει και την αντικατάσταση αξιογράφου.

Κατά το άρ. 436 ΑΚ, η ενοχή αποσβήνεται αν με σύμβαση αντικατασταθεί, με το σκοπό κατάρτησης, με νέα ενοχή (ανανέωση) που περιλαμβάνει είτε τα ίδια πρόσωπα είτε άλλο οφειλέτη είτε άλλο δανειστή. Από τη διάταξη αυτή σε συνδυασμό με τη διάταξη του άρ. 438 του ίδιου Κώδικα προκύπτει, ότι για να επέλθει με ανανέωση η απόσβεση υφισταμένης ενοχής απαιτείται, αφενός μεν η δημιουργία νέας ενοχής, αφετέρου δε σκοπός ανανέωσης των συμβαλλομένων, ο οποίος πρέπει να συνάγεται σαφώς, έστω και σιωπηρώς (ΟΛΑΠ 391/1980). Εξάλλου, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρ. 18 παρ. 1 και 2, 22 του κ.ν. 2190/1920 και 65, 67, 68 και 70 του ΑΚ, το δικαίωμα της οργανικής εκπροσωπήσεως της ανώνυμης εταιρίας και διαχειρίσεως της περιουσίας της, επιτρέπεται να ανατεθεί από το διοικητικό συμβούλιο εν όλω ή εν μέρει, σε τρίτο πρόσωπο, αν αυτό ορίζεται στο καταστατικό. Η υποκατάσταση αυτή του διοικητικού συμβουλίου της ανώνυμης εταιρίας στην εκπροσώπησή της από τρίτο πρόσωπο, όταν την επιτρέπει το καταστατικό, είναι δυνατή μόνο με απόφαση του ίδιου (διοικητικού συμβουλίου). Η εν λόγω υποκατάσταση είναι σχέση τελειώς διαφορετική από τις σχέσεις της πληρεξουσιότητας και της εντολής που προβλέπουν τα άρ. 216 επ. και 713 επ. του ΑΚ. Πράγματι, τόσο ο πληρεξούσιος, όσο και ο εντολοδόχος δεν αποτελούν όργανα διοικήσεως, τα οποία εκφράζουν τη βούληση της ανώνυμης εταιρίας, αλλά ενεργούν ως αντιπρόσωποι, πράξεις που αποφασίσθηκαν από το διοικητικό συμβούλιο ή τα υποκατάστατά του όργανα και των οποίων, πράξεων, μόνο η εκτέλεση ανατίθεται σ' αυτούς. Η σχετική απόφαση του διοικητικού συμβουλίου ή των εν λόγω οργάνων είναι οπωσδήποτε απαραίτητη, απλώς δεν είναι απαραίτητο να διατυπώνεται πανηγυρικά. Αρκεί να προκύπτει από αυτή (απόφαση) έστω και ερμηνευτικώς (αρ. 173 και 200 ΑΚ), βούληση του διοικητικού συμβουλίου ή των προαναφερόμενων οργάνων, ώστε να συναφθεί η σύμ-

βαση από άλλο πρόσωπο. Περαιτέρω, κάθε υπάλληλος της ανώνυμης εταιρίας, όταν κατάρτιζει δικαιοπραξία ενεργεί ως άμεσος αντιπρόσωπος της εν λόγω εταιρίας, μόνον εφόσον οι εξωτερικές εκδηλώσεις της δράσεώς του, οι εμφανιζόμενες στο κοινό, εν γνώσει, κατ' εντολή ή κατ' ανοχή του διοικητικού συμβουλίου ή των υποκατάστατων του οργάνων, παρέχουν, σύμφωνα με τα κριτήρια που διαμορφώνονται στις συναλλαγές του είδους της επιχειρηματικής δραστηριότητας της ανώνυμης εταιρίας, την εντύπωση, ότι έχει ανατεθεί σε αυτόν (υπάλληλό της) κύκλος εργασιών, που περιλαμβάνει και την προαναφερόμενη δικαιοπραξία (ΑΠ 1187/2000, ΑΠ 677/1996).

Κατόπιν των προεκτεθέντων, αφού αποδείχθηκε, ότι έλαβε χώρα ανανέωση της εκ της επιταγής οφειλής, η οποία, ως γεγονός αποσβεστικό του χρέους, ενεργεί εκ του νόμου αντικειμενικά (αρ. 483 ΑΚ) και ελευθερώνει όχι μόνο τον οφειλέτη με τον οποίο έγινε η ανανέωση αλλά και τους εις ολόκληρον συνυπευθύνους του, όπως στην προκείμενη περίπτωση την ανακόπτουσα – εφεσίβλητη, πρέπει να γίνει δεκτός ο σχετικός λόγος της ανακοπής, ως κατ' ουσία βάσιμη και να ακυρωθεί η ανακοπόμενη διαταγή πληρωμής, καθ' ο μέρος εκδόθηκε, σε βάρος της εφεσίβλητης». Έτσι, όπως έκρινε το Εφετείο, βάσει των εν λόγω παραδοχών, δεν έσφαλε περί την εφαρμογή και ερμηνεία των παραπάνω ουσιαστικών διατάξεων, δεχθέν α) ότι υπήρξε συμφωνία ανανέωσης του χρέους, χωρίς να είναι απαραίτητη την ίδια στιγμή η επιστροφή των τριών προηγουμένων επιταγών και β) ότι, και αν ακόμη μεταβιβασθεί επιταγή σε τρίτον λόγω ενεχύρου, μπορεί εκείνος που μεταβίβασε σε Τράπεζα την επιταγή αυτή λόγω ενεχύρου να ανανεώσει, την ενοχή που υπάρχει από την ύπαρξη της μεταβιβασθείσας στην Τράπεζα λόγω ενεχύρου επιταγής.

ΑΡΕΙΟΥ ΠΑΓΟΥ

Αριθ 1313/2009 (Τμ. Α1)

Οι διατάξεις των άρθ. 1036 ΑΚ για κτήση κυριότητας κινητού παρά μη κυρίου, δεν εφαρμό-

ζονται επί μεταβίβασης κυριότητας φορτηγού αυτοκινήτου. Επίσης δεν εφαρμόζονται οι ίδιες διατάξεις ούτε κατά παραπομπή από τη διάταξη του άρθ. 1017 § 1 ΚΠολΔ σε περίπτωση πλειστηριασμού φορτηγού αυτοκινήτου, το οποίο κατά το χρόνο της κατακύρωσης δεν ανήκε κατά κυριότητα στον καθού η εκτέλεση.

Κατά τη διάταξη του άρθρου 1017 § 2 του ΚΠολΔ σε πλειστηριασμό πράγματος κινητού ή ακινήτου δεν υπάρχει ευθύνη για πραγματικά ελαττώματα. Για τα νομικά ελαττώματα υπάρχει ευθύνη μόνο εκείνου που επισπεύδει τον πλειστηριασμό και μόνο αν αυτός γνώριζε κατά το χρόνο του πλειστηριασμού την ύπαρξη του νομικού ελαττώματος. Η ευθύνη από τις διατάξεις του αδικαιολόγητου πλουτισμού δεν αποκλείεται. Από τις διατάξεις αυτές σε συνδυασμό με εκείνες των άρθρων 199, 514, 516 και 520 του ΑΚ προκύπτει ότι ο αναγκαστικός πλειστηριασμός εξομοιώνεται με σύμβαση πώλησης και πωλητής λογίζεται ο επισπεύδων την εκτέλεση δανειστής, ο οποίος ευθύνεται μόνο για τα υφιστάμενα νομικά ελαττώματα και μόνο αν γνώριζε την ύπαρξή τους κατά το χρόνο του πλειστηριασμού, ενώ δεν αποκλείεται ευθύνη του ίδιου κατά τις διατάξεις του αδικαιολόγητου πλουτισμού του ΑΚ. Νομικό δε ελάττωμα κατά την έννοια των πιο πάνω διατάξεων, αποτελεί οποιοδήποτε δικαίωμα τρίτου επί του πράγματος εμπράγματο ή ενοχικό, το οποίο μπορεί να ασκηθεί κατά τον υπερθεματιστή και εμποδίζει την ελεύθερη μεταβίβαση της κυριότητας του πράγματος που εκπλειστηριάσθηκε και την άσκηση των εξ αυτής εξουσιών. Εφόσον δε η διάταξη του άρθ. 1017 § 2 του ΚΠολΔ περιορίζει και τοποθετεί την ευθύνη του επισπεύδοντος μόνο στη γνώση του, με την έννοια του δόλου, δεν θεμελιώνεται ευθύνη του και στην περίπτωση της αμελούς συμπεριφοράς από το γεγονός ότι όφειλε και μπορούσε να ερμηνεύσει την έλλειψη του δικαιώματος στο πρόσωπο του καθ' ου η εκτέλεση. Εξ άλλου, κατά τη διάταξη του άρθρου 1017 § 1 του ΚΠολΔ οι διατάξεις του ουσιαστικού δικαίου

για την κτήση κυριότητας από μη κύριο εφαρμόζονται και στον πλειστηριασμό κινητού πράγματος. Η διάταξη αυτή παραπέμπει στις διατάξεις των άρθρων 1036 επ. του ΑΚ που προβλέπουν για την καλόπιστη κτήση κυριότητας κινητού πράγματος από μη κύριο, προκειμένου να επιτυγχάνεται η προστασία του καλόπιστου υπερθεματιστή. Από τις τελευταίες αυτές διατάξεις, σε συνδυασμό με το άρθρο 1034 του ΑΚ, συνάγεται ότι επί κινητών πραγμάτων και ο μη κύριος τούτων εγκύρως μεταβιβάζει την κυριότητά τους, με την παράδοση της νομής τους προς τον αποκτώντα και τη συμφωνία ότι μετατίθεται η κυριότητα, εκτός αν κατά το χρόνο παράδοσης της νομής αυτός που αποκτά βρίσκεται σε κακή πίστη, ήτοι αν γνωρίζει ή αγνοεί αυτός από βαριά αμέλεια ότι το κινητό πράγμα δεν ανήκει κατά κυριότητα σ' αυτόν που το εκποιεί και επομένως και στον πλειστηριασμό κινητών κατ' αρχή μόνο αν ο υπερθεματιστής γνώριζε ότι τα κινητά που εκπλειστηριάσθηκαν δεν ανήκαν κατά κυριότητα στον καθ' ου η εκτέλεση οφειλέτη αλλά σε τρίτο, δεν μεταβιβάζεται σ' αυτόν η κυριότητα και ο τρίτος κύριος αυτών μπορεί να τα διεκδικήσει κατά του κατόχου υπερθεματιστή, διαφορετικά ο καλόπιστος υπερθεματιστής καθίσταται κύριος. Όμως, από τις διατάξεις των άρθρων 1 §§ 1 και 3, 3 § 1, 5 § 1 και 6 §§ 1, 2 και 3 του ν.δ. 1146/1972 «περί του τρόπου μεταβίβασης εμπραγμάτων δικαιωμάτων επί αυτοκινήτων οχημάτων» που εξακολουθούν να ισχύουν, σε συνδυασμό με το άρθρο 1 § 1 και 2 του ν. 722/1977 «περί απλουστεύσεως της διαδικασίας χορηγήσεως των αδειών κυκλοφορίας και μεταβίβασης της κυριότητας των αυτοκινήτων οχημάτων», αφού δεν προκύπτει ότι το δεύτερο νομοθέτημα κατάργησε το πρώτο (ΑΠ 615/2007 και 2/2004), εφαρμόζονται δε (οι διατάξεις του ν.δ. 1146/1972), στην κατηγορία των φορτηγών αυτοκινήτων, προκύπτουν τα εξής: α) καθιερώνεται η τήρηση του βιβλιαρίου μεταβολών κυριότητας και κατοχής για τη μεταβίβαση του φορτηγού, β) κάθε και με οποιοδήποτε τύπο καταρτιζόμενη σύμβαση (εμπράγματη)

μεταβίβασης αυτής της κυριότητας επί αυτοκινήτου φορτηγού οχήματος καταχωρίζεται υποχρεωτικά από το αρμόδιο όργανο περί του οποίου η § 4 του άρθ. 5 του ν.δ. 1146/1972 στην οικεία θέση του κατά το άρθρο 1, βιβλιαρίου, γ) Σε περίπτωση μεταβίβασης μόνο της νομής ή κατοχής του οχήματος σε παρακράτηση της κυριότητας μέχρις αποπληρωμής του τιμήματος, γίνεται η καταχώριση με ειδική αναφορά στη σχετική θέση του βιβλιαρίου, δ) «Μοναδική απόδειξη» της κτήσεως του δικαιώματος της κυριότητας επί φορτηγού αυτοκινήτου αποτελεί η κατά τις διατάξεις του ίδιου ν.δ. γενομένη εγγραφή της σχετικής συμφωνίας στο πιο πάνω καθιερούμενο βιβλιάριο, η οποία αποτελεί και τον μοναδικό «τίτλο κτήσεως του δικαιώματος κυριότητας» επί του φορτηγού αυτοκινήτου, ε) κάθε ανταπόδειξη κατά του περιεχομένου της κατά το άρθρο 1 του ίδιου ν.δ. εγγραφής αφορώσα στα πρόσωπα των συμβληθέντων ή στο αντικείμενο ή οιονδήποτε στοιχείο της συμφωνίας ή του δικαιώματος είναι απαράδεκτος και δεν λαμβάνεται υπόψη από το δικαστήριο (ούτε και ο ισχυρισμός της εικονικότητας), επιφυλασσόμενων μόνο την περί ουσιώδους πλάνης απάτης ή απειλής διατάξεων του ΑΚ, στ) Το αρμόδιο δημόσιο όργανο και εν προκειμένω ο υπάλληλος της Υπηρεσίας Συγκοινωνιών της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης, κατά τη σχετική καταχώριση στο πιο πάνω βιβλιάριο της αντίστοιχης μεταβολής, δεν ενεργεί απλώς προς βεβαίωση της δήλωσης ξένης βούλησης για την επελθούσα μεταβολή, αλλά εκδηλώνει δική του, αυτοτελή και αυθυπόστατη βούληση παραγωγικής έννομης σχέσης, δημοσίου δικαίου που είναι διαπιστωτική με βάση όλες τις σχετικές εγγραφές του βιβλιαρίου, της συνδρομής κατά το χρόνο της καταχώρισης της μεταβολής των νομίμων όρων, της ύπαρξης δικαιώματος κυριότητας επί του φορτηγού αυτοκινήτου, που αναγράφεται σ' αυτήν (καταχώριση) υπέρ του κυρίου αυτού, που επίσης αναγράφεται σε αυτή, η οποία εκφεύγει από το πεδίο εφαρμογής του ιδιωτικού δικαίου και ζ) Στην περίπτωση που με την καταχωρηθείσα

στο βιβλιάριο μεταβολή μεταβιβάζεται μόνο η νομή ή η κατοχή του οχήματος γιατί παράλληλα στην οικεία θέση του βιβλιαρίου έγινε η σχετική καταχώριση για την επιφύλαξη της κυριότητας μέχρι την αποπληρωμή του τιμήματος από τον αγοραστή, απαιτείται μετά την πλήρωση της αίρεσης της εξόφλησης κατά την ίδια διαδικασία η καταχώριση της δήλωσης για την πλήρωση και την άρση της επιφύλαξης. Από τις διατάξεις αυτές του ν.δ. 1146/1972, με τις οποίες για την κτήση της κυριότητας επί αυτοκινήτου φορτηγού και για τη μεταβίβασή της θεσπίζεται ειδικός πανηγυρικός «αποδεικτικός τύπος», που διασφαλίζει την κυριότητα του αποκτώντος, προκύπτει ότι επί μεταβίβασης της κυριότητας φορτηγού αυτοκινήτου από τον μεταβιβάζοντα προς τον αποκτώντα, ακόμα και με την παράδοση της νομής του, στοιχείο που δεν είναι αναγκαίο κατά το νόμο, και με τη συμφωνία αυτών ότι μετατίθεται η κυριότητά του, ο αποκτών δεν καθίσταται κύριος του μεταβιβασθέντος αυτοκινήτου, εάν ο μεταβιβαστής δεν ήταν κύριός του, με βάση τις σχετικές εγγραφές του βιβλιαρίου, κατοχής, έστω και εάν ο αποκτών κατά το χρόνο της παράδοσης της νομής δεν τελούσε σε κακή πίστη, χωρίς στην περίπτωση αυτή να εφαρμόζονται οι προαναφερθείσες διατάξεις των άρθρων 1036, 1039 και 1040 του ΑΚ. Για την ταυτότητα δε του νομικού λόγου, δεν εφαρμόζονται οι ίδιες διατάξεις ούτε κατά παραπομπή από τη διάταξη του άρθ. 1017 § 1 του ΚΠολΔ σε περίπτωση πλειστηριασμού φορτηγού αυτοκινήτου, το οποίο κατά το χρόνο της κατακύρωσης δεν ανήκε κατά κυριότητα στον καθ' ου η εκτέλεση οφειλέτη του επισπεύδοντος τον πλειστηριασμό, αλλά σε τρίτο πωλητή, ο οποίος είχε παρακρατήσει την κυριότητα μέχρι την αποπληρωμή του τιμήματος που δεν είχε συντελεσθεί μέχρι του χρόνου της κατακύρωσης στον υπερθεματιστή.

ΑΡΕΙΟΥ ΠΑΓΟΥ

Αριθ. 1331/2009 (Τμ. Γ')

Εγκατάσταση κληρονομίας σε μη συσταθέν κατά το χρόνο θανάτου νομικό πρόσωπο. Καταπί-

στευμα. Ο διαθέτης μπορεί να υποχρεώσει τον κληρονόμο να παραδώσει έπειτα από ορισμένο γεγονός ή χρονικό σημείο την κληρονομιά που απέκτησε εν όλω ή εν μέρει σε άλλον (καταπιστευματοδόχο). Εάν ο καταπιστευματοδόχος είναι νομικό πρόσωπο μη συσταθέν κατά το χρόνο του θανάτου του διαθέτη, η επαγωγή επέρχεται μόλις αυτό συσταθεί, η δε κληρονομιά παραδίδεται από τους εξ αδιαθέτου κληρονόμους προς τον καταπιστευματοδόχο. Εγκατάσταση Μονής Γνησίων Ορθοδόξων Χριστιανών σε κληρονομιά ακινήτου. Αναίρεση εφετειακής που εδέχθη ότι το συσταθέν με προεδρικό διάταγμα νομικό πρόσωπο Μονής (ανηκούσης στην επίσημη Εκκλησία) είναι ο καταπιστευματοδόχος της διαθήκης, διότι δεν αιτιολογείται επαρκώς το ζήτημα της βούλησης του διαθέτη αφού η εκκλησία Γνησίων Ορθοδόξων Χριστιανών δεν έχει σχέση με την επίσημη Εκκλησία της Ελλάδος (άρθρα 1710, 1711 § 2, 1712, 1924, 1925 § 1, 1931, 1935 § 2, 1941 § 1 ΑΚ, 559 αρ. 19 ΚΠολΔ).

Επειδή, από τις προσκομιζόμενες με επίκληση από τους αναιρεσιόντες... από... εκθέσεις επίδοσης της δικαστικής επιμελήτριας στο Πρωτοδικείο Αθηνών..., αποδεικνύεται, ότι ακριβές αντίγραφο της κρινόμενης αίτησης αναίρεσης και των πρόσθετων λόγων, με πράξη ορισμού της προκείμενης δικάσιμου (18.3.2009) και κλήση για συζήτηση, επιδόθηκαν, για τον άγνωστης διαμονής δεύτερο αναιρεσίβλητο, Ψ1, στον Εισαγγελέα του Αρείου Πάγου, με δημοσίευση περίληψης και κλήσης στα φύλλα... και... της... των ημερήσιων εφημερίδων Αθηνών, «...» και «...», αντιστοίχως. Επομένως, εφόσον ο εν λόγω διάδικος δεν εμφανίσθηκε κατά την εκφώνηση της υπόθεσης από την σειρά του οικείου πινακίου, ούτε κατέθεσε δήλωση κατ' άρθρο 242 § 2 ΚΠολΔ, πρέπει να προχωρήσει η συζήτηση σαν να ήταν και αυτός παρών (άρθρ. 576 § 2 ΚΠολΔ).

Επειδή, κατά μεν το άρθρο 1925 § 1 ΑΚ, ο διαθέτης μπορεί να υποχρεώσει τον κληρονόμο να παραδώσει έπειτα από ορισμένο γεγονός ή χρονικό σημείο την κληρονομιά που απέκτη-

σε ή ποσοστό αυτής σε άλλον (καταπιστευματοδόχο), κατά δε το άρθρο 1924 του ίδιου Κώδικα, αν ο διαθέτης εγκατέστησε κληρονόμο πρόσωπο που δεν έχει ακόμη συλληφθεί κατά τον θάνατό του, ο εγκατάστατος θεωρείται καταπιστευματοδόχος. Το ίδιο ισχύει και όταν εγκαταστάθηκε κληρονόμος νομικό πρόσωπο που δεν έχει ακόμη συσταθεί κατά τον θάνατο του διαθέτη, οπότε, κατά την παράγραφο 2 του άρθρου 1935, η επαγωγή επέρχεται μόλις γίνει ο τοκετός ή μόλις συσταθεί το νομικό πρόσωπο. Περαιτέρω, κατά το άρθρο 1931 του αυτού ως άνω Κώδικα, στις περιπτώσεις των άρθρων 1924 και 1925, ωσότου γίνει η επαγωγή της κληρονομίας στον καταπιστευματοδόχο χωρεί ως προς την μερίδα του η εξ αδιαθέτου διαδοχή, κατά δε το άρθρο 1941 § 1 εδ. α' ΑΚ, μόλις γίνει η επαγωγή της κληρονομίας στον καταπιστευματοδόχο ο κληρονόμος παύει να είναι κληρονόμος και έχει υποχρέωση να παραδώσει την κληρονομιά στην κατάσταση που θα βρισκόταν ύστερα από τακτική διαχείριση, εκτός από τους καρπούς που έχουν παραχθεί έως την επαγωγή. Από τις διατάξεις αυτές και το συνδυασμό τους με τις διατάξεις των άρθρων 1710, 1711 § 2, 1712 ΑΚ, προκύπτει ότι εάν, με διάταξη της τελευταίας βούλησης κληρονόμος εγκαταστάθηκε νομικό πρόσωπο που δεν έχει συσταθεί κατά τον χρόνο θανάτου του διαθέτη, το νομικό αυτό πρόσωπο που εγκαταστάθηκε θεωρείται, από τη βούληση του διαθέτη, ως καταπιστευματοδόχος, η δε επαγωγή προς αυτό του καταπιστεύματος θα χωρήσει μόλις συσταθεί το νομικό πρόσωπο, στη δε κληρονομιά του διαθέτη θα έλθουν εκ του νόμου οι εξ αδιαθέτου κληρονόμοι του, οι οποίοι είναι βεβαρημένοι με το καταπίστευμα, ενόσω δεν συνάγεται ότι ο διαθέτης ήθελε άλλους. Μόλις γίνει η επαγωγή της κληρονομίας στον καταπιστευματοδόχο, αυτοδικαίως, ο μεν καταπιστευματοδόχος, γίνεται κληρονόμος του διαθέτη, ο δε βεβαρημένος παύει να είναι κληρονόμος κι έχει την υποχρέωση να παραδώσει την κληρονομιά.

Εξάλλου, κατά τη διάταξη του άρθρ. 559 αριθ. 19 ΚΠολΔ, η απόφαση δεν έχει νόμιμη βάση, όταν στο αιτιολογικό που συνιστά την ελάσσονα πρόταση του δικανικού συλλογι-

σμού, δεν αναφέρονται καθόλου ή αναφέρονται ανεπαρκώς ή αντιφατικώς τα πραγματικά περιστατικά, στα οποία το δικαστήριο της ουσίας στήριξε την κρίση του, επί ζητήματος με ουσιώδη επιρροή στην έκβαση της δίκης και δεν μπορεί να ελεγχθεί αν στη συγκεκριμένη περίπτωση συνέτρεχαν οι όροι του κανόνα ουσιαστικού δικαίου που εφαρμόστηκε ή δεν συνέτρεχαν οι όροι εκείνου που δεν εφαρμόστηκε. Στην προκειμένη περίπτωση, όπως προκύπτει από την προσβαλλόμενη απόφασή του, το Εφετείο, δέχτηκε, κατά την αναιρετικώς ανέλεγκτη περί πραγμάτων εκτίμησή του, τα εξής ουσιώδη, αναφορικά με την ένδικη διεκδικητική ακινήτου αγωγή της ήδη αποβιώσασας δικαιοπαρόχου των ήδη αναιρεσειόντων, Θ1: Η Σ1, ίδρυσε, κατά το έτος 1910, στο επίδικο, ιδιόκτητο οικοπέδο της, τριών περίπου στρεμμάτων, κείμενο στη θέση... της κτηματικής περιφέρειας... Ι. Μονή, συγκείμενη από τον Ιερό Ναό της..., διώροφο κτήριο και ισόγειο ξενώνα, όπως αυτά περιγράφονται στην απόφαση. Η Μονή αυτή λειτούργησε σύμφωνα προς το Ορθόδοξο Δόγμα μέχρι το έτος 1935, οπότε στη συνέχεια τέθηκε στην υπηρεσία και προς εκπλήρωση των θρησκευτικών καθηκόντων των Γνησίων Ορθοδόξων Χριστιανών. Από τον χρόνο της ίδρυσής της μέχρι και της 8.3.1995, η Μονή δεν συστάθηκε νόμιμα, ούτε ο ανωτέρω Ιερός Ναός εγκαινιάστηκε και καθιερώθηκε, κατά νόμιμο τρόπο, στην λατρεία του Θεού, και, επομένως, δεν κατέστησαν πράγματα εκτός συναλλαγής, αφιερωμένα στην εξυπηρέτηση θρησκευτικού σκοπού, κυρία δε αυτών παρέμεινε η ιδρυτής, η οποία διέμενε στη Μονή, την οποία κατείχε και νέμονταν ως αληθής κυρία μέχρι τον θάνατό της, στις 8.12.1979. Τον αυτό ιδιωτικό χαρακτήρα, με τα κτίσματά της, διατήρησε η Μονή μέχρι την 8.3.1995, όταν με το 76/3.3.1995 προεδρικό διάταγμα (ΦΕΚ 51/8.3.1995) συστάθηκε νόμιμα σ' αυτήν ανδρώα Ιερά Κοινοβιακή Μονή, με την επωνυμία «... της Ιεράς Μητροπόλεως Γόρτυνος και Μεγαλοπόλεως και τέθηκε στην εκπλήρωση των θρησκευτικών καθηκόντων των Ορθοδόξων Χριστιανών. Η ιδρυτής της Μονής, κυρία του ακινήτου, Σ1, με την... δημόσια διαθήκη της,

ενώπιον του αναφερόμενου συμβολαιογράφου, που δημοσιεύθηκε νόμιμα, κατέλιπε όλη την κινητή και ακίνητη περιουσία της, επομένως και το ανωτέρω ακίνητο, στην εν λόγω Μονή, που ιδρύθηκε από εκείνη, την οποία εγκατέστησε ως μοναδική κληρονόμο της. Όμως, κατά τον χρόνο θανάτου της και επαγωγής της κληρονομίας της (8.12.1979), η Μονή αυτή δεν υφίστατο ως νόμιμα συνεστημένο νομικό πρόσωπο, πλην η εγκατάστασή της αυτή λογίζεται και είναι, όπως σαφώς προκύπτει από τη διατυπωμένη βούληση της διαθέτιδας στην ανωτέρω διαθήκη αυτής, εκείνη του καθολικού καταπιστευματοδόχου, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 1711, 1924 ΑΚ, επομένως είναι έγκυρη, επάγεται δε σ' αυτήν (Ι. Μονή) την κληρονομία της διαθέτιδας μόλις συστάθηκε νόμιμα, σύμφωνα με το άρθρο 1935 § 2ΑΚ, ήτοι στις 8.3.1995 όταν αυτή απέκτησε νομική προσωπικότητα. Τούτο δεν αναιρείται από το γεγονός, ότι στη διαθήκη αυτή η διαθέτης δεν όρισε τον βεβαρημένο με το καταπίστευμα αυτό κληρονόμο της, διότι τέτοιος θεωρείται ο εξ αδιαθέτου κληρονόμος της, σύμφωνα με το άρθρο 1931 ΑΚ. Κατά τον χρόνο θανάτου της διαθέτιδας, μόνη εν ζωή εξ αδιαθέτου κληρονόμος της ήταν η αδελφή της..., που απεβίωσε στις 8.3.1980, στην οποία επάχθηκε η ανωτέρω κληρονομία και η οποία βαρύνονταν με το καταπίστευμα. Μετά τον θάνατο αυτής, η κληρονομία της, στην οποία περιλαμβάνονταν και το ανωτέρω καταπίστευμα, επάχθηκαν στη μονή εξ αδιαθέτου κληρονόμο της και θυγατέρα αυτής, Θ1 (δικαιοπάροχο των αναιρεσειόντων), η οποία αποδέχθηκε νόμιμα την κληρονομία της μητέρας της και, για λογαριασμό αυτής, την κληρονομία της ιδρυτούς της Μονής, με συνέπεια να καταστεί κυρία του επίδικου ακινήτου και των κτισμάτων του και να βαρύνεται με το ανωτέρω καταπίστευμα. Όταν όμως η Ι. Μονή απέκτησε νομική προσωπικότητα, στις 8.3.1995, έγινε απ' ευθείας καθολικός διάδοχος της διαθέτιδας και απέκτησε, αυτοδικαίως και απ' ευθείας από αυτήν, την κυριότητα του επίδικου, με την επιφύλαξη των περί μεταγραφής διατάξεων, ενώ η βεβαρημένη με το καταπίστευμα αυτό, Θ1, η οποία δεν απέκτησε με άλ-

λον τρόπο την κυριότητα αυτού (τακτική, έκτακτη χρησικτησία) έπαψε αυτοδικαίως εφεξής να είναι κληρονόμος της διαθέτιδας και κυρία του επίδικου ακινήτου, υποχρεούμενη να αποδώσει στη Μονή την αποτελούσα το καταπίστευμα ομάδα της κληρονομιάς. Με βάση τις παραδοχές αυτές, το Εφετείο έκρινε ότι το επίδικο ακίνητο ήταν ιδιωτικό, αποτελούσε αντικείμενο καθολικού καταπιστεύματος που είχε επαχθεί στην νομίμως συσταθείσα, κατά τ' ανωτέρω, ανδρώα Ιερά Κοινοβιακή Μονή, με την επωνυμία..., δεν ανήκε κατά κυριότητα στην ενάγουσα, η οποία απεβίωσε στις 5.2.2001 και στη δικονομική της θέση υπεισήλθαν οι ήδη αναιρεσεύοντες, και απέρριψε την ένδικη αγωγή, ως κατ' ουσία αβάσιμη.

Με την κρίση του αυτή το Εφετείο, στέρησε από την προσβαλλόμενη απόφασή του την αναγκαία νόμιμη βάση, με ανεπαρκείς αιτιολογίες σχετικά με το ουσιώδες ζήτημα της βούλησης της διαθέτιδας όπως εγκαταστήσει ως μοναδική κληρονόμο της, την ανωτέρω Ιερά Κοινοβιακή Μονή με την επωνυμία..., οι οποίες δεν επιτρέπουν τον έλεγχο της ορθής εφαρμογής των διατάξεων του άρθρου 1924 ΑΚ, που εφάρμοσε και τις οποίες παραβίασε εκ πλαγίου. Ειδικότερα, το δευτεροβάθμιο Δικαστήριο, ενώ διέλαβε παραδοχές ότι η διαθέτης, Σ1, ίδρυσε, κατά το έτος 1910, στο ήδη επίδικο ακίνητό της, Ι. Μονή, η οποία από το έτος 1935 τέθηκε στην υπηρεσία και προς εκπλήρωση των θρησκευτικών καθηκόντων των Γνησίων Ορθόδοξων Χριστιανών, ότι η ίδια παρέμεινε κυρία του επίδικου ακινήτου μέχρι τον θάνατό της, στις 8.12.1979, λόγω μη νόμιμης σύστασης της ιδρυθείσας από αυτήν ανωτέρω Ι. Μονής και ότι αυτή με την... δημόσια διαθήκη της, κατέλιπε όλη την κινητή και ακίνητη περιουσία της, επομένως και το ανωτέρω ακίνητο, στην εν λόγω Μονή, που ιδρύθηκε από εκείνη, την οποία

εγκατέστησε ως μοναδική κληρονόμο της, η οποία κατά τον χρόνο θανάτου της και επαγωγής της κληρονομιάς της δεν υφίστατο ως νόμιμα συνεστημένο νομικό πρόσωπο, κατέληξε στο αποδεικτικό του πόρισμα ότι η κληρονομία της επήχθη, ως καθολικό καταπίστευμα, σύμφωνα με τις προαναφερθείσες διατάξεις του άρθρου 1924 σε συνδ. με το άρθρο 1711 ΑΚ, στην ανδρώα Ιερά Κοινοβιακή Μονή, με την επωνυμία..., από τον χρόνο της νόμιμης σύστασής της με το 76/3.3.1995 προεδρικό διάταγμα, οπότε και τέθηκε στην εκπλήρωση των θρησκευτικών καθηκόντων των Ορθόδοξων Χριστιανών, χωρίς περαιτέρω να παραθέτει αιτιολογίες, σχετικά με το ουσιώδες ζήτημα, ποία ήταν, σύμφωνα με την ανωτέρω δημόσια διαθήκη της, η βούληση της διαθέτιδας Σ1, σχετικά με την εγκατάσταση του μοναδικού κληρονόμου της, αν δηλαδή η βούλησή της ήταν να περιέλθει η κληρονομία της στην ιδρυθείσα από αυτήν Ι. Μονή, που την θεωρούσε ως νόμιμως συσταθείσα και η οποία ανήκε στην εκκλησία των Γνησίων Ορθόδοξων Χριστιανών, που δεν έχουν σχέση με την επίσημη Εκκλησία της Ελλάδος, ή σε Ι. Μονή που θα ίδρυε νόμιμα η επίσημη Εκκλησία της Ελλάδος, όπως η ανωτέρω αναφερομένη, ανδρώα Ιερά Κοινοβιακή Μονή, με την επωνυμία... Επομένως, οι λόγοι αναίρεσης, τέταρτος του κυρίου δικογράφου και δεύτερος του δικογράφου των προσθέτων, από το άρθρ. 559 αριθ. 19 ΚΠολΔ, με τους οποίους, όπως εκτιμήθηκαν, προβάλλονται οι πλημμέλειες αυτές, είναι βάσιμοι και πρέπει, κατά παραδοχή αυτών, να αναιρεθεί η πληττόμενη απόφαση και να παραπεμφθεί η υπόθεση προς περαιτέρω εκδίκαση στο ίδιο Εφετείο που εξέδωσε την αναιρούμενη απόφαση, αφού είναι δυνατή η σύνθεσή του από άλλους δικαστές (άρθρο 580 § 3 ΚΠολΔ).

ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ ΚΑΤΑΣΤΑΤΙΚΟΥ ΕΤΑΙΡΙΑΣ ΣΥΜΒΟΛΑΙΟΓΡΑΦΩΝ

Με την από 26-1-2010 απόφαση του Δ.Σ. του Συλλόγου, εγκρίθηκε, σύμφωνα με τις διατάξεις του Π.Δ. 284/1993 (Φ.Ε.Κ. 123/27.7.1993, τ. Α'), η τροποποίηση του άρθρου 6 του καταστατικού της εταιρίας:

«ΕΤΑΙΡΙΑ ΣΥΜΒΟΛΑΙΟΓΡΑΦΩΝ ΙΩΑΝΝΑ – ΓΑΛΑΤΕΙΑ ΚΑΛΛΗ – ΜΠΕΝΑΡΔΟΥ ΚΑΙ ΕΛΕΝΗ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΚΑΛΛΗ» το οποίο άρθρο έχει ως εξής:

«ΑΡΘΡΟ 6

ΕΙΣΦΟΡΕΣ-ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΤΩΝ ΕΤΑΙΡΩΝ ΔΙΑΝΟΜΗ – ΠΡΟΕΙΣΠΡΑΞΗ ΤΩΝ ΚΕΡΔΩΝ

Οι εισφορές των εταίρων συνίστανται απαραίτητα σε εργασία, με την οποία θα εκδηλώνεται η επαγγελματική τους δραστηριότητα.

Η συμμετοχή των εταίρων στα κέρδη και τις ζημιές της εταιρίας ορίζεται σε ποσοστό (50%) για την Ιωάννα-Γαλάτεια Κάλλη-Μπενάρδου και σε ποσοστό (50%) για την Ελένη Δημητρίου Κάλλη.

Τα κέρδη της εταιρίας είναι αυτά που απομένουν μετά την αφαίρεση από τα έσοδα κάθε είδους εξόδων και δαπανών για τη λειτουργία της εταιρίας. Τα κέρδη μοιράζονται στους εταίρους στο τέλος κάθε έτους και το αργότερο μέχρι την 15η Ιανουαρίου του επομένου έτους. Οι εταίροι μπορούν να προεισπράττουν ποσοστό τουλάχιστον 75% από τα κέρδη της εταιρίας μηνιαία, τα οποία θα υπολογίζονται κατά τη διανομή.

Με ομοφωνία των εταίρων μπορεί αν καθορισθεί έκτακτη αμοιβή για το Συμβολαιογράφο εταίρο που επέδειξε ιδιαίτερη εργατικότητα και ζήλο στις υποθέσεις της εταιρίας και τη διεύρυνση της πελατείας.»

Η τροποποίηση έχει ως εξής: «Οι εταίροι συμμετέχουν στα καθαρά κέρδη και ζημιές της εταιρίας με ποσοστό πενήντα τοις εκατό (50%), για την εκ των εταίρων Ιωάννα-Γαλάτεια Κάλλη-Μπενάρδου και για την Ελένη Δημητρίου Κάλλη σε ποσοστό πενήντα τοις εκατό (50%). Κέρδη θεωρούνται τα δικαιώματα που απομένουν μετά την αφαίρεση κάθε είδους εξόδου και δαπάνης για τη λειτουργία της εταιρίας. Τα κέρδη θα διανέμονται στους εταίρους στο τέλος του κάθε έτους και το αργότερο μέχρι την 15η Ιανουαρίου του επόμενου έτους. Οι εταίροι μπορούν να προεισπράξουν ποσοστό 75% από τα μηνιαία κέρδη της εταιρίας, που τους αναλογούν, όπως θα υπολογίζονται κατά τη διανομή».

Κατά τα λοιπά, ισχύουν όλοι οι λοιποί όροι του Καταστατικού της εταιρίας.

Η περί εγκρίσεως της τροποποίησης του καταστατικού της εταιρίας απόφαση του Δ.Σ. του Συλλόγου έχει ως ακολούθως:

Το Δ.Σ. μετά από εισήγηση του Προέδρου κ. Κωνσταντίνου Βλαχάκη και το σχετικό έλεγχο νομιμότητας που ενήργησε, εγκρίνει ομόφωνα την τροποποίηση του καταστατικού της προαναφερθείσας Συμβολαιογραφικής Εταιρίας, κρίνοντας ότι συντρέχουν οι νόμιμοι όροι για την έγκρισή του και ορίζει:

1. Τη δημοσίευση της απόφασης του Δ.Σ. στη «Συμβολαιογραφική Επιθεώρηση».
2. Τη σημείωση της τροποποίησης δίπλα στην εγγραφή της εταιρίας στο ειδικό Μητρώο του οικείου Συμβολαιογραφικού Συλλόγου.
3. Την κοινοποίηση της απόφασης σε όλα τα μέλη της εταιρίας.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΝΟΜΟΙ

ΝΟΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘ. 3814/12-1-2010 ΦΕΚ 3/12-1-2010 (τ. Α'). Κύρωση Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου και άλλες διατάξεις.....	3
ΝΟΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘ. 3815/25-1-2010 ΦΕΚ 5/26-1-2010 (τ. Α'). Τροποποίηση του Κώδικα Φορολογίας Κληρονομιών, Δωρεών, Γονικών Παροχών, Προϊκών και Κερδών από Λαχεία και του Εθνικού Τελωνειακού Κώδικα.....	5
ΝΟΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘ. 3816/26-1-2010 ΦΕΚ 6/26-1-2010 (τ. Α'). Ρύθμιση επιχειρηματικών και επαγγελματικών οφειλών προς τα πιστωτικά ιδρύματα, διατάξεις για την επεξεργασία δεδομένων οικονομικής συμπεριφοράς και άλλες διατάξεις.....	9
ΝΟΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘ. 3818/12-2-2010 ΦΕΚ 17/16-2-2010 (τ. Α'). Προστασία δασών και δασικών εκτάσεων του Νομού Αττικής, σύσταση Ειδικής Γραμματείας Επιθεώρησης Περιβάλλοντος και Ενέργειας και λοιπές διατάξεις.....	15
ΝΟΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘ. 3819/2010 ΦΕΚ Α' 18/16.02.2010. Κύρωση και τροποποίηση της από 29.10.2009 Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου «Αναστολή εφαρμογής διατάξεων τακτοποίησης ημιυπαίθριων και λοιπών κλειστών χώρων που άλλαξαν χρήση» (ΦΕΚ 218 Α').	22

ΕΓΚΥΚΛΙΟΙ

Εγκ. υπ' αριθμ. 1 πρωτ. 3678/28-1-2010 Υπ. Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κлим. Αλλαγής. Δίνονται οδηγίες για την εφαρμογή των διατάξεων των παρ. 2 και 3 του άρθρου 6 του από 24/4-3/1985 Π.Δ/τος (ΦΕΚ 181 Δ'), μετά την 1828/2008 Απόφαση του ΣτΕ.	23
---	----

ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΕΙΣ

Γνωμ. υπ' αριθ. 1/482/12-2-2010 Εισαγ. Α.Π. Πλειστηριασμός: Αναστέλλονται μέχρι και την 30/6/2010 οι πλειστηριασμοί, οι οποίοι επισπεύδονται από πιστωτικά ιδρύματα γι' απαίτηση μικρότερα των 200.000 ευρώ, έστω και αν η συνολική απαίτηση είναι ανωτέρα του ποσού αυτού.	25
--	----

ΝΟΜΟΛΟΓΙΑ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΩΝ

ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΗΣ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ Αριθ. 3092/2007. Πλειστηριασμός: Όταν επισπεύδεται πλειστηριασμός κατά τις διατάξεις του ΚΕΔΕ είναι δυνατή η ανακοπή και κατά της περιλήψεως κατακυρωτικής εκθέσεως. Στους πλειστηριασμούς αυτούς (Κ.Ε.Δ.Ε.) όπου έχουν εφαρμογή οι διατάξεις του άρθρου 965 § 5 του Κ.Πολ.Δικ. και επομένως σε περίπτωση που ο υπερθεματιστής δεν καταβάλλει το πλειστηρίασμα δεν καλούνται οι επόμενοι πλειοδότες, αλλά διενεργείται ευθέως αναπλειστηριασμός.	26
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΗΣ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ Αριθ. 2402/2010. Σύνταγμα: Αρχή αναλογικότητας. Η επιβολή για φορολογικές παραβάσεις αντικειμενικώς προσδιοριζομένου προστίμου σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 5 § 10 του Ν. 2523/97 δεν αντιβαίνει στην αρχή της αναλογικότητας του άρθρου 25 Σ.	30
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΗΣ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ Αριθ. 3448/2007 (Τμ. Ε'). Ο δασάρχης, όταν επιληφθεί του χαρακτηρισμού εκτάσεως ως δασικής ή μη, δεν δικαιούται να διατυπώσει απλώς προσωπική αντίληψη πληροφοριακού χαρακτήρα, αλλά υποχρεούται να εκδώσει αιτιολογημένη απόφαση σύμφωνα με τα κριτήρια του νόμου, περαιτέρω δε να κοινοποιήσει την απόφασή του στον ιδιώτη ή την δημόσια αρχή που υπέβαλε την σχετική αίτηση και να τηρήσει τις διατυπώσεις δημοσιότητας που προβλέπονται στο νόμο. Οι έννομες συνέπειες της ανωτέρω αποφάσεως, εν σχέσει προς τον χαρακτηρισμό της εκτάσεως ως δασικής ή μη, αναπτύσσονται ως προς τους τρίτους μόνον εφ' όσον και αφ' ότου τηρηθούν όλες οι διατυπώσεις δημοσιότητας, οπότε η πράξη γίνεται γνωστή και καθίσταται δυνατή η αμφισβήτησή της από τον νομάρχη (ήδη Γενικό Γραμματέα Περιφέρειας) και τους τρίτους ενώπιον των οικείων Επιτροπών, ενώ πριν από την τήρηση των διατυπώσεων δημοσιότητας η απόφαση του δασάρχη δεν δύναται να ληφθεί υπ' όψη από οποιαδή-	

- ποτε άλλη δημόσια αρχή, ενώπιον της οποίας ανακύπτει ως προκριματικό το ζήτημα του χαρακτήρα της εκτάσεως. Εάν ο δασάρχης, διαπιστώσει ότι μια έκταση, η οποία είχε κατά το παρελθόν δασικό χαρακτήρα τον έχει απωλέσει, οφείλει να απόσχει του χαρακτηρισμού και να παραπέμψει την υπόθεση στο αρμόδιο για την κήρυξη αυτής ως αναδασωτέας όργανο, δηλαδή στον γενικό γραμματέα περιφέρειας. Αντιστρόφως, εάν έχει προηγηθεί η κήρυξη εκτάσεως ως αναδασωτέας, δηλαδή ως καταστραφέντος δασικού οικοσυστήματος το οποίο χρήζει αποκαταστάσεως, δεν υπάρχει πλέον έδαφος χαρακτηρισμού της εκτάσεως ως δασικής ή μη. Εάν, εξ άλλου, έχει περαιωθεί η κατά το άρθρ. 14 επ. του Ν. 998/79 διαδικασία και έχει καταλήξει στην διαπίστωση ότι η συγκεκριμένη έκταση δεν έχει τον χαρακτήρα δάσους ή δασικής εκτάσεως, τότε δεν υπάρχει δυνατότητα κηρύξεως υπό του νομάρχου της εκτάσεως αυτής ως αναδασωτέας, εκτός εάν είτε υπάρξουν νεότερα στοιχεία, είτε η έκταση αυτή αποκτήσει δασική μορφή επιγενομένως, δηλαδή μετά από τον χαρακτηρισμό της ως μη δασικής. 36
- ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΗΣ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ Αριθ. 2443/2008 (Τμ. Β'). Σε δωρεά ψιλής κυριότητας ακινήτου από τον ένα σύζυγο στον άλλο, αν κατά το χρονικό διάστημα μεταξύ της σύνταξης του εγγράφου της δωρεάς και της κατά την περ. ε' της παρ. 5 του άρθρου 16 του Ν.Δ. 118/73 δήλωσης του δωρεοδόχου ψιλού κυρίου για την άμεση φορολόγηση της ψιλής κυριότητας επήλθε λύση του γάμου με διαζύγιο, για την κατάταξη στη φορολογική κλίμακα του δωρεοδόχου ανάλογα με τη συγγενική του σχέση προς τον δωρητή, θα ληφθεί υπόψη η ιδιότητα του συζύγου, η οποία υφίστατο κατά τον χρόνο σύνταξης του εγγράφου της δωρεάς. 40
- ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΗΣ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ Αριθ. 1379/2009 (Τμ. Β'). Διαφορά τεκμηρίου σε φορολογία εισοδήματος, λόγω αγοράς ακινήτου. Περίπτωση ακινήτου εκτός συστήματος αντικειμενικού προσδιορισμού. Προσδιορισθείσα από φορολογική αρχή προσωρινή αξία, η οποία δεν οριστικοποιήθηκε, λόγω μη αποδοχής της εντός διμήνου από φορολογούμενο, ενώ κατά την εκδίκαση της υπόθεσης του φόρου εισοδήματος δεν είχε ακόμα λάβει χώρα έκδοση φύλλου ελέγχου ΦΜΑ και οριστικοποίηση με τον τρόπο αυτόν της αξίας του ακινήτου. Στην περίπτωση αυτή μη νόμιμα το δικαστήριο ουσίας που κρίνει το ζήτημα του τεκμαρτού προσδιορισμού φορολογίας εισοδήματος λαμβάνει υπόψη τη δηλωθείσα αξία συμβολαίου, ενώ υποχρεούται να εκφέρει κρίση για την (πραγματική) αγοραία αξία του ακινήτου. Δικαιούται δε να διατάξει συμπλήρωση αποδείξεων κατανέμοντας ανάλογα το βάρος απόδειξης, με την έκδοση προδικαστικών αποφάσεων. 42
- ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΗΣ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ Αριθ. 1525/2009 (Τμ. Β'). Κατά το άρθρο 13 παρ. 5, Ν. 2238/1994, παρακράτηση φόρου εισοδήματος διενεργείται σε αποζημιώσεις που καταβάλλονται για τη χρήση ή την παραχώρηση χρήσης σήματος ανεξάρτητα από τον τύπο της σύμβασης, που συνάπτεται σχετικά και το είδος του τίτλου στον οποίο στηρίζεται η απόκτηση της χρήσης αυτής. Ισχυρισμός με τον οποίο αμφισβητείται η συνδρομή της ιδιότητας του δικαιούχου των σημάτων στο πρόσωπο του διαδίκου είναι ουσιώδης και χρήζει ειδικής και εμπεριστατωμένης αιτιολογίας από το δικαστήριο ουσίας. Σε φόρο που παρακρατήθηκε, σε βάρος τρίτου, ο τρίτος νομιμοποιείται να αναζητήσει τον φόρο ως αχρεωστήτως αποδοθέντα στο Δημόσιο χωρίς να δεσμεύεται από τη δήλωση του ενεργήσαντος την παρακράτηση. Η αξίωση μπορεί να ασκηθεί και με προσφυγή απευθυνόμενη ευθέως στο δικαστήριο χωρίς δεσμεύσεις από τις περί προθεσμίας διατάξεις, ανεξαρτήτως αν αυτός είχε πρώτα απευθυνθεί στην αρμόδια αρχή, εκτός αν αυτή (αρχή) απέρριψε το αίτημα με ρητή πράξη, οπότε χωρεί μόνο προσφυγή κατά της ρητής πράξης, μέσα στη νόμιμη προθεσμία από την κοινοποίησή της. 45
- ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΗΣ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ Αριθ. 3628/2009 (Τμ. Ε'). Αρχές χωροταξικού σχεδιασμού. Χωροταξικά σχέδια και ανάπτυξη μικρών νησιών. Ζώνη Οικιστικού Ελέγχου (ΖΟΕ) Δήμου Μυκονίων Νήσου Μυκόνου (Ν. Κυκλάδων). Ακύρωση π.δ. κατά το μέρος που επιτρέπει την εφαρμογή προϊσχυουσών διατάξεων για την έκδοση οικοδομικών αδειών, χωρίς την τήρηση ελάχιστων προϋποθέσεων και προβλέπει κατά παρέκκλιση αρτιότητα τεσσάρων στρεμμάτων σε συγκεκριμένες προστατευόμενες περιοχές και χρήση κατοικίας. Ο χωροταξικός σχεδιασμός διέπεται από τις αρχές της ισόρροπης σχέσης μεταξύ πυκνοκατοικημένου και υπαίθριου χώρου, της διασφάλισης υγιεινών συνθηκών διαβίωσης στο σύνολο των περιοχών, της ισόρροπης ανάπτυξης σε έργα υποδομής, της προστασίας της φύσης και του τοπίου της πρόληψης της βλάβης του περιβάλλοντος, της διαφύλαξης των ελεύθερων χώρων ως χώρων αναψυχής, καθώς και της διαφύλαξης των πρώτων υλών. Τα χωροταξικά σχέδια αναφέρονται

στην εξέλιξη του πληθυσμού και τις συνθήκες απασχόλησης, στη διάρθρωση των οικισμών και των ελεύθερων χώρων, στα δίκτυα συγκοινωνιών και λοιπών υποδομών, στην ενέργεια καθώς και στη διαχείριση των υδάτων και των στερεών και υγρών αποβλήτων. Ουσιώδης όρος για την προστασία των μικρών νησιών, που αποτελούν ευπαθή οικοσυστήματα, είναι τα ειδικά χωροταξικά σχέδια, τα οποία πρέπει να προβλέπουν μόνο εκείνες τις μορφές ανάπτυξης των νησιών που συμβιβάζονται με την αρχή της διατήρησης αμείωτου του πολιτιστικού και φυσικού κεφαλαίου τους. Οι εν λόγω αρχές τυγχάνουν εφαρμογής και στις Ζώνες Οικιστικού Ελέγχου (ΖΟΕ). Η έκδοση αδειών δόμησης με βάση προϋπόσχυον καθεστώς είναι επιτρεπτή μόνο εφόσον, κατά τη διαδικασία καθορισμού της ΖΟΕ, η Διοίκηση είχε εξετάσει ειδικά τις συνέπειες εφαρμογής των προγενεστέρων διατάξεων και είχε διαπιστώσει ότι με την εφαρμογή αυτή δεν τίθεται σε κίνδυνο η φυσιογνωμία της περιοχής, που έχει χαρακτηριστεί ως περιοχή προστασίας της φύσης ή ως περιοχή φυσικού κάλλους ή αποτελεί διακεκριμένο τμήμα του φυσικού τοπίου, ενόψει και του σκοπού της ΖΟΕ που συνίσταται στην αποτροπή πραγματικών καταστάσεων που θα καθιστούσαν αδύνατο ή δυσχερή τον εναρμονιζόμενο με το χαρακτήρα της περιοχής πολεοδομικό σχεδιασμό. Η κατά παρέκκλιση από το γενικό κανόνα αρτιότητα τεσσάρων στρεμμάτων θα πρέπει να αιτιολογείται ειδικώς όπως όλες οι πολεοδομικές παρεκκλίσεις καθώς επίσης και η χρήση κατοικίας σε περιοχή που έχει χαρακτηριστεί από την ίδια τη ΖΟΕ ως περιοχή προστασίας διακεκριμένων τμημάτων φυσικού τοπίου.

49

ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΗΣ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ Αριθ. 3641/2009 (Τμ. Ε'). Ζώνη Οικιστικού Ελέγχου (ΖΟΕ) Δήμου Μυκονίων Νήσου Μυκόνου (Ν. Κυκλάδων). Αυστηρότεροι όροι και περιορισμοί δομήσεως και χρήσεων γης σε σχέση με το προγενέστερο καθεστώς. Συμφωνία των εν λόγω ρυθμίσεων με το δικαίωμα στην ιδιοκτησία του άρθρου 17 του Συντάγματος και του άρθρου 1 του Πρώτου Πρόσθετου Πρωτοκόλλου της ΕΣΔΑ. Δεδομένου ότι οι περιοχές που περιλαμβάνονται στη ΖΟΕ αποτελούν ακίνητα εκτός σχεδίου, τα οποία δεν προορίζονται, κατ' αρχήν, προς δόμηση, οι καθοριζόμενοι όροι και περιορισμοί δομήσεως και χρήσεων γης μπορούν να φθάσουν μέχρι και την ολοσχερή απαγόρευση της δομήσεως. Η επιβολή, κατά συνέπεια, ακόμη και δυσμενέστερων όρων από αυτούς που ίσχυαν προηγουμένως, δεν προσκρούουν στο άρθρο 17 του Συντάγματος, με την προϋπόθεση ότι θεσπίζονται με αντικειμενικά κριτήρια χάριν της προστασίας του δημοσίου συμφέροντος και δεν εξαφανίζουν ούτε καθιστούν αδρανή την ιδιοκτησία σε σχέση με τον προορισμό της. Ρυθμίσεις που επιβάλλουν σε περιοχές γεωργικής γης υψηλής παραγωγικότητας όριο κατάτμησης 10 στρεμμάτων, ορίζουν χρήση αγροικίας και προβλέπουν ειδικούς όρους και περιορισμούς δομήσεως, δεν παραβιάζουν τις προστατευτικές της ιδιοκτησίας διατάξεις και τις διατάξεις του άρθρου 1 του Πρώτου Πρόσθετου Πρωτοκόλλου της ΕΣΔΑ, καθώς θεωρούνται πρόσφορες και κατάλληλες για την προστασία του περιβάλλοντος ενώ οι ιδιοκτήτες των εκτάσεων αυτών δεν αποστερούνται της δυνατότητας εκμεταλλεύσεως της ιδιοκτησίας τους, σύμφωνα με το σκοπό της.

60

ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΗΣ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ Αριθ. 4343/2009. Δικαστική εκπροσώπηση ανηλίκων. Μετά τον ν. 1329/1983, η άσκηση της γονικής μέριμνας έχει ανατεθεί και στους δύο γονείς του ανήλικου τέκνου από κοινού και ένα μέρος του καθόλου ιδιόρρυθμου αυτού δικαιώματος, αλλά και καθήκοντος, είναι η επιμέλεια του προσώπου του τέκνου. Περαιτέρω, αν η άσκηση της γονικής μέριμνας έχει κατανεμηθεί ανάμεσα στους γονείς, λόγω διάστασής τους, κατ' άρθρο 1514 ΑΚ, και η επιμέλεια του ανήλικου έχει ανατεθεί με δικαστική απόφαση στον έναν από τους γονείς, λ.χ. τη μητέρα, τότε η τελευταία έχει αρμοδιότητα να αποφασίζει για τα τρέχοντα και καθημερινά μόνο θέματα τα σχετιζόμενα με την επιμέλεια του τέκνου και όχι για τα λοιπά (σοβαρά) θέματα, επί των οποίων η λήψη αποφάσεως εξακολουθεί να παραμένει στον πυρήνα της γονικής μέριμνας. Γι' αυτό είναι απαραίτητο, εφόσον η γονική μέριμνα ανήκει και στους δύο γονείς, να αποφασίζουν αυτοί από κοινού για τέτοια θέματα και, αν διαφωνούν, να αποφασίζει, κατ' άρθρο 1512 ΑΚ, το δικαστήριο. Εξάλλου, κατά το άρθρο 84 ΚΠολΔ, οι ανίκανοι να παρίστανται στο δικαστήριο με το δικό τους όνομα εκπροσωπούνται από τους νόμιμους αντιπροσώπους τους. Προκειμένου δε περί ανηλίκων, οι οποίοι, όπως προκύπτει από τις διατάξεις των άρθρων 127 παρ. 1 ΑΚ, 63 και 64 του ΚΠολΔ, ως ανίκανοι για δικαιοπραξία, δεν έχουν δικαίωμα να παρίστανται στο δικαστήριο με το δικό τους όνομα, νόμιμοι αντιπρόσωποί τους είναι οι γονείς τους, οι οποίοι, κατ' άρθρο 1510 ΑΚ, από κοινού ασκούν τη γονική μέριμνα επ' αυτών. Αστική ευθύνη του Δημοσίου. Κατά την έννοια της διάταξης του άρθρου 105 ΕισΝΑΚ, γεννάται ευθύνη του Δημοσίου

προς αποζημίωση για ζημία η οποία προκλήθηκε από την πλημμελή εκτέλεση ή την παράλειψη εκτέλεσης από τα όργανα του Δημοσίου του επιβεβλημένου σ' αυτά εκ του νόμου καθήκοντος. Περαιτέρω, κατά την έννοια της ίδιας διάταξης, η υποχρέωση του Δημοσίου προς αποζημίωση αίρεται μόνον αν η γενεσιουργός της ζημίας πράξη ή παράλειψη ή υλική ενέργεια ή παράλειψη υλικής ενέργειας έλαβε χώρα κατά παράβαση διάταξης η οποία έχει θεσπιστεί αποκλειστικώς για χάρη του γενικού συμφέροντος, όχι όμως και αν η παραβιασθείσα διάταξη αποβλέπει, παράλληλα με την προστασία του γενικού συμφέροντος, και στην προστασία ιδιωτικών συμφερόντων.	66
ΑΡΕΙΟΥ ΠΑΓΟΥ Αριθ. 217/2008 (Τμ. Γ'). Κληρονομική διαδοχή πριν τον ΑΚ. Πριν την εισαγωγή του ΑΚ, οι εκούσιοι ή εξωτικοί κληρονόμοι, στους οποίους περιλαμβάνεται η σύζυγος και οι ενήλικοι κατιόντες, αποκτούν την κληρονομιά με μονομερή δήλωση βούλησης για αποδοχή αυτής, που αποτελεί δικαιοπραξία μη απευθυντέα. Η δήλωση αυτή μπορεί να είναι είτε ρητή (έγγραφη ή προφορική) είτε σιωπηρή. Τα δε ανήλικα τέκνα αποκτούσαν αυτοδικαίως την κληρονομιά του πατέρα τους, χωρίς τη γνώση ή τη βούλησή τους (ν. 12 πανδ. (28, 7), ν. 14 § 8 πανδ. (11.7), ν. 69 πανδ. (29.2), ν. 2 Εισ. (2-19), 3 Εισ. (3-1), 14 πανδ (38.16).	73
ΑΡΕΙΟΥ ΠΑΓΟΥ Αριθ. 453/2008 (Τμ. Γ'). Η μεταγραφή δικαιοπραξίας που έγινε εν ζωή μπορεί να γίνει οποτεδήποτε και παράγει έκτοτε πλήρη τα αποτελέσματά της. Επομένως μπορεί να γίνει και μετά το θάνατο εκείνου που μεταβίβασε την κυριότητα και δη τόσο πριν από την αποδοχή της κληρονομίας του από τον κληρονόμο του όσο και μετά την αποδοχή αυτήν, ακόμη και μετά τη μεταγραφή της δηλώσεως του κληρονόμου για αποδοχή της κληρονομίας.	74
ΑΡΕΙΟΥ ΠΑΓΟΥ Αριθ. 462/2008 (Τμ. Γ'). Άγιο Όρος. Η κατά διαγραφή μοναχού από τα ομόλογα των εξαρτημάτων δεν επάγεται και διαγραφή από τα μοναχολόγια της κυρίαρχης Μονής. Αν κάποιος μοναχός θελήσει να αποχωρήσει από τη Μονή δικαιούται να ζητήσει απολυτήριο, το οποίο η Μονή χορηγεί αν κρίνει ότι υπάρχει αποχρών λόγος αποχώρησης. Κάθε περιουσία που αποκτήθηκε από μοναχό μετά την κουρά του, περιέρχεται στην οικεία Μονή του οποτεδήποτε και αν αποβιώσει αυτός έστω και αν είχε αποχωρήσει από τη Μονή χωρίς απολυτήριο αυτής, τυχόν δε διάθεση της περιουσίας με διαθήκη είναι, όπως και η διαθήκη, άκυρη. Η απώλεια της ελληνικής ιθαγένειας από τον ήδη μοναχό, ή η περιέλευση του μοναχού στις τάξεις των ετεροδόξων ή σχισματικών, δεν επάγονται την αυτοδίκαιη απώλεια της μοναχικής ιδιότητας.	75
ΑΡΕΙΟΥ ΠΑΓΟΥ Αριθ. 648/2008 (Τμ. Α2). Ανάκληση δωρεάς λόγω αχαριστίας. Ως αχαριστία θεωρείται η βαριά αντικοινωνική συμπεριφορά ή διαγωγή του δωρεοδόχου, που αποτελεί παράβαση των κανόνων του δικαίου ή των αντιλήψεων περί ηθικής και ευπρέπειας, οφείλεται δε σε υπαιτιότητά του και μπορεί να καταλογισθεί σ' αυτόν. Η χωρίς σοβαρό λόγο αδιαφορία του δωρεοδόχου, γενικώς για την τύχη του δωρητή, όταν ο τελευταίος έχει ανάγκη για περίθαλψη, στην οποία περιλαμβάνεται και η διατροφή του, θεωρείται αχαριστία και δικαιολογεί την ανάκληση της δωρεάς. Η ανάκληση δεν υπόκειται σε συστατικό τύπο και μπορεί να γίνει ακόμη και με προφορική δήλωση προς τον δωρεοδόχο. Στην περίπτωση ανάκλησης λόγω αχαριστίας, πρέπει η δήλωση να αναφέρει και τα πραγματικά γεγονότα που συνιστούν το παράπτωμα του δωρεοδόχου (Άρθρ. 505 & 509 ΑΚ).	76
ΑΡΕΙΟΥ ΠΑΓΟΥ Αριθ. 652/2008 (Τμ. Α2). Σύμβαση έργου. Προθεσμία υπαναχώρησης. Το δικαίωμα υπαναχώρησης του εργοδότη από τη σύμβαση έργου δεν υπόκειται σε προθεσμία αλλά μπορεί να ασκηθεί και μετά το συμφωνημένο χρόνο παράδοσης αυτού, αν δεν εκπληρώθηκαν μέχρι τη λήξη της προθεσμίας παράδοσης αυτού, οι υποχρεώσεις του εργολάβου για έγκαιρη έναρξη και μη επιβράδυνση της εκτέλεσης του έργου με τρόπο που να αντιβαίνει τη σύμβαση και καθιστά αδύνατη την έγκαιρη περάτωση αυτού. Η υπαναχώρηση επιφέρει απόσβεση των υποχρεώσεων για παροχή που πηγάζουν από τη σύμβαση και οι συμβαλλόμενοι έχουν αμοιβαία υποχρέωση να αποδώσουν τις παροχές που έλαβαν κατά τις διατάξεις για τον αδικαιολόγητο πλουτισμό (Άρθρ. 686, 389-396 ΑΚ).	80
ΑΡΕΙΟΥ ΠΑΓΟΥ Αριθ. 879/2008 (Τμ. Α1). Άτυπη σύμβαση αντιπαροχής. Σε περίπτωση κατάρτισης άτυπης σύμβασης ανεγέρσεως πολυώροφης οικοδομής σε οικόπεδο του εργοδότη, ο εργολάβος έχει αξίωση κατά τις διατάξεις περί αδικαιολόγητου πλουτισμού μέχρι την αξία των υλικών που ενώθηκαν με το ακίνητο, χωρίς να δύναται να ζητήσει ούτε την καταδίκη του εργοδότη σε δήλωση βούλησης για τη μεταβίβαση των συμφωνηθέντων οριζοντίων ιδιοκτησιών ούτε την αξία τους σε χρήμα. (Άρθρ. 904, 158, 159, 180, 953, 954, 1057 & 1063 ΑΚ).....	82

- ΑΡΕΙΟΥ ΠΑΓΟΥ Αριθ. 970/2008 (Τμ. Γ΄). Τακτική χρησικτησία. Νόμιμο τέλος. Ως νόμιμο τέλος νοείται και το μεταβιβαστικό της κυριότητας για νόμιμη αιτία συμβολαιογραφικό έγγραφο που έχει μεταγραφεί νόμιμα και πρέπει να έχει εξωτερικά όλους τους όρους του έγκυρου τίτλου, τα δε ελαττώματά του όπως η έλλειψη κυριότητας στο πρόσωπο του μεταβιβάζοντος να ευρίσκονται εκτός αυτού (Άρθρ. 1041, 1042 & 1044 ΑΚ). Καλή πίστη. Συντρέχει όταν ο νομέας, με βάση τα εκάστοτε συντρέχοντα περιστατικά, έχει κατά την κτήση της νομής την πεποίθηση, η οποία δεν οφείλεται σε βαρεία αμέλειά του, ότι με τον τίτλο απέκτησε την κυριότητα του ακινήτου (Άρθρ. 1042 & 1044 ΑΚ)..... 83
- ΑΡΕΙΟΥ ΠΑΓΟΥ Αριθ. 1034/2008 (Τμ. Β΄). Εργαζόμενοι σε δικηγορικά, συμβολαιογραφικά ή άλλα γραφεία. Η Σ.Σ.Ε. μεταξύ συνδικαλιστικής οργάνωσης εργαζομένων και οικείου Ν.Π.Δ.Δ. φέρει τον χαρακτήρα κλαδικής Σ.Σ.Ε. Δοθέντος ότι οι συμβολαιογράφοι είναι καταρχήν υποχρεωτικά μέλη των Ν.Π.Δ.Δ. που συνιστούν οι συμβολαιογραφικοί σύλλογοι, για το λόγο αυτό οι κλαδικές Σ.Σ.Ε. σε επίπεδο περιφέρειας συνάπτονται από πρωτοβάθμιες ή δευτεροβάθμιες συνδικαλιστικές οργανώσεις. Αντίθετα, σε πανελλήνια έκταση, επειδή δεν υφίσταται αντίστοιχη πανελλήνια Σ.Σ.Ε. οργάνωση από πλευράς εργοδοτών που να καλύπτει όλους τους συμβολαιογραφικούς συλλόγους της χώρας, για τον λόγο αυτόν δεν μπορεί να συναφθεί αντίστοιχη κλαδική Σ.Σ.Ε., ούτε να διεξαχθεί διαιτητική διαδικασία, εκτός αν παραστούν εκπρόσωποι όλων των συμβολαιογραφικών συλλόγων της χώρας. 85
- ΑΡΕΙΟΥ ΠΑΓΟΥ Αριθ. 1330/2008 (Τμ. Α1). Δικαιολογημένη άρνηση μεταγραφής από υποθηκοφύλακα. Οφείλει να μην μεταγράψει πράξεις με τις οποίες επέρχονται, μεταξύ άλλων, καταπατήσεις δημοσίων δασών ή δασικών εκτάσεων με εικονικές ή απατηλές μεταβιβάσεις ανύπαρκτων δικαιωμάτων επί ακινήτων, στις οποίες δεν συμμετείχε το Δημόσιο ή ανεπίτρεπτες κατατημήσεις ιδιωτικών δασικών εκτάσεων χωρίς την άδεια του Υπ. Γεωργ. Η υποχρέωση προσκόμισης αδειάς δεν καταλαμβάνει και την κτήση κυριότητας μέρους δασικής έκτασης με χρησικτησία, η οποία θεβαιώνεται με τελεσίδικη απόφαση (πρβλ ΑΠ 1958/80). Δεν μπορεί όμως να μεταγραφεί η τελεσίδικη απόφαση, αν δεν προσκομισθεί υπεύθυνη δήλωση (ν. 105) του χρησιδεσπόσαντος ότι το ακίνητο δεν διεκδικήθηκε ποτέ από το δημόσιο και επίσης να γίνει δήλωση στη ΔΟΥ για τη φορολόγηση της κτήσης. 87
- ΑΡΕΙΟΥ ΠΑΓΟΥ Αριθ. 1493/2008 (Τμ. Α1). Καταδολίευση δανειστών. Αξίωση από προσύμφωνο για μεταβίβαση συγκεκριμένου ακινήτου. Εφόσον η προστατευτέα αξίωση του ενάγοντος συνίσταται στην πρωτογενή αξίωση της μεταβίβασης από προσύμφωνο ακινήτου, διαρρηκτέα είναι η πράξη απαλλοτρίωσης του συγκεκριμένου ακινήτου, χωρίς να ενδιαφέρει η ύπαρξη ή μη άλλων περιουσιακών στοιχείων (Άρθρ. 939 ΑΚ, 949, 69 § 1 δ΄ & 943 ΚΠολΔ). 92
- ΑΡΕΙΟΥ ΠΑΓΟΥ Αριθ. 1890/2008 (Τμ. Α2). Εικονική πώληση ακινήτου. Απόδειξη της εικονικότητας και της καλυπτόμενης δικαιοπραξίας. Η απόδειξη της εικονικότητας ακόμη και τυπικής δικαιοπραξίας καθώς και της καλυπτόμενης απ' αυτήν γίνεται με όλα τα αποδεικτικά μέσα περιλαμβανομένων και των μαρτύρων και τούτο διότι ο ισχυρισμός περί εικονικότητας δε στρέφεται κατά του περιεχομένου του εγγράφου, το οποίο αναγνωρίζεται ως έχει εξωτερικά αλλά κατά του κύρους της πράξης, η οποία έγινε χωρίς πρόθεση παραγωγής των αποτελεσμάτων της (Άρθρ. 138, 158, 164 ΑΚ, 393 § 2 ΚΠολΔ). Δωρεά υπό τρόπο. Εγκυρότητα τύπου εικονικής πώλησης. Εφόσον για τη σύσταση της εικονικής πώλησης ακινήτου τηρήθηκε ο συμβολαιογραφικός τύπος, αυτός αρκεί για την έγκυρη σύσταση δωρεάς του ακινήτου και του υπόλοιπου περιεχομένου αυτής όπως ο τρόπος (Άρθρ. 159 § 1, 369 & 498 § 1 ΑΚ). 94
- ΑΡΕΙΟΥ ΠΑΓΟΥ Αριθ. 22/2009 (Ολ.). Επίδοση δικογράφων στην αλλοδαπή. Σύμβαση Χάγης και σύμβαση δικαστικής συνδρομής από 30.3.1934 μεταξύ Ελλάδος – Ελβετίας. Ως επιδοτέα έγγραφα των οποίων δεν αρκεί η πλασματική επίδοση στον αρμόδιο Εισαγγελέα, αλλά απαιτείται η πραγματική παράδοση στον παραλήπτη νοούνται μόνο τα εισαγωγικά της δίκης δικόγραφα και τα ισοδύναμα προς αυτά έγγραφα (όπως είναι η επιταγή προς εκτέλεση, ως εισαγωγικό έγγραφο της διαδικασίας αναγκαστικής εκτέλεσης), όχι δε και τα ακολουθούντα την επίδοση της επιταγής έγγραφα, όπως είναι η περίληψη της κατασχετήριας έκθεσης. Αντίθετη ερμηνεία θα οδηγούσε σε νομικά και λογικά άτοπα, αφού θα ισοδυναμούσε σε ουσιαστική κατάργηση του δικαιώματος του δανειστή να ζητήσει έννομη προστασία με τη μορφή αναγκαστικής εκτέλεσης κατά προσώπου (οφειλέτη του) που κατοικεί στο εξωτερικό. Μειοψηφία Εισηγητή – Αρεοπαγίτη (άρθρα 134, 136, 999 § 3 ΚΠολΔ, 15 Σύμβασης Χάγης –ν. 1334/1983–, 1 και 3 από 30.3.1934 Σύμβασης «περί διακανονισμού της αμοιβαίας δικαστικής αρωγής επί αστικών και εμπορικών υποθέσεων μεταξύ Ελλάδος και Ελβετίας» –α.ν. 729/1937– και 27 Σύμ-

- βασης Λουγκάνο «για τη διεθνή δικαιοδοσία και την εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις» – ν. 2460/1997)..... 95
- ΑΡΕΙΟΥ ΠΑΓΟΥ Αριθ. 27/2009 (Ολ.).** Λειτουργία ανακοπής επί προαφαίρεσης εξόδων στον πίνακα κατάταξης αναγκαστικού πλειστηριασμού. Αν ο λόγος ανακοπής με τον οποίο επιδιώκεται η μείωση των εξόδων εκτελέσεως που προαφαιρέθηκαν γίνει δεκτός ως ουσιαστικά βάσιμος, στο αποδεσμευμένο ποσό κατατάσσεται μόνο ο ανακόπτων, χωρίς να ωφελείται άλλος δανειστής, ο οποίος δεν άσκησε ανακοπή, ανεξάρτητα αν προηγείται στην κατάταξη από αυτόν, (άρθρα 971, 975 και 979 § 2 εδ. γ' ΚΠολΔ). 99
- ΑΡΕΙΟΥ ΠΑΓΟΥ Αριθ. 150/2009 (Τμ. Γ').** Αγροτικός κλήρος. Μέχρι την 23.5.1968 ο κληρούχος θεωρείται κατά πλάσμα του νόμου ως μόνος καλής πίστεως νομέας του κλήρου ακόμη και αν δεν τον κατέχει πραγματικά, το δε πλάσμα αυτό ισχύει και υπέρ των καθολικών διαδόχων του. Το πλάσμα δικαίου που προστατεύει τον κληρούχο από την εκ μέρους τρίτου κτήση κυριότητας διά χρησικτησίας παύει να υφίσταται μετά την ισχύ του α.ν. 431/1968 (23.5.1968) ώστε τρίτος μπορεί ν' αποκτήσει διά χρησικτησίας υπό την προϋπόθεση ότι ο κληρούχος έχει γίνει κύριος διά κυρώσεως της οριστικής διανομής διότι μέχρι την οριστική διανομή κύριος του κλήρου είναι το Δημόσιο. Ο καλής πίστεως νομέας του διεκδικούμενου ακινήτου έχει αξίωση αποζημιώσεως για τις επωφελείς δαπάνες τις οποίες ενήργησε επί του ακινήτου εάν αυτές σώζονται κατά το χρόνο της απόδοσης του ακινήτου. Η αξίωση του κυρίου για τα ωφελήματα που αποκόμισε ο νομέας εκ της χρήσης του πράγματος υπόκειται σε 5ετή παραγραφή και όχι σε 20ετή. Αναίρεση εφετειακής που δέχθηκε 20ετή παραγραφή (άρθρα 249, 250 αρ. 17, 1096, 1103, 1006 ΑΚ, 79 §§ 1, 2, 3, 26, 74, 180, 203 β.δ. της 29.10/6.12.1949, 1 § 1 α.ν. 431/1968, 6 ν.δ. 1189/1972, 559 αρ. 1, 8 ΚΠολΔ). Μεταβίβαση αγροτικού κλήρου με ιδιωτικό έγγραφο. Οι μεταβιβάσεις γεωργικών κληρών, οικοπέδων ή οικημάτων που έγιναν μέχρι την 25.8.1986 με ιδιωτικό έγγραφο βέβαιης χρονολογίας κατά παράβαση των διατάξεων της αγροτικής νομοθεσίας επικυρώνονται με απόφαση του Ειρηνοδίκη η οποία μετά την τελεσιδικία της αποτελεί τίτλο κυριότητας υποκειμένο σε μεταγραφή θεραπεύουσα αναδρομικώς τη δικαιοπραξία (άρθρο 15 §§ 1, 2, 5 ν.δ. 3958/1959). 100
- ΑΡΕΙΟΥ ΠΑΓΟΥ Αριθ. 249/2009 (Τμ. Α1).** Έννοια προσυμφώνου. Υποχρέωση του πωλητή να μεταβιβάσει στον αγοραστή την κυριότητα του πράγματος. Αν ο πωλητής δεν εκπληρώνει τις επιβαλλόμενες σε αυτόν υποχρεώσεις λόγω αδυναμίας παροχής, την οποία συνιστούν τόσο η έλλειψη κυριότητας σε αυτόν που προσυμφώνησε την πώληση, όσο και η απώλεια αυτής πριν την κατάρτιση της οριστικής συμβάσεως, έχουν εφαρμογή οι γενικές διατάξεις των άρθρ. 380 και 382 ΑΚ, σύμφωνα με τις οποίες ο αγοραστής δικαιούται, πλην άλλων, να ζητήσει αποζημίωση για τη μη εκπλήρωση, η οποία συνίσταται στο λεγόμενο θετικό διαφέρον ή διαφέρον εκπληρώσεως και περιλαμβάνει, κατά το άρθρ. 298 ΑΚ, τόσο τη θετική ζημία, όσο και το διαφυγόν κέρδος. Για τη μεταβίβαση της κυριότητας ακινήτου με πώληση, στο συμβολαιογραφικό τύπο υπόκειται, τόσο η εμπράγματη, όσο και η ενοχική σύμβαση κατά τα ουσιώδη αυτής στοιχεία, ήτοι το πράγμα και το τίμημα. Η μη τήρηση του τύπου τούτου για μέρος του τιμήματος καθιστά, τη μεν περί του μέρους αυτού συμφωνία άκυρη, τη δε πώληση του ακινήτου εικονική, ως προς το ύψος του τιμήματος που αναγράφεται στο συμβόλαιο. Όμως, το επί πλέον καταβληθέν τίμημα δεν μπορεί να αναζητηθεί από τον αγοραστή με τη δικαιολογία, ότι η ακυρότητα της περί αυτού συμφωνίας καθιστά την καταβολή του χωρίς νόμιμη αιτία, ενώ συνυπολογίζεται, προκειμένου να διαγνωσθεί, αν υπάρχει δυσαναλογία των εκατέρωθεν παροχών, σε περίπτωση που η πώληση προσβληθεί κατ' άρθρ. 179 ΑΚ ως καταπλεονεκτική. Ισχύς αντεγγράφου ως προς το τίμημα. Η διάταξη του άρθρ. 13 § 3 ν. 1587/1950 (κατά την οποία το αντέγγραφο, από το οποίο προκύπτει, ότι συμφωνήθηκε ή καταβλήθηκε τίμημα μεγαλύτερο εκείνου, το οποίο γράφτηκε στο συμβόλαιο και στη δήλωση του φόρου του παρόντος νόμου, είναι άκυρο), δεν απαγορεύει την επίκληση της άκυρης για το επί πλέον μη αναγραφόμενο στο τίμημα του ακινήτου συμφωνίας, όταν από την επίκληση και την απόδειξη αυτής δικαιολογείται έννομο συμφέρον, όπως συμβαίνει όταν για την εξόφληση του μη αναγραφόμενου στο συμβόλαιο υπερβάλλοντος τιμήματος δόθηκε χρηματικό ποσό, την καταβολή του οποίου ζητεί ο αγοραστής από τον πωλητή ως δαπάνη, στην οποία υποβλήθηκε για την αγορά του ακινήτου, διότι αυτός δεν εκπλήρωσε την υποχρέωσή του για μεταβίβαση της κυριότητας του ακινήτου λόγω αδυναμίας παροχής. 103
- ΑΡΕΙΟΥ ΠΑΓΟΥ Αριθ. 323/2009 (Τμ. Α2).** Εικονικότητα μεταβιβάσεως ακινήτου. Ακυρότητα πώλησης εντεύθεν και της μεταβίβασης ακινήτου, εάν οι δηλώσεις βούλησης πωλητή και αγοραστή γίνονται

- φαινομενικά, ακόμη και εάν αφορούν μία εκ των εκατέρωθεν υποχρεώσεων (είτε την υποχρέωση μεταβίβασης και παράδοσης είτε την υποχρέωση πληρωμής του τιμήματος). Ο σκοπός για τον οποίο έγινε η ελαττωματική δήλωση είναι αδιάφορος, εκτός εάν η εικονική πώληση υποκρύπτει άλλη δικαιοπραξία, ότε ο σκοπός εξετάζεται εν σχέσει με το κύρος της υποκρυπτόμενης δικαιοπραξίας. Συμφωνία συμβαλλομένων περί ισχύος των συμβάσεων πώλησεως και μεταβιβάσεως σε υποκρυπτόμενο αληθινό αγοραστή. Εικονική μεταβίβαση από οικοπεδούχους και εργολάβο σε τρίτο με σκοπό τη χρηματοδότηση, μέσω τραπεζικού δανείου, του εργολάβου προς συνέχιση των εργασιών ανέγερσης. Αναίρεση εφετειακής (άρθρα 138, 180, 211, 214, 369, 513, 1033 ΑΚ, 559 αρ. 1, 19 ΚΠολΔ). 107
- ΑΡΕΙΟΥ ΠΑΓΟΥ Αριθ. 362/2009. Κοινοπραξία. Νομική φύση. Παραγραφή. Διακοπή παραγραφής ως προς τα απαρτιζόμενα την κοινοπραξία πρόσωπα. 108
- ΑΡΕΙΟΥ ΠΑΓΟΥ Αριθ. 932/2009. Διαζύγιο. Αξίωση συμμετοχής στα αποκτήματα. Στην αύξηση της περιουσίας των συζύγων δεν υπολογίζονται οι δωρεές. Εικονική δήλωση βουλήσεως. Άκυρη ως εικονική η σύμβαση σύστασης Α.Ε., διότι δεν εμποδίζεται η εικονικότητα από το ότι η δήλωση βουλήσεως έγινε ενώπιον συμβολαιογράφου, εγκρίθηκε από τη διοίκηση και καταχωρήθηκε στο Μ.Α.Ε. Σύσταση Α.Ε. από δύο πρόσωπα, εκ των οποίων το ένα συμμετέχει σε αυτήν εικονικά είναι άκυρη, αφού για τη σύστασή της ενεργεί ένα μόνο πρόσωπο. Μονοπρόσωπη «κλειστή» ανώνυμη εταιρία. Στην περίπτωση αυτή η επιχείρηση δεν είναι εταιρική αλλά ατομική. Οι εκδιδόμενες μετοχές είναι εικονικές και ανήκουν στον μοναδικό ιδρυτή της Α.Ε., στον οποίο ανήκουν και όλα τα περιουσιακά στοιχεία που αποκτώνται στο όνομα της εταιρίας. 109
- ΑΡΕΙΟΥ ΠΑΓΟΥ Αριθ. 1023/2009 (Τμ. Α1). Προνομιακή κατάταξη τόκων από εργατικές απαιτήσεις. Οι τόκοι εργατικών απαιτήσεων, εάν μεν οι τελευταίες προέρχονται από καταγγελία σύμβασης εργασίας κατατάσσονται προνομιακά, εάν όμως προέρχονται από άλλες εργασιακές διαφορές, κατατάσσονται προνομιακά μόνο εάν αυτές προέκυψαν την τελευταία διετία από την ημερομηνία ορισμού του πρώτου πλειστηριασμού ή την πτώχευση (Άρθρ. 975 § 3, άρθρ. 31 ν. 1545/1985). Τόκοι ενυπόθηκης απαίτησης. Εάν μέρος της ενυπόθηκης απαίτησης του δανειστή ικανοποιηθεί από το πλειστηρίασμα άλλου ενυπόθηκου ακινήτου του οφειλέτη, το υπόλοιπο της απαίτησης αυτής, κατά κεφάλαιο και τόκους, ικανοποιείται ολόκληρο από το πλειστηρίασμα του ενυπόθηκου ακινήτου που πλειστηριάσθηκε, εφόσον είναι λιγότερο του ορισμένου ποσού για το οποίο έχει γίνει εγγραφή της υποθήκης στο βιβλίο υποθηκών (Άρθρ. 1269 & 1289 ΑΚ, 1006, 1007, 976, 975 ΚΠολΔ). 112
- ΑΡΕΙΟΥ ΠΑΓΟΥ Αριθ. 1036/2009 (Τμ. Α1). Ο αναγκαστικός πλειστηριασμός αποτελεί αιτία παράγωγου τρόπου κτήσης της κυριότητας και συνιστά ιδιόρρυθμη σύμβαση πώλησης, η οποία διενεργείται υπό το κύρος της αρχής και τελειώνει με την κατακύρωση. Στην ιδιόρρυθμη αυτή σύμβαση ως πωλητής λογίζεται ο επισπεύδων δανειστής ο οποίος ευθύνεται για τα νομικά ελαττώματα του πράγματος τα οποία γνώριζε· δεν ευθύνεται για πραγματικά ελαττώματα και για έλλειψη συνομολογημένων ιδιοτήτων. Επί ευθύνης του επισπεύδοντος τον πλειστηριασμό, ο υπερθεματιστής έχει εναντίον του τις εκ των άρθ. 514 και 516 ΑΚ προβλεπόμενες αξιώσεις για τον αγοραστή κατά του πωλητή για την περίπτωση υπερημερίας ή υπαίτιας αδυναμίας του προς εκπλήρωση της παροχής. 114
- ΑΡΕΙΟΥ ΠΑΓΟΥ Αριθ. 1052/2009 (Τμ. Α1). Ανάκληση δωρεάς. Η παράλειψη μέριμνας του δωρητή από τον δωρεοδόχο, ακόμη και εάν δεν είχε αναληφθεί σχετική συμβατική υποχρέωση, κρινομένη κατά τις κρατούσες κοινωνικές αντιλήψεις, τις ανάγκες του δωρητή και τη συμπεριφορά του δωρεοδόχου μπορεί να στοιχειοθετεί αχαριστία παρέχουσα το δικαίωμα ανακλήσεως της δωρεάς. Οι έννοιες της αχαριστίας και του βαρέος παραπτώματος που περιέχονται στο πραγματικό του κανόνα δικαίου περί ανακλήσεως δωρεάς είναι νομικές, επομένως αναιρετικώς ελέγχεται εάν τα ανέλεγκτα αποδειχθέντα περιστατικά ενεργοποιούν στη συγκεκριμένη περίπτωση το πραγματικό των νομικών αυτών εννοιών. Απόρριψη αναιρέσεως δωρεοδόχου (άρθρα 505 ΑΚ, 559 αρ. 1, 19 ΚΠολΔ). 115
- ΑΡΕΙΟΥ ΠΑΓΟΥ Αριθ. 1058/2009 (Τμ. Α1). Πίνακας κατάταξης. Επίδοση πρόσκλησης στο Ελληνικό Δημόσιο. Για τη νόμιμη επίδοση πρόσκλησης από τον υπάλληλο του πλειστηριασμού στο Ελληνικό Δημόσιο προκειμένου να λάβει γνώση και να ξεκινήσει η τριακονθήμερη προθεσμία ανακοπής, απαιτείται η επίδοση να γίνει όχι μόνο στον προϊστάμενο της ΔΟΥ αλλά και στον Υπουργό Οικονομικών καθόσον ακόμη και όταν το Δημόσιο εκπροσωπείται δικαστικώς από άλλο όργανο εκτός του Υπουργού Οικονομικών, απαιτείται και πάλι πρόσθετη επίδοση στον Υπουργό Οικονομικών. 121

ΑΡΕΙΟΥ ΠΑΓΟΥ Αριθ. 1083/2009 (Τμ. Α1). Αδικοπραξία. Αξίωση υπερθεματιστή κατά επισπεύδουσας τράπεζας λόγω ακύρωσης του πλειστηριασμού. Ο υπερθεματιστής που απέκτησε από πλειστηριασμό ακίνητο, μπορεί κατά τις διατάξεις περί αδικοπρακτικής ευθύνης να αξιώσει αποζημίωση εάν ο πλειστηριασμός ακυρώθηκε αμετάκλητα για ελάττωμα που αφορά τη διαδικασία ενέργειάς του. Η επίσπευση πλειστηριασμού από τράπεζα καίτοι είχε συντελεσθεί εξώδικος διακανονισμός της οφειλής και είχαν ληφθεί προκαταβολή και δαπάνη αναβολής του πλειστηριασμού ενέχει καταχρηστικότητα, η δε δικονομική συμπεριφορά της τράπεζας συνιστά αδικοπραξία. Αξίωση υπερθεματιστή προς επιστροφή φόρου μεταβίβασης, εξόδων συμβολαιογράφου και τόκων επί του επιστραφέντος μετά 4ετία πλειστηριάσματος. Η έναρξη παραγραφής της αξίωσης άρχεται από την αμετάκλητη ακύρωση του πλειστηριασμού και όχι από την διενέργειά του. Επιδίκαση χρηματικής ικανοποίησης. Απόρριψη αναιρέσεως (άρθρα 178, 288, 914, 932, 937ΑΚ, 559 αρ. 1, 940 § 3 ΚΠολΔ).	122
ΑΡΕΙΟΥ ΠΑΓΟΥ Αριθ. 1137/2009 (Τμ. Γ'). Προσφυγική αποκατάσταση. Χρησικτησία. Μετά την παρέλευση έτους από την πληρωμή του τιμήματος ακινήτου που διετέθη προς αστική αποκατάσταση πρόσφυγα, ο πρόσφυγας αποκτά κυριότητα αδιαφόρως εάν εξεδόθη παραχωρητήριο, η δε οφειλή θεσπίσθηκε εξοφληθείσα την 11.11.1944. Μετά την παρέλευση έτους από την πλασματική εξόφληση το ακίνητο καθίσταται δεκτικό χρησικτησίας, διότι έκτοτε το Δημόσιο παύει να έχει δικαιώματα επί του ακινήτου. Ο συγκοινωνός δεν μπορεί ν' αντιτάξει κατά των λοιπών συγκοινωνών κτητική ή αποσβεστική παραγραφή, εάν δεν καταστήσει γνωστό σ' αυτούς ότι νέμεται αποκλειστικώς το πράγμα, υπό την προϋπόθεση ότι η κοινωνία υφίσταται κατά τον χρόνο έναρξης της αποκλειστικής νομής. Εάν, όμως, κατά την ίδρυση της κοινωνίας έχει ήδη αρχίσει και εξακολουθεί υφιστάμενη η νομή χρησικτησίας επειδή ο αρχικός νομέας έχει απωλέσει τη νομή, ο χρησιδεσπόζων δεν χάνει αυτοδικαίως τη νομή λόγω ιδρύσεως κοινωνίας στο δικαίωμα κυριότητας. Αναίρεση εφετειακής για αντιφατικές αιτιολογίες (άρθρα 2, 4, 10, 12, 16, 20, 70 β.δ. 15/28.7.1939, 5 § 2 ν. 18/1944, 1 § 3 α.ν. 1073/1946, 785, 787, 974, 980, 981, 982, 994, 1041, 1045 ΑΚ, 559 αρ. 19 ΚΠολΔ).	126
ΑΡΕΙΟΥ ΠΑΓΟΥ Αριθ. 1191/2009. Οργανική εκπροσώπηση ανώνυμης εταιρίας και διαχείριση της παρουσίας της από τρίτο πρόσωπο. Συμφωνία ανανέωσης χρέους.	128
ΑΡΕΙΟΥ ΠΑΓΟΥ Αριθ 1313/2009 (Τμ. Α1). Οι διατάξεις των άρθ. 1036 ΑΚ για κτήση κυριότητας κινητού παρά μη κυρίου, δεν εφαρμόζονται επί μεταβιβάσεως κυριότητας φορτηγού αυτοκινήτου. Επίσης δεν εφαρμόζονται οι ίδιες διατάξεις ούτε κατά παραπομπή από τη διάταξη του άρθ. 1017 § 1 ΚΠολΔ σε περίπτωση πλειστηριασμού φορτηγού αυτοκινήτου, το οποίο κατά το χρόνο της κατακύρωσης δεν ανήκε κατά κυριότητα στον καθού η εκτέλεση.....	129
ΑΡΕΙΟΥ ΠΑΓΟΥ Αριθ. 1331/2009 (Τμ. Γ'). Εγκατάσταση κληρονομίας σε μη συσταθέν κατά το χρόνο θανάτου νομικό πρόσωπο. Καταπίστευμα. Ο διαθέτης μπορεί να υποχρεώσει τον κληρονόμο να παραδώσει έπειτα από ορισμένο γεγονός ή χρονικό σημείο την κληρονομιά που απέκτησε εν όλω ή εν μέρει σε άλλον (καταπιστευματοδόχο). Εάν ο καταπιστευματοδόχος είναι νομικό πρόσωπο μη συσταθέν κατά το χρόνο του θανάτου του διαθέτη, η επαγωγή επέρχεται μόλις αυτό συσταθεί, η δε κληρονομιά παραδίδεται από τους εξ αδιαθέτου κληρονόμους προς τον καταπιστευματοδόχο. Εγκατάσταση Μονής Γνησίων Ορθοδόξων Χριστιανών σε κληρονομιά ακινήτου. Αναίρεση εφετειακής που εδέχθη ότι το συσταθέν με προεδρικό διάταγμα νομικό πρόσωπο Μονής (ανηκούσης στην επίσημη Εκκλησία) είναι ο καταπιστευματοδόχος της διαθήκης, διότι δεν αιτιολογείται επαρκώς το ζήτημα της βούλησης του διαθέτη αφού η εκκλησία Γνησίων Ορθοδόξων Χριστιανών δεν έχει σχέση με την επίσημη Εκκλησία της Ελλάδος (άρθρα 1710, 1711 § 2, 1712, 1924, 1925 § 1, 1931, 1935 § 2, 1941 § 1 ΑΚ, 559 αρ. 19 ΚΠολΔ).	131

ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ ΚΑΤΑΣΤΑΤΙΚΟΥ ΕΤΑΙΡΙΑΣ ΣΥΜΒΟΛΑΙΟΓΡΑΦΩΝ

ΕΤΑΙΡΙΑ ΣΥΜΒΟΛΑΙΟΓΡΑΦΩΝ ΙΩΑΝΝΑ – ΓΑΛΑΤΕΙΑ ΚΑΛΛΗ – ΜΠΕΝΑΡΔΟΥ ΚΑΙ ΕΛΕΝΗ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΚΑΛΛΗ.....	135
--	-----

ΣΥΜΒΟΛΑΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ ΔΙΜΗΝΙΑΙΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ

Κωδικός 6064

ΕΚΔΟΤΗΣ - ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΣΥΝΤΑΞΗΣ:

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΒΛΑΧΑΚΗΣ

Πρόεδρος Συντονιστικής Επιτροπής
Συμβολαιογραφικών Συλλόγων Ελλάδος
Αφροδίτης 1, Βάρκιζα Αττικής 166 72
Τηλ. 210 8970054, 210 8971939

ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ:

**ΣΥΜΒΟΛΑΙΟΓΡΑΦΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΕΦΕΤΕΙΩΝ
ΑΘΗΝΩΝ-ΠΕΙΡΑΙΩΣ-ΑΙΓΑΙΟΥ ΚΑΙ ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΟΥ**

Γ. Γενναδίου 4 – Αθήνα 106 78
Τηλ. 210 33 07 450, 210 33 07 460
Fax: 210 38 48 335, 210 38 12 249
E-mail: notaries@notariat.gr

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΥΛΗΣ:

ΠΟΛΥΧΡΟΝΗΣ ΜΠΙΡΗΣ

Νομικός Σύμβουλος του Συμβολαιογραφικού Συλλόγου
Εφετείων Αθηνών-Πειραιώς-Αιγαίου και Δωδεκανήσου
Γ. Γενναδίου 4 – Αθήνα 106 78
Τηλ. 210 33 07 470, 210 33 07 480

ΕΚΔΟΤΙΚΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗ:

Κ. ΠΛΕΤΣΑΣ – Ζ. ΚΑΡΔΑΡΗ Ο.Ε.

Χαρ. Τρικούπη 107, Αθήνα 114 73
Τηλ: 210 36 07 132, 210 38 20 148
Fax: 210 38 20 148
e-mail: info@typografio.gr

Μετά την κατάργηση του Ειδικού Λογαριασμού του άρθρου 30 του Ν. 4507/1966 , η δαπάνη εκτύπωσης της Συμβολαιογραφικής Επιθεώρησης βαρύνει τον κρατικό προϋπολογισμό, στον φορέα 17-130 (υποθηκοφυλακεία) και τον ΚΑΕ 08000843.
